AMOS, Leopold, pozsonyi asztalos-
bürgerl.Tischlermeister mester

6 kiskorú gyermeke megh.	1795, 210 l.
	1795, 355 "
	1799, 77 "
	1800, 50 "
	1801, 721 "
	1806, 925 "
† 44 éves korában	1805, 1057 l.

Pr.Z.

AMOS, Leopold, pozsonyi evtalármester

L. A., bürgerl. Tischler, 18 hónapos fia meghalt. (1795, 260.)

—

L. A. bürgerl. Tischlermeister, 6 hónapos fia meghalt. (1795, 355.)

—

U. az, 11 heted lánya meghalt. (1799, 77.)

—

L. Amnos, bürgerl. Tischlermeister, 18 napos fia meghalt. (1800, 80.)

—

L. Amos, bürgerl. Tischlermeister, 19 heted fia meghalt. (1801, 721.)

—

U. az, + 44 éves korában, Pozsony, 1805 október 1. (1805, 1057.)

—

U. az, 14 éves nevelt fia meghalt. (1806, 925.)

—

Preßburger Zeitung

(Genthon)

APPEL, Paul pozsonyi asztalosmester

P.A. bürgerl.Tischlermeister

kiskorú lánya megh. 1794.

46.sz.8 l.

Pr.Z.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1979 OKT 20

Ambrus Imre
festő- és grafikusművész

XXIII. ÉVFOLYAM 42. SZÁM

1021

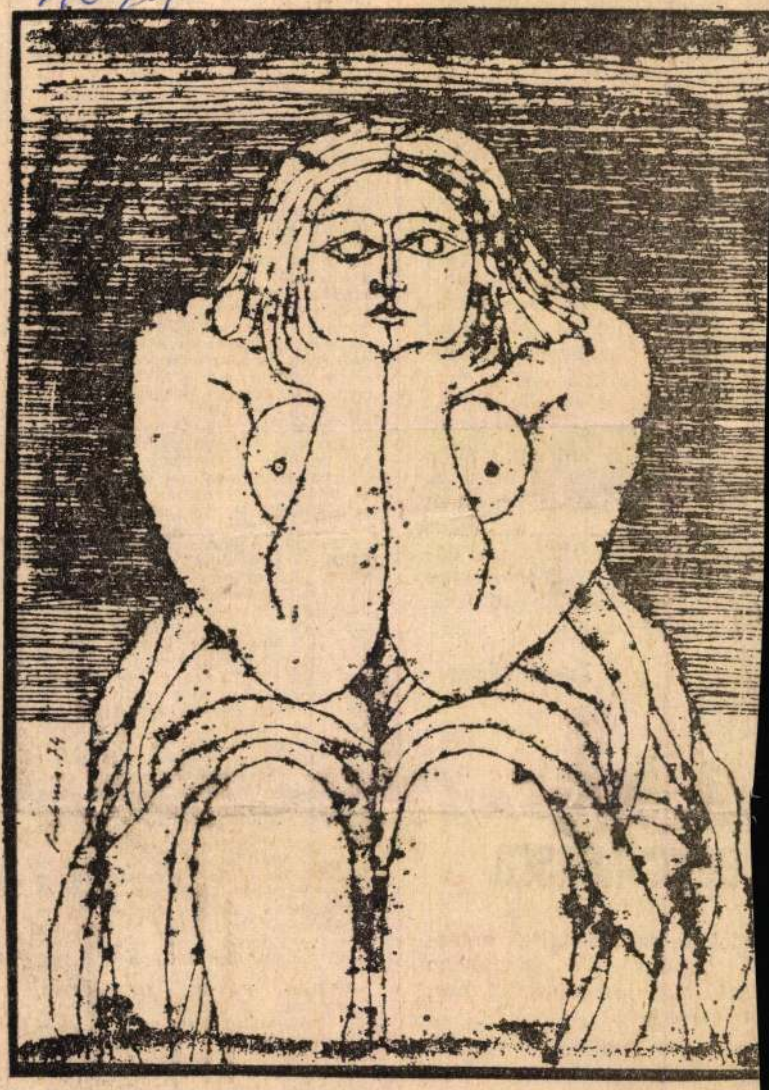

Ambrus Imre: Szembenéző

dallamos vagy egyszerűen csak
ikusan pergő szó az ember kör-
zetéhez tartozik, annak füllel
ogható része — talán azóta, mi-
az ember ember. (Magam biz-
vagyok ebben, s abban is, hogy
ta való érzékenységét még az
tvilágból hozta magával, a ma-
ık éneke, békák brekegése,
kök cirpelése meg a természet
hangjai szoktatták hozzá és
ek sok-sok millió éve szükség-
vé.) Az ember már úgy szüle-
hogy kívánja a dalt s a ver-
Ahogyan a gyümölcs édességé-
élvezésére nem kell megtaní-
de még rávezetni sem a cse-
nőt, úgy a zenei szó gyönyörére
Magától, természetében rej-
fogékony rá, már akkor, mi-
még a szavakat nem is érti. Ez
ükséglete, ha nem elégítik ki,
rvad, füle — a testi és lelki —
mpul s elsivárodik ő maga is.
hogy a más érzéseit, érzelmeit
képes megérteni és átélni, de
játjait sem, kegyetlen, még ön-
ához is kegyetlen, önsorsrontó
rsadalomellenes emberré válik.
igazság" bajnokává.

Zolnai Vilmos

Ötöt egycsapásra

ndolom, azért közöltek a leg-
i, október 13-i számukban
lgetést Méliusz Józseffel, mert
értettek vele.

rt én elolvastam és én is
tértettem.

t viszont nem értem, hogy ha
gyik oldalon igaz és jogos Mé-

get [illegible],
szinten bírja az adott idegen nyelvet. Nincs kétségem afelől, hogy Érsek Iván közéjük tartozik. Viszont számos sikeres szakfordítót ismerek, aki szinte meg sem tudna mukkanni azon az idegen nyelven, amelyből jobbnál jobb szakmai fordításokat készít. ... Talán az sem tekinthető véletlennek, hogy az állami nyelvvizsgákon mind a közép-, mind a felsőfokú szint eléréséhez jelentősen többet kell produkálni a magyarra, mint az idegen nyelvre való fordításból. Pedig a nyelvvizsgaszabályzatot valószínűleg olyan emberek állították össze, akiknek nemigen volt szükségük súgásra, **ha egy magyar mondatot kellett, mondjuk accusativus cum infinitóval** idegen nyelvre lefordítaniuk." Szellemes írásának csak részleteit közöljük. A nyelvvizsga mai követelményeit ugyanis épp oly kevéssé tekintjük örök-től való és végérvényes kinyilatkoztatásnak, mint az oktatás más — változó életünkben egészségesen változó — rendszerét.

GAÁL ANTAL, BALATONFÜRED. A dunántúli dizentéria-járvány késleltetett közzétételének bírálata kapcsán Ön úgy véli, azért „nevezik Budapestet a politikai pletykák világvárosának", mert hírközlő szerveink a nem egészségügyi természetű rémhíreket is elhallgatják. Késve érkezett levelében csupán célozza földrengésről szóló susmogásokra. Ha a nálunk nagyobb példányszámú napilapok, a tömegkommunikáció egyéb forrásainak tudományos és tréfás válasza a Dunába csuszamló Gellérthegyről elkerülte volna régi, tisztelt olvasónk figyelmét, reméljük legutóbbi számunk harmadik és kilencedik oldalán felfedezte a mi reflexiónkat, Száraz György Naptár-ában és Váncsa István cikkében. Hogy bizonyos személyi kérdésekről előbb olvashatni a nyugati sajtóban, mint idehaza, az nem okvetlenül a mi tájékoztatásunk hibája. Amott több a kacsa.

VADAS PÉTER, BUDAPEST. Igaza van. Jó lenne, ha a reklám legkülönbözőbb megnyilatkozásait, a plakátokat, szlogeneket, film- és tévéreklámokat, x-szel jelzett szövegeket is megilletné a **műbírálat.** Mindezek valóban hatnak az emberi tudatra, a társadalmi és magán-közérzetre, befolyásolják az eszmények, igények

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 JUL 29

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Andó Mária

1021

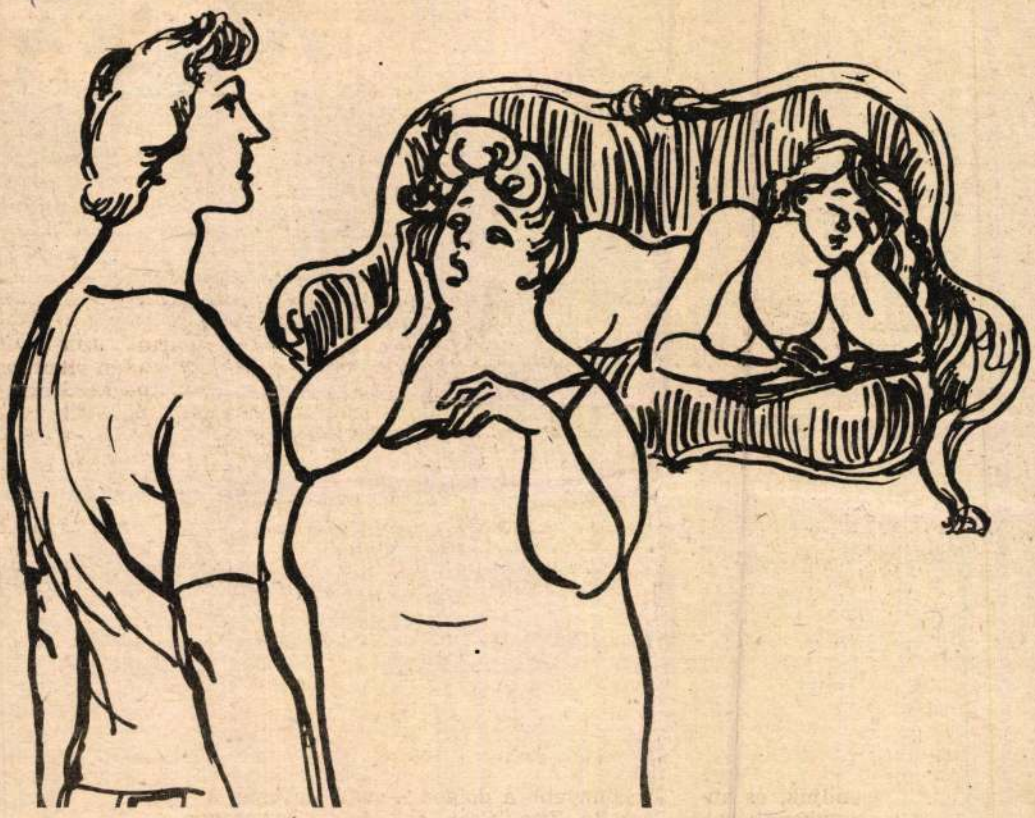

Kép: Andó Mária illusztrációja

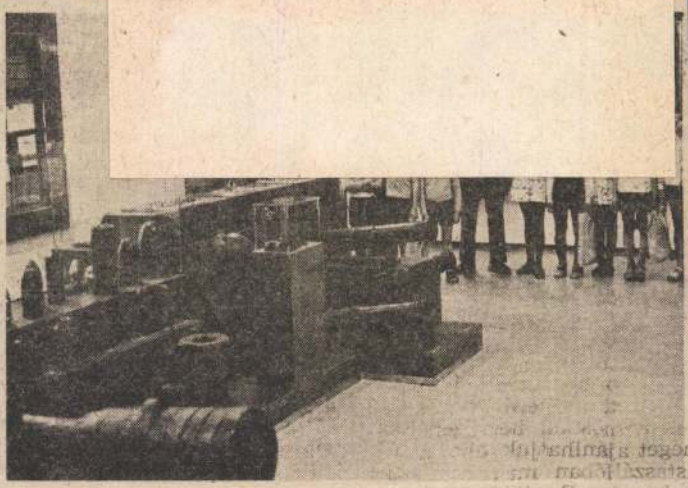

dául a belépőjegyeket úgy számolja el, hogy maradjon néhány forint erre is, és egyszercsak... házon kívül találja magát. Mert nem tud a pénzzel elszámolni, s az a legkevesebb, hogy fölmondatják. A népművelők tudják, bizony az is megesik, hogy egy időre kivonják a forgalomból a többnyire tényleg nem magának ügyeskedőt. Csakhát ezt bizonyítani...

Mit lehet itt tenni? Le lehet-e szoktatni a vendégeket a potyáról? Arról, hogy a népművelőt kizsebeljék.

A népművelőknek valahogy el kellene terjeszteniük, hogy bizony az ő fizetésükből nemigen futja a reprezentációra. Rávenni a vendégeket, hogy vendégeljék meg magukat — legalábbis ha nemcsak jó szóra, hanem némi italra is betérnek a művelődési ház irodájába vagy büféjébe. S ha valaki a büféből fizetés nélkül távozik, küldjük el a számlát a munkahelyének — ahogy megküldte megyénk egyik falusi népművelője az ORI-nak, miután a büféhez tanácsolt nagy vendég az alapos iszogatás után angolosan távozott.

Úgy is mondhatjuk, rossz szokás ez a művelődési házi megvendégelés. Dehát a szokásokon változtatni lehet.

Ha nem is könnyű...

(sarusi)

Az alsóörsi

Keddenként Mák

Fél hatkor jöttek meg az első bálozók, öten legfeljebb húszévet tettek ki, ami meglehetősen kevésnek tűnik ilyenkor. Kivételes eset, hogy az aprók megelőzik Mákvirágékat. Hát kik is ők? Az alsóörsi művelődési ház keddenként sok szeretettel várt vendégei. Magyarországon a hat koncertegyüttes közül a Mákvirág vállalja a legtöbb vidéki szereplést. A magyar nyelvterületű autentikus népzenén túl játszanak többek között skót és bolgár népdalokat is. *Szijjártó Csaba* vezeti a négytagú együttest. Hárman zenélnek *Kurucz István*, a kertészeti egyetem táncosa pedig tanítja a lépéseket. Ő a gyerekek mindenkori Pista bácsija (bár csak 26 éves), aki mérhetetlen igyekezettel tanítja a keddenként összejövő környékbeli kisfiúkat és kislányokat, a néha könnyűnek, néha bizony nehéznek tűnő tánclépésekre. Mérhetetlen türelem szükséges ehhez a

Amrein Ágnes, [ ]

L: Pálfy Gyula

– Diák képzőművészeti kiállítás Szegeden 9.

Népszabadság Bp. 1981. ápr. 7

Amrein József

korongozó

l.

Ruzicska Herend

62. l.

A Müemlékek Országos Bizottságának,

Budapest.

VI., Aréna-ut 41.

A mrozovics Dezső

MDK.

Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat 1899 évi rendes közgyülésen vett részt.

Műcsarnok 1899. 215. l.

Amrita Sergil festő /szül. 1913 Budapesti/

magyar származású indiai festőművésznő
képei az Új-Delhi-i modern képtárban

1966. feb. 23 Somogy Megyei Néplap

Amstelredamnis , Henricus
alias Senca Paura

másoló

Egy Corvina kodex /Aquinni Tamás Caténa aurea. Bécs Cod Lat 1391/ zignálása:
Per me Henricum Amstelredamnis alias Senca paura. Anno Domini MCCCCLXIII.

62.o. 31. szám.

Fraknói Vilmos - Fógel József - Gulyás Pál - Hoffmann Edith: Bibliotheca Corvina. Mátyás király budai könyvtára. Bp.1927. 172. l. 30. kép.

Henricus Amstelredamnis

lăsd:

Amstelredamnis, Henricus.

alias Sença paura

Amstelredamis, Henricus

megirva

alias Sensa Paura

másoló

ród

Hevesy Matthias

83. l.

Vegyes

M. 12

1 köt. 8°

Soós

Elemér

A nemesi vár története, hadi és műleírása.

Irta és ábráit rajzolta —

Amstelredammis,

Henricus

l

Königskiáll. ernlek

85. l.

DENTIA
ZVÉNYTÁRSASÁG 4464
ÁLTALÁNOS HITELBANK

— Telefon: *181-980

Budapest, 19 41., augusztus 1.
IV., Egyetem-utca 1

ula főtitkár urnak,

Budapest.

k, hogy bennünket egy szállitás közben

Amstelredamnis

(Henricus) alias

Sença Paura

lâsd

Bibliotheca Corvina

62. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Amstelredammis
Henricus
Kodexmásoló

1537. LEGYEZŐ, faragott és áttört diszü g
istenei. Francia, XVIII. sz. — Fäch
bemaltem Pergamentblatt. Französisc

1538. LEGYEZŐ, áttört csontkülőkkel, feh
virágtegez és csókolódzó galambpár.
speichen und bemaltem Seidenblatt.

1539. LEGYEZŐ, faragott diszű elefántcs
jelenet. Francia, XVIII. sz. m. f. — F
blatt farbig gemalt. Französisch, zw.

1540. JUNÓFEJ, fehér márvány, antik utá
Antike. E. XVIII. Jh.

1541. ÁLLÓ IFJU, bőségszaruval, fatalapzat
Jüngling mit Füllhorn. Deutsch, XVI

1542. NÉGY SZENT SZOBRA, aranyozott
Vier Heiligenfiguren, Holz, vergoldet.

1543. NŐI SZENT, szinezett álló faszobor,
figur, Holz, farbig. Deutsch, E. XV.

1544. DISZEDÉNY, elefántcsont és ébenfa,
Elfenbein und Ebenholz, amforaförmi

1545. AGANCS DOMBORMŰ, antik jelenet

LE. — VERSCHIEDENES.

1521—1610.

sont szopókával. XIX. sz. — Pfeifenrohr, krummer Ast, Jh.

fa. Magyar. — Zwei Feldflaschen, aus Holz gedrechselt.

ny, a tavaszt jelképezi. V. Luccardi, Róma, 1873. Olasz, Marmor, die Allegorie des Frühlings. Italienisch, XIX. Jh.

ny, az őszt jelképezi. Jelezve: V. Luccardi, Róma, 1873. veisser Marmor, die Allegorie des Herbstes. Italienisch,

stett és aranyozott fa, felhőn ülő angyal, kétkaru gyertya- wei Wandleuchter, Holz, vergoldet, Engel halten den zwei- II. Jh.

HERCEG MELLSZOBRA, alabástrom, négyzetes tagozott X. sz. e. — Franz II. und Erzherzog Karl, Alabasterbüsten, A. XIX. Jh.

YU, aranyozott és faragott diszitéssel és fent két mezőben lent a négy evangélista alakja. Fent keresztben végződik. üre mit vergoldeter Schnitzerei. Oben in zwei Felder der

Amstelredamnis Henricus

Corvin-kodex másoló
Olaszországban-1469.

erőd

Gulyás Pál: Mátyás
király könyvtára - Bp.
1916. Olcsó Könyvtár.
551-552. sz. 23. l.

in Italia abbiamo perfino dei giornalisti — come Paolo Monelli, Orio Vergani, Marco Ramperti — che sono degli stilisti sapientissimi. La coscienza nuova è risorta, il costume letterario è ritrovato.

*

Tale movimento, l'ho già detto, non fu senza errori e senza ingiustizia: ma errori ed ingiustizie sono inevitabili, ogni volta che una passione seria accenda gli animi; e sono salutari, perchè provocano reazioni, lotte, e nelle lotte le idee si affinano, la verità si fa strada. Errore sommo dei post-rondisti era stato quello di dimenticare che nel letterato c'è prima di tutto l'uomo, di trascurare i valori umani nell'opera d'arte per eccessiva cura di quelli stilistici, cadendo cosi in uno sterile e pericoloso letteratismo o calligrafismo. Ma fu un errore ben presto notato e combattuto da altri, non meno solleciti delle sorti delle nostre lettere e della loro civiltà. Le furiose polemiche, sorte dapprima fra *l'Italia letteraria*, erede della «Ronda», e il giornale genovese «L'Indice» diretto dal sottoscritto, poi tra *l'Italia letteraria* e la rivista romana «Oggi»

Ø Amster József

iparmunkás

Élettrajzát lásd

Lex Magy Társ

13. b. l.

Ez fenyképén

lett

Nem Ell

Dunaföldvári lelet VI. 17

Amster József

diszletfestő tanonc

6 elemi

10 hónap, jeles eredm.

Tanár Nagy Lázár

Iparrajziskola 1902

AMSZTER, Joseph (1745) festő

KOPPÁNY Tibor: A Balaton környékének
műemlékei. Bp. : OMvH, 1993 49.

Amster mester

Gellért-portréja karakterisztikus. Minden képe akadémikus akt-tanulmányával együtt kiváló müvészről tanuskodik.
Bodor Aladár iparmüvész rendezte a nagysikerü tárlatot és Kun Imre ismerteti: "Fényképészeti kiállitás az Iparcsarnokban" cimmel.

A HÉT, Bp. 1921. juli. 21.
XXXII. évf. 17. sz. 285-286. lap.

magyar

Amsteter, Hanns

textő Pozsony

1471.

l.

Kovmagyrsidó

IV. k. 310. l.

fenti kerentény

Amsteter, Ambsteter

Abensteter Haus

festő

1468 – 1573

(Amstetten, Alsóausztria)

l.

Hoffmann Pozsony 42, 43. l

Hoffmann Südost

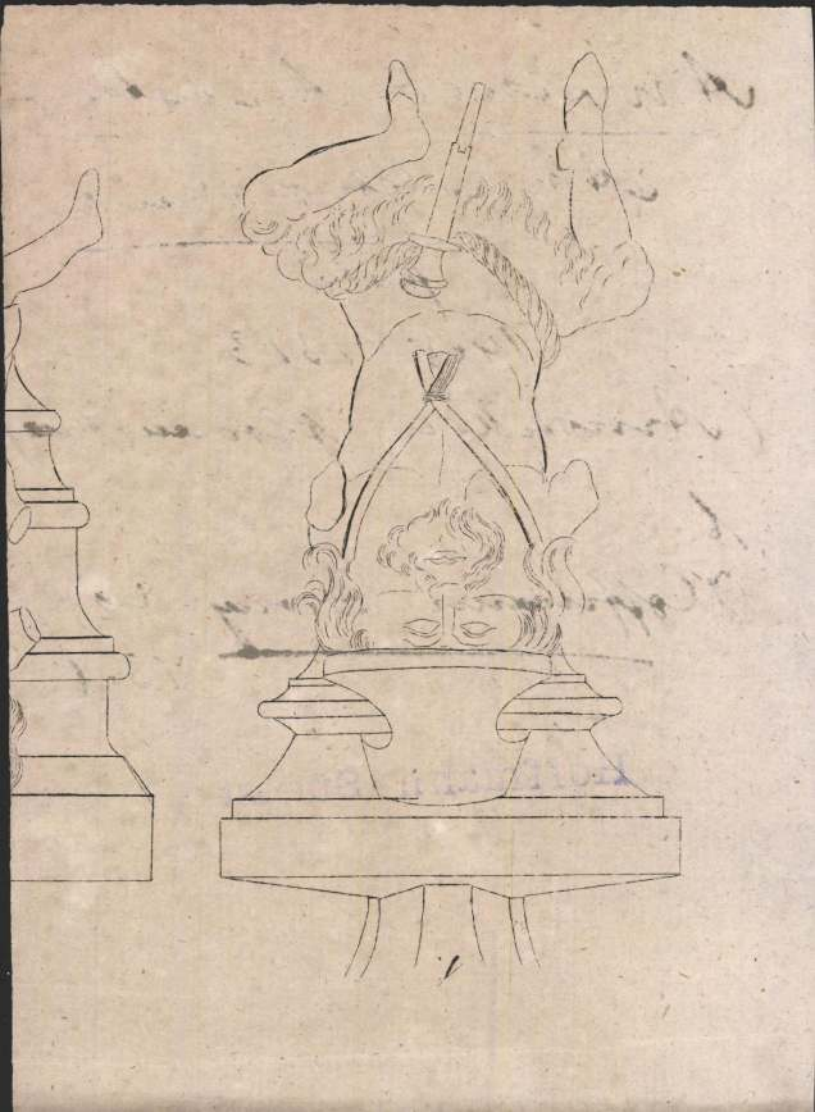

Abusteler János

festő

XV–XVI. sz.

nem léterett személy.

Ortvay tévés olvasásából keletkerett

Ortvay II. I. 354. l.

azonos Amsteler János-

sal.

l. Hoffmann Porsony. 42. l

Hoffmann Südost

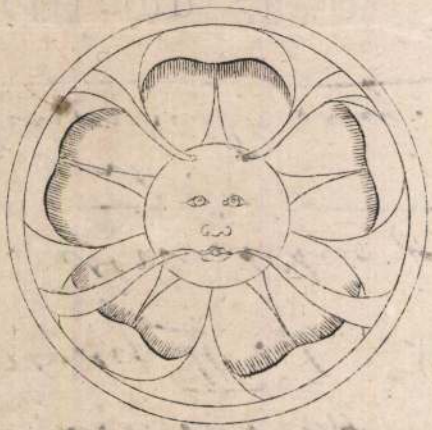

9.

5.

Abusteler János

Abusteler János festő 1486. Pozsonyban. (Ortvay T., Pozsony tört. II. k. I. r. 354. l.)

Lásd

Szendrei - Szentiványi

2. l.

~~Porsony V. 155–161.~~

Abusteler János festő. *(Hans Abusteler maler.)* A XV. század második felében Pozsonyban élt. 1486-ban Rorbekh János végrendelkezésénél tanuskodott.

Ortvay Tivadar: Pozsony v. tört. Pozsony, 1895. II. k. I. r. 354. l.

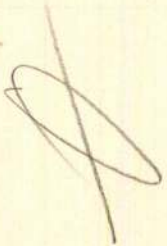

Amsteter Hans MDK

Pozsonyban megtelepedett alsó-ausztriai festő

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.91.l.

M.D.K.

Amsteter [Ambsteter, Abensteter] Hans, festő

1468-1513. között szerepel a pozsonyi okiratokban és telekönyvekben; több szőlője és háza van, de adósságot csinál Müsch ssidónál és adós marad az Ur Testéről nevezett társulatnak is; körben adót fizet, végrendeleti tanu, és dolgozik: trombitazászlót fest, lámpást üvegez, városzászlót fest és városcímert fest.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp.é.n. 43. old.

Amsteter Hans MDK

Pozsonyi festő
1468-1513 között szerepel neve, valószinüleg
Alsó-Ausztriából származott.

Radocsay Dénes: a középkori Magyarország táblaképei.
Bp.1955.87.1.

Amstetten testvérek MDK

Andrew

David

renesansszkori neinet aranynüvesek.

nagy hatással voltak a Zorabeli

magyar aranynüvességre

Itáliában tanultak és Augsburgban

telepedtek le.

Sheila Irving Rein: Antique Hungarian

Jewellery and Plate

The Hungarian Quarterly 1937 II 487.o

Antmann Albert

Szulai ötvös

1825-ben emlitve

Scherer

I. 428. l.

4940

Gyüjten

A hely neve	A tárgy megnevezése	
Almakerék, Nagy-Küküllő vm.	Apaffi György fejedelem emlékmüve. (adatok)	

megírva

Amtmann András

Kőműves

1743-ban két fiának

150 császári forintot

hagyott

írta

Winkler Elemér dr

A soproni céhek törté-

nete a XV-XIX. száza-

ban. Sopron, 1921.

35/l-

megvisa

Amtmann (Ambtman) Lajos

ötvös

1828 Läcse

Kapmagyarorszötvösök 33 l.

ír 22-én. Budapes-

1903

l, de szembe néz. Előrefésült haja és
kék, bajusza szőke. Csokorra kötött
vágott, széles hajtókájú kabátjának
oldalt jobbra: r. Barabás 1830.

ér. 9.3: 7.7 cm.
ugónétől az 1902: XII. 4-én kelt 51115
56/902)

1210

Amtmann Lajós

Ötvös Löcse

Kőmagystoj 214. l.

1210		LA Ludovicus
		Bártfán. — *V*
	Nr. 1146	Szekrényveretek. —
		Dr. Kopasz Árpádné
	Nr. 1148	Evőeszközök. — *Tafe*
		Özv. Bartsch Gyulán

Spanyoliskola a XVI. századból:

Szent püspök:

Egész alak, kissé
zi ornatust ~~[illegible]~~ és
Keztyűs jobb,
~~[illegible]~~ zeret, melyen ~~[illegible]~~
kűre emeli és baljáv
a pásztorbotot tartja.
függönyein aranyroj
Olajfestés, fára,
~~Spanyoliskola~~ X
Ára 600 frs.

Lotta 1

57

XVII. mell. jkv.

Amtmann Lajos

ötv.

l.

Kőmagyötvj.

1910. 7.

BUDAPEST
937 MÁR 10. - 1.
P 741 P

megirva

Amtzhauser Sándor

fest. szak II. é.

Ferk'pzomfoisk vk

1935-36. Jo. l.

1934-35. – I évh

Amtzhauser Sándor

III. éves fest. szakos (hallg.

Képzm. Försk. Évk rendk.

1936/37. 74 l.

Ferkèpzomfoiskèvk

közlönye.

Amtzhauser Sándor

1937/38. IV. évfo
festészeti szak,
rendkív. hallg.
I – II. félév

Ferképzomfoiskévk

1937/39 15/. l.

LŐRINCZ JÓZS
hírlapbizományos
GYÖNGYÖSHALÁSZ

Amtzhauser Sándor

1937/38. tanév végén
iparostanonciskolai
rajztanítói oklevelet
kapott.

Ferképzőmfoiskèvk
1937/39
182.1

Amtzhauser Sándor

ösztöndíjas tanársegéd

1938/39.

AMTZHAUSER SÁNDOR V. é
Benkhard Ágost tanár alak-
rajzi osztályában.

Ferképzomfoiskèvk

1937/39.

136.C.

Amtzhauser Sándor

V. éves

1938/39. 90 Pállami
ösztöndíj

Ferképzomfoiskevk

1937/39 115.

NEMZETI KÖNYVTÁR
KIADÓHIVATALA
BUDAPEST, I., DISZ-TÉR 3

VI., Aréna-ut 92. b.

T.

Európa lapterjesztő

Budapest.

Visegrádi u 36.IV.e

Hivatalból
díj átalányozva

Amtzhauser Sándor

1938/39. V. évés

fest. nak.

rendkív. hallg.

I-II. félév.

Ferk pzomfoiskèvk

1937/39.

158. l.

MMS 4 (whadda fuck)

az alkotó szabadsága a gyűjtő szenvedélye

a Godot Galéria

szeretettel meghívja Önt

A. Nagy Gábor

M M S

című kiállításának megnyitójára
2004. március 31-én 20 órára

Meghívottjaink között kisorsolásra kerül egy
MMS képes telefon a Westel Rt. támogatásával.

Westel
a Kapcsolat

NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM

Cím: 1075 Budapest, Madách út 8. A kiállítás megtekinthető 2004. április 24-ig.
Nyitvatartás: keddtől péntekig 10 és 18, szombaton 10 és 13 óra között.
Telefon/fax: (+361) 322-52-72, http://www.godot.hu/e-mail: waiting@godot.hu

BABY DOLL

Stúdió Galéria

Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület

1053 Budapest, Képíró u. 6., tel.: 267 - 2033, tel/fax: 266 - 6502, e-mail:studgal@c3.hu

Nyitva: vasárnap kivételével naponta 14 - 18 óráig

A. Nagy Gábor

kiállítása

Megnyitó: Április 25. 18 óra

Megnyitja: Páldi Lívia

Zene : Dj Lara

2000. Április 25 -től Május 20 -ig.

PARTY

Támogatók:NKA, NKÖM, MAK, LIGA, MAOE, Fővárosi Kult. Biz.

A.NAGY GÁBOR:
Ottfelejtett

ENYINGI TAMÁS:
Pacsirta

GYÖRGY KATALIN:
Kert

ISKI KOCSIS TIBOR,
SZAKÁCS CSABA,
PALÁSTI KOVÁCS ZOLTÁN:
Ablakok, Regensburg, XIII. század

KISPÁL SZABOLCS:
Hangolás

KERESZTES SZABOLCS,
KESERUE ZSOLT:
Piknolepszia

KOKESCH ÁDÁM:
Message

NAGY IMRE:
Lőgyakorlat

PÁL ZSUZSANNA REBEKA:
Hangalagút

SÁFRÁN DÓRA:
Cím nélkül

SZABÓ ESZTER ÁGNES:
Hangfal

WOLSKY ANDRÁS:
Hangsebesség

A Budapest Galéria tisztelettel meghívja Önt

TÉR-KÉPZETEK 6.
Kis tér—nagy távlatok
látvány és hang

című kiállításának megnyitójára
1998. szeptember 3-án d.u. 4 órára
a Budapest Galéria Kiállítóházába
Budapest III., Lajos u. 158.

Audiobüfé
(jó idő esetén a kertben)

A kiállítás szeptember 20-ig
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig látogatható

A kiállítást és a később megjelenő katalógust
a Nemzeti Kulturális Alap támogatta

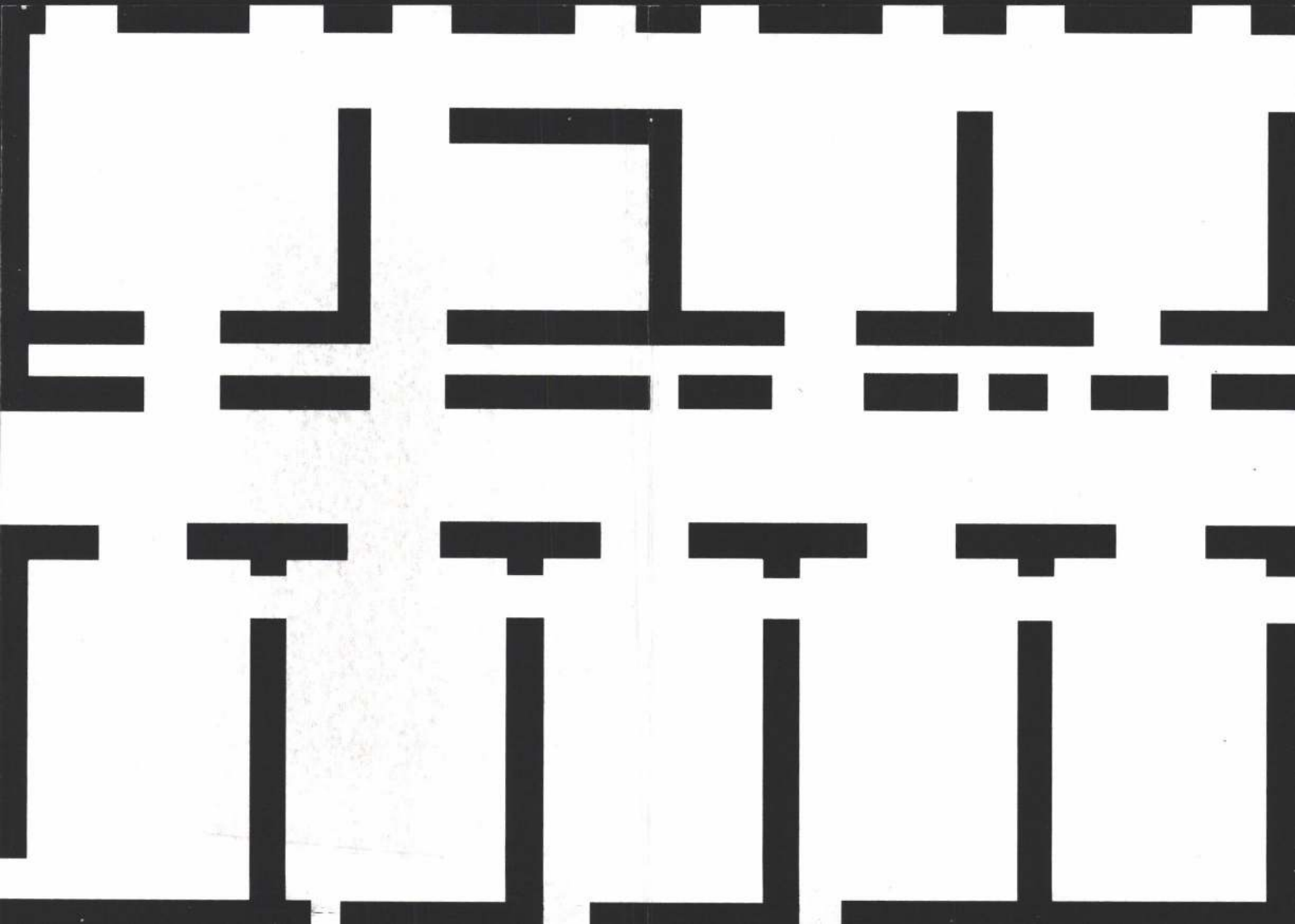

ANA AMAL

MEGHIVÓ : ANA AMAL ÉS PERESZLÉNYI ROLLAND
KIÁLLITÁSA
GOETHE INTÉZET
1994 nov 17 - 1994 dec 1o
LÁSD : RERESZLÉNYI ROLLAND

féle ritmust alkottak ebből az alapformából. Ilyenek: Háromlábú prozodiakosz: a prozodion (felvonulási dal) ritmusa: ⏑⏑ – | ⏑⏑ – | ⏑⏑ – vagy: ⏑ – | ⏑⏑ – | ⏑⏑ –. Csonka tetrapodia vagy paroimiakosz (indulókban, csatadalokban): ⏑⏑ – | ⏑⏑ – | ⏑⏑ – | ⏑. Csonka tetrameter, lat. septenarius (az attikai komédiában): ⏑⏑ – | ⏑⏑ – | ⏑⏑ – | ⏑⏑ – | ⏑⏑ – | ⏑⏑ – | ⏑. A régi római komédia a dimetert (⏑⏑ – | ⏑⏑ – | ⏑⏑ – | ⏑⏑ –) és a teljes tetrametert (lat. octonarius) is alkalmazta.

Az anapesztusból a modern verselésben is sokféle forma alakulhat. Híres példák a magyar anapesztusra: Petőfi: Szeptember végén, Arany: Szondi két apródja. Anapesztusnak nevezik a jámbust is, ha két rövid szótagból és egy hosszúból áll (aprózott jámbus).

Anaphalis *DC.* (növ.), a *Fészkesek* családjához tartozó génusz, 30 faja tropikus és mérsékelt Ázsiában honos, de az *Anaphalis margaritacea* (L.) Benth. et Hook. fil. Északeurópában és Északamerikában is elterjedt. Szürkésen gyapjas évelőfüvek. PALIK P.

Anaphe (áll.), a fogashátú lepkékkel (Notodontidae) rokon lepkenem, amelynek fajai Afrikában élnek. Az *Anaphe infracta* faj hernyói bebábozódás előtt társasan nagy közös, családi burkot szőnek maguknak és ez alatt bábozódnak be. A burok fonadékából selyem készíthető, amely tartósságban és rugalmasságban a valódi selymet is felülmúlja. DUDICH E.

Anaphyta *(anafita)*, azoknak a növényi egyedeknek neve, amelyek levált rügyekből fejlődnek. Az anafiták önálló egyének és magukhoz hasonló egyedek létrehozására képesek. FEHÉR J.

Anaplasia (gör.), a sejtek tökéletlen kifejlődése, a sejtek sem morfológiai, sem biológiai értelemben nem differenciálódnak olyan fokban, mint a talajsejtek, amelyekből kiindultak, bizonyos fokig önállóak lesznek, rohamosan szaporodnak. Az anaplasia leggyakoribb rohamosan növő daganatok sejtjein. ENTZ B.

Anaplasis (gör.), Haeckel szerint a magzatkorra következő egyedfejlődés első korszaka, melybe az egész ifjúkor beleesik. Ezalatt kifeslik a szervezet összes alkati és lelki bélyegeivel (evolutio). Végét az emlősökben a csecsemőmirigy (thymus) elsorvadása és az ivari érés jelzi. Következik rá a meglett kor (metaplasis) és az öregkor (kataplasis). GELEI J.

Anaplastica (gör. *anaplasztika*), sebészeti kifejezés: 1. levágott testrészek (orr, fül) visszahelyezésére; 2. szövetek átültetésére; azonos jelentésű az *anaplastia*. LOBMAYER G.

Anaradzsapura, nagyszerű romváros Ceylonban. Kr. e. 437-től Kr. u. 769-ig a sziget fővárosa volt. Kr. e. 308-ban ide szállították Buddha szent ereklyéit, ezért híres búcsújáró hely volt. 1200 körül ellenség dúlta föl, ezután elnéptelenedett. P. ORMÓS J.

Anarchia (gör. uralomnélküliség), jelenti a főhatalom és a törvény hatálytalanságát, ezzel együtt a társadalmi rend hiányát, a társadalom bomlását, akár azért, mert az állami hatalom megsemmisült, akár, mert az érvényesülni nem képes.

Anarchizmus, az a társadalomtudományi felfogás, illetőleg politikai irányzat, mely a társadalomban létező minden uralmat, úgy az egyéneknek, mint az összességnek más egyén feletti uralmát visszautasítja s a társadalmi összeműködést az egyesek szabad elhatározása útján véli megvalósítandónak. Az anarchizmus a társadalmi életre vonatkozólag egyébként nem jelent anarchiát; e tan a társadalmi életben szintén rendet akar, de e rend itt nem külső erőszakon és kényszeren, hanem az összes tagok akaratának és szabadságának tiszteletben tartásán, a vágyak és törekvések harmóniáján alapulna. Az anarchizmus az individualizmus, az egyéni szabadság gondolatát a legmesszebbre kiterjeszti; minden központi kényszer, tehát a jog megszüntetését is követeli. Ellentéte ez a szocializmusnak, amennyiben ez az egyén tágkörű korlátozását és egy központi hatalom alá való szigorú alárendeltségét jelenti.

Szabad egyesülés és éppoly szabad szétválás képezi az egész anarchisztikus társadalmi rend alapját. Az egyetlen jogszabály, mely itt érvényesülne: «az egyes szabadságában nem korlátozható». Ami e politikai irányzat gazdasági megvalósulását illeti, ennek egy individualisztikus és egy kollektív (kommunisztikus) neme van. Amaz a magántulajdon alapján áll s ez következetesebb faja e tannak, melyet azonban bizonyos hiányoktól (a pénz használata, kamatszedés) mentesíteni kíván; emez kisebb egységek közös tulajdonát hirdeti, mely egységek azonban egymástól teljesen függetlenek lennének. Az anarchisták tanaikat nem utópiáknak tekintik, hanem azt megvalósíthatóknak vélik.

E tan első képviselőjének a stoikus iskola megalapítóját, *Zenont* (342—267. Kr. e.) tekinthetjük, aki *Platon* kommunisztikus államával szemben az egyén önállóságát hirdeti, amennyiben ez csak erkölcsi törvényeknek engedelmeskednék. A középkorban egyes vallási mozgalmakban (mint a husziták között *Chojecki*, a baptistáknál *Denk Hans)* látjuk fellépni e felfogást. Az első, ki a tant formulázta,

Godwin (1756—1836) volt «Enquiry concerning political justice» c. művében 1792-ben.

Az anarchizmus tulajdonképpeni alapítója *Proudhon* (1809—1865), aki e tannak a nevét is adta *Qu'est ce que la propriété* c. munkájában 1840-ben. Legjellemzőbb az anarchizmusra nézve *Schmidt Johann Kaspar* (1806—1856) felfogása, ki *Stirner Max* néven *Der Einzige und sein Eigentum* (1845) c. munkában fejtette ki felfogását.

Ettől az individualisztikus jellegű anarchizmustól különbözik a kollektiv jellegű anarchizmus, melynek képviselői *Bakunin*, *Tucker* és *Tolsztoj*.

Mindezek az irányzatok az anarchizmusnak elméleti irányai. A *tett propagandáját Necsájev Szergej* és *Kropotkin Peter* képviselik. Ugyanennek az iránynak a képviselője az Egyesült Államokban *Most J.*

A gyakorlati anarchizmus egész sorát követte el az uralkodók és a vezetők elleni merényleteknek, mind Franciaországban (Ravachol, Vaillant, Henry, Caserio), mind Olaszországban (Malatesta, Costa), Spanyolországban és Ausztriában (Kammerer, Stellmacher).

Irodalom. *Biermann:* Anarchismus und Kommunismus, 1906; *Borgius:* Die Ideenwelt des Anarchismus, 1904; *Dubois:* Le péril anarchiste, 1895; *Eltzbacher:* Anarchismus, 1900; *Garin:* L'anarchie et les anarchistes, 1885; *Malato:* Philosophie de l'anarchie, 1888—1897; *Nettlau:* Bibliographie de l'anarchie, 1897; *Stammler:* Theorie des Anarchismus, 1904; *Zenker:* Anarchismus, 1895; *Zoccoli:* L'anarchia, 1907. TEGHZE GY.

Anarcho-szindikalisták, a munkásmozgalmaknak az a szárnya, amely a munkáskérdés megoldását és a szocializmus végcélját, a kollektív társadalmat egyedül a szakszervezetek által véli elérni és ezért elvet minden politikai harcot, választójogi és választási kérdést, demokratikus jelszót, semmibe sem veszi az állam jelentőségét. Ebben a részben tehát az anarchisták elméletét követik. Az anarchoszindikalisták taktikájukban a sztrájkot tekintik az egyedül hathatós eszköznek. Az anarchoszindikalizmusnak főképpen Franciaországban voltak hívei. GERGELY GY.

Anares, kisközség Szabolcs és Ung egyesített vm.-k (Szabolcs) kisvárdai j.-ában, (1920) 617 lak. Vasúti megálló- és rakodóhely, posta és táviróhivatal. Ref. temploma a XIII. sz. vége felé gót stílusban épült.

Anas, a récefélék egy nemzetségének tudományos neve. *Anas boschas* L. a tőkés réce tudományos neve. Legközönségesebb s a nálunk fészkelők között legnagyobb a vadkacsa. SZEMERE Z.

Anasarca (gör.) *bőrvizenyő.* Általános vagy helybeli keringési zavar idézi elő. A legmélyebb pontokon, tehát a lábfejen, a bokatájon és az alszáron, fekvő betegen a kereszttájon jelentkezik leghamarább fájdalmatlan dagadás formájában. Ha újjunkat a bőrre nyomjuk, ez az újjbenyomatot megtartja. A helybeli keringési zavar oka leggyakrabban a vivőerek akadályozott keringésében található meg. Az általános keringési zavar elégtelen szívműködés jele. Más természetű az elégtelen veseműködés következtében jelentkező bőrvizenyő, ez nem a legmélyebb pontokon, hanem ott jelentkezik, ahol a leglazább a bőralatti kötőszövet. Ezért a vesebetegen először a szemhéjakon és arcon látunk bőrvizenyőt. ÁNGYÁN J.

Anastasius, *pápák.* I. Szt *Anastasius* Siricius utóda 398—402-ben. Elítélte Origenes tanítását s ez ügyben leveleket írt Itália püspökeihez, Afrika püspökeihez pedig a donatisták ellen. A donatisták keresztelését azonban érvényesnek ismerte el. Szt Jeromosnak s nolai Szt Paulinusnak barátja volt, apostoli szegénységben élt és szentség hírében halt meg.

II. *Anastasius* Szt Gelasius utóda 496—98. Klodvig király az ő pápasága alatt vette föl a keresztséget, miért is hozzá üdvözlő levelet intézett.

III. *Anastasius*, 911—13. Alberich őrgróffal szemben tehetetlen volt.

IV. *Anastasius*, római származású: Suburra Konrád, sabinai püspök, bíbornok, II. Ince vikáriusa, III. Jenő halála után 1153-ban választották pápának, 16 hónapi pápasága alatt a szegények atyjának bizonyult. HUSZÁR E.

Anastasiosz, több bizánci császár. I. *Anastasiosz*, szül. 430-ban, megh. 518-ban, uralkodott 491—518-ig. Dyrrachiumban született, Zeno császár özvegye, Ariadne őt választotta férjéül, így lett császárrá is. Zeno testvérét, Longinust az isauriai háborúban (492—96) legyőzte, a perzsákkal szemben 502—5. megvédte a birodalom határait, a szlávok betörései ellen a Csataldsa vonalon megépíttette a nagy falat. Takarékos uralkodó volt. Türelmetlen alattvalói kényszerítették a monofizita tan erőszakos terjesztésére.

Anastasius, tudós, de jellemtelen férfiú, akit IV. Leó 847-ben kardinálissá nevezett ki, 853-ban azonban kiközösített. IV. Leó halála után a törvényesen megválasztott III. Benedekkel szemben ellenpápaként szerepelt. III. Benedek megbocsátott neki, ekkor szerzetbe lépett, I. Miklós alatt a S. Maria in Trastevere kolostor apátja lett. II. Hadrián 867-ben a római egyház könyvtárnokává nevezte ki. 869-ben mint a császári követség tagja jelen volt a

Grisenberg Lex III K.

Anares

Anaresi sirokról.
Arch. Ert. 1879. 51 l.

Borovszky Magyarsz. vm

Szabolcs vm.
397 l.

Anarcs

57. (Szabolcs vm.)

Ev. ref. templom, gótikus 1275-ben épült. 1739-ben hiszett terilő gr. Teleki Katától.
Röm. Kath. kápolna, melyet 1792-ben gr. Teleki Borbála épitetett.

Borovszky: Magy. orsz. vm. Szabolcs vm.
Bpest é. n. 12. l.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

MÁRCIUS

31 nap — 10. hét

5 Vasárnap	
6 Hétfő	
7 Kedd	
8 Szerda	
9 Csütörtök	
10 Péntek	
11 Szombat	

57. Anares (Szabolcs)

Kisvárdától 7 km
1850 l. vasut allomás van.
9967

Ref. templom
XV. századvégéről
gótikus, szentély és
hajó eredeti alla
potban, torony és kapu
1858-ban megértés nélkül
rezzoválva. A szentély
belül is eredeti állapotban
A szentélyben szép gótikus
szentséghartó fülke Báthory
Ci-merrel és 1475-ös
évszámmal, ami azonban
XIX. századbeli csinálmány
látszik. A hajó lapos mennyezete
és korusa 1909-ben jelentéktelen
faalkotmány ok
Magyharu gyérekek egész
mesztelenül jartak a templom
körül. Fordits

Rusztikus egyszerű kötöz
való szöszek

57 Anares (Szabolcs m.)
Nyirségi utam 1938

Vay grófi családtagok
epitáfiuma 1851 ből
igen szegényes fábla a
templom négyszögletű
hajójában. A templom
gotikus ablakai a mai
állapotukba úgy látszik
az 1858-iki renováláskor
kerültek. Egy kis gotikus

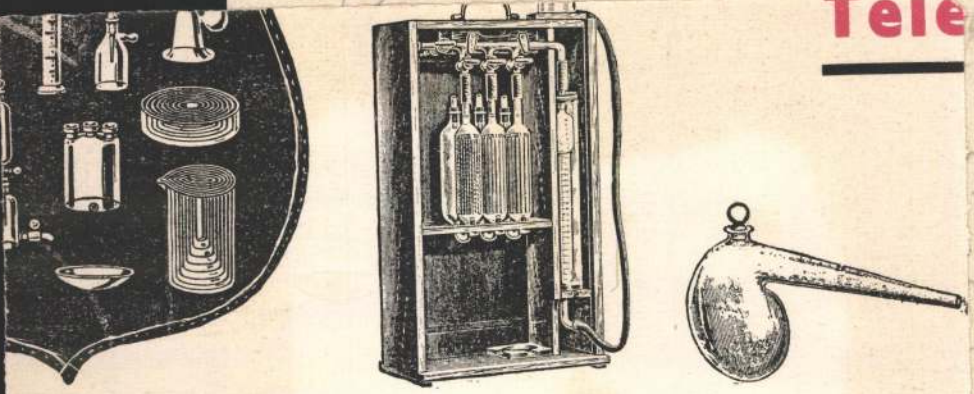

Tele

GUSZTUS

Kath. n.	Prot. n.	Izr. n.
V. Péter	Péter	16
L. Alfonz	Lehel	17
István i. vt	Hermina	18
Domonkos	Domonkos	19
Hav. B.-A.	Oszvald	20
Úr szinv.	Berta	21
Kajetán	Ibolya	22
Cirjék vt.	László	23

SZEPTEMBER

Napok	Kath. n.	Prot. n.	Izr. n.
1 Péntek	Egyed	Egyed	17
2 Szombat	István kir.	Rebeka	18
3 Vasárnap	Manszv.	Hilda	19
4 Hétfő	Rozália	Rozália	20
5 Kedd	J. Lőrinc	Viktor	21
6 Szerda	Ida	Zakariás	22
7 Csütörtök	Kassai v.	Regina	23
8 Péntek	Kis B. A.	Mária	24

ANARCS (Szabolcs)

melynek két emeletén román (?) ívsorok láthatók, érdekes csavart toronyzsisak

REF. TEMPLOM ~~[illegible]~~ egyetlen hamlokzati toronnyal, ~~[illegible]~~ a nyolcszög három oldalával zárodó szentéllyel, gotikus, XV. sz. ~~A [illegible] román ívsorok~~. Déli oldalon csúcsíves ablaknyílás~~ok~~, a szentélyen három. A hajó lapostetejű, a szentély boltozata jó, az utóbbiban gazdagon faragott, gotikus szentségtartó fülke, alul Báthory-címerrel és 1475-ös évszámmal.

hal

Víves és oszlopos

Utazás, 1938.

Anaxes (Staboles m)

Anarcsi ref.

templom

(haboles vm)

d.

Korompay

25 l – 26 l

képpel

etlen festő.

ázadból.

ó, kissé balrafordultan áll. ztotta. Középütt elválasz- eme, szemöldöke és bajusza Álló gallérú piros dolmánya mentéje pedig prémes.

m. — Lelt. sz. 836. — Értéke ka 1897 június 21-én (230–897). er 1-jén (369–897).

adatok. 1907 : III. 25. *Ismeretlen* I) Bálint, Hontmegye főispánja. sa a báró Balassa család volt, és hrabóczi kastélyban őrizte.

Aracsi ref. templom

(Szabolcsvm)

1475.

Lux Géza dr:

A Nyírség középkori építészeti emlékei.

MMÉE Közl.

1940. 242, 243. l.

Keppel

5850

40.214. — K. M. E. Ny.

M.D.K.

ANASTASIU Adela

1930-ban Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

Réti: Nagybánya,,,, 340.l.

mezivva

Anbander Mihály

farekas

1774-ben hártulaj-
donos Aradon

Lakatos Arad

II. 221. l.

megirva Anbram Walter

bécsi nobran

l.

Wickkassaidom

170. l. - 315. l.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/2 5 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszermében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

MDK

Ancher Anna

Missio-gyülekezet, repr.

Műcsarnok 1906/7 téli nemzetk. kiáll. kat.

MŰVÉSZET

A DÁN KIÁLLITÁSRA A DÁN KIRÁLY IS ELKÜLDTE EGY KÉPÉT

Budapest mozgalmas és magasnivóju képzőmüvészeti életében is, nagyjelentőségü és kimagasló kiállitás készül most a Nemzeti Szalon termeiben. Január 11-én nyilik meg Horthy Miklós kormányzó és a dán trónörökös fővédnökséeg alatt a dán müvészet budapesti reprezentativ kiállitása. Hogy milyen nagy jelentőséget tulajdonit a magaskulturáju Dánia e budapesti bemutatkozásának, arra jellemző, hogy Rómából Budapestre érkezik Dánia ottani követe, aki a dán érdekeket Budapesten is kiépviseli és ideérkezik a bukaresti dán követ is.

A Nemzeti Szalon dán kiállitása iránt müvészi körökön tul széles társadalmi körökben is nagy érdeklődés és várakozás mutatkozik, amennyiben e müvészi esemény a magyar—skandináv szellemi kapcsolatok örvendetes bevezetője. Maga az a tény, hogy *Frederic* dán trónörökös maga vállalta a budapesti kiállitás fővédnökségét, bizonyitéka annak, hogy a dán müvészet fejlődésének teljes tükre lesz a Nemzeti Szalon kiállitása. A világviszonylatban is magasrendü dán müvészet minden számottevő egyénisége képviselve lesz a budapesti kiállitáson. A dán király nagyértékü mügyüjteményének egyik legszebb darabját, *Ancher* Michael dán festőmüvész mestermüvét is Budapestre küldte. Az ünnepélyes megnyitás, amely az idei évad egyik leglátogatottabb társadalmi eseménye lesz, nemcsak müvészi, hanem politikai és társadalmi körökben is egyre fokozódó érdeklődést kelt.

M. 936 I. 10

Ancher Michael

M. 936 I. 10

ANCZENHOFFER György egri képfaragó. Egerben az Alkotmány u.5.sz. /hrsz.3o6./ ház tulajdonosa 1759-62-ig. A ház további birtokosai 1764-69-ig Oreg Hösz János képfaragó, majd 18o1-o4-ig özvegy Hösz Jánosné fiastól, végül 18o5-o7 között Anczenhoffer Ignác előbbi képfaragó fia, aki később a bécsi akadémián szobrászatot tanul. Szomszéd Joó János egri rajztanár.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

1977 VIII. 15. Kossuth. 7.23. Gné.
Hétköznapok formálói
a beregi asszonyok.

- Hát igen már kicsi koromtól mindig himzek és most is ha anyu nyugdijba megy, akkor én veszem át tőle és azt hiszem, hogy itt is fogok maradni most már mindig ezen a pályán.

- Mióta is tervez.

- Hát már van vagy 12 éve, hogy foglalkozom vele és tervezgetek is, és ugy meg is csinálom, amit én tervezek.

- De most akkor elárulom, hogy 22 esztendős, tehát tiz éves kora óta.

- Igen már tiz éves korom óta himezni már előbb is himeztem, igaz hogy anyu nem nagyon engedte, hogy megtanuljam, de azt ugy magamtól megtanultam, ő nézte, hogy jól csinálom, sikerült és azóta mindig csinálom.

- Természetes, hogy Ida néni korosztályába mindenki tudja, érti és szereti, de vajon a fiatalok közül, tehát a következők a szövetkezeti tagok között vanőe ilyen fiatal, mint a maga lánya.

- Majdnem minden fiatal talán ugy kiesünk a forgalomból, és mondjuk itt nincsen csak a termelőszövetkezet, télen valamivel most is kell a lányoknak foglalkozni és mindenki a kis staférungját késziti igy el.

- Az lehet talán az oka, hogy viszonylag könnyü és elérhető munkaalkalom és akkor nem kell itthonról messzire menniök.

- Hát ez is lehet az oka, de az, hogy könnyü az nem nagyon, mert az hogy beszámoljon valamit, mert nem mindegy, hogy az a motivum, hogy jön ki abba a vászonba, és azért egy kicsit számogatni kell ahhoz, hogy az szép legyen, mutatós és jó izlésnek is megfelelő és a hagyományt is ápoljuk vele.

- Ugy értettem ezt, hogy könnyebb, mint az erdőre járni, vagy könnyebb mint az állatgondozás a szövetkezetben, tehát lányoknak való.

- Igen ez tisztább munka is és lányoknak könnyebb, mert otthon vannak, asszonyoknak is és kényelmesen azért csak a hüvösön, nem kell kint a melegbe fáradozniok, azért ez nem olyan nagy fizikai megterhelés a kézimunkázás, mint például a kapálás, vagy akár hol máshol.

- Az igazsághoz az is tartozik, hogy nagyon szeretik.

- Ezaz, hogy mindenki ugy szeret magának kombinálni, hogy neki mi az, ami neki tetszik inkább és nem is az, hogy kötelező nekik csinálni, hanem saját maguk élvezetére is maguk örömére, nagyon sokan vannak, akik egyáltalán nem ugy készitik, hogy Háziipari Szövetkezetnek, hanem csak a saját örömére azért, csinálja. Én is nagyon sok mindent csinálok, amit csak magamnak.

- Éppen csak az a baj, hogy amit maguknak csinálnak saját örömükre, ahhoz nincs vászon.

- Hát sajnos, ehhez lenvásznat nem kapunk. Az a régi háziszöttes az nagyon sürü és abba nagyon nehéz varrni. Igaz régen abba varrtak, de ma már

jobban szeretnek a ritkábban abba amit a Háziiparnak varrunk és sajnos abból nem kapunk.

- Hogy születnek az uj motivumok, hogyan terveznek a tervezők.

- Hát őszintén szólva a régiek alapján. Csak mondjuk a mai modern betoro hoz szabjuk a formát, a vászonnak a formáját és abba aztán ugy rakjuk be a mintát, ahogyan hát elképzeljük, egyik jobb izléssel a másik gyengébbel.

- Igen egy régi darabról készitettem volna leakartam rajzolni.

- Itt van előttünk a rajz, most próbálja ugy mondani, hogy láttassa is.

- Igen, egy csillagmintát rajzoltam akartam lerajzolni egy teritőről, hát aztán valahogy nem figyeltem oda és elrontottam. Hát nagyon elkeseredtem, hogy nem jó és ujat akartam készíteni, mikor anya odajött, hogy Marika hát nézd meg jobban, hogy milyen egy szép minta jött ki neked belőle.

- Azzal, hogy elrontotta, majdnem megkettőzte.

- Igen szinte a duplája lett, de az eredeti motivum megmaradt, mégis ugyan az a régi, ugyan az a minta minden, csak egy kicsit nagyobb lett és szinte a duplája az eredeti mintának.

- Kicsit olyan rózsaszerübb lett a minta.

- Igen hát másabb lett a formája, de tulajdonképpen az alapmotivum az ugyan az maradt.

- És hogyan tervezi a mintát, mégis hogy fog hozzá amikor azt mondja, hogy most egy párnát, vagy egy teritőt készitek.

- Szinte megjelenik előttem az elképzelésemet lerajzolom, aztán mikor lerajzolom meglátom milyen is és akkor csiszolom, hogy ez nem kell ide, ide még kellene egy két szem és ugy. De ugy szinte márelőttem van, amit szeretnék csinálni.

- Aznagyon jó, hogy közösségbe készülnek most is ezek a munkák. Mint ahogy hajdan együtt voltak a fonóba most is együtt vannak, különösen szépidőbe a kapuk előtt, nézik, hogy a másik mit csinál, hogy csinálja.

- És akkor közbeszólnak, hogy Marika nézd csak ezt igy kellene, és ugy a sok ötlet alapján aztán igazán olyan szép minták alakulnak ki, hogy sokszor magam se gondolom. Leülünk van amikor elővesszünk vásznat és egyenesen abba csináljuk, de legtöbbször lerajzoljuk és ugy készitjük el, majd hogy a mintát lerajzoltuk sikerült szép és akkor ki is varrjuk.

- Már csak ennyi maradt meg az egészből, csak ez a himzés, ahogy együtt himeznek, mert a többi dolgok azok mind elmaradtak ám.

- És miért hímeznek együtt mért nem külön külön.

- Hát talán az is, hogy egy kicsit elbeszélgetnek együtt, ahogy közösségbe legyenek, azóval vágynak azért az emberek egymáshoz menni.

- Bár ez a közös hímzés csak a lányokat meg az asszonyokat tartja egybe, ebből kimaradnak a férfiak.

- Hát ebből teljesen kimaradnak, nem ugy mint régen a fonásnál, sokszor el is meséljük, hogy milyen rósz az, hogy mi itt együtt ülünk tiszta nők és egyetlen egy férfi se. Persze akad olyan férfi is, aki tud hímezni itt is.

Hát azért az ritka kivétel.

- Hát itt például nálunk a soron szinte minden férfi, akinek a felesége hímez, azoknál a férjek is megtanulják, nagyon szép klubunk van és hatalmas nagy asztalok és arra készitettünk futókat mindet más fajta mintákkal, s azt ott közösen összejártunk esténként, délutánonként és együtt csináltuk. Ha valamit egyik nem tudott, akkor segitettünk egymásnak, ugyhogy azt tényleg együtt csináltuk és hogy az megmaradjon, hogy az 5o-1oo év mulva is meglegyen, hogy azt mi csináltuk. Emlék. De ugy szinte beleszületik mindenki ebbe és ahogy nő ezt ugy értékeli és hát szereti csinálni. Nem azért csinálja, hogy nekem ezt kötelező csinálni, hanem azért csinálja, mert szereti, és vágyik és ha el is megyvalahová dolgozni, mást a kézimunkát nem hagyja, viszi magával és kis szabadidő csinálja.

- Van annek egy másik oldala is, hogy szeretnek itthon élni, szeretnek együtt lenni.

- Hát ez is meg van, azok a fiatalok, akik itthonmaradtunk, természetesen azért, mert hát valahogy nem volt kedvünk máshova elmenni, szeretjük a kézimunkát, szeretjük a falunkat és szeretünk itthon lenni, a szülőkkel és ezért csináljuk és itthonmaradunk. De ez a keresetünk is, de amellett, hogy keresetünk, de magunknak is csak csináljuk.

- Nem nagy kereset ugye.

- Hát nem a legnagyobb, elég sokat kell azért ölteni, hogy az ember egy futót megcsináljon és bizony nem sokat fizetnek érte.

- Körülbelül egy hónapban, hogyha minden nap néhány órát rátud szánni mennyit keres.

- Hát attól függ, hogy ki mennyit dolgozik. Egy lánynak, akinek még nincs semmi gondja, mindent készen kap a szüleitől ha nagyon igyekszik, hát olyan 1ooo-12oo forintot megtud, de egy fiatalasszony, aki

- Mint Marika is.

-Én is, akinek gyereke is van, család, nagyon sokat kell dolgozni és ha 7oo forintot keres az sok.

-No de közben itthon ellátja a háztartást. Neveli a gyereket.

- Az természetes, hát ezért nem tud annyit dolgozni. És hát azért a 7oo forintér is nagyon sokat kell öltögetni. Este hajnalba, amit nappal nem tudok csirâni, azt akkor kell behozni.

- Még szerencse, hogy szeretik, megint ide térünk vissza.

- Hát csak ez a szerencse, hogy hatja az embert, hogy én kiteszek magamnak egy mintát, hogy na én azt megakarom csinálni és addig nincs pardon, mig addig csinálom még az kész nincs.

Anca Marika
kézimunka tanyató-
szerető

- Hát ezért jó, hogy itt van a lánya is Marika, és akkor mégis csak megfog tanulni.

- Persze hát megfogok tanulni, ha anya most fogja csinálni, már láttam, hogy hogy csinálják, de nem foglalkoztam még különösebbképpen vele. Mjadha most ő csinálja, akkor én is megtanulom, hogy hogy kell.

- Marika annyira megszerette a kézimunkát, hogy csakugyan életpályának is választotta.

Ancsa Pálné kézi-munka tanár - kérdő

- Ancsa Pálné 15 esztendeje vezetője a Népmüvészeti és Háziipari Szövetkezet beregdaróci részlegének. De hogy hány esztendeje ismerője és úra a vászonnal, szőttesnek és himzésnek egyaránt, azt talán maga sem tudja.

- Hát igy hirtelen megmondani nem tudom, de kb olyan 4o éve, ahogy foglalkozom én a szövéssel, a fonással is egyuttal és a himzéssel.

- Tehát egészen kisgyerek kora óta.

- Persze persze minden gyermek megismeri, mert a szükség is ugy hozta, mert fehérnemüre is használták, lábravalkat csináltak, sőt pendelyeket hordtak az asszonyok. Hát mondjuk már az én időmben a lányok nem nagyon, bár én a háborsu időben éltem és nagyon sokan rá voltak szorul-

1977. VIII. 15. Kossuth, 7.23. Gné.
Hétköznapok formáldi.
A bevegi asszonyak

va, hogy a háziszöttest használjuk fel alsófehérnemü, sőt felsőruhának is hordták abban az időben. Megfestették, és szinte minden házba szőttek, fontak, ez a legtermészetesebb valami volt, mert ez megtermelte a kis földjébe és ebből állitotta elő azt, amit nem tudott megvenni az üzletbe.

- Minden házhoz tartozott kenderföld.

- Minden házhoz, kivétel nélkül. Ahol nagyobb gazdák voltak ottan nagyobb kenderföld volt, ahol kisebb volt a gazdaság ottan kisebb volt a kenderföld. Vagy ugy elmentek még, hogy részibe is törtek kendert. Hogy legyen meg a téli fonnivalójuk és akkor abból szötték a vásznat, és készitették nemcsaka kézimunkákat, mondom, hanem még ruhanemüt is.

- De első személyben is mondhatja, hiszen maga is igy élte az életet.

- Igen pontosan igy én is. Szőttem, fontam.

- Már Marika nem szőtt nem font a lánya.

- Ő nemtudja, hát ebbe az időbe már ugye közös gazdálkodás volt, és mindenki, akinek az a kis háztáji földje volt, ott kukoricát termeltek, ami a szintén a létfenntartáshoz tartozott, csak már meg is lehetett venni ezeket a dolgokat, mondjuk, ha nem is házivászon szempontjából, s nem is ragaszkodhattak ehhez már selymeket és mit tudom én szöveteket, müszálas anyagokat vettek, hát persze, hogy más.

- Egy jó tiz évvel ezelőtt, amikor itt jártam, azért láttam még erre kenderföldeket. Láttam müködő szövőszéket.

- Igen, hogyne még én is szőni akarok.

- Még ujra, meg van még a szövőszéke.

- Meg meg, még fogok szőni. Csak fel kell vetni, meg időt kellene rá szakitani, gondolom, hogy ezt a nyugdijas időmbe már megfogom tudni csinálni.

- Ugy beszél róla,mintha ez nem is valami nehéz munka lenne.

- Hát persze, hogy nem, én megvettem a fonalat, aztán felhuzom az esztovátára és befedni tudom csak ugye ezt nem lehet egyedül csinálni, mert ahogyan a nyüstbe be kell fogjam, aztán a bordába, szóval ehhez két ember kell.

M. D. K.

ANCSIN Mihály építész

Résztvesz a Veszprém városközpont-ja rendezésére kiírt tervpályázaton

Társtervező: Petényi J. Mányoki L. Vajna J. Várossy P.

Magyar Építőművészet 1960. 1. sz. 64. l

M. D. K

ANCSIN Mihály építész

Résztvesz a Székesfehérvár Dózsa György tér és környéke rendezésére kiírt tervpályázaton

Társtervező: Mányoki L. és Várossy P.

Magyar Építőművészet 1960. 1. sz. 64. l.

M. D. K.

ANCSIN Mihály építész

Országos lakáspályázat 6. Épület-kategória (Megvétel)

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

M. D. K.

ANCSIN Mihály építész

Gyöngyös vasutállomás és kör-
nyéke pályázat
(I. megvétel)

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

ANCSIN Mihály építész

Népszabadság

HALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy **Ancsin Mihály** építész életének 63. évében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása április 9-én 15 órakor lesz a Mező Imre úti ravatalozóban. A gyászoló család. (104 042/1K)

A Magyar Reklámszövetség és a gyászoló család tudatja, hogy **Horváth László** a Magyar Reklámszövetség gazdasági vezetőjének hamvasztás utáni búcsúztatása a Rákoskeresztúri új köztemető 53-as szóróparcellájában, 1992. április 10-én (pénteken) 10.30 órakor lesz.

ANG
10 h
KUS
naps
től
Táro
ÁLT
ró t
korr
chor
142-
KÖ
zika
(101
FEI
mér
kao
RÉ
ne

M. D. K.

ANCSIN Mihály építész

Ózd városközpont rendezése-pályázat

(Felemelt II. díj)

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

ANCSIN Mihály M.D.K.

Pályaterv az orvostudományegyetemi központ épületéhez

/ 25 000 Ft-os dij/

Társtervező: Töreky Dezső, Pretsch János, Nagy László
Halmágyi Károly, Fessel Alajos, Bakos Kálmán

Döntöttek a Nagyvárad téri orvostudományegyetemi központ és a Győr-Náderváros tervpályázatról
Magyar Nemzet 1962. október 20. 3.l.

Ancsin Mihály épitész M.D.K.

Résztvett a budapesti Orvastudományi Egyetem elméleti tömb tervpályázatan

Hárotervező: Töreky Dezső, Pretsch János, Nagy László

Halmágyi Károly, Fessel Alajos, Bakos Kálmán

Anda Emília iparművészeti főiskolás.

Pályázók, 1986.

Puhl Antal építész: „Ahol az építész munkatársaim nincsenek megnevezve ott – különböző felállásban – Guzogi György, Gerencsér László, Pány Árpád, Stempel Jan, Viszlai József építésnek és Anda Emília iparművészeti főiskolás építész voltak."

Magyar Építőművészet, 1987. 4–5 szám, 89-old.

ANDA Emília levele

11. B ill

Új Művészet 1992

ANDA EMILIA

ANDA

ANDA EMILIA TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS PARTNERÉT
1999 ESSENTIAL KOLLEKCIÓJÁNAK BEMUTATÓJÁRA
1998 DECEMBER 2. 19.00 MŰCSARNOK BP XV. DÓZSA GYÖRGY ÚT 37.

BELÉPÉS KIZÁRÓLAG MEGHÍVÓVAL !

ÜLŐHELYET A 318 75 12 TELEFONSZÁMON JELZETT IGÉNY SZERINT BIZTOSÍTUNK

KÖSZÖNJÜK

AZ EUROTEXTIL

PUHL ANTAL ÉPÍTÉSZIRODÁJA

A TOMBORHÁZ

ÉS A MŰCSARNOK

TÁMOGATÁSÁT

2006/21 – október 18

A megkerült stációk mestere

Kerületünkben élt és alkotott Andor Lóránt festőművész, akinek ebben az évben emlékezhetünk születésének századik, halálának negyvenedik fordulójára. A Rákóczi gimnázium tavalyi felújítási munkálatai idején a hátsó torony alatt egy elfelejtett raktártérben gondosan becsomagolva épen találtak rá az Andor Lóránt által készített, egykor Krisztus Király-templom üvegablakait díszítő keresztúti képekre.

Andor Lóránt az Érseki Katolikus Gimnáziumban érettségizett 1924-ben, ahol már akkor kitűnt rajztehetségével, az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen rajzból kitüntetést kapott. A képzőművészeti főiskolán Rudnay Gyula növendékeként végzett, majd hat éven át a székesfehérvári Ybl Miklós gimnáziumban volt rajztanár, Budapesten pedig a Nemzeti Múzeum és a Természettudományi Múzeum munkatársaként rajzoló és kiállításrendező tevékenységet folytatott. Rajzolóként tankönyveket, ifjúsági regényeket illusztrált, és a Radványi Kálmán által szerkesztett népszerű diáklapnak, a Zászlónknak volt munkatársa Márton Lajossal együtt. Képeivel számos kiállításon vett részt, többek közt Budapesten, Szegeden, Kecskeméten, Miskolcon és Pécsett.

A Keleti Károly utcai Érseki Katolikus Gimnáziumhoz a templom csak 1926-ban készült el, és ezt akkor a kollégiummal egy folyosóval kötötték össze. A templom nagyméretű ólomüveg ablakai a keresztút tizennégy jelenetét ábrázolták Leszkovszky György festőművész tervezésében és Kopp Ferenc üvegfestő kivitelezésében. Ezt a tényt örökítették meg a tizedik üvegkép alsó feliratában: *„Invenit G. Leszkovszky, fecit F. Kopp. 1926."* A háború viharaiban a légnyomás és a belövések tönkretették az ólomüveg ablakokat. Az ablak nélküli templomba az üveg helyett falemezeket helyeztek, amelyeknek keresztalakú üvegébe Andor Lóránt 30x50 cm-es stációs képeket készített. A homályos templomból az üvegre elhelyezett temperafestmények élénk színeikkel szinte világítottak. A művészi képek a faragott fakeretekben gyönyörködtették a templomba látogatókat. A stációsorozat a határozott vonalaival, elkülönülő részeivel a régebbi ólomüveg ablakokra emlékeztettek. A sajátos technikával megfestett képek a hetvenes években a templom felújításakor eltűntek, helyükre szenteket ábrázoló maratott üvegablakok kerültek, a stációs képeknek nyomuk veszett.

A tavalyi évben a Rákóczi gimnáziumot teljesen felújították, újjáépítették. Ekkor a gimnázium és a templom közötti összekötő folyosót — amelyet az államosításkor elfalaztak — véglegesen megszüntették, elbontották. A munkálatok idején, a hátsó torony alatt egy elfelejtett raktártérben gondosan becsomagolva épen találtak rá az Andor Lóránt által készített keresztúti képekre. Jó lenne méltó elhelyezéséről gondoskodni.

SZÉKELY IMRE

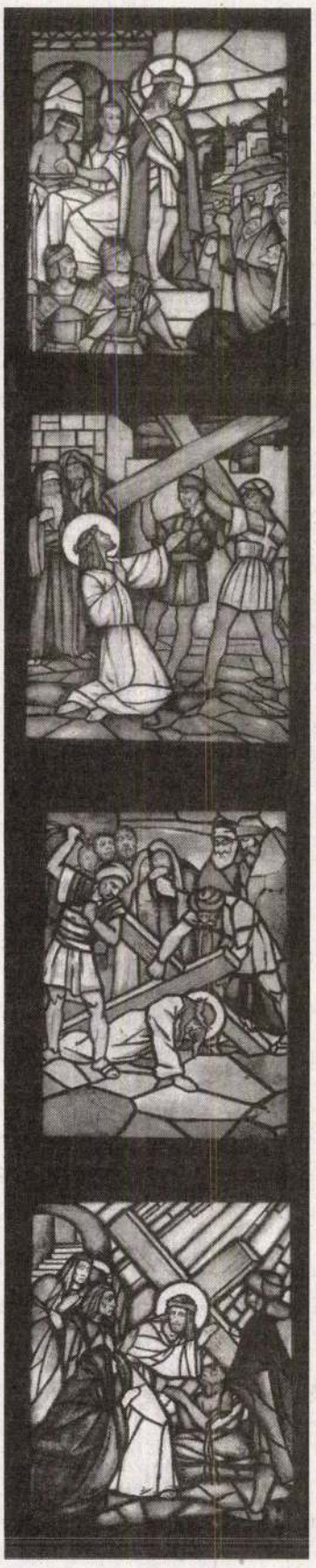

Az első négy stáció

EMLÉKTÁBLÁINK

Járjunk nyitott szemmel!

A hosszú Herman Ottó út elején, a kettes számú házon egy fehér kőtábla az utca névadójának állít emléket. A rövid méltató szövegen kívül a sokoldalú tudós bronz arcképe is látható.

Herman Ottó
1835–1914
természetbúvár, a magyar néprajz, ősrégészet és állattan alapvető munkáinak írója, a Madártani Intézet alapítója.

A természettudós, néprajzkutató, polihisztor és politikus tanulmányait Miskolcon és a bécsi Politechnikumban végezte. Brassai Sámuel meghívására Kolozsvárra ment, ahol megteremtette az állattani gyűjteményt és megindította a Természetrajzi Füzetek című folyóiratot, majd az Aquila című lapot. 1894-ben megalkotta a Magyar Ornitológiai Központot. Országgyűlési képviselőnek is megválasztották.

Természettudományos munkássága mellett a néprajz (a magyar ősfoglalkozások, pásztorélet, halászat, vadászat), a régészet is érdeklődési körébe tartozott. A néprajzi, állattani (elsősorban madártani), őstörténeti művei, természetleírásai gondos tudománynépszerűsítő munkák is. Műveit utánozhatatlan eredetiség, éles megfigyelőtehetség, világosság, magyaros stílus, egyéni gondolkodás jellemzi.

Tanulmányaiból, leírásaiból említsük meg a Magyarország pókfaunája, A madarak hasznáról és káráról, Az ősfoglalkozások, A magyar nép arca és jelleme című műveket.

Örvendetes, hogy Budapesten emléke kerületünkben él, hiszen itt található egyedül a fővárosban róla elnevezett út és dombormüves emléktábla.

SZÉKELY IMRE

Amikor szúr és csíp...

A vese és a húgyutak fertőzése ritkább ugyan, mint a felső légutaké, de nehéz olyan családot találni, ahol az érettségiig minimum az egyik gyermek ne esett volna át egy ilyen betegségen.

A húgyutakat, a légutakhoz hasonlóan, alsó és felső szakaszra szoktuk bontani, ennek gyakorlati jelentőségét a terápia különbözősége, illetve az esetleges szövődmények gyakorisága adja, ugyanis amíg az alsó húgyúti fertőzés inkább tekinthető helyi folyamatnak, addig a vesegyulladás komoly, a szervezet egészét érintő betegség. Ez hangsúlyosan igaz a csecsemőkorú betegek esetében.

Húgyúti fertőzés két úton alakulhat ki: a külvilág felől a húgycsövön felfelé terjedve (ez az út a lányok esetében gyakoribb), vagy a véráramon keresztül, amikor egy fertőző gócból szóródik szét.

Az alsó húgyúti fertőzést, különösen lányoknál, az esetek 80–90 százalékában a húgyutakba került bélbaktériumok okozzák. A hólyaghurut fő tünetei a gyakori, sokszor csak kis mennyiségű, csípő, égő vizelés, esetleg a már szobatiszta gyermeknél megjelenő bepisilés. A láz nem jellemző, de előfordulhat, és az általános gyulladás egyéb jelei is hiányoznak. Ebben az esetben a laboratóriumi vizsgálatok a vizeletben kórokozókat és kóros mennyiségű fehérvérsejtet mutatnak ki, de a vérvételi eredmények nem utalnak kóresetre.

Nem így van ez a vesét érintő fertőzéseknél, amelynek esetén a beteg igen elesett lesz. Csecsemőknél sokszor „indokolatlan" sápadtság, étvágytalanság, hányás és magas, esetenként „fűrészelő" lázmenet kísérheti a betegséget. Nagyobb gyermekeknél, kamaszoknál is a láz, a derékfájdalom, kifejezetten rossz általános állapot a vezető tünetek. A betegek közel 20 százalékában nem lehet pontos lokalizációt meghatározni, ezeket az eseteket — a biztonság kedvéért — felső húgyúti fertőzésként kezeli az orvos. Csecsemők esetében tovább nehezíti a fertőzés helyének pontos meghatározását az esetlegesen meglévő húgyúti fejlődési rendellenesség (például: kettős üregrendszerű vese, rendellenes lefutású húgyutak, rendellenes elhelyezkedésű vesék). Ezek kizárása miatt is mint gyermekorvos fontosnak tartom a csecsemőkori ultrahangos szűrővizsgálatot.

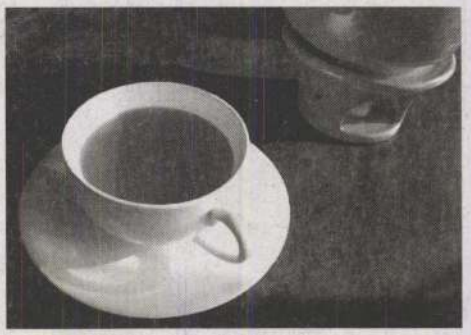

Fontos a fokozott folyadékbevitel

A húgyúti fertőzés diagnózisa többnyire nem nehéz, ha időben gondolunk rá. Egy egyszerű, fájdalmatlan vizeletvizsgálattal kizárható vagy megerősíthető a panaszok oka, szükség esetén vérből történő vizsgálatokkal és képalkotó diagnosztikával pontosíthatja a betegség fajtáját az orvos. Beszélnünk kell arról is, hogy a pontos eredmények érdekében megbízható vizeletminta kerüljön a laboratóriumba. Mosakodást követően ne a vizelés kezdetén tartsuk a sugár alá az üvegcsét.

Az alsó húgyutak fertőzésekor egy rövidebb, felnőtt hólyaghurutra hajlamos hölgyek esetében csak néhány napos antibiotikum-terápiára van szükség. A terápia időtartamát egyébként a beteg életkorán kívül általános állapota és a kórokozó fajtája is befolyásolja. A terápia eddigi első szakaszát követi egy második is, amelyet gondozásnak hívunk, amikor rendszeres havi vizeletkontrollra hívjuk vissza a beteget egy éven keresztül.

Vesemedence-gyulladás esetén többlépcsős terápiára van szükség. Az első két hetes antibiotikumkúrát (első napjaiban kórházi körülmények között vénásan kapja a beteg a gyógyszert) követően kisebb adagban, de hetekig úgynevezett fenntartó kezelés keretében antibiotikus terápiát folytatunk. Ennek végén elengedhetetlen pontosan diagnosztizálni a vesék állapotát (vesescintigrafia). Sajnos, az antibiotikus és esetleges egyéb gyógyszeres kezelés ezzel még nem ért véget, mert megelőző terápiára még hosszú ideig szükség van. Ennek a hosszú és bonyolult kezelésnek a levezényléséhez, a betegek állapotának nyomon követéséhez és gondozásához speciális rendelés, úgynevezett nephrológiai szakrendelés szükséges, ahol a betegeket lelkiismeretesen ellátják. A gondozás azért is rendkívül fontos feladat — betegnek, orvosnak, szülőnek egyaránt —, mert a szövődmények, amelyek körültekintő gondozás esetén is megjelennek a betegek ötödénél, csak így ismerhetők fel és gyógyíthatók időben. A betegség hosszú távon vesekárosodást, magas vérnyomást, növekedésben való elmaradást — a vese ugyanis hormonszerv is —, terhesség alatti húgyúti gyulladást okozhat.

Fontos kiegészítő terápia az ágynyugalom és a deréktájék melegen tartása, így fokozva a vesék véráramlását, és ezzel nő annak antibiotikumellátottsága. Biztatni kell a beteget, hogy igyon sokat, mert a forszírozott folyadékbevitel nagyobb mennyiségű vizeletet eredményez, így a vizeletben csökken a kórokozók koncentrációja. A vizeletpangás lehetőségét a rendszeres székürítéssel csökkenthetjük.

ONÓDY GÁBOR DR. GYERMEKORVOS

Fájdalomabmulancia a Kapás utcában

Életünknek már korai szakában elkerülhetetlenül megismerkedünk a fájdalommal, a később mind gyakrabban visszatérő szubjektív érzettel, ami riasztó, figyelmet követelő, drasztikusan beleszól életünkbe, bekövetkezésétől előre önkéntelenül is félünk.

A fájdalommal a szenvedő ember egyedül van. Az aggódó hozzátartozó, barát az elviselésében segítséget nyújthat, de az érzet egyedül a szenvedőé. Az empátiás készséggel rendelkező ember évezredek óta törekszik a fájdalom csillapítására. Elmondhatjuk, hogy az orvostudomány egyre többet tud a fájdalom eredetéről, és egyre több lehetőséget ismer a fájdalom kezelésére, amely a gyógyszeres terápia mellett lehet a lágylézer, az elektromos idegstimuláció, az idegblokádok, a gyógytorna. Sajnos, bizonyos makacs fájdalmak teljes megszüntetése nem lehetséges, de minden esetben jelentősen enyhíthető. A fájdalom elviselhetőbbé tétele minden orvos kötelessége.

A Kapás utcai Egészségügyi Szolgálatnál most induló szakrendelés célja megtalálni egy adott fájdalomtípushoz a lehető legkevesebb mellékhatással járó hatékony fájdalomcsillapítási módszert. Ez az orvos és betege számára általában napokig-hetekig tartó, türelmes együttműködést igénylő folyamat, amely mindig a kevesebb mellékhatást okozó kezeléssel kezdődik, és csak ennek eredménytelensége esetén folyamodik a szervezetet komolyabban igénybe vevő beavatkozásokhoz.

Bármennyire is kellemetlen és riasztó érzés a fájdalom, mégis azt kell mondanunk, hogy egy szempontból hasznos és nélkülözhetetlen számunkra. Felhívja a figyelmet a szervezetünket károsító folyamatokra, a betegségekre. Fájdalomambulanciánk a fájdalmat mint tünetet kezeli, de okának felderítésében a társszakmák széles körű együttműködésére számíthat a beteg.

Fájdalomambulancia, 1023 Budapest, Kapás u. 22., II. em. 208., rendelési idő: hétfőn 12–18-ig és pénteken 11–17-óráig. A várakozási idő lerövidítése érdekében kizárólag előzetes előjegyzés alapján fogadják a betegeket. Jelentkezni a (06 70) 702-0809-es telefonszámon lehet hétköznapokon, naponta 10–18 óráig, rendelési időn kívül.

A II. KERÜLETI EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLAT

ANDA Emília

3. 36,37 p. – műve Szilvitzky Margitával

Új Műv. 1993

, 1088

ANDA EMÍLIA

Budapest, Vigadó tér 3., H-1051

1956-ban született Mezőberényben.1989-ben fejezte be tanulmányait a Magyar Iparművészeti Főiskolán /Öltözék Stúdió/. Főiskolai tanulmányai előtt elvégezte a Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki szakát.

Csoportos kiállítások és divatbemutatók:

1982 Önperverzió, Bercsényi Klub, Budapest /Hajdu Gézával közös kiállítás/
Szibériai oázis, Bercsényi Klub, Budapest /Hajdu Gézával közös kiállítás/
1989 Magyar Divat Intézet őszi divatbemutatója, Atrium Hyatt, Budapest
Divatbemutató, Magyar Akadémia, Róma

Challenges of Plastic, Trofeo Crespi 1990 Milanói pályázati munka

Fontos számomra a tárgyak érzelmi töltése, szellemisége, melyek hangsúlyozásával a tervezés és kivitelezés során élő - organikus - tárgyak jöhetnek létre; munkáimban főleg ez a cél motivál, én DREAM-LINE-nak nevezem.

Foto: Anda Emília

Foto: Lugo Lugosi László

DIVAT ÉS LÁTVÁNYTÁR

1990. jún. 15.

Anda Judit

Mendele Ferenc munkatársaként kézi-
tette el Tihány és Anzófő tonulmány-
tervét.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál,
Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem
1969-70. Budapest 1972

385 l
~~385~~ l

Anda Judit

Tihany müemléki területének végleges rendezési programtervét Mendele Ferenc készitette /munkatársak Anda Judit, dr.Erdélyi Zoltánné, Sisa Béla/. Felhasználták dr.Tóth Kálmán 1954-es városképi-müemléki vizsgálatának anyagát, Román András és Galambos Ferenc helyszini fel mérését és felhasználási javaslatát /1966/, Bajnay Zsolt idegenforgalmi-müemléki javaslatát, és "Tihany félsziget fejlesztési tanulmányát" /Báder Éva, 1969/.

Mendele Ferenc: A népi müemlékek védelmáról, helyreállitásáról.

50-57.l.

Magyar Épitőmüvészet, 1972.2.sz.

1021

Anda Judit épitész

1974.IV.2o.Televizió 16.lo Gné
Képes krónika

A közelmultban páratlan értékü és meglepően jó állapotban lévő középkori falképek kerültek napvilágra a keszthelyi Plébánia templom szentélyében. Az Országos Müemléki Felügyelőség munkatársai azonnal megkezdték helyreállitásukat. A falképek ugy mennyiségükben, mint kvalitásukban az elmult évtizedek legjelentősebb leletei. A feltárást megelőző külső helyreállitásról a templom plébánosa beszél.

- Templomunk 6 évszázados multra tekint vissza. A 6 évszázad során sok vihart látott ez a templom, hiszen a török idők alatt csaknem 15o esztendőig végvár volt. A 6 évszázad során óhatatlanul szükségessé vált, a templomnak többszöri helyreállitása. Ezt tettük 1969-ben amikor a templom déli homlokzatát javitottuk ki és most is ez a szándék vezet bennünket, amikor is a templomnak a belső helyreállitásával foglalkozunk. A

- A templom és a falképek történetét Anda Judit épitész ismerteti.

- A keszthelyi Plébánia templomot ferencesek épitették 1386 körül. A török időkben a templomot végvárrá alakitották, ennek nyomai még helyenként ma is felfedezhetők, később is többször átépitették a templomot ennek ellenére eredeti formáját megőrizte és ma is jelentős gótikus templomainak egyike. A helyreállitást megelőző kutatás során előrekerült egy nagyon szép ezideig befalazott késő gótikus ülőfülke, egy gótikus sekrestye ajtó és a neogót festékréteg alatt, melyet 1896-ban Sztélo Ottó tervei szerint készitettek, váratlanul középkori freskórétegre bukkantunk. A föltárás még folyik azt azonban már most is elmondhatjuk, hogy az előkerült freskó anyag feltehetően 15-16. századi az ablak kávákban reneszansz hatásu fejek kerültek elő a szentély belső függőleges falain pedig igen kvalitásosan festett állószent alakok.

- Rádi Ferenc festőművész a reasturátori feladatokról beszél.

- A szentély kétharmadában már feltártuk a falképeket, ugy a 15 mint 16. századi réteget. Az ablakok kávájában látható a 16.század elejéről származott portré szerüen festett kis fejek, velük találkozik a gótikus a korábbi réteg, itt ezen a vonalon, szentek sora látható azon a szinten, ahol most vagyunk, a belső falfelületen női szentek vannak ábrázolva, a fölötte lévő sorban férfi szenteket láthatunk, sok részletet még mészfátyol takar, amely alól elő kell hivni ezeket a képeket és akkor tudjuk müvészettörténész szakemberek segitségével megállapitani, hogy pontosan milyen ikonográfiai programja, milyen ikonográfiai rendje volt ennek a templomnak, mert az első az, hogy végig az egész szentélybe feltárjuk ezeket a falképeket és a helyreállitással párhuzamosan megkezdődjön ezeknek a keret rendszereknek a rekonstrukciója. Ez a felület nagyon jó állapotban kerül elő a mult században rakordott vakolat alól. Ezeknek a képeknek a festésmódja természetesen eltérő, de abban megegyezik, hogy a középkorra jellemző freskó technikából indulnak ki és a befejező egyes végső intenzivebb elemeket már a száraz felületre festették fel és igy ezt a bizonyos középkori fresko technikát láthatjuk majd.

Anda Judit

Városrendezés műemlékvédelem vonatkozásban

c. cikkében említi

Faller László: A műemlékvédelem hazai irodalma 1969-ben. - Műemlékvédelem, 1971.2.sz.113-116. l.

113.l.

M. Anda Judit,
a MÉSZ Mesteriskola Előadásai.
VII. ciklus 1982-84.

Rady Ferenc, M. Anda Judit: a keszthelyi ferencrendi templom helyreállítása.

Magyar Építőművészet, 1989., 1-2 szám, 5-old.

A műemlékbe fektetett pénz lassan térül meg

Kastélyt, kúriát vegyenek!

Magyarországon mintegy tízezer védett műemléket tartanak számon. Az elmúlt öt esztendő kevésnek bizonyult ahhoz, hogy megszülessen a műemlékvédelmi törvény. Ennek híján egy kormányrendelet szabályozza, hogy mely épületeket nem lehet eladni. E listán jelenleg több mint négyszáz épület szerepel, de ezt a közeljövőben a felére csökkentik. Az értékesíthető ódon falakra viszont meglehetősen szerény a kereslet.

A műemlékek zömének forgalmát korlátozzák: adásvételükhöz, privatizálásukhoz, bármiféle átalakításukhoz, mi több, hasznosításukhoz minden esetben szükséges az *Országos Műemlékvédelmi Hivatal* (OMVH) jóváhagyása. Még a földhivatalok sem jegyezhetnek be egy műemléki ingatlant az új tulajdonos nevére az OMVH engedélye nélkül. Azonban a korábbi kezelők, főképp a téeszek és az állami gazdaságok az elmúlt évek zavaros viszonyai között igyekeztek *megfeledkezni* e rendelkezésről, így az épületek egy része eleve *kicsúszott az állam tulajdonából*, illetve *ellenőrizetlenül cserélt gazdát*. Előfordult, hogy védett parkot felszabdalva, *darabokban* értékesítettek. Akadt azonban olyan cég is, amelyik jó néhány kastélyt teljesen szabályszerűen, de „bagóért" vásárolt meg, csak azért, hogy nagy összegű hitelhez jusson. A cég később csődbe jutott, az épületek pedig azóta is pusztulnak. Javarészt ugyanez a sorsa a tanácsi kezelésből önkormányzati tulajdonba került műemlékeknek is, hiszen a régi-új gazdáknak általában nemhogy a felújításra, de még az *állagmegóvásra sem telik*.

Az Állami Vagyonügynökség ugyan megpróbálta feltérképezni a hazai műemléki kastélyok tulajdonviszonyait, ami hellyel-közzel sikerült is, az ügy azonban ezen a ponton megakadt. Az értékbecslésre már nem került sor.

Az *ingatlanközvetítő cégek kínálatában jelenleg mindössze 15-20 műemléki védettséget élvező kastély, kúria található* – tudtuk meg az MHB Immo Rt. igazgatójától, *M. Anda* Judittól. Az igatlanpiacon tapasztalható általános pangás itt *fokozottan* érződik. A szakértő ezt azzal magyarázza, hogy a műemlékbe fektetett pénz csak hosszú távon, évtizedek alatt térül meg. Rövid távon csak azon kevesek jártak jól, akiknek idejekorán fillérekért sikerült megszerezni egy jobb helyen lévő romos régi épületet, amit helyreállíttottak, majd sikeresen túladtak rajta. Vevőt azonban nem egyszerű találni, mivel a hazai vállalkozók nem látnak fantáziát egy *száz-kétszáz millió forintos* kastély hasznosításában, emellett igen nagy visszatartó erő, hogy az *OMVH-nak mindenféle változtatásba beleszólása van.*

Az érdeklők tehát elsősorban külföldi cégek, ők azonban legelsősorban arra kíváncsiak: *mi található a környéken, van-e vadászterület, erdő és hány hektáros a birtok*. Egy önmagában álló épülettel, legyen az akármilyen szép is, nem tudnak mit kezdeni. Hiába ajánl például az MHB Immo már egy éve egy klasszicista kúriát a keleti határvéghez közeli Nagyarban, a csekély *hárommillió forintos* vételár önmagában nem elég vonzó. Több mint három hónapja szerepel a kínálatukban az egyhektáros birtokon fekvő Somogy megyei, 2500 négyzetméteres alapterületű *Hoyos* – egykor grófi – *kastély* is 220 millióért, közvetlen környezetében egy harminc hektáros arborétummal vagy a nyugati határ közelében lévő táplánszentkereszti *Tappán-birtok* százmillió forintért. Ez utóbbi ráadásul akár azonnal is vendégeket fogadhatna, hiszen a *nyolcszáz* négyzetméteres újjáépített kastélyépületben *luxusigénnyel kialakított szállodai szobák és apartmanok* találhatók, emellett a területhez teniszpálya, lófuttató karámok és fürdőmedence is tartozik.

M. Anda Judit szerint kelendőbbek lennének a kastélyok, kúriák, ha eladásukat jobban előkészítenék jelenlegi tulajdonosaik. Értéküket felbecsültetnék, beszereznék az illetékes hivatalból az első engedélyt arról, hogy *mire hasznosítható egyáltalán az ingatlan*. Minderre vállalkoznának a szakirányú cégek. A műemléki értékbecslés ugyanis *összetett* ismereteket és *csapatmunkát* igényel: falképrestaurátor és kerttervező tudására éppúgy szükség van, mint pénzügyi szakemberre.

A műemlék jelleg a hazai ingatlanpiacon – számos más országhoz hasonlóan – egyértelműen *forgalmiár-csökkentő tényező*, mivel az épületet a hasznosítási lehetőségek alapján mérik fel. Itt pedig figyelembe kell venni, hogy akadhatnak olyan helyiségek, amelyeket az OMVH utasítása szerint eredeti állapotban kell megőrizni, és nem használhatók semmiféle célra. „*Minden igatlan annyit ér, amennyi pénzt ki lehet belőle hozni*" – mondja szomorkásan a szakértő.

M. Anda Judit mindamellett feltétlenül szükségesnek tartaná, hogy a befektető a helyreállításhoz *kedvezményes hitelt, áfa-visszatérítést* vagy *egyéb adókedvezményt* kapjon, hiszen mégiscsak a magyar kulturális örökség egy részének a megmentéséről van szó.

(fucskó)

A környékbeliek a játszóteret féltik

Holtponton a pécsi magasház felújítása

Csak nem akar nyugvópontra jutni a pécsi toronyház ügye. A környék egyik lakóközössége megfellebbezte azt az építési engedélyt, amelyet egy osztrák cég, az AST kapott, hogy kereskedelmi központot és garázst építsen a magasház szomszédságában. Döntés a nyár végére várható, de még a fellebbezés elutasítása esetén is kérdéses, megindulhat-e ősszel az 1989 decembere óta üresen álló épület felújítása.

A történet szálai 1977-ig nyúlnak vissza. Ekkor avatták fel az ország *legmagasabb* lakóépületét Pécsett. A huszonöt emeletes monstrum felépítésének semmi ésszerű indoka nem volt. Igaz, átadásával csaknem *ezer embernek tudtak lakást adni*, de ekkora költséggel valószínűleg a városkép elcsúfítása nélkül is megvalósítható lett volna a szociális program. Nem zárható ki persze az sem, hogy a pokoli torony felépítése *ideológiai szándékkal* történt, s az akkori városvezetők ellensúlyozni kívánták a már távolról is túlságosan szembeötlő székesegyház látványát. Ugyancsak neofita buzgalom jellemezte a technológia kiválasztását. Az úgynevezett feszített vázas, IMS szerkezetet Jugoszláviában alkalmazták először, a szkopjei földrengés által letarolt lakónegyedek újjáépítése során. Az IMS-házak ugyanis – mondták akkoriban – lengenek, inognak a rengés során, de *rugalmas szerkezeti kötésük folytán nem omlanak össze.*

A technológia meghonosítására vállalkozó építész csupán egy aprócska hibát követett el: a szigetelésnél *hazai kőtőanyagot* használt, amely néhány év múlva *kikezdte* az acélszerkezet feszítőelemeit. A ház eltorzult, a födémek meghajlottak, s *tizenkét év után a lakókat ki kellett költöztetni.*

A torony ma is *üresen* áll. Ami használható volt belőle, széthordták, a lakások állapota siralmas. Lebontani ugyanolyan sokba került volna, mint megerősíteni. A kilencvenes évek elején a kormány még hajlandó lett volna hozzájárulni a felújításhoz, de a város nem talált üzleti partnert a hasznosításhoz. Később hongkongiak alkudtak rá – aztán továbbálltak. Végül tavaly Grazban, Pécs osztrák testvérvárosában keltette fel egy cég figyelmét a Guinness-könyvbe is bekerült *kísérletház*. Az AST-nak már akad néhány referenciamunkája a Mecsekalján: a múlt század végén ez a cég építette fel a meszesi víztornyot és több bányaüzem aknatornyát, s ezek még ma is állnak.

Az AST vállalta: *ha ingyen megkapja, pécsi tervezők közreműködésével rendbe hozza az épületet*. Irodákat és luxuslakásokat alakít ki benne, fizetségként pedig két emeletet visszaad önkormányzati hasznosításra. Az osztrákok olyannyira komolyan vették a tervezést, hogy már nevet is adtak a háznak (*Erzsébet*), és felkértek egy céget a hasznosítás megszervezésére. További feltételül szabták, hogy a ház tövében mélygarázst és kereskedelmi központot építhessenek.

Ez már végképp sok volt a környék néhány lakójának, akik évek óta aggódnak a közeli négyemeletes panelok játszóterének elvesztéséért. Miután nyár eleji petíciójuk nem járt sikerrel, *az egyetlen kínálkozó törvényes lehetőséget ragadták meg*: mint szomszédok, megfellebbezték a kereskedelmi központ építési engedélyét.

Ha győznek, pirruszi győzelem lesz. A játszótér ugyan megmarad, de vele együtt az irdatlan torony is, a maga jelenlegi, katasztrofális állapotában.

(havasi)

Luxus lakóparkok Budán

Személyzeti garzon az alagsorban

Egyre több cég lát fantáziát idehaza is a Nyugaton jól bevált lakóparkok, apartmanok építésében. Az Interestate Rt.-nél mindkét formára találunk példát: a II. kerületi Patakhegyi úton *háromszintes apartmanokat*, a XI. kerületi madár-hegyi lakókertben pedig *családi és társasházakat* kínálnak megvételre. *Szirmák* Noémi irodavezető elmondta: a társaság közvetlenül megkereste a *multinacionális cégeket, bankokat, biztosítókat és követségeket*, hogy felajánlja számukra ezeket az ingatlanokat.

A luxusszinten felszerelt háromszintes patakhegyi apartmanokat jelenleg külföldi cégek bérlik. A szinteltolásos lakások összterülete 215-265 négyzetméter között van. A negyven apartmanból már harminc elkészült, és mindegyiknek van lakója. A bentlakók havi tízezer forintot fizetnek a kertgondozásért, az állandó készenléti műszaki szolgálatért, az itt élők gyerekeit pedig autóbusz viszi az angol nyelvű gimnáziumba. A lakókerten belül *óvoda is működik*. A lakásokat négyzetméterenként 130 ezer forintért kínálják eladásra. Patak-hegyen speciális befektetési, pénzügyi konstrukciót is ajánl az ingatlanforgalmazó cég: a vételár ötven-hatvan százalékának befizetésével egy ingatlan tulajdonosává válik a vevő, az Interestate viszont a használati jogot a *vételár hátralékáig*, két-három évig fenntartja. De a teljes összeg kifizetése után is vállalja a részvénytársaság a *bérbeadást és a karbantartást*. Patak-hegyen jelenleg havonta 2500-3500 dollár közötti összegért bérelhető egy háromszintes lakás.

Madár-hegyen a lakókert 46 önálló családi házból és három társasházból áll. Ez a terület is bekerített és *biztonsági őrök* vigyáznak majd a lakók nyugalmára. A társasházak földszintjén találhatóak az alapellátást biztosító üzlethelyiségek. A házakat eleve úgy tervezték, hogy *vendégfogadásra, reprezentációra* alkalmasak legyenek. Az alagsorban például egy *önálló garzont* alakítottak ki a vendégek vagy a személyzet számára. Madár-hegyen 130-150 ezer forint a négyzetméterár, a szerződéseket azonban egyedi feltételek szerint, rugalmasan kötik. A társasházi lakások 10-16 millió forintba kerülnek, míg az önálló családi házak ára 25 milliónál kezdődik. Itt a telek *osztatlan közös tulajdonban* marad, de kizárólagos használatra kapják azt a házak tulajdonosai.

Az Interestate szakemberei úgy vélik, a luxus lakónegyedben található lakások, házak potenciális vevőkörét elsősorban *a multinacionális cégek középvezetői* jelenthetik. A leendő lakók között lehetnek vállalkozók, befektetők, külképviseletek, tőkeerős magyar és külföldi cégek.

(h. cs.)

Autós szolgáltatások

A főváros egy kiemelkedően forgalmas pontján, a XVII. kerületi Pesti út és Keresztúri út sarkán előreláthatólag egykét éven belül *közlekedési szolgáltatóközpont*, az autóhoz, autózáshoz kötődő üzletek, szervizek sora létesül.

Az 1,7 hektáros terület a múlt év elején került az Immo Rohr osztrák–magyar kft. tulajdonába. A vevő az ingatlant a közművesítés után *tíz különböző méretű telekre* osztotta, s egy korábbi vázlatos rendezési terv alapján többé-kevésbé részletes hasznosítási koncepciót is kidolgozott. A *tíz telekből mára nyolc gazdára talált*, s a maradék kettő értékesítéséről is biztató tárgyalások folynak. A telkek mérete ezer és háromezer négyzetméter között változik, a már eladottakért a fekvésüktől, a közművesítettség szintjétől és a terület nagyságától függően *három-tízmillió forintot* fizettek a vevők.

A majdani szolgáltatóközpontban, melynek építése a tervek szerint még a nyár folyamán megkezdődik, már biztosan lesz egy FIAT-, valamint egy Skoda-autószalon, egy használtgépkocsi-kereskedéssel kiegészített karosszérialakatos műhely, autófényező, riasztószervizzel is egybekötött extra autófelszerelési szaküzlet, fényezési kellékeket forgalmazó s a vevő kérésére a kívánt szín kikeverését is elvégző szakbolt, valamint egy vendéglátóegység. Az Immo Rohr azt szeretné, ha egy gépjárműalkatrész-áruház, valamint gumiszerviz és/vagy fényezőszakbolt tenné teljessé az autóscentrumot.

(ribáry)

Budapesti lakásárak

A Fővárosi Illetékhivatal adatai alapján (átlag, ezer Ft/m²)

Kerület	1995. I. n.-év	1994	1993
I.	62,7	59,8	60,0
II.	67,1	67,4	71,5
III.	40,0	41,0	36,6
IV.	33,4	39,0	29,2
V.	65,4	55,7	69,7
VI.	40,1	38,8	32,6
VII.	36,1	37,4	26,4
VIII.	47,9	30,6	34,7
IX.	31,8	33,3	32,0
X.	31,1	29,3	31,7
XI.	45,7	42,1	41,6
XII.	58,8	63,9	61,9
XIII.	40,3	38,3	38,2
XIV.	41,0	38,7	39,6
XV.	33,4	35,2	33,0
XVI.	42,0	34,8	33,1
XVII.	46,5	33,8	35,4
XVIII.	44,9	38,8	34,0
XIX.	38,2	32,5	31,0
XX.	33,1	34,6	30,4
XXI.	28,6	29,1	27,8
XXII.	35,4	35,1	33,9
Átlag:	42,9	41,0	39,3

Forrás: Ingatlanpiac

Kaposvári megoldás

Sorház rászorulóknak

Kaposvárott fél évtizede nem épült önkormányzati pénzből szociális bérlakás. A képviselő-testület a meglehetősen szűkre szabott városi költségvetésben az idén 126 millió forintot hagyott jóvá lakásépítésre. Csakhogy január óta kétszer is módosítani kellett a város költségvetését, így *a fenti összegnek mára alig több mint a fele maradt meg*. *Sárdi* Péter vagyongazdálkodási igazgatótól megtudtuk: e szerény keretből az önkormányzat olyan középület- és lakásépítési akciókba kapcsolódott be, amelyek révén jóval gazdaságosabban tud szociális célú otthonokat teremteni, mintha maga fogna a lakásépítésbe.

A történelmi városmag átépítésekor a város vezetésének meg kellett oldania a korábban ott lakó sokgyermekes cigánycsaládok lakáshoz segítését is. A városatyák úgy döntöttek: *csökkentett paraméterű*, négy emeletes sorházakat építenek a romáknak, akik *ideiglenes kiutalással, használatbavételi díj nélkül* költözhetnek az új otthonokba. A csökkentett paraméter azt jelenti, hogy a lakás falai nem tapétázottak, hanem meszeltek és padlószőnyeg helyett műanyag borítja a padozatot. Egyébként ezek a lakások is összkomfortosak.

A vagyongazdálkodási igazgató reménykedik, hogy a hamarosan átadásra kerülő sorházas lakások *végleges otthonként* szolgálnak majd új lakóiknak.

(gulyás)

Eladhatatlan örökség?

Nagymaros hasznosítaná a felvonulási területet

A visegrádi fellegvárból a mélybe kitekintő megnyugodva láthatja: lassan a körvonalai is eltűnnek az annyiszor elátkozott nagymarosi körtöltésnek. Úgy tűnik azonban, hogy a földhegyet lapáttal elhordani is könnyebb, mint rendezni a nagyberuházáshoz felépített készenléti lakótelep és a felvonulási épületek – szálloda és lakások– sorsát.

A készenléti lakótelep közvetlenül a Duna partján fekszik. Az erőmű-építkezés leállításával fölöslegessé vált ingatlant az állam *kárpótlásként* átadta a Pest Megyei Önkormányzatnak.

A megyei közgyűlés gazdasági bizottsága a héten kihelyezett ülést tartott Ráckevén a készenléti lakótelep értékesítéséről. *Vona* Ferenc, a bizottság elnöke ezt követően a Magyar Nemzetnek elmondta: a *húsz házból* álló lakótelep – 37 lakással, két üzlettel és egy orvosi rendelőnek szánt helyiséggel – egy száz-százhúsz otthonosra tervezett épült meg. A négy csoportban elhelyezkedő házakban két-két lakás található. Fűtésükre és használati melegvízellátásukra kazánház épült. A bizottság egy pályázat eredményeként most három céget kért fel arra, hogy tegyen konkrét ajánlatot az ingatlan hasznosítására.

A bizottság véleménye szerint a lakások állapota megfelelő. A lakótelep előtt jelenleg a Duna medrének és partjának helyreállítása zajlik, a munkálatok hamarosan befejeződnek. Akkor egészen más megítélése lesz a területnek, amelynek *értékét 330-350 millió forintra becsülik*. A legkedvezőbb hasznosításnak azt tartanák, ha *nemzetközi ifjúsági üdültetést* vagy *sportcélokat* szolgálna. Ehhez azonban megfelelő befektetőre lenne szükség. A körtöltés elbontásán túl elengedhetetlen a környék infrastruktúrájának fejlesztése is. Kerékpárút, tenisz- és labdarúgópálya, valamint egyéb turisztikai kiszolgálólétesítmények jelentősen növelnék a készenléti lakótelep ázsióját. *A sikeres értékesítés érezhetően csökkentené a megyei önkormányzat félmilliárdos hiányát.*

A *felvonulási épületek* – a touringhotel, tíz kész lakás és üzlet, továbbá 25 befejezetlen lakás – az ÁPV Rt. tulajdonában vannak, s *háromszáz millióért* kínálják őket – tájékoztatta lapunkat *Zoltai* Mihály, Nagymaros polgármestere. – A hotelből páratlan kilátás nyílik a környékre, a kétágyas szobákat azonban senki nem lakja. Talán nem véletlen, hiszen *csak a folyosók végén van négy tusoló* – *mondja*. – A szálló étterme viszont akár kongresszusi központnak is beválna. Az elmúlt évek során több mint húsz érdeklődőt küldött az önkormányzat a tulajdonoshoz, mindhiába. Amennyiben még tavaly sikerült volna nyélbe ütni az üzletet, az önkormányzat a bevétel felével rendelkezhetett volna.

A polgármester azt is elmondta, a belterületen szinte egyetlen négyzetméter ingatlant sem tudnak már értékesíteni, mivel alulról a Duna, északról a hegy, Kismaros felé pedig az ivóvízkutak védőterülete állít gátat a terjeszkedésnek. Ezért is fáj a nagymarosiaknak a felvonulási terület sorsának megoldatlansága. Az üzletet például kiadhatnák diszkontáruháznak, ám a tulajdonos *egy hónapos felmondási időt* jelzett, ami egy vállalkozónak elfogadhatatlan. A félkész, negyedkész házakat az önkormányzat közmegelégedésre tudná értékesíteni, a közművesített telkeken pedig gyermekes családok építkezhetnének, a lakásépítési támogatást igénybe véve – sorolja a lehetőségeket Zoltai Mihály.

(balázs)

Ötmilliárdos beruházás

Bevásárlóközpont Dél-Pesten

Belátható időn belül tovább javulhat Dél-Pest ellátása. A XIX. kerületben, az Ady Endre út–Mátyás király út–Üllői út által határolt, a köznyelvben *Bermuda-háromszög* néven ismert területen *negyvenezer négyzetméteren* augusztus elsejével megkezdődtek egy hatalmas *kereskedelmi és szolgáltatóközpont* építésének földmunkálatai, amelynek alapkőletételére októberben kerül sor. A kerület polgármesterétől, *Zupkó* Gábortól megtudtuk: a rendezési terv szerint e területnek csupán a fele építhető be. A tervekben egy amerikai típusú *kétszintes* bevásárlóközpont szerepel, ahol egy fedél alatt, de egymástól mégis függetlenül megtalálható lesz egy hétezer négyzetméres *Spar* élelmiszer-áruház, valamint számtalan kis üzlet és szolgáltatás. A vásárlók kényelmét szolgálja majd egy *ezer férőhelyes*, félig a földbe süllyesztett parkoló is. A nagyközönség *két év múlva* veheti birtokba a létesítményt, amelyről a polgármester úgy véli, hogy az csökkenteni fogja a belváros túlterheltségét, mivel nemcsak kocsival, hanem a tömegközlekedési eszközökkel is igen könnyen megközelíthető lesz.

Információnk szerint a beruházás költsége eléri az *ötmilliárd forintot*. Ezt a hírt azonban nem sikerült megerősíttetni a területet megvásárló, 1994-ben *osztrák cégek által alapított* Hungaroreál Invest Kft.-nél, mivel e héten a vezetőség minden tagja külföldön tartózkodott. Kispest polgármestere viszont kérdésünkre elmondta: a negyvenezer négyzetméteres telek *hatszázmillió forintos* vételárát a társaság – a tavaly decemberben kötött szerződésnek megfelelően – ez év júniusában *átutalta* a kerületnek.

(f. h.)

Az oldalt összeállította: Fucskó Hajnal

Anda Judit építse

A környezetvédelem nem lehet politikai játszmák eszköze

Baráth Etele a folyamatosságról és a kitörés lehetőségéről

Az éves számvetések idejét éljük. Egymásután látnak napvilágot azok az elemzések, amelyek a kormány, a minisztériumok és a különböző intézmények, szervezetek egyéves tevékenységét értékelik. *Baráth* Etelével, a parlament környezetvédelmi bizottságának vezetőjével a testület elmúlt évi munkájának áttekintésére tettünk kísérletet.

– A parlamenti bizottságok közül talán a miénk dolgozott a legtöbbet – jegyezte meg beszélgetésünk kezdetén. – Tudatosan törekedtünk arra, hogy *továbbvigyük* az előző bizottság munkáját, illetve átvegyük a folytatható elemeket. Így például mi is tartunk kihelyezett üléseket, parlamenti nyílt napokat és továbbra is ápoljuk a már megteremtett, jó kapcsolatokat a zöld szervezetekkel.

– Mi az, amin változtattak vagy változtatni akarnak?

– A túlpolitizáltságon, ami szerintem, nagyon rossz. *A környezetvédelem ügye sokkal fontosabb annál, hogy politikai játszmák témája legyen.* Megpróbáltuk teljesebbé tenni a területfejlesztési munkát és bízom benne, hogy ennek eredményei három-négy éven belül már jelentkezni is fognak.

– Hogyan értékeli a környezetvédelmi törvényt és milyen szerepük volt a végső megformálásában?

– Ez egy jó kerettörvény, mely megrősítette *a környezetvédelem gazdasági hátterét,* sőt voltaképp az egész filozófiáját. A törvény vitájában már az alapoknál sikerült olyan módosításokat elérnünk, amelyek nagyban segítik a tárca munkáját. Talán nem tűnik fel szerénytelenségnek, ha kijelentem, bizottságunk segítségével integrálódott a törvénybe *a fenntartható fejlődés* ideológiája, s ennek komoly gazdasági hatásai is lesznek.

– Sikeresek voltak a környezetvédelemmel kapcsolatos más kérdésekben is?

– Volt néhány olyan kezdeményezésünk, amelyet a bizottságok segítségével sikerült a T. Ház elé vinnünk. Hogy csak egy példát említsek, ilyen volt az *egyes közszolgáltatások kötelezővé tételéről* szóló törvény, ami a szemét, a folyékony hulladékok gyűjtésével, a kéménysepréssel kapcsolatos, és alapvető szolgáltatásokat tesz lehetővé az önkormányzatok számára. Úgy gondolom, hogy a munkának ezt a részét becsülettel elvégeztük, nem kell szégyenkeznünk miatta.

Hatpárti javaslat

– A bizottság napirendjén gyakran szerepeltek úgynevezett eseti, nagy ügyek is, mint például a bősi probléma.

– Azt hiszem, bizottságunknak is szerepe volt abban, hogy sikerült *a nyugvóponthoz közelebb* vinni a magyarországi vitákat. A mód ahogy a problémát kezeltük elismerést váltott ki még azok körében is, akik más véleményen vannak. Részünk van abban is, hogy megindult *a mohi erőművel kapcsolatos egyeztetési folyamat,* ám eredményéről nem mernék jóslásokba bocsátkozni. Többször is foglalkoztunk a Balatonnal s úgy vélem, a mi fellépésünknek is köszönhető, hogy feladva ellenállását, a kormány végül is kinevezte *Nemcsók* János professzort a tó kormánybiztosának.

– Mindez azt jelzi, hogy a parlamentben megerősödött a bizottság tekintélye. A kérdés, hogy mennyire?

– Kielégítő válasznak tartja, ha azt mondom, több törvény előterjesztésénél is előfordult, hogy a gazdasági, a költségvetési bizottság álláspontjával szemben a mienket fogadta el az Országgyűlés? *Kezdenek odafigyelni arra, amit mondunk.* És ez annak is köszönhető, hogy jó együttműködés alakult ki a jelenlegi és a régi bizottság tagjai között. A hitelességre törekszünk és nem arra, hogy balhé övezze ezt a témát. Ezen az alapon akarjuk folytatni ősszel is a munkánkat, amelynek központjában néhány törvényi kezdeményezésünk áll.

– Lehet tudni, hogy mik ezek?

– Van egy *hatpárti javaslatunk* a környezetvédelmi törvény végrehajtásához szükséges további törvények és kormányrendeletek megalkotására. *Nyolc törvény és további 30–32 kormány-, illetve miniszteri rendelet megalkotására van szükség* a következő másfél évben. Legalább egy napot, de szükség szerint akár hosszabb időt kívánunk szentelni annak, hogy áttekintsük a magyarországi *környezetvédelmi ipar* lehetőségeit. Ezzel azért is érdemes foglalkoznunk, mert ebben, Ausztriát kivéve, a szomszédainkhoz képest előbbre vagyunk. Nemzetközi kapcsolataink ehhez jó alapokat teremtenek. Ausztriában járva sikerült megállapodnunk néhány ottani képviselővel abban, hogy azonos szempontok szerint vizsgáljuk meg a környezetvédelmi iparral kapcsolatos kérdéseket. Ami bennünket illet, felkérjük az egyes ipari vezetőket, a nem kormányzati zöld szervezetek képviselőit, a gazdasági kamarákat, a minisztériumokat, hogy írják le mi történt eddig ezen a területen, milyen lehetőségeket látnak a környezetvédelmi ipar kifejlesztésében és ahhoz milyen szabályozások szükségesek. Megállapodásunk szerint hasonló vizsgálat készül Ausztriában is, bár az nem kétséges, hogy ők sokkal előbbre tartanak. De lehet tőlük tanulni és lehet velük együtt dolgozni.

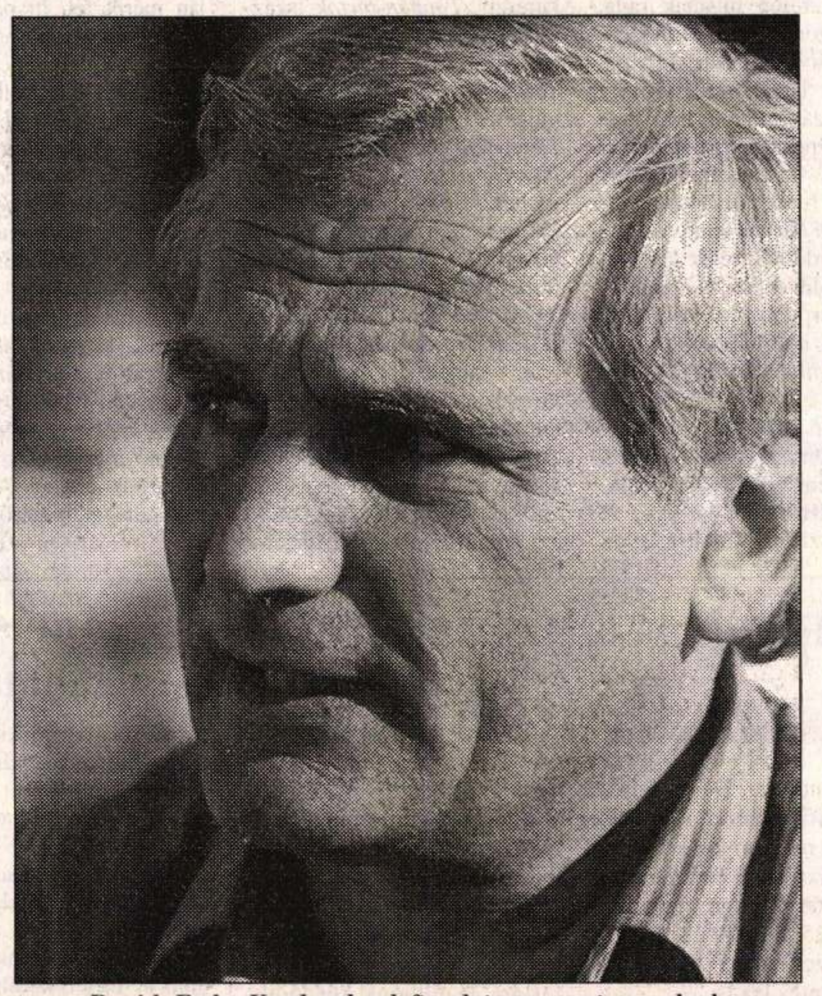

Baráth Etele: Kezdenek odafigyelni arra, amit mondunk

Weber Lajos felvétele

Sürget az idő

– Bármiféle ipar kifejlesztésének alapvető feltétele a megfelelő infrastruktúra. Ez, ha lehet egyáltalán rangsort felállítani, fokozottan áll a környezetvédelmi iparra.

– Meggyőződésem, hogy a környezetvédelmi szemlélet erősödése, a környezetvédelmi ipar és az azt alátámasztó infrasturktúra megteremtése jelenti a magyar gazdaság számára *a kitörés* lehetőségét. Abban is biztos vagyok, hogy ez nem megy máról holnapra. *Öt–tíz éves időszakban* kell gondolkodnunk. De az ezirányú munkát el kell kezdenünk, mert nincs vesztegetni való időnk. Sőt, azt is meg merem kockáztatni, ha mindez nem kerül be a gazdaságpolitika prioritásába, nem is lesz gazdasági fellendülés.

– Az őszi parlamenti ciklus egyik fontos eseménye lesz a területfejlesztési törvény vitája. Az előkészítésben milyen szerepe volt a bizottságnak?

– Sajátos feladatot vállaltunk ebben éspedig azt, hogy még mielőtt a kormány elé kerülne az előterjesztés, végezzük el *a politikai egyeztetést.* Vannak ugyanis komoly jelei annak, hogy a fejlesztési feladatokat ügynökségek, méghozzá jó értelemben vett profitorientált ügynökségek hajtanák végre. Mellettük várható lenne a területi bankrendszer és térségi fejlesztő társaságok kifejlődése esetleg részvénytársasági formában. Erre vannak már nemzetközi példák, tehát nem valami merőben új és idegen dolgot csinálnánk. Egyáltalán nincs arról szó, hogy az állam elfordulna ezektől a teendőktől, csupán a feladatokat adná át az azok elvégzésére képes társaságoknak, viszont megtartaná az ellenőrzés és az elbírálás jogát.

– Nem akarok az ördög ügyvédjének szerepében tetszelegni, de kötve hiszem, hogy ez a javaslat, akár szelídített formájában is átmenne a bizottságokon. Túl sok területet érint és túl sok jogkört sért.

– Tudom, hogy e javaslatnak vannak komoly *politikai ellenzői,* hisz nagyon keményen belenyúl például az államháztartási reformba. Azt mondja ugyanis, hogy a meglévő eszközöket decentralizálni kell. Beavatkozik a minisztériumok jogkörébe, s a különböző eszközök, mint például az útalap, a környezetvédelmi alap, az idegenforgalmi alap, a mezőgazdasági alap koordinálásával önkéntelenül is csorbítja eddig megszerzett jogaikat.

– Miért vállalkoznak mégis e várhatóan népszerűtlen elképzelés népszerűsítésére?

– Mert nagyon fontos tudni, hogy az egyes alapoknak mekkora vonzatuk van. *A területfejlesztési alap minden egyes forintja három és fél forintot vonz máshonnan.* Az ezévi költségvetésben rendkívül jelentősek a területfejlesztést közvetve szolgáló pénzek. Az úgynevezett címzett és céltámogatásokra fordítható összeg például 270 milliárd forint, ami – pestiesen szólva – azért nem semmi. Az sem lehet közömbös, hogy ez a summa mekkora és milyen idegen tőkét vonz. Csakhogy erről eddig senkinek nem volt áttekintése részben azért, mert senkinek nem volt a feladata, részben pedig azért, mert a különböző pénzek különböző helyeken voltak szétosztva, nyilvántartva.

Területfejlesztés új alapokon?

– Milyen támogatásra számít ez ügyben a saját frakciójában?

– A szocialista képviselők *ismerik és támogatják* az elképzelést. Ebben szerepet játszhat az is, hogy többségüket egyénileg választották meg. A saját területükön ők érzik a legjobban, mennyire rossz az, ha az állam beleszól a dolgokba. Szeretnének tenni valamit és ehhez eszközül szolgáhat a területfejlesztési törvény. Egyébként saját tapasztalataimra támaszkodva állíthatom, hogy minden a miénkhez hasonló helyzetben az hozott megoldást, ha az állam decentralizálta az eszközeit és hagyta, hogy az adott területen, régióban a helyi képességek érvényesüljenek. Egy, a hetvenes–nyolcvanas években végzett nemzetközi kutatás, amelyben magam is részt vettem, kimutatta, hogy az infrasturktúra építés állami feladatai mellett a privát szféra ragyogóan meg tudta oldani a területfejlesztés egyéb teendőit.

Sárvári Márta

Nyomoz a Chilkó-csoport

Veszélyérzetünk nyara

Az ember kilép a BRFK jéghegyre emlékeztető épületéből, melyet mintha valamely eszelős áramlat sodort volna ide, és megüti a hőség gonosz, vízszintes csapással, mintha a levegő hirtelen szilárd testté vált volna, mely arra vár, hogy rázúduljon akár az izzó nyersvas. A feje azonban nem ettől zúg oly dühödt alattomossággal, egyáltalán nem, hanem attól, amit ott fenn hallott a negyedik emeleten. Az ember megpróbált rossz szokásához híven valamiképpen, szelídíteni akarja a meglehetősen szörnyű nyersanyagot, és eszébe jut a „Veszélyes nyár" az utolsó posztumusz Hemingwayiáda, mely két nagy matador, Louis Miguel Dominiquin és Antonio Ordonez halálhajszás párviadaláról szól, melyet városról városra, arénáról arénára vívtak 1959 nyarán, szikkasztó, száraz szélben, mely kiaszalja az agyat és felborzolja az idegeket, egyre merészebben, egyre szenvedélyesebben küzdve a fekete kolosszusokkal, hogy a tömeget a frász törje ki, s amely tusák során minden matadorok legmatadorabbika *„egy mélyen búgó zene akkordjaira figyelt, amit csak ő és a bika hallott".*

Ami most július 27-én Óbudán történt déli 12 után néhány perccel, tehát fényes nappal, a legnagyobb forgalom és nyüzsgés kellős közepén a Szentendrei út 15. szám alatti zöldséges fabódéban – nos, az mellőzött mindenfajta eleganciát és heroikus viadalszellemet – *egyáltalán mindent nélkülözött, ami emberinek nevezhető. Chilkó* Ferenc alezredes, a gyilkossági csoport parancsnoka, bűnügyi rovatunk állandó és kedvelt szereplője, belelapoz az eseménynaptárba, és nekifog sokadik beszámolójának.

A krónikás pedig jegyez.

Halál délben

Jegyezzük meg előljáróban, hogy miként a lápvidék csendje, könnyű, csobogó, sóhajtó neszei rémületesebbek tudnak lenni a legvadabb mennydörgésnél, azonképpen a vakító déli órák olykor kísértetiesebbek a holdgatás éjfélnél. A kábító, beteg fényben jobban érződik a Rém jelenléte. Óbuda falansztere, agyonzsúfolt része a kis zöldség-gyümölcs bódé átlagos forgalmat bonyolított le ezen a napon. Az ablakokban gunnyadva „sasoló" örök megfigyelők a betonba rekedtek unalomtól kíváncsiságukkal szondázták, elemezték az áramlást, a figurákat, a hangokat, és a gépkocsikat hang nélkül villogtató felüljáró látványát. *(Később ezek a mozaikok váltak a nagy erővel megindult nyomozás fő támpontjaivá.)*

Az utolsó vevő 12-kor távozott a 60 éves L. Istvánné boltocskájából. Ezután úgy 20-30 perc múltán egy tizenéves fiú nyitott be. Attól, amit látott, alighanem élete végéig nem fog szabadulni.

Az üzlet vérben úszott. A kicsi, szikkadt, 40 kilónál nem nehezebb idős asszonyt valaki, felfoghatatlan, szinte tébolyult brutalitással gyilkolta meg, több szúrással, ráadásul a torkát is elvágta úgy, hogy a fejet csak a csigolya tartotta a nyakon. Annyira valószínűtlen, mintha a római kőmaradványok váratlanul Cicerót kezdték volna el idézni.

– Miféle „ember" (???) tehetett ilyet és milyen indokból? – teszi fel az örök kérdést a parancsnok. – Hiszen ez az öregasszony egy szóra mindent odaadott volna! Bosszú? Ki haragudhatott meg ennyire egy ilyen teremtésre? *Aberráció?* Sajnos ez nem lehetetlen. Van rá esély, hogy egy újabb őrült kezdte meg sorozatát, mert ez az, amit *„minden mértéket meghaladó ölésnek"* szoktunk nevezni. Es erre születni kell… Bizonyos finom „ösztönnyelv" sugallatok azt jelzik, hogy valami ilyesmiről lehet szó. És még valami.

– Ugyanezen nap *(július 27.)* reggelén a Margitszigeten, a Hajós Alfréd sétányon, a víztől nyolc-tíz méterre hasonló vadállati vadsággal lemészárolt 25 éves, 180 centi magas fiatalember hulláját találtuk meg. Sok szúrás végzett vele is. Találtunk továbbá 200 méterre egy övtáskát, melyben papírok és térképek voltak. A „szondázható" ideiglenes szigetlakók jórészt románok és szlovákok voltak. Elmondták, hogy előző este hangos, durva veszekedést hallottak ebből az irányból ott, a kertmozi közelében. Aztán csend lett. *A két helyszín feltűnően közel van egymáshoz.*

– Az óbudai sasolók az ominózus déli időpontban egy kb. 25 éves, vékony alkatú fiatalembert láttak hosszasan, és utólag megállapítva gyanúsan ögyelegni a bódé közelében. Mintha várt volna valakire *(vagy valamire: az alkalomra, ügyletet, hogy a bolt kiürüljön).* Azt is megfigyelték, hogy egy Ladába ült, és nagy sebbel-lobbal elhajtott. Rendszámából egy D, egy Y betűt és egy 6-os számot tudnak megjegyezni. Elindultunk. *Meglesz!*

Ha skorpió vár a sötétben…

(Közben apró intermezzó zajlik, mint az ilyen anyagfelvételeknél s az ilyen ostromhelyzetben általában: Keresztesi Ferenc őrnagy ront be dúltan, látszólag cél nélkül, szófoszlányokat mormol, a gépezet mozgásban van, rutinműveletek, igaz, de a feszültség kézzel fogható, és nincs idő lacafacázni. Egy rohadt cigarettára nem tudok rágyújtani egy órája – dohogja, és elviharzik. Az ilyesmi senkinek nem tűnik fel. A parancsnok kissé erőt gyűjt, és ekképpen szól.)

– Ezek voltak tehát a legfrissebb ügyek, de hát *veszélyes egy nyár ez!* Amikor a 30 éves M. Gyula szintén júliusban, 15-én késő éjjel (0.30-kor) kiszállt a BMW-jéből a Zugligeti úti társasháznál, ahol lakott, feltehetően nem sejtette, hogy az életéből inkább pillanatok, mint percek vannak hátra. Egy Skorpió típusú géppisztoly várt rá a sötétben. És e kicsi, kecses életveszélyes eszköz egy olyan valakinek a kezében volt, aki M. Gyula személyiségét egészen feleslegesnek ítélte meg a planétán.

(Helyszínelési fotócsomag elő, pergetem a színes képákat az ujjaim között, hányadszor már, nem is tudom, nézegetem a szörnyű lapokat, melyekről a Rossz vigyorog rám. A felvételek vakítóak kissé, lévén éjszaka, amikor „a nap jó népe nyugovóra tér, s az éj sötét hada prédára gyűl". Az áldozat ronggyá lőtt teste hanyatt fekszik, arcán az agónia görcsével, de még így is oly életmódról árulkodik, mely a ma felnövekvő nemzedékek számára az egyetlen áhított cél, a vonzó végkifejlet A fekete luxuscipő, a spanyolos, ezüstveretes fekete bőröv, fekete ing és fekete nadrág, a napbarnított, kigyúrt test a pénzről árulkodik, kifinomult élethabzsolásról, mely mások teljes elsenyvesztéséből és halálba irányításából szívja életnedveit. M. Gyula kábítószerben utazott. És mint hírlik, túl rámenős, túl mohó, túl önző, túl gátlástalan üzletember volt. S ezért meg kellett halnia.)

– Néhány lépést tehetett csupán a bejárat felé, amikor az egyes lövésre állított Skorpió megszólalt. Több kurta csattanás hangzott egymás után, és ezek majd' mindegyikében a halál szólt. M. Gyula még az élettársát szólította, aztán lerogyott és vége volt.

– Ennek az embernek a végzete a *múltjában* keresendő – pergeti tovább a parancsnok a történetet. – Nagyon jól élt. Túlontúl jól. Túl arrogáns volt és ellentmondást nem tűrő. Megvizsgálandó adat, tény, motiváció annyi van, hogy a bőség zavarával küzdünk *(pénzkihelyezések, kapcsolatok etc.),* tehát nyomozunk, elemzünk és rangsorolunk. Ez az ügy a mai kor belső képe, mély és árulkodó, mely az életet meghatározó gazdasági életre vet riasztó fényt. Ezt is meg fogjuk oldani, mint a többit. De a gazdaságot – ki fogja?

Sodródó roncsok

– Sz. György 57 éves volt, és egy III. kerület, *Kunigunda* utcai munkásszálláson élt egyedül – folytatja tovább az események ismertetését Chilkó alezredes. – Öntudatosan magányos ember, egy makulátlan kis proletár, ha szabad így mondanom. Igyekezett magát hasznossá tenni, a közös előteret például rendszeresen ő takarította fel. Aztán egy kora reggelen a legjobb ruhájában jött le. Leadta a kulcsát s a többi holmiját akkurátusan összecsomagolva, mondván: ez még talán jó lesz valakinek. És távozott. Holttestét július 26-án Budafok-Háros magasságában fogták ki a Dunából. A testen több, erőszakra utaló külsérelmi nyom okozott gondot nekünk, de egyre nyilvánvalóbbá, sőt, mostanra bizonyossá vált, hogy ezek részben a test vízbe kerülésekor, részben fennakadásakor keletkezhettek. Sima ügy részünkről. Csak éppen az a bizonyos levakarhatatlan keserűség aktivizálódik tőle, és kezdi el marni az ember torkát.

– P. Imréné 49 éves volt, és ferencvárosi lakos. Nyomtalanul eltűnt. Kirívóan öltözködő és viselkedő magányos asszony volt, szerette az italt és a fiatal fiúkat. Eltűnésének időpontjában mintegy 250 grammnyi aranyláncot és gyűrűt viselt magán. Úgy lehet, itt követte el a végzetes hibát. Földi maradványai az Árpád híd pesti hídfőjénél egy sittkupac alól kerültek elő június 12-én. Kezdhetjük itt is az aprólékos és gondos visszapergetést. Hát… egyelőre elég ennyi?

*

A város forrón és ragacsosan bűzöl, mint a nyílt lángon olvasztott enyv, és ettől lassan a tisztes adófizetők agya is ragacsos lesz – az időjárástól függetlenül is. E depressziós tüneteket a kánikulán kívül bizonyos tetszetős statisztikák idézték elő, melyek a bűnügyek felderítésének kimutathatóan kedvező tendenciájáról „implikálódtak" a formális logika nyelvén szólva. Az elit egységek emberi erőt messze meghaladó kitartása és önkizsákmányolása jól „eladható" egy-egy sajtótájékoztatón. Mellette mellékesen és kurtán el lehet sütni a kevésbé euforikus mozzanatokat, a 400 rendőrautó *leállítását,* a drasztikus *kilométercsökkentéseket,* a vészes *rendőrhiányt,* a személyi állomány súlyos *morális válságát* és veszedelmesen terjedő *közönyét,* az egész aggasztó helyzetet, melyet pozitív kicsengéssel elővezetni cinikus dolog, továbbá bőszítően illogikus.

Hogy a szervezett bűnözés milyen szinten rendezkedett be az elmúlt négy év alatt, hogy kik vannak már itt és kikkel kell ilyenformán együttélnünk, az a legedzettebb kriminalistákat is csüggedéssel és borzadállyal tölti el. Egy szó mint száz: Közép-Európa napsütése rosszkedvünk telét veszélyérzetünk nyarává változtatta át.

Baróti Szabolcs

MDK

Anda Margit
Bábu

Európai Iskola XXXIII. kiáll. 1948. ápr. 25.

MDK

Anda Margit
Tavasz

Európai Iskola XXXIII. kiáll. 1948. ápr. 25.

MDK

Anda Margit
Siró

Európai Iskola XXXIII. kiáll. 1948. ápr. 25.

ANDA LAJOS, térképész, /1910-16/

ULBRICH könyve II.részében Burgenland és környező állam
mok községi térképei,legtöbb 1770 után.A koraiak méret
arányai premetrikus korból valók,A későbbiek legnagyobb
része már a méterrendszerben készült és valószínüleg a
bpesti Államnyomdában készültek.A térképek szerzői lagy
nagyrészt magyarok,igy Anda Lajos is. 289.old

BENDEFY LÁSZLÓ: Karl Ulbrich: Allgemeine Biblio-
graphie des Burgenlandes 287.old

VASI SZEMLE. XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

Dutató Érh. 60...

Rossuth utcak...

Fotó

Lota ~~~

Kln. 1932
35-36

B 1115 K. Lackheit . .

D 3552 M. Roland . .

A 2196 Rékey A . .

R. sz. 2. – KÖNYVÉRT
Könyvtárellátó kat

0767. 89/21001
MSZ 3406-50

Szolahózi-Kasnya Béla

1888. november 16-án született, Budapesten. Művész. Tanulmányai: az Iparművészeti Főiskolán, Budapesten, Róma, Velence 1918-47. 1947-ben Buenos Aires-ben telepedett le.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l
12 l.

Andaházi Kasnya Béla

MDK

Dunai bárka, olf.

Tehén-tanulmány, olf.

Mücsarnok 1919. Hadviselt Művészek kiáll.

Andaházi Kasnya Béla MDK

Codroipoi részlet, olf.

Mücsarnok 1919. Hadviselt Müvészek kiáll.

Andaházi Kasnya Béla

MDK

Dunaföldvári sziget, olf.

Műcsarnok 1919.Hadviselt művészek kiáll.

Andaházi Kasnya Béla MDK

Felvidéki falurészlet, olf.

Lovak az istállóban, olf.

Műcsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Andaházy Kasnya Béla MDK

Békéssámsoni tanya, olf.

Szőlőszedő gyermekek, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

Andaházi Kasnya Béla MOK

Alföldi tanya, olf.

Nicsarnok 1918-19 téli kiállitás

Andaházi Kasnya Béla MDK

Kimosott patakmeder, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Andaházi Kasnya Béla

Nizzai kikötő, o.

Tájkép, o.

Főv.Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp.1952

Andaházy Kasnya Béla (1888-

Nizzaz kikötő.
Olj f. 49x37 vászon. Ltsz: 5375. Sign.

Tájkép.
Olj f. 70x70 vászon. Ltsz: 5794. Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke Budapest 1952.

Andaházi Kasnya Béla MDK

A nagymarosi kikötőhid, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Andaházi-Kasnya Béla

A megalakult Magyar Képzőművészek Országos Szövetségének elnöki tanácsa hagyja.

PH. 932.V.24.

Andaházi Kasnya Béla

Békéssámsoni tanya, olaj
Szőlőszedő gyerekek, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Mücs. 14 l.

Andaházi Kasnya Béla
Alföldi tanya, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 13 l.

Andaházi-Kasnya Béla 188o-..

Tájkép, buzakeresztekkel, olaj

Mü- és Régiségkereskedelmi Váll. IX. Művészeti aukció. Bp. 1948. 7 l.

Andaházy Kasnya Béla
Pomázi táj, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 6 l.

ruhájukat pár ~~merev~~ mezet ~~vonal~~ je
nal ~~határozza~~ jelzi meg. A Formák bi
porta speciosa megrendelője ha kaphatott
dolgoztatott anconai mesterel
~~pott müvészeket, amire III.B~~
~~és az alkalom. Különben~~ Az o
~~veszeit is~~ mestereit Bizáncban keresi, bizáncban
szitőjének neve: Leonardo La

Összefoglalva az e
protoreneszánszba gyökerezik
ló alakokat, sasokat etc./ ~~t~~ bi
téssel került hozzánk. Polic
lett esetleg lombard impulzu
lékanyagban való gyakori elő
is tekinthetjük. A müvészi d
mutat, ~~s innen magyarázható~~ de stilusa az ismert emlék
is, melyek jól beleillenek a
ha, de az ~~mestergomi müvészi~~

helyi fejlődés eredmeinek mutatkozik.

Andaházy Kasnya Béla

A barackfa alatt, olaj.

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-2o. 5 1.

[illegible] végjárandóságának kiegyen-
litésére forditandó.

Egyben felhivom a Cimet, hogy ezt a végjárandóságot Roth Miks üvegfestőnek csak az esetben fizesse ki, ha nevezett kötelezi magát arra, hogy az ablakokon esetleg megállapitandó oly hiányokat, melyek őt terhelik, utólagosan potolni fogja.

Budapest, 1919. április. 16.
A népbiztos rendeletéből.

[signature]

adm. osztály-vezető.

Andaházy Kasnya Béla MDK

A barackfa alatt, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Andaházi Kasnya Béla

MDK

Részlet a Benczur kertből, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

Andaházi Kasnya Béla MDK

Kerepesi táj, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Andaházy Kasnya Béla

MDK

Leánder, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Andaházi Kasnya Béla

MDK

Cinkotai tanya, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Andaházi Kastnya Béla

MDK

Napsütötte fák, ólf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Andaházy Kasnya Béla MDK

Tanulmány, olf.

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Andaházi Kasnya Béla MDK

Virágos parasztudvar, olf.

Pihenő, olf.

Edericsi tornácos ház, olf.

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Andaházy Kasnya Béla MDK

Páduai részlet, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

Andaházi Kasnya Béla MDK

A számüzöttek temploma, olf.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

MDK

Andaházi Kasnya Béla

Ködös táj, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 48.l.

MDK

Andaházy-Kasnya

Farkas I.: A halhatatlan törzsvendég. Lechner Ödön és müvész asztaltársasága. Pesti Hirlap 1936.máj.21. 11.l.

Páris. Andahází-Kasnya

Pesti Hirlap. 1925. nov. 17. 9

Andahází-Kasnya Béla kiállítása

Párisban

Andaházy Kasnya Béla

MDK

Pomázi táj, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Andaházi-Kasnya Béla MDK

Tavaszi táj, olf.

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

M.D.K.

Andaházy Kasnya Béla /1888-

6. Nizzai kikötő. Olajf. 49x37, vászon.
7. Tájkép. " 70x70 "

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bpest. 1952. 1. 1.

Ahdaházi Kasnya Béla MDK

Zólyomlipcse vára, of.

Herkulesfürdő látképe, of.

Interieur, of.

N.Szal. 1913. tav. 14 l.

Andaházy Kasnya Béla

festőművész MEK

500. K. segélyt kapott a Közoktatásügyi Népbiztosság Művészeti Osztályától. 1919 áprilisban.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960. 174.o.

MDK

Andaházi Kasnyák

Pór Bertalan mint a direktorium művészeti szakosztályának vezetője több művészt / Andaházy Kasnyák, Körmendi -Frimm/ a köztualjdonba vett műkincsek begyüjtő brigádjába osztatta be.

145-146.o.

M.T. Képz. Él. 1960.

MDK

Andaházi Kasnya Béla

Őszi napsütés. Olajf.

Képzőm.Társ. 1908/9. téli kiáll.kat.67.l.

Andaházy Kasnya Béla

MDK

A barackfa alatt, olf.

Műcsarnok 1919-2o. téli kiállitás

Andaházy Kasnya Béla

MDK

Pomázi táj, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Andrássy Kasnya Béla, festőm.

a magyar Parnassus ismert alakja.
Olasz háztetők. Repr. 63.old.

A Műcsarnok reprezentativ kiállitásáról.
Képzőművészet. 1932. 48.sz. 63.l.

Andaházy-Kasnya Béla, festő MDK

[Sz. 1883] A kisgazdapártiak képviselő-jelöltje volt 1935 márciusában Endrődön. „Andaházy-Kasnya, a politikai kalandor" késett az általa összehívott választási gyűlésről s ez a tény adott alapot akkor a konfliktuskor, melyet az „endrődi szendőrsortűz" címen ismer a történelem.

Pintér István: A T. Ház történetéből 6

NÉPSZABADSÁG, bp. 1967. febr. 15.

Andreházy-Kasznya Béla, festő MDK.

„Magyarnak a követség Kasznyával együtt disszidált Ankarából Andreházi Kasznya Béla ...." (1947. júniusában Nagy Ferenc miniszterelnök disszidálása után.)

Pintér István: A T. Ház történetéből 6.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1967. febr. 19.

Andaházy Kasnya Béla

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiáll.-án az Ernst Múzeumban.

M.H.932.IV.3.

Andahézy Kasnya Béla

Alkotása, a Munkácsy-Cén kiáll.-án az Ernst Múzeumban.

M.H.932.IV.3.

Andaházy-Kasnya Béla

Tájképe, a Munkácsy-Céh kiállitásán.

P.H.932.IV.3.

Andanty-Agency Ltd.

Telegrams: Andante-Cent, Piccy.

P.M. 932.IV.3.

Andahází Kasnya Béla

szerepel műveivel

Százkilenc magy-képzőművész vesz részt a vene-
ziai kiállításon.

N. U. 932. III. 27

Andaházi Kasnya Béla

— **Százkilenc magyar képzőművész vesz részt a velenczei kiállításon.** A velenczei nemzetközi műkiállítás magyar anyagát már utnak inditották a *Nemzeti Szalonban* lévő hivatalos gyüjtőállomásról. A kiállitás anyaga 109 művésznek 200 alkotása, amelyben 43 szobormű, 120 olajfestmény és 36 grafikai mű képviseli a magyar művészetet. A kiállitáson a következő művészek művei szerepelnek: *Andaházi Kasnya* Béla, *Aba Novák* Vilmos, *Aldor* János László, *Batthyány* Gy. gróf, *Basilides* Sándor, *Beck* Ö. Fülöp, *Burghardt* Rezső, *Bosznay* István, *Bornemissza* Géza, *Conrád* Gyula, *Csánky* Dénes, *Csók* István, *Csorba* Géza, *Czencz* János, *Damkó* József, *Edvi Illés* Aladár, *Farkas* Zoltán, *Fényes* Adolf, *Frank* Frigyes, *Glatz* Oszkár, *Greff* Lajos, *Hatvany* Ferenc, *Herman* Lipót, *Heintz* Henrik, *Horvai* János, *Iványi-Grünwald* Béla, *Istokovics* Kálmán, *Kádár* Béla, *Kisfaludi Strobl* Zsigmond, *Klie* Zoltán, *Knopp* Imre, *Komjáti* Gyula, *Kosztolányi Kann* Gyula, *Kövesházi Kalmár* Elza, *Kukán* Géza, *Ligeti* Miklós, *Lux* Elek, *Márton* Ferenc, *Markup* Béla, *Márk* Lajos, *Magyar-Mannheimer* Gusztáv, *Márffy* Ödön, *Medgyessy* Ferenc, *Medveczky* Jenő, *Merész* Gyula, *Mihalovits* Miklós, *Moiret* Ödön, *Molnár* C. Pál, *Nádler* Róbert, *Náray* [illegible] *Nagy* Zsigmond, *Orbán* Dezső,

N. M. 932. III. 27

Andaházi Kasnya Béla

Mucsarnok representativ kiállitásán neve szerepelt.

BH.932.II.21.

MDK

Andaházi Kasnya Béla, festöm.

505. Leánder. Olf.

508. Cinkotai tanya. "

KMT 1913. tav.kiáll. Kat. 72.1.

M.D.K.

Andaházy-Kasnya Béla

Művét a Művészeti és Muzeumi Direktórium megvásárolta, 1919.

Tájkép.

Gerelyes Ede: A magyar muzeumügy a két forradalom időszakában 1918-1919. Bp. 1967. 361.l.

MDK

Andaházi-Kasnya Béla, f/estöm.

648. Cséplés. Olf.

A Gyüjtö. 1914. 5-6.sz. XIX aukció. Kat.183-184.l.

Andaházi Kasnya Béla

Őszi napsütés, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

ANDAHÁZI KASNYA BÉLA

Kimosott patakmeder. Olaj.

Műcsarnok 1911/12. téli kiáll.kat. 7o.oldal

Andaházy-Kasnya Béla M.D.K.

Budapesten született 1888-ban. A Képzőművészeti Főiskola elvégzése után, 1920-ban a mindszenti választókerület nemzetgyülési képviselővé választotta. A magyar, francia és az olasz állam vásárolt képeiből. Jelenleg Argentinában él.

Magyar album. Szerk.Incze Sándor. Elmhurst 1956, American Hungarian Studies Foundation. 63.p.

ANDAHÁZY-KASNYA BÉLA

Cséplés. Olajf. 18x27.
Erdőrészlet. Olajf. 18x27.
Falualja. 18x27. Olajf.

Szent György Céh XVII.aukc. 1914.márc. kat.
65.oldal

MDK

Andaházy Kasnya Béla

a Céh művésztagja, festő

Munkácsy Céh 8. repr. kiáll. N.Szal. 1935. márc.

MDK

Andaházi Kasnya Béla

Leánder.Olajf.
Cinkotai tanya.Olajf.

Képzőm.Társ.1913.tav.kiáll. 72.l.

MDK

Andaházi Kasnya Béla

Művészet 1917. 4. l.

M.D.K.

Andaházi Kasnya Béla

"Egy volt magyar nemzetgyülési képviselő párizsi képkiállitásának sikere" cimmel beszámoló arról, hogy Párisban milyen nagy sikere volt kiállitásának.
A lap két kép repr.-ját is közli: "Párizsi utca" és "A Bois de Boulogneban" cimmel.

Szinházi Élet. Bp. 1926. január 24-30.
XVI. évf. 4. sz. 45. lap

M.D.R.

Andabázi Mónya Béla

"Egy volt magyar nemzetgyűlési képviselő párizsi képkiállitásának sikere" cimmel beszámoló arról, hogy Párisban milyen nagy sikere volt kiállitásának.
A lap két kép repr.-ját is közli: "Párizsi utca" és "A bois de boulogneban" cimmel.

Szinházi élet. Bp. 1926. januar 24-30.
XVI. évf. 4. sz. 45. lap

Ándaházy Kasnya Béla MDK

A barackfa alatt, olf.

Műcsarnok 1919-2o. Téli kiállitás

Andaházy Kasnya Béla

MDK

Pomázi táj, olf.

Műcsarnok 1919-20. téli tárlat

Andaházy Kasnya Béla MDK

Békéssámsoni tanya, olf.
Szőlőszedő gyermekek, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

Andaházi Kasnya Béla MDK

Alföldi tanya, olf.

Mücsarnok 1918-19. Téli kiállitás

M.D.K.

Andaházy Kasnya

"...Igen finom kis tájképpel szerepel."- irja a tárlatról szóló közlemény.
A kiállitás helye és ideje nincs megjelölve.

Kárpát: Tavaszi tárlat c. közl.
Szinházi Élet. Bp. 1917. ápr. 1-8. VI. évf. 14. sz. 8. l.

MDK

Andaházi Kasnya Béla, festőm.

1oo. Kerepesi táj. Olf.

Képzőm.Társ. 1913.tav.kiáll. Kat. 45.1.

ANDAHÁZI-KASNYA Béla fatö

RÚL 1. 453-454

cm m.

jeggyel XVII.

ɔin vert művű

.

aulus Coroni

MDK

Andabázi Kasnya Béla, festőm.

645. Napsütötte fák. Olf.

Képzőm.Társ. 1913. tav.kiáll. Kat. 8c.1.

MDK

Andaházy-Kasnya Béla

Cséplés, olaj
Erdőrészlet, "
Falualja, "

Szt.György Céh XVII. auk. 1914. márc.
1.

65

MDK

Andaházi Kasnya Béla

Codroipoi részlet, of.

Hadviselt művészek kiáll. Mücs. 1919. márc.

11 l.

MDK

Andaházi Kasnya Béla

Dunai bárka, of.

Tehén-tanulmány, of.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.

11 l.

MDK

Andaházi Kasnya Béla

Lovak az istállóban, of.

Hadviselt művészek kiáll. Mücs. 1919. márc.

13 l.

MDK

Andaházy Kasnya Béla

Tájkép, olaj

Szent György Céh 14. auk. 1913.

3 1.

Andaházi Kasnya Béla

Margitay Ernő: "Téli kiállitás" cimmel méltatja a Műcsarnokban rendezett Országos Magyar Képzőművészeti Társulat kiállitását.

Igen figyelemre méltóak / a következő művészek alkotásai:

Siligai Ferenc,

Éder Gyula,

Leidenfrost Sándor,

Andaházi Kasnya Béla.
Műveiket külön nem tünteti fel.

Élet, Bp. 1919. jan. 26. XI. évf. 4. sz. 89-91. lap.

MDK

Andaházi Kasnya Béla

Dunaföldvári sziget, of.

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc. 13 l.

Andaházi (Kasnya Béla ?)
festő

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. t. 777-782. l.

Nagy Tavassi Tárlat (Műcsarnok).

Festészet (1900-1919) – Gráfló Táblakép.

Andaházi (Kosmya Béla ?)

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. F. 777-782. l.

Nagy Tavassi Tárlat (Műcsarnok).

Kasnya Béla kiáll. Páris. 1925. nov. 18.
Durand-Ruel galeriá.

Magyar Müvészet 1925. 436. o.
Kiállitások.

ANDA EMI

NÉPSZABADSÁG 2002 febr. 7.

Öltözködöm, tehát vagyok

Talpig a lehető legegyszerűbb feketében, a falnak támaszkodva áll műterem-üzletében Anda Emi ruhatervező. Kétszáz méter sem választja el a Petőfi Sándor utca és Régiposta utca sarkán lévő hajdani, faberakásos textilbolttól, ahol most egy harmadosztályú olasz cég gyengén megvarrt, fantáziátlan tucatruháit árulják. Egy hatalmas fémasztal, két hosszú rúdon ruhák, nyugalmas áttekinthetőség, radikálisan letisztult szabásvonalak, elegancia és intellektus. Egy törékeny nő, vibráló tekintet, fegyelem és időnként kirobbanó erő. Beszél, és mondat közben csak úgy odaveti, hogy szép az órám – és elpirul. Talán attól, hogy nem tudja megfékezni magában a szakembert. Ettől azonban még nem lenne szomorú.

– Attól vagyok szomorú, hogy az elmúlt tíz évben nem történt igazi áttörés a szakmánkban. A tömegtermékek elárasztják a piacot, ami rendben van, de egy kis országban ez a minőség elnyomását jelenti. Ma egy ruhatervezői diplomával nem lehet semmit kezdeni.

– Magyarországon nem nagyon lehet létezni tervezőként?

– Ezt nem állítanám. Inkább arról van szó, hogy ez csábító szakma lehet egy kívülállónak, de nem lehet tudni, hogy mennyi buktatója van egy önállóan dolgozó tervező számára, akit nem kebelezett be a tömeggyártás. Ez nemcsak itthon van így, de ez egy kis ország, kevés lehetőséggel, kicsi piaccal és alig létező háttériparral, ami hosszú időre meghatározza helyzetünket.

– Egyáltalán érdemes Magyarországon divattal foglalkozni? Van közönség, vannak, akik fogékonyak a minőségre?

– Abszolúte. És nemcsak a szakmára gondolok. Ráadásul ez a fajta érzékenység egyáltalán nem függ össze a pénzzel. Sokkal inkább a más területen szerzett vagy akár a genetikus finomság tesz alkalmassá valakit a külsőségek iránti fogékonyságra.

– Ön mégis a látássérült gazdagoknak dolgozik.

– Nem, ez egyáltalán nincs így. Akkor hosszú sorok állnának az üzletem előtt. A közönségem abból a körből válogatódik ki, akinek fontos a tartalmi és minőségi megjelenés, és akinek ehhez a szellemiséghez van antennája.

– Vannak Magyarországon olyan hagyományok, melyekből meríteni tud egy ruhatervező?

– Igen, de számomra a legfontosabb a saját tervezői vonal folyamatossága, ami remélhetőleg nyitottsággal, aktualitással, az előremutatás igényével párosul. Én hagyománytisztelő vagyok, akinek a tradíció katalizátor, amely megindít egy gondolatot, és felszívódik a végeredményben. Emlékeztetni szeretnék valamire. Egy új születik, de hasonlít valami régire. Felfedezek valamit, de az tudat alatt valamiben gyökerezik. Ez egyfajta formatisztaság, célszerűség és átláthatóság.

– A ruha meghatározhatja a tudatot? Válhat az öltözködés személyiségformálóvá? Úgy öltözünk, amilyenek vagyunk? Metaforákat hordozunk magunkon?

– Igen is meg nem is. Nagyon is lehet ruhákkal befolyásolni a létezést. Például az üzleti viselet ötlete ezen a meggyőződésen alapul. Az összeszedettség, a szigorú vonalak dominanciát és győzelmet sugároznak. De a ruhánk persze megmutat bennünket is, csak nem biztos, hogy a valóságot mutatja. Ezzel lehet manipulálni. Ösztönösen vagy tudatosan.

– Egy ország állapota is nyilván megjelenik abban, hogy miként öltözködik. Magyarország milyen állapotban van?

– Csak megszorításokkal és nem általánosítva, de mégis szembetűnően látszik az igénytelenség az öltözködésünkben. Ez nem volt jellemző ránk. Nem is olyan régen sokkal kifinomultabb képet festettünk. Mostani állapotaink kicsit méltatlanok hozzánk. A bizonytalanság és az alulinformáltság rányomja a bélyegét mindennapjainkra. Ugyanakkor a bátorságunkkal nincs igazán nagy baj. Talán a minőségérzékünk a legsérültebb.

– Milyen tulajdonságra van leginkább szüksége egy tervezőnek itthon?

– Csak magamról tudok beszélni, és azt pontosan tudom, hogy számomra a fékezhetetlen elszántság jelenti a legfontosabb tulajdonságot.

Orsós László Jakab

Twinings (ismeretlen) 100 g	799	849	849	685	849	849	+1
Garzon (filteres) 25 db	119	-	119	119	119	119	-4
Lipton Earl Grey 25 db	269	299	295	255	295	295	-7
Lipton Yellow Label 25 db	325	289	295	229	295	295	-4
Lipton English 25 db	282	-	295	-	295	295	+37
Lipton gyümölcsízű 25 db	249	-	225	199	225	225	+27
Twinings Earl Grey 20 db	405	-	339	-	339	339	+7
Twinings gyümölcsízű 20 db	545	-	449	459	449	449	-14
Pick Wick kamilla 20 db	209	235	199	-	199	199	+3
Pick Wick hársfa 20 db	239	-	209	194	209	209	+2
Pick Wick gyümölcsízű 20 db	219	259	219	199	219	219	+7
Mentha 20 db	-	235	199	199	199	199	-1

IDŐSZAKI PIACI MINIMUM- ÉS MAXIMUMÁRAK

	Pécs	Veszprém	Győr	Tatabánya	Szolnok	Kaposvár	Lehel tér
Burgonya	40-60	58-60	40-150	40-70	55-80	50-60	38-58
Szárazbab	400-500	380-700	450-900	320-560	300-600	450-700	320-600
Vöröshagyma	60-80	65-80	60-120	59-70	60-100	50-70	48-68
Fokhagyma	350-500	399-600	350-500	390-450	500-600	400-500	228-268
Sárgarépa	80-120	96-150	80-150	99-130	80-150	80-140	98-148
Petrezselyem	200-300	298-490	160-350	220-300	200-500	200-488	148-198
Zeller	180-215	198-280	150-300	180-200	200-300	300-387	120-128
Paradicsom	420-600	398-780	600	-	360-550	450-600	248-448
Fejes káposzta	40-60	50-58	40-100	59	60-90	60-70	58-68
Kelkáposzta	180-220	198-248	150-280	250	170-200	200-250	148-178
Karalábé	180-265	150-200	100-200	90-100	150-200	220-250	98-148
Zöldpaprika	375-830	384-1120	900	800	250-780	599-700	30-85
Alma	100-180	80-160	60-160	125-180	100-222	80-200	78-139
Termesztett gomba	300-450	209-440	350-450	440	340-400	300-400	148-328
Tojás	15-23	20-22	18-24	15-22	20-23	17-21	20-21

Forrás: AKII, Piacinformációs Szolgálat

ORSZÁGOS VÁSÁROK

Február 8., péntek: Miskolc - ok.
Február 9., szombat: Dunapataj - oák, Jászberény - oák, Kiskunmajsa - oák, Miskolc - ok, Pécs - ok, Törökszentmiklós - oák.
Február 10., vasárnap: Dombóvár - oá, ok, - Dunaújváros - oák, Gyomaendrőd - oák, Jászalsószentgyörgy - oák, Miskolc - av, Pásztó - oák, Pécs - oák, av, Szeged Cserepes sor - kjv, Szentes - ok, Szolnok - av, Zalaegerszeg - av.
Február 12., kedd: Zalaegerszeg - oák.
Február 13., szerda: Mezőcsát - oák, Miskolc - osk.
Február 14., csütörtök: Komádi - oá, Szeged Cserepes sor - ok.

OVEZMÉNYES AKCIÓK

EN

etben: 4x175 g-
párizsi kg 389,
émek 399, 1 lit.
, kajszi, vilmos-
ré instant kávé
ert 699, 200 g-
649, 100 g-os
9, 1,5 l-es Mar-
5 l-es Soproni
199, 100 db-os

lag üzletekben:
tött pulykamell
40 g-os Füstli
199, 180 g-os
, 20%-os Avon-
illi túrórudi 29,
alok 125, 350
orka 115, 425

IX., Kossuth tér
téli vásár, a ko-
ból további 20
ekülések kedve-
virághagymák
ermetező 6990
ezőszerek áren-
tart.

A **Duna Szövetség ABC-ben** *(XXI., Szent Imre tér 6-8.):* olasz felvágott 1 kg 699, baromfihúsos párizsi 379, gyulai kenőmájas 649, Rama csészés margarin 500 g 195, Parmalat natúr vajkrém 219, Omnia kávé 250 g 449 Ft.

VIDÉKEN

A **Cora Hipermarketben** *(Fót, Budakalász, Törökbálint, Szeged, Miskolc):* babasportkocsi 5990, hálós járóka 7990, gyermekágy 60x120 cm 7490, utazóágy, táskaméretűre összecsukható 14 990, babapiskóta 200 g 169, Hélia D arckrém 799, Primula cserepes 169, fokföldi ibolya 339, korallvirág 299, banán 1 kg 199, csirkemellfilé 1 kg 899 Ft. Az akció a készlet erejéig, február 10-ig tart.

A *szekszárdi* **Lakberendezési Áruházban** a maradék függönyök, sötétítőfüggönyök, valamint egyéb lakástextil-darabáruk 30-50 százalékos engedménnyel kaphatók, amíg a készlet tart.

A *békéscsabai* **Csabai számyas diszkont áruházban:** tyúk belsőséggel kg 349, grillcsirke 459, csirkecomb, egész 457, alsócomb 457, csirkemáj szívvel 467, kacsaszárnytő 283, far-hát 89 Ft. - Az **Univerzál Áruházban** női dzseki 39 ezer helyett 23 940, szövetkabát 49 ezer helyett 29 400, gyermekdzseki 6800 helyett 4080, gyermekpulóver 3200 helyett 1920 Ft. A női spanyol bokacipőket 40 százalékos engedménnyel árusítják.

A *zalaegerszegi* **Tempo szupermarketben:** előhűtött bratfertig csirke kg 399, csirkecomb, egész 499, csirkemell 699, csirkemellfilé 999, csirkemáj szívvel 599 Ft, a készlet erejéig.

A *pécsi* és *debreceni* **Match szupermarketekben:** gépsonka kg 989, Édel szalámi 1779, műbeles virsli 529, 120 g-os Gyulai diákcsemege-kolbász, szeletelt, vákuumos 269, 150 g-os Zala felvágott 139, 125 g-os Camping szeletelt sajt 165, trappista sajt 1189, 160 g-os Rio Mare tonhal 419, 250 g-os Profi Cantate kávé 249, 4x50 g-os Petit Danone joghurt 135, kígyóuborka 649, banán 199 Ft. Az akció február 10-ig tart.

A *székesfehérvári* **Alba Plazában** a Siesta gyermekcipők 20-40 százalékos engedménnyel kaphatók, a készlet erejéig. - A **Gázmodul Fürdőszobaszalon- és Konyhastúdióban** a 15x20 cm-es fali csempe több színben 1290, zuhanykabinok 15 900, sarokkádak 56 900 Ft-tól kaphatók. A konyhai beépíthető készülékeket 10 százalékos engedménnyel értékesítik. Az akció február 28-ig érvényes.

OGYASZTÓVÉDELEM

Kicsi a gép, de veszélyes

zás különfé-
méretű gé-
próbbaknak
ők a háztar-
k, mint egy
oportosítani
hipp-hopp!
erező elme

A fővárosi Thököly úton egy műszaki boltban (a neve: Hawaii) a német Technika cég TK–4522 típusú szendvicssütőjéről, TK–7788WB típusú tálas mixerjéről és TK–7788 típusú kézi mixerjéről, továbbá a japán Futachi HM–218 típusú kézi mixerjéről nyilvánították a Domotec MS–3347 típusú gofrisütőt, a Fugison Austria MX–615-ös kávéfőzőjét, a Sanusy SN–2301-es kézi mixert és az Electra Art. 3690-es olajsütőjét. A Kansai KS–7103 típusú gőzölős vasaló és a Sanusy SN–9201-es mixer pedig tűz- és áram-

Andaházy-Kasnya Béla

Kiállít

PH. 1932. IV.3.

MDK

Andai Tibor

iparművésztől tervezett butorok

Uj Épitészet 1948. 6. sz. 229 l.

Andaházi Kasnya Béla

A müvész rajza tájképet ábrázol, a fák előtti padon fiatal párral.
Repr.

ÉLET, Bp. 1909. okt. 10. I . évf. 41. sz.
469. lap.

Andaházi Kasnya Béla

"Velencei részlet" rajz.
„Velence - Ponte di Rialto" rajz.
" " Porta della Corta "
" " Desdemona palotája "
" " Ca d'Oro palata "
" -i részlet "

Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1909. május 30. I. évf. 22. sz. 701, 705, 708-709, 713, 717. lapokon.

Andaházi Kasnya Béla

Kisleányok körmenetét ábrázolja képe virágokkal gyertyákkal.
Repr.

ÉLET, Bp. 1909. május 23. I. évf. 21. sz.
663. lap.

Andaházy Kasnya Béla

Margittay Ernő: "Tünedező világ" c. irását a művész ugyanezzel a cimmel illusztrálja: "Tünedező világ Budán" , "Orbán utca" "Kőmüves utca", "Szikla utca", "Hadnagy utca" Öt rajz.
Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1909. febr. 28. I. évf. 9. sz. 290-293. lapokon

Andaházi Kasnya Béla

"Halászbárkák"c. festményét bemutatja a lap. Repr.

ÉLET, Bp. 1909. aug. 1. I. évf. 31. sz. 134. lap.

Andaházi Kasnya Béla

Rajzán négy krinolinba öltözött, virágkoszorus kisleány szembekötősdik játszik.
Repr.

ÉLET, Bp. 1909. juli. 18. I. évf. 29. sz.
65. lap.

Andaházi-Kosmya B. Képli, Paris, Galerie
Durand Ruel

Pesti Hirlap. 1925. nov. 17. 9
Andaházi-Kosmya Béla kiállítása
Párisban

Önálló táblakép - Tajkép

Andaházy Kasnya Béla:
Zólyomlipcse vára

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
237.
"A Nemzeti Szalon..."

Andaházi-Kasnya Béla festő

Pesti Hirlap. 1925. nov. 17. 9

Andaházi-Kasnya Béla kiállítása

Párisban

Andaházi Kasnya Béla

Rajza falusi tájképet ábrázol. Kis patakon kőhid, ápró házak, templom.
Repr.

ÉLET, Bp. 1909. juni. 20. I. évf. 25. sz. 791. lap.

Andaházi Kasnya Béla /A.K.B.-sign.-val is jelöli rajzait./

Koratavaszi tájképén két fiatal leányka virágcsokrot nyujt egymásnak.
Repr.

"Árokszélen" cimmel tájképvázlat.
Repr.

ÉLET, Bp. 1909. juni. 13. I. évf. 24. sz. 759, 779. lap.

Andaházi Kasnya Béla

Stilizált rajzán gyerekek virágot nyujtanak át egy lantos fiunak.
Repr.

ÉLET, Bp. 1909. okt. 3. I. évf. 40. sz. 437. lap.

Andaházi Kasnya Béla

"Ősz" c. festménye vizparti csupasz, öreg füzfákat ábrázol.
Repr.

ÉLET, Bp 1909. szept. 5. I. évf. 36. sz. 307. lap.

Andaházy-Kasnya Béla

Tibor Ernő, Zord Arnold, Vörös Ernő, Kacziány Adrienn, Szent-Istvány Gyula és ifj. Lechner Ödön müvészek nevét együtt emliti meg Tövis: "A Mücsarnok tavaszi tárlata" cimmel közölt ismertetésében, s megállapitja a felsoroltakról, hogy a korábban bemutatott müveikhez képest, a jelenlegiek komoly fejlődést, előrehaladást mutatnak.

A HÉT, Bp. 1910. ápr. 3.
XXI. évf. 14. sz. 230. lap.

ANDAHÁZY-KASNYA Béla festő

Galyás I. 521-522.h.

ÉVI TÁRLATOK DÍJAZOTTJAI

Veszprém-megyei Őszi Tárlat

Bognár Zoltán	grafikusművész
Szelestyei László	festőművész
Ircsik József	"
Heitler László	"

Magyar Tájak

Szurcsik János	festőművész
Patay László	"
Kurucz D. István	"
Vecsési Sándor	"
Holló László	"
Chiovini Ferenc	"
Csikós András	"
Berényi Ferenc	"
Fülöp Erzsébet	grafikusművész
Borsos Miklós	szobrászművész
Csohány Kálmán	grafikusművész
Redő Ferenc	festőművész

Ambrus Győző (Bp., Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm., 1935. aug. 19. -): író, illusztrátor. * *Tan.*: 1952-56: Szépművészeti Főiskola; 1957: Royal College of Art (London). * *Lh.*: 1956-: Anglia. * *Díj*: Royal Scholar (1958-59), Kate Greenway-aranyérem (1965, 1975). * *Ford.*: Gárdonyi G.

M: 1. *The Three Poor Tailors.* (London, 1965). – 2. *Brave Soldier Janosh.* (uo. 1967). – 3. *The Little Cockerel.* (uo. 1968). – 4. *The Seven Skinny Goats.* (New York, 1969). – 5. *The Sultan's Bath.* (uo. 1971). – 6. *Hot Water for Boris.* (London, 1972). – 7. *Horses in Battle.* (uo. 1975). – 8. *Mishka.* (uo. 1975). – 9. *The Valiant Little Tailor.* (Oxford, 1980). – 10. *Under the Double Eagle. Three Centuries of History in Austria and Hungary.* D. Linsay-vel. (uo. 1980). – 11. *Dracula. Everything You Always Wanted to Know But Were Too Afraid to Ask.* (uo. 1980). – 12. *Blackbeard, the Pirate.* (uo. 1982). – 13. *Grandma, Felix and Mustapha Biscuit.* (uo. 1984).

I: Bölöny. – PHung.2.

Ambrus János: szerkesztő. * *Lh.*: USA. * *Karr.*: A Nyugati Magyar Élet szerk.-je.

I: Mildschütz.

Ambrus Sándor: szerkesztő. * *Lh.*: Ausztrália. * *Karr.*: 1948-54: a Hungarian Week, 1954-: a Hídfő szerk.-je.

I: Mildschütz.

Ami József; *Yosef, Ami* (Munkács, Bereg vm., 1913. máj. 7. -): üzletember. * *Tan.*: Munkácsi Kereskedelmi Akadémia; Károly Egyetem (Prága); Hebrew Univ. of Jerusalem; Univ. of Chicago. * *Lh.*: 1939-: Palesztína. * *Karr.*: A közgazdaságtan tanára Prágában, 1949-51: miniszterelnökségi tisztviselő Tel Avivban, 1952-56: az Ata Textil Rt. h. vezérigazgatója, 1962-65: a Chemicals and Phosphates Rt. igazgatója.

M: *Labour Relations in Israel.* (1962).

I: Bölöny. – WWI 1969-70.

Andaházy-Kasnya Béla (Bp., Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm., 1888. nov. 16. – ?): festő, politikus. * *Tan.*: Iparművészeti Főiskola; Scuola Libera Firenze (Róma). * *Lh.*: 1947-: Argentína. * *Karr.*: 1946-47: ankarai követ. 1957-58: a Független Magyarok kiadója. * *Tag*: MNB. * *Publ.*: Hatikva.

I: Borbándi. – Hat 1954/270. (Balla E.).

Andersen György (Bp., Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm., 1896. okt. 11. – Dreux, Franciao., 1975. szept. 25.): újságíró, költő. * *Tan.*: École des Hautes Études Sociales, oklevél. * *Lh.*: 1922-: Olaszo., 1925-: Franciao. * *Karr.*: Mo.-i lapok párizsi tudósítója, 1945-74: a Combat külpolitikai rovatának vezetője. * *Ford.*: Petőfi S., Ady E., Vörösmarty M., Juhász Gy. * *Publ.*: Magyar Szemle, Spectacles du Monde, Revue Politique et Parlamentaire, Historama.

M: *L'histoire de la deuxième guerre mondiale.* (Paris, 1945).

I: MÉL. – MN 1978. szept. 26. (Bajomi Lázár E.).

Andics Hellmut: történész, szerkesztő. * *Lh.*: Ausztria. * *Karr.*: 1959: a Bécsi Hírlap szerk.-je.

M: 1. *Der Staat den keiner Wollte. Österreich 1918-1938.* (Wien, 1962). – 2. *Der Fall Otto Habsburg. Ein Bericht.* (Wien-München, 1965). – 3. *Der ewige Jude. Ursachen und Geschichte des Antisemitismus.* (Wien, 1965). – 4. *Das österreichische Jahrtausend. 50 Jahre unseres Lebens. Österreichs Schicksal seit 1918.* (Wien-München-Zürich, 1968). – 5. *Die Frauen der Habsburger.* (Wien, 1969). – 6. *Das österreichische Jahrhundert. Die Donaumonarchie 1804-1918.* (uo. 1974). – 7. *Begegnung an der Donau.* (Wien, 1977). – 8. *Gründerzeit. Das schwarzgelbe Wien bis 1867.* (uo. 1981). – 9. *Ringstrassenwelt. Wien, 1867-1887. Luegers Aufstieg.* (uo. 1983). – 10. *Luegerzeit. Das schwarze Wien bis 1918.* (uo. 1984).

András Imre (Csíkszereda, Csík vm., 1928. okt. 30. -): jezsuita szerzetes, szociológus. * *Tan.*: 1960: Leopold-Franzens-Univ. Innsbruck, filozófia és teológia; 1974: Univ. Wien, dr. * *Felsz.*: 1959. * *Lh.*: 1956-: Ausztria. * *Karr.*: 1961: a bécsi Magyar Egyházszociológiai Intézet munkatársa, 1962-: igazgatója, kiadványainak gondozója. * *Publ.*: Katolikus Szemle, Új Európa, Szolgálat, A Szív, Teológia, Die Furche, Stimmen der Zeit, Herder Korrespondenz, Concilium, UKI-Berichte, UKI-Reports, UKI-Pressedienst, HIS-Press-Service, Religionsfreiheit und Menschenrechte, Südosteuropa-Handbuch: Ungarn, Kirche im Osten.

M: 1. *Bilanz des ungarischen Katholizismus. Kirche und Gesellschaft in Dokumenten, Zahlen und Analysen.* J. Morellel.

(München, 1969) . -
wicklung der sog. „
Ungarn 1920-1956.
1974). – 3. *Handbu*
holizismus. (uo. 19
garischen Katholizi
– 5. *Kereszténység*
(Róma, 1984).

I: Borbándi. – N
(Kovács K. Z.).

András Jeromos (V
máj. 10. – Farrell,
rences pap. * *Tan.*:
Felsz.: 1921: Kolozs
* *Karr.*: 1933-35: Y
1935-: Farrell lelkip
lishing Co. Inc. vez.
Magyarok Vasárnap

I: Vasváry.

András Károly (F
vm., 1917. aug. 20.
* *Tan.*: PPT, mag
Egyetem (Prága);
Németo. * *Karr.*:
Danubiennes (Innsb
a SZER magyar os
majd a nemzetközi
* *Publ.*: Új Látóha
Nyugati magyar ess
1986).

M: *European Co*
Conflict. Klny. (Ne

I: Borbándi. – K

András László (193
* *Tan.*: Oxford Un
Az Univ. of Califor
irodalom és történ
Látóhatár.

M: *Das tote Kar*

I: IÚ 1959/12. (

András Sándor (B
vm., 1934. márc.
költő. * *Tan.*: 19
dalom; 1963: Oxfo
California, német i
: Anglia, 1961-: U
Howard (Washingt
tanára. 1981-: az A
adója. * *Ford.*: H.
Magyar Műhely, Ir

ANDAHÁZY-KASNYA Béla festő

MEIL I.Bp., 1990

megírva

Anday Béla

Harafelé, vízf.

42. aukc.

Postatakarék

1928. apr

Műemlékek Orsz. Bizottságának előzetes enge-
929 : XI. törvénycikk pedig az ingóemlékek

nyomatékosan felhívom Cím figyelmét, hogy
oskodjék, egyben arra a körülményre, hogy az
lakítási munkálatok terveit előzetes jóváhagyás
nyujtsa be.

kérdőívet a juttatott kastély és berendezésének
rszágos Bizottságához beküldeni szíveskedjék.
zik, kérem annak szíves beküldését.

GEREVICH TIBOR
a Műemlékek Orsz. Bizottsága elnöke

i Nyomda, Budapest.

Anday Béla

Árverési Csarnok aukció kat.

37. n. 1927 márc.

38 - 41. nem szepel

18 km 75 m

T. Henger vagy
Mercator vetület

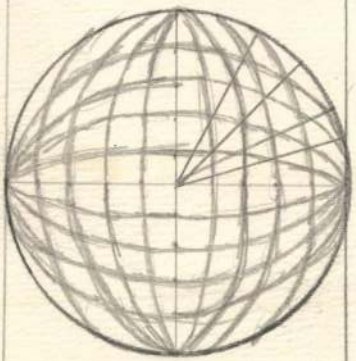

ANDARKOVITS János gyöngyösi kőmüves pallér.
A gyöngyösoroszi plébánia ház javitását végzi 1835-ben.

AAHevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

KOLTAI TAMÁS:

Színház

A Katona-jelenség

Kemény, lelket próbáló elmúlt évada volt a Katona József Színháznak. Elég, ha felsorolok négy címet. Parti Nagy Lajos: *Mauzóleum*, John Arden: *Élnek, mint a disznók*, Venyegyikt Jerofejev: *Walpurgis-éj, avagy a kővendég léptei*, Werner Schwab: *Elnöknők*. Négy deprimáló darab, négy illúziók nélküli valóságszelet, négy kortársi lelet életünk förtelmességéről és nevetséges abszurditásáról.

Egy nyilatkozat szerint a színház megtervezte, tudatosan építette föl a kihívó sorozatot. Nyilván így is volt, egy szezont, noha a véletlenszerű elemek nem iktathatók ki belőle, aligha lehet az összefüggések fölismerése nélkül szabadjára engedni. Ennek ellenére komoly jelentőséget tulajdonítok annak a tehetetlenségi nyomatéknak, amely a Katonát *a dolgok naponta felénk forduló oldalával* (szándékosan nem mondom, hogy árnyoldalával) való szembesítésre kényszeríti. Ezt a spontán kényszert bizonyos értelemben magasabb rendűnek tartom a tudatos elhatározásnál, mert a másképp nem tehetek — olykor a primér érdekek ellenében megnyilvánuló — morális késztetéséből fakad.

A Katona tradicionális ereje a realizmusigény, ami nem egységes stílustörekvést, hanem a valósághoz mint drámai alapanyaghoz való szívbéli ragaszkodást jelent. Az anyag megformálásának módja egyenesen vezet a színház fundamentális művészi problémájához, amit lapidárisan a „kisrealizmustól" való elszakadásként definiálhatunk. Az erre irányuló korábbi radikális kísérleteknél — Ács János, Jiři Menzel, Ivo Krobot, Michel Dezoteux meghívása — gyümölcsözőbbnek vélem a kis lépések taktikáját, amely egy költői metaforikus nyelv kidolgozását célozza. Az elmúlt évad említett előadásain kívül ide tartozónak érzem Zsámbéki Gábor részletrajzokat elhagyó, az előadást olajfestékrétegek fölrakása helyett könnyű krétával pasztellező *Cseresznyéskert*-rendezését is. Az alkati különbségek, persze, érzékelhetőek. Zsámbékiban és Gothárban kevesebb a költői véna, mint Ascherban és Máté Gáborban. Az utóbbiakban erőteljesebb az empatikus hajlam; Ascher több megértést mutat Arden semmirekellő lumpenpereputtya iránt, mint a szovjetrendszer kórház-gulágba rekkentett deformáltjait kissé technicista kívülállással ábrázoló Gothár a Jerofejev-darabban. Nem beszélve Mátéről, aki a Parti Nagy által verbálisan amúgy is a pesti argó irodalmiasított szférájába emelt körgang-televényt a groteszk elnéző humorával kezeli. A rá is, Ascherre is jellemző szarkazmus — Schwab „elnöknői" Aschernél korántsem olyan gusztustalanok, amilyenek lehetnének — finom esztétikai tüllfüggönyt húz a néző és az ábrázolás tárgya közé.

Ám mindez csupán részletkülönbség. Fontosabb, ami a szemléletmódot tekintve összeköti a Katona múlt évadának előadásait: a megemelt, a hétköznapi realizmuson túllendülő, metaforikussá lényegített — okoskodó kifejezéssel „világszerűvé" tett — valóságélmény. Megítélésem szerint a kritika ezt elmulasztotta regisztrálni. Túl sok szó esett a bemutatott négy kortársi dráma szociográfiai hitelességéről vagy ennek hiányáról (s ebből kiindulva a művek társadalmi időszerűségéről-időszerűtlenségéről), és túl kevés a színházi megmunkálás révén létrejött emberi-közösségi modellekről. Kivétel a *Mauzóleum*, amely részint a hazai pálya, az ábrázolt „közeg" ismertsége, részint a textus írói stilizáltságának egyértelműsége folytán némi helyzeti előnnyel indult. De azért ehhez is kellett az a rendezői gesztus, amely a darab egyik szereplőjét, a nemileg bizonytalan hovatartozású ifjút a közös folyosói klotyóról, vécépapír-gurigával a kezében, rögtön a nyitóképben fölküldi Szabadságszobornak a Gellérthegyre. Ezzel a politikatörténetileg többszörösen blaszfém indítással Máté biztos vágányra helyezte az előadást s annak recepcióját.

Érdekes, hogy Ascher mesteri stilizációját, amivel a „partizált" (ti. Parti Nagy Lajos által magyarított) Schwabot „világszerűsítette", érdeménél kevésbé méltatták. Sokakat megtévesztett az *Elnöknők* fekáliacentrikussága, finomabban szólva az életproblémákat zsigeri és zsigereken túli élményekként manifesztáló írói ambíció, amiben ráadásul valamiféle vulgárnaturalizmust sejtettek, és nem értékelték azt a nett, lányszoba-rózsaszín, szinte már biedermeier anyagkezelést, amelyet Ascher foganatosított a darabon, egyébként korántsem a szerző ellenében. Ami hánytató is lehetett volna, abból így lett cukros-émelyítő s ebben a mivoltában hiánytalanul undorító. Akárcsak az a bigott ideológiákkal körülnyalt, tévéből és általában mindenhonnan áradó, parfömösített anyagcsere-végtermék, amelynek lerakodása Schwabot alkalmasint felbőszítette.

Nem lepett meg, hogy az *Élnek, mint a disznók* a paternalista állam lélektelen szociális gondoskodásáról szóló elkésett kritikának vagy az „etnikai problémák" (lásd cigány kisebbség) didaktikus drámai földolgozásának minősült. Ebben legnagyobb részt Arden a hibás, aki — bármennyire igyekezett is Ascher megteremteni a lakótelep arisztotelészi poétikáját, a panelfolklór két változatát s ezek összeütközését — a darab írásakor nem volt elég érett a feladatra. (Hiába készült a jó fordítás után egy még jobb, azaz nyelvileg húsz évvel fiatalabb.) De már azon, hogy a Jerofejev-féle Walpurgis-éj a „leleplező irodalom" utóvédharcosának tűnhetett bárki szemében, igen elcsodálkoztam. Lehetnek a darabnak dramaturgiai szarvashibái, a szovjetrendszer „világbotrányának", az emberi mivolt velőkig ható, ha úgy tetszik, zsigeri elrohasztásának diabolikus-látomásos metaforája legalábbis feledteti ezeket. Gothár, persze, nyersebb annál, hogysem az adódó naturális színpadi lehetőségek ellenében a szöveg bizarr nyelvi vizualitására építsen — kompenzálásként a végső mészárlást oldja föl játékos abszurddal —, de a drámai metaforát nem mulasztja el megteremteni.

Formátumos, noha művészi kivitelüket tekintve nem egyformán maradéktalan előadások. A hagyományos dramaturgiának leginkább megfelelő Arden-darab kivételével szövegdrámák; a textusból, a nyelvből bonthatók ki színházi vízióvá. Életvalóságuk és metaforikus tartalmuk közé az interpretáció épít hidat. A szembenézés a hétköznapokkal és a távlatokkal társulati erőt és nézőt próbáló föladat; a Katona, úgy tetszik, nem adja alább.

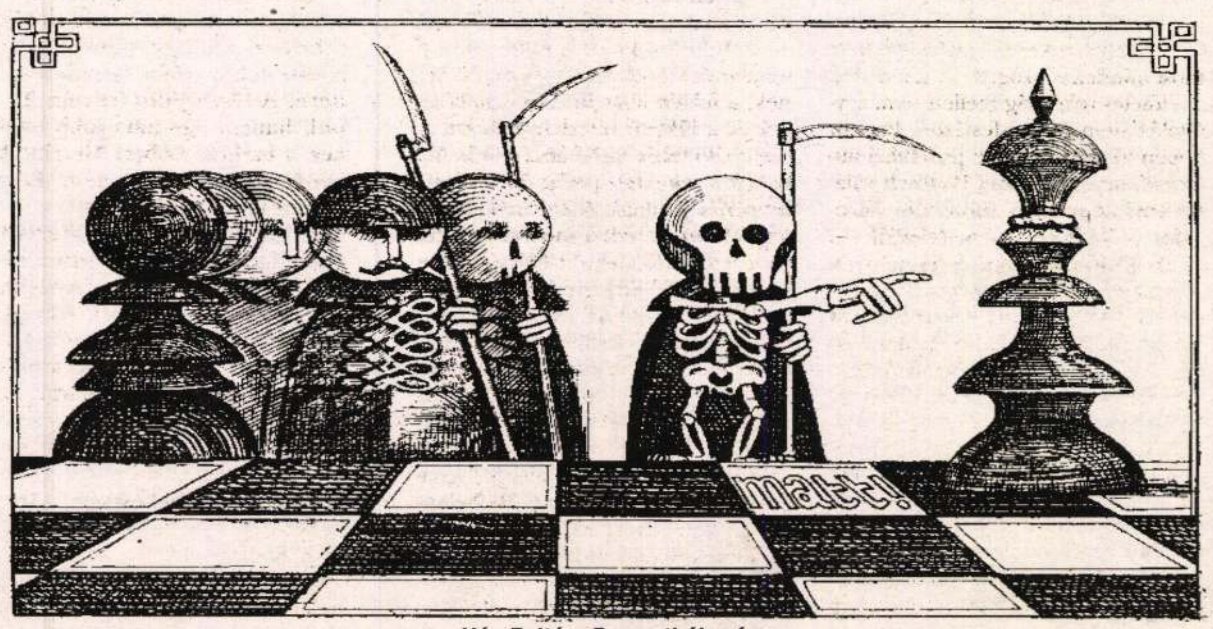

Vén Zoltán: Parasztháború

KÁLLAI GÉZA:

Építészet

Tarna-menti titkok

Vidám és engedékeny fehérszemély volt a falu névadója, az *egyiptomi Szent Mária*, aki szülei házát süldőlányként odahagyva, a késő-ókori Alexandriában, tizenhét éven át — fátyolfinoman fogalmazva — kicsapongásokba merült. Majd — ugye idővel minden elromlik, csak az erkölcsök javulnak — a Jordánhoz zarándokolt, és Jeruzsálemben jámbor életre tért. Élettörténete alkalmas volt arra, hogy lényére a felsorolhatatlanul sok nevű, ősi termékenységistennő hiedelemvilága vetüljön. Kultusza általános volt Szíriában, és a Kaukázus keresztény országaiban.

A tarnaszentmáriai templomkán minden számottevő magyar építészettörténész megfente a tollát, ám ma úgy látszik, egyedül Csemegi professzor indult el a régészeti kutatás igazolta helyes irányba, amikor a templom építését a X. századra tette, és formakapcsolatait Grúziában és Örményországban kereste. Ma pedig arra hajlik a kutatás, hogy a 973-ban Quedlinburgban járt magyar békeküldöttség hozott magával egy a Kaukázus vidékéről származó mestert, aki megépítette a templomot.

Csakhogy, csakhogy. Quedlinburg várát 922-ben említik először a források, amikor azt — a kalandozó magyarok ellen — megerősítette I., — Madarász melléknevű — Henrik német király. Ő alapította 930 körül ott azt a palotakápolnát, aminek altemplomában a tarnaszentmáriaihoz hasonló, ékített padka fut félkörbe, és azon hasonlóan formagazdag féloszlopok állnak. Madarász Henrik 934-ben kilenc évre békét kötött a magyarokkal, és talán *fordítva történt;* hazánkból ment egy építőműhely Quedlinburgba. Tőlünk nyugatra még talán két templomon mutatható ki ennek az építészetnek a hatása, *mai* hazánkban tucatnyi maradványát ismerjük. Nem kell aulikus alázattal — elnézést a szóért — achremból jövetni ezek megalkotóit. Jöhettek, és minden bizonnyal jöttek is építőműhelyek egyenest a Kaukázus és a Kazár birodalom városaiból hazánkba, meglehet, már a honfoglalókkal is.

Ez az építészet nem öncélú szabályok halmaza. Minden részletének funkciója van. Csak egy példa; a szentély három karéja térben (!) úgy szerkesztett, hogy a templomhajóból csak a keletiben történtek láthatók, ám, hogy az északi és a déli karéjban milyen szertartást *celebabrálnak*, az a hívek elől rejtve marad. Mert úgy szól az evangélium, hogy sokan vannak a hivatalosok, de csak kevesen a választottak. Milyen volt ez a kultusz — nem tudjuk. Az bizonyos, hogy a kazár alávetésben élt előmagyarságot megérintette a birodalomban térítő tevékenységet végzett örmény kereszténység, és a Szíriából eredt jakobita — mit mondjak róla? monofizita? — egyháznak a krími Doroszban metropolitája, a kazár birodalomban pedig hét püspöke székelt. Az altemplomból öt méter mélyre ásott, sajnos kifosztott aknasír is ismeretlen a nyugati kultúrkörben. Annyi mondható, hogy ma is ilyen padmalyos sírokba temetkeznek a Krímben élő és valami archaikus zsidó vallásgyakorlatot folytató *karaiták*, akiket egyes kutatók a kazárok maradványainak vélnek.

Hogyan volt fedve a templomhajó — ezt sem tudjuk. Hinni szeretnénk, hogy csegelyes kupola zárta, de bizonyítani nem lehet. Miként azt sem, hogy volt-e és hol volt az altemplomra betekintő-nyílás, amin az ott rejlő sírra és az azon állt (?) oltárra — természetesen, csak a választottak — bekandikálhattak.

Ezt a fejedelmi ékszerdobozt *Kozák Károly* és *Anda Judit* kiváló műgonddal, és tíz évig tartó munkával restaurálta. Helyreállították mindazt, amire támpontot leltek, és elkerülték az önkényességeket. Feltárták addig rejtőző szépségét ennek a — mai ismereteink szerint — legrégebbi magyar építészeti alkotásnak. A kicsiny méretek ellenére is szívenüti a belépőt a tér méltósága, a részletek szépsége. Az értő pedig kénytelen arra gondolni a felső Tisza-vidék gazdag mellékletű honfoglaláskori vezérsírjainak ismeretében, hogy a honfoglalók hatalmi központja csak lassan araszolt nyugat felé, és egy időben, talán a Madarász Henrikkel kötött béke táján, megállapodott a Tarna völgyében, hogy Fejérvárott véglegesüljön. Fejedelmeink ott is megépítették a tarnaszentmáriai templom mását, ami mára alapjáig lepusztult, ám szerencsére léte dokumentálható maradt. Miért érezték Alba Regiában ugyanannak szükségét — no lám még egy rejtély —, nem tudjuk.

Mondják, titkokat ott kell keresni, ahol az ember azt hiszi, mindent ismer. Lesz-e valaha megfejtése ezeknek a rejtélyeknek? Egy jobb korban, jobban felszerelt — és pénzelt — kutatók rálelnek-é a titkok nyitjára?

Legyen szabad kételkednem. Karácsonyt váró hajnali misén láttam megcsillanni a szentély keleti ablakán a Nap első sugarát, és álltam az altemplomban az aknasír fedlapja előtt, ahol egy ponton úgy búg a háromkaréjú kőkehely, mint a csigaház. Véltem, megvilágosodnak előttem a titkok. De nem történt semmi. Pedig a velem tartott múzsák — mint előéletében a templom védőszentje — fiatalok voltak, vidámak és engedékenyek.

INTERNET HUNGARY

1023 Bp. Csalogány u. 23-25.
Tel./Fax: 213-20-23
E-mail: info@hungary.net

Száguldjon velünk az Információs Szupersztrádán

Segítségünkkel legyőzheti a távolság és idő korlátait
Gyors és olcsó kommunikációs eszközként használhatja az Internet-et, amelynek segítségével helyi telefonbeszélgetés díjáért napi kapcsolatot tarthat fenn bárkivel a világon Jelentős költségeket takaríthat meg, ha ezek utántelefax helyett e-mail-ben küldi el dokumentumait partnereinek. Előfizetési díjaink 1200-6000 Ft-ig terjednek.
Minden új belépőnekegy havi kedvezményes használatot biztosítunk!

BAKÁCS TIBOR SETTENKEDŐ:

Mozi-film

Különleges ügynök faluról

Életlen fotográfián egy osztrák fiatalember ciánkék tornanadrágban pózol egy falusi b'lteremben. Szomorú, mint egy strucc. „A mi fiunk" — büszkélkedik kockás arcú apja a söntésre bukottaknak. Arnold. A helyi plébánosból, állatorvosból, s rajztanárból összeállított versenybíróság őt találta a falu legmokányabb gyerekének. Arnold Schwarzenegger.

Enciánkék tornanadrág

Én is viseltem hasonló ruhadarabot. Máig tartó megaláztatottságomhoz bizonyosan köze van. Egy futballistának, még ha kilenc éves is, van önérzete. Aki viselt már ilyen glottost, az tudja, a sors nem fog vele kukoricázni. Élete már előre meg van írva: korai kopaszság, két üvöltő gyerek, feleség, aki néha veri. Vagy? Vagy szembe kell köpni a helyi plébánost, farba rúgni a lódoktort s elrepülni Floridáig, egészen a Kennedy lány csípőjéig, s ott inni egy hideg Baccardi rumot citrommal.

Megmondom őszintén, ahogy a mesében szorítok a szerencsét próbáló legkisebb fiúnak, Arnoldot sem tudom úgy utálni, ahogy egy értelmiséginek muszáj. Sőt. Arnoldnak kétségtelenül voltak elképzelései a sztanyiszlavszkiji módszerrel kapcsolatban (lásd: Ovizsaru című vígjátékát), s a Buster Keaton-i burleszk is foglalkoztatta eddig bölcsen üresen hagyott agyát (lásd: az Ikrekben Danny De Vitóval), de azért ő mégis csak egy adag tuskó. Az ő szellemi konzisztenciájának megfelelőbb a Terminátor típusú brechti színjátszás, ahol a robot pirotechnikailag érett-égett játéka lenyűgözi a popcornt rágcsáló műkedvelőket. Ilyen volt már a tavalyi remeklése is (Két tűz között), amiből ha hiányzott is az Arany János-i tömörség, mégsem unatkoztunk. Nehéz elfelejteni azt az F 114-est, amivel egy toronyház legfelső emeleti ablakait pucolta — szilánkosra. Hasonló jellegű, James Bondot idéző tornamutatványt most is celebrál *Végképp eltörölni* című nóvumában, ahol sietve távozik egy a felhőket zabáló utasszállító repülőgépről, mintegy utánaugrik a kipottyantott ejtőernyő pakknak, s a szabadesés érzésétől megmámorosodva bé is bújik a kusza zsinórokba. Nincs is evvel semmi baj. Ha az ember hazudik, ne legyen kicsinyes, mint egy fülöncsípett miniszter. Ha Homérosz megérte volna Hollywoodot, biztos lenne saját szobája a harmadik emeleti forgatókönyvírók között. Ennél sokkal zavaróbb az a buta, virtigli amerikai történelemszemlélet, aminek legtisztább megjelenése főleg az akciófilmekben érhető tetten. A problémát most is egy új

Csodafegyver

kikísérletezése jelenti (a sormintákat a kevéske nyugdíj mellé bedolgozó Teller Ede rajzolta), ami ha a kommunisták kezébe kerül (nem viccelek, ezt így, ott mondták a vásznon, más is hallotta), akkor megnézheti magát ez az ágybaszarós kis amerikai demokrácia. Még jó, hogy van a frigóban egy acélosra fagyott ügynök, aki mindig egyedül dolgozik, s nem azért, mert rossz a lehelete. Így nem is tudják eladni a garbót és műbőrzakót viselő orosz maffiavezérnek a gonoszok a lézer izét, mindig belebotlanak Arnold nagylábujjába. Vagyis most is hazát kell menteni, külső ellenség híján, a belsőktől. S ha a belső ellenséget nem fegyverezzük le időben, akkor azok az első tőzsdei napon eladják tudományos kincseinket külsős, ázsiai vonású idegeneknek (lásd Rosa Luxemburg és Kautsky idevágó szerelmi levelezését).

Az Egyesült Államok kaotikus szétesésének megakadályozásában segítségére van egy para-manöken, név szerint Vanessa Williams, aki valamikor Miss America címét viselte. (Na ja, volt idő, amikor én is le mertem vetkőzni a csopaki strandon!) Miss Americát mindenki akarja, az FBI, a CIA, a NASA, a Greenpeace, az FTC. A megoldás most is az, ami már Zemplényinél is bejött: vádalku, vagy tanúvédőprogram, már nem emlékszem. A lényeg: Miss America, keble alatt a csodafegyver CD-jével, új életet akar kezdeni. Ez az elszórt ólom mennyiségét tekintve, nem is könnyű. Chuck Russel, a film rendezője a kéznél lévő 110 millió dollárból 109 milliót a pirotechnikusokra adhatott anyagra. Nincs a képnek olyan pontja, ami legalább egyszer ne robbanna fel.

De tegyük pacemakerünkre kezünket: Arnold Schwarzenegger egy klasszikus iskolázottságú európéer kortársához, Rambo-Stalloné hoz képest. Swarzi bármikor elmond egy hosszabb szöveget fejből, különösen jó a tempóérzéke a dialógusokban, s néha még empatikus arcjátékra is vállalkozik. Akár akarjuk, akár nem, Ő Hollywood egyik legdrágább színésze. S ha így megy neki, egyzser még ő fogja eltartani azt a szeleburdi Kennedy-családot.

(Chuck Russel: Végképp eltöröl-ni)

HERNÁDI MIKLÓS:

Tárlat

Apa és fiú

Matzon Frigyes és Matzon Ákos kiállítása

1986 óta Matzon Frigyes szobrászművész hagyatékát Várpalotán őrzik. A Kerényi Jenő nemzedékéhez tartozó Matzon alighanem elnyerhetné, ha élne, a maximális igényesség és a minimális elismertség összevont díját. Archipenko, Tatlin, Manzu törekvéseihez illeszkednek legjobb márványplasztikái, Mestrovicra emlékeztetnek közepes hatású figurái, és Marini meg a római újklasszicizmus hatotta át pályakezdésének kissé fellengzős stílusát. Legjobb korszaka az Európai Iskola fénykorával esik egybe. Sok mai szobrászt nevelt a Képzőművészeti Gimnázium mintázótermében. Kedvelték, sőt, szerették, de elmulasztották a kezdőcsapatba beletenni.

Szobrászati kubizmussal próbálkozott — magyar pályatársai közül a legfényesebb eredménnyel. Sikerült négyszögesítenie a kört: szét- és összetartó síkokra bontani a gömbölyded felületeket. E síkokon pajkosan lecsúszdázik a fény. Fókája, Bukott angyala vagy Bartók Concertójához készített sorozata a legteljesebb fénytörés-enciklopédia, amelyet a magyar plasztika létrehozott. Halott művészt nem lehet a Léthén túlról az élő élvonalba visszakönyörögni, de előléptetése az ottani élvonalba lehetséges, és ha lehetséges, akkor kötelező.

Fiát, Matzon Ákost éppen apja 1986-ban bekövetkezett halála bírhatta rá, hogy az építészi tervezőasztalra festenivalót erősítsen fel. S a festenivaló rövid időn belül plasztikává változott. Matzon Ákos ugyanis reliefszerűen, egymásra rétegezett lapkivágásokra fest. Az apai mesterség folytatása? Inkább főhajtás: ebben is igazad volt, Apám. Csakugyan három dimenziós az említésre méltó világ.

Matzon Ákos most Várpalotán, apja hagyatékával közös teremben állította ki újabb munkáit. Ezek a kristálytiszta gondolatokon nyugvó, elmélyült képplasztikák a későn érkezett, de annál elszántabb kisöccs magabiztosságával zárkóznak fel Nádler, Hencze, Bak képszerkesztési elveihez, Konok Tamás világszemléletéhez és végső soron Kassák manifesztumához, ahhoz, hogy igenis, architekturálisan is fölidézhető a végtelenül tartalmas világ.

Ben Nicholson s Arp jutott el azokhoz a konklúziókhoz, amelyekhez Matzon jut el a maga egyéni módján. Határművészetben mozognak, használva festészetnek is, szobrászatnak is az egymás közt nyitható kapuk felnyitásával.

Az emlékezetes várpalotai múzeumjárás a családi hagyományozódás erejére figyelmeztet. Matzon Ákosnak azonban sem életében, sem halálában nem szabad elnyernie azt a bizonyos díjat. Rajtunk is áll, hogy legalább a fiú — aki éppoly erőteljes művész, mint az apja — juttassa be a kezdőcsapatba a közös családnevet.

(A kiállítás megtekinthető: augusztus 20-ig)

KAÁN ZSUZSA:

Tánc

Törvény szerint

Már egy hete, hogy megnyílt a tábor. Az idei, 1978 óta a tizedik, „A népzene mesterei" címet kapta a szervező *Magyar Kálmántól*, az *American Hungarian Folklore Centrum* elnökétől, aki olyan tánctanítók után, mint Zsuráfszki Zoltán és Farkas Zoltán, most *Szabó Szilárdot* és *Németh Ildikót*, olyan együttesek után, mint a Téka vagy a Méta ezúttal az *Ökrös Zenekart* s élükön a mérai születésű legendás hegedűvirtuózt: *Fodor (Neti) Sanyi bácsit* prezentálta a tábor résztvevőinek. A mintegy százötven jelentkező szálláshelyéül sikerült ideális helyszínt is találnia: egy campinget pár mérföldnyire *Pittsburghtől*. Az egyre népszerűbb magyar néptánc- és népzenei szimpózium ugyanis *Amerikában* van, s fogja össze — közösséget is teremtve — az autentikus magyar folklór híveit: második és harmadik generációs magyarokat... és nem magyarokat.

Túl a 4-6 személyes, összkomfortos faházak során egyszerre kinyílik a táj: *„Akár a Vadása tó!"* — álmélkodom egy nagyot a csupazöld domboldalak övezte hatalmas víztükör láttán. Az égető napsütésben ideszüremlő muzsika s a lelkes hangulat új értelmet ad Nagy László sorainak: *„Tüzes a föld, levegő, / Éden és pokol az ingem, / Idegeimben zeneszó jár. / Tudom, törvény szerint / betölti sorsát minden. / Gyönyörű s gyötrelmes ez a nyár."* Nos, a gyötrelemből, melynek távoli kedvesem az okozója, itt mitsem érez senki. S persze számomra is gyönyörű, ahogy Szabó Szilárd és Németh Ildikó (az Állami Balett Intézet első s legerősebb néptánctagozatának növendéke), a martonvásári *Százszorszép* Táncegyüttes két vezetője dolgozik. Gyakorlottan és fáradhatatlanul, kedves szigorral, könyörtelen megszállottsággal. Gyönyörű, ahogy már puszta jelenlétük a körtáncba parancsol fiatalt és időst, soványat és testeset — Quebeckből és Torontóból, New Yersey-ből és Clevelandből. Olyanokat, akiknek felmenői Kiskunhalas, Kecskemét, Debrecen vagy Miskolc szülöttei voltak; akik már csak angolul vagy franciául beszélnek; ám a tánchely: a pajtaszerű, hatalmas favázas hangár falára kiírt magyar nyelvű népi rigmusokat, csujogatókat és népdalszövegeket mind magyarul kurjongatják, magyarul énekelik.

Vén Zoltán: Szt. Mihály

A zene és a tánc csak a közös étkezések alatt szünetel. No és a szimpozium koradélutáni előadásai alatt. Ez a szellemi táplálkozás ideje — magyar népzenéről, néptáncról, a hagyományőrzésről, népi hangszerekről. Magam is sorra kerülök az egyik alkalommal, a téma a magyar néptánc útja, múltja és jelene hazánk (helyi viszonylatok között az „anyaország") színpadi néptáncművészetében. Angolul készülök, hiszen a hallgatóság 60 százaléka nem ért és nem beszél (csak népi mondókákat mond) magyarul. De a kanadai folklorista, *Dreisziger Kálmán* az utolsó pillanatban beáll szinkrontolmácsnak, s így azután mégiscsak könnyebb Kinizsiről, a hajdútáncról, a verbunkról, reformkori férfi-virtuózainkról, a Gyöngyösbokrétáról vagy az ötvenes évek profi együttesszerveződéseiről beszélni.

Tíz nap tömény autentikus magyar és erdélyi néptánc-népzene... És akkor még hátravan a meglepetés, az utolsó napi egész napos játék: a *kalotaszegi lakodalmas*. Egy sudár legény Erdélyből s egy bájos magyar leány Kanadából vállalja az ifjú pár egész napos tortúráját — 40 fokos párában és eredeti népviseletben! A pittsburghi campinget ügyes kezek már előző nap erdélyi faluvá varázsolják. S a szintén ünneplőbe öltözött, parasztruhás amerikai táborlakókat Neti Sanyi bácsi és az Ökrös Zenekar széles jókedvvel — s ami a fő: *Kalotaszeg lakodalmas rendje szerint* muzsikálja végig az esküvő fázisain. Először a „vőlegény családjához", innen — a „főutcán végig" — a menyasszonyos házhoz, ahol elébb seregnyi *kislányt*, nőnek öltöztetett *férfit*, majd felékesített *kutyát* „adnak ki" a vőfélynek, mielőtt „a gyöngyös mátkát" megpillanthatná a násznép. A felpántlikázott, virággal s magyar zászlóval feldíszített menet bevonul a templommá „szentelt" pajtába, ahol — Magyar Kálmán vőfélyi-narrátori közreműködésével, s ifj. Magyar Kálmán szintetizátoros orgonamuzsikájával — kezdetét veszi az esküvői szertartás. Zeng a *Boldogasszony anyánk*, felhangzik a Biblia, és az esketés után a magyar himnusz. Természetesen magyarul. Eztán következik a sok lakodalmas tánc és játék: menyasszonylopás és menyasszonytánc, törkölypálinka és friss-illatos székelykáposzta... És, úgy éjjel kettő felé, még egy utolsó *széki táncrend*, mintegy ismétlésképpen.

Jól esik látnom, hogy még e kései órán is mennyien maradnak. Önként, saját jószántukból, hiszen még fizettek is érte. Csakhogy átélhessék vagy újraélhessék a magyar népi kultúra élményét és örömét. Közöttük — őszintén szólva — megrendítő érzés őshonos magyarnak lenni, s közben megtapasztalni, hogy többségüknek mélyebb, egyetemesebb és *bátrabb* a magyarságtudata, mint sokmillió honfitársunknak a Kárpát-medencében. Biztos, hogy e téren sok még a tennivalónk, és sok a törlesztenivalónk is odahaza. Ezerszázegyedik évünkbe lépve, a *magunk alkotta törvény szerint*. Csak legyen rá időnk.

BÁV RT

Biztos eladás!
Ha műtárgyait, ékszereit vagy bármely régiségét értékesíteni akarja forduljon a BÁV Rt. szakértőihez. A *legmagasabb piaci áron* megvásároljuk vagy *magas előleget* fizetünk!
Az aukciós tárgyfelvétel folyamatos!

Szakfelvevőhelyeink:
Ékszer: V. Párisi u. 2. 118-6217
VI. Andrássy u. 43. 342-9143
VII. Thököly út 14. 322-5014
és valamennyi fővárosi és vidéki ékszerboltban.

Festmény, műtárgy:
V. Bécsi u. 1-3. 117-2548
V. Bécsi u. 3. 118-4403
V. Kossuth L. u. 103. 118-0433
V. Falk Miksa u. 21. 131-0513
V. Semmelweis u. 19. 117-6327
VI. Andrássy út 27. 342-5525
I. Hess A. tér 3. 175-0392
Szőnyeg: V. Ferenciek tere 10. 118-7898

Bútor: Címbejelentés: 217-6307; 218-7898
A beszállítás díjmentes!

BÁV Rt. — az értékek birodalma!

megírva

Andel Antal

szabadkezi rajzmintái
nyomán tanítottak a
rajzot az alábbi iskolában.
De felhasználták Szem-
lér Mihály, Landau Lajos
és Balló Ede rajzmintáit
is.

Értesítője. Szabadka sz.
kir. város községi fögym-
nasiumának — az 1894-
95 tanévről. Szabadka
1895. 166, 174. l.

Andel Tibor I. é

Ferképzomfoisk vk

1933-34. 43-p.

Árverés

Az árverés napja	Festmények, rajzok, metszetek	Szobrok, plakették, érmek	Kelet	Biztosítók,
1941 március 26-án	1–70	—	—	11
„ „ 27 „	71–130	—	—	11
„ „ 28 „	131–200	—	—	11
„ „ 31 „	201–260	—	—	12
„ április 1 „	261–330	—	—	12
„ „ 2 „	331–390	—	—	12
„ „ 3 „	391–450	—	—	13
„ „ 4 „	451–510	—	—	13
„ „ 7 „	511–570	680– 720	1041– 1080	13
„ „ 8 „	571– 630	721– 790	1081– 1127	
„ „ 9 „	631– 679	791– 945	—	

Andel Tibor

IV. éves Középisk.
tanárjelt.

Ferkipzomfoiskivk

1936/37. 75 l.

Andel Tibor

III. e.

tanári nak

Ferk pzomfoisk vk

1935-36-71. 1.

Budapest. Belvi ferencrendiek
temploma.

6.

gos Bizottsága.

y { száma: Hivatalból 1926.
kelte: — 192
beérkezése: — 192

száma:

ntézett szám:

ma: 21/1926.

ma:

v Könyi Ottó

..... { II/11.

M.D.K.

Andel Tibor

A FÖMO művészeti vezetője. "A mozigrafika ügyeiről" cimmel ir a grafikusok és plakátra rajzolók problémáiról.

Mozi, Bp. 1955. május 7. III. évf. lo. sz. 2. lap

megirva

Ander Imre

magyar festő
1935. decemberben
Párisban a Zborovszky
szalonban kiállítást
rendezett művei-
ből

Forum (magyar
rész) 1936. 8. l.
(Magyar festők
Párisban)

Anderka építészmérnök.

Jhb.d.KKCK.1851.Bericht p.XI.

M.D.K.

Anderkó

A MIÉNK első 1908-as tárlatán csatlakozóként kiállit

Passuth K.:A Nyolcak festészete, Bp. 1967. 64.l.

M.D.K.

Anderle A. festő

Máriakéménd, ut. Márton templom, főoltárkép: ut. Márton. 1835.

Genth. Műeml. 1959 I. 193

ANDERLICK, Paul, pozsonyi kőművesse-géd

P. A. Maurergesell, 23 hónapos lánya meghalt. (1806, 881 l)

—

P. ~~[illegible]~~ Anderlick, Maurergesell, 1 éves lánya meghalt. (1816, 929 l)

—

P. Anterlick, Maurergesell, 6 hónapos lánya meghalt. (1821, I. kötet, 738 l)

Pressburger Zeitung

(Genthon

MDK

B. Anderlik Eugénia

Patak partja, of.

N. Szal. őszi tárlat, 1921. szept.

8 4 l.

MDK

B. Anderlik Eugénia

Akt tanulmány, of.

Hidrészlet, "

N.Szal. őszi tárlat 192o. szept. 4.l.

B. A n d e r l i k E u g e n i a .

1920. Őszi tárlat.

Akt tanulmány,olaj
hidrészlet,olaj

1921. Őszi tárlat.

Ráckevei templom belseje,olaj

-Nemzeti Szalon

Anderlik Eugenie
festő

megnyva

Nemzeti Szalon

B. Anderlik Eugénia

1920. szept. őszi kiáll.

kiáll. Nemzeti szalonban

Akt tanulmány, olaff. 2000.–

Hidrészlet, olaff. 1300.–

1921. szept.

kiáll. Nemzeti szalonban

Patak partja, olaff. 6000.–

Honti Múzeumtársulat V. 176.

Anderlik Eugénia

szül. Antonienwaldban
(Csehország) 1893. dec. 30.
Rk. Gimm. ~~érettsz.~~
1915/16. I. elsőéves művész-
nőv. - Deák Ebner L.
1915/16. II. elsőéves u. o.
(szül. 1893 dec. 20.)

Anderloni, Peter

40K

(1784-1849)

ovtrák rézmetsző

archejeket lesitett

Barmann Moritz: Österreich. Ungarn im neunzehnten Jahrhundert, Wien 1884

349.0

megrova

Anders Henrik

bécsi ötvös

l.

Magyar. művészeti

topografiája.

262. l. 263. l

két

Klapra egy tétel

nem szerepel a

Lepold-féle

katalogusban.

KÖZGYŰLÉSRE

MPLOMBAN DÉLELŐTT 10 ÓRAKOR
S SZENTMISE.

—

ORROZAT:

ekkarok.
án ünnepi beszéde: Az ékiratos családi jog főbb vonásai.
a a pályázati és szorgalmi díjakat.

. M. E. Ny.

Anders

becsi ötvös

szamos tárgyat kiszi-
tett az esztergomi fő-
székesegyház részére
és a kincstár szamos
darabját restau-
rálta. Ha részle-
tesen kell lásd

Magyarorszag

Esztergomi főszékesegy-
házi kincstár
alatt beosztva

2802. NŐI RUHA. Tüll, gazdagon hímezve. Biedermejer . . . . . 30.—
2803. VERTCSIPKE. 60 cm. . . . . 5.—
2804. VERTCSIPKE. XIX. század eleje. 120 cm . . 8.—
2805. VERTCSIPKE. Kalotaszeg. XIX. század eleje 8.—
2806. VERTCSIPKE. XIX. század közepe. 2 darab. 5.—
2807. CSIPKE. Recemunka. Kalotaszeg. XIX. sz. . 6.—
2808. TÜLCSIPKE. Hímezve. XIX. század. 235 cm. 20.—
2809. TÜLLCSIPKE. Hímezve. 170 cm. . . . . 15.—
2810. TÜLCSIPKE. Hímezve. 70 cm. . . . . 5.—
2811. FÜGGÖNYSZÁRNY, 2 KESKENY ÉS EGY SZÉLES. Batiszt, madeirahímzéssel és kézi recebetéttel . . . . . 60.—
2812. KREDENC- ÉS TÁLALÓTERÍTŐ. Horgolt rece, 2 darab . . . . . 30.—
2813. STÓR. Batiszt. Riseljő-hímzéssel . . . . 20.—
2814. BLÚZ. Tüll, magyar hímzéssel . . . . . 14.—
2815. TERÍTŐ. Vászon, madeirahímzéssel . . . . 12.—
2816. KEREK TERÍTŐ. Cérnából kötve. . . . 7.—
2817. DÍSZTÖRÜLKÖZŐ. Háziszőttes. Dél-Magyarország . . . . . 7.—

Anders ötvös

Bécs 1854.

l.

Lepeszterg knics

3. l.

9. l.

Mihály, Erőss János elsősorban azonban Karats Ferenc által fellendített magyar rézmetszésnek számos kiváló művelője működött Pesten, így Karats, Ehrenreich, majd Vidéki Károly, Falka Sámuel, s a 40-es évektől kezdve divatba jött nálunk az angol acélmetszés. De tekintetbe kell vennünk azt is, hogy első kőrajzolóink nem épen a tehetségesebbek közül kerültek ki, hanem talán épen azok, akik a rézmetszés terén kevésbbé érvényesültek, s eleinte nem kvalitásukkal, hanem olcsóságukkal keltek versenyre a közönség által már megkedvelt rézmetszőkkel. Az önálló műlapok készítésében azonban a litográfusok hamar megszerezték a vezetést (Schmid János, Szakmáry, Trentsenszky, Walzel, Szerlmey Miklós, stb.).

A modern litográfiában a kőnek aluminiummal, illetve cinkkel való helyettesítése természetesen lényegesen megváltoztatja a helyzetet. A réz- és acélmetszés ma már alig ismert és gyakorolt grafikai sokszorosító eljárás, bár az is tagadhatatlan, hogy a litográfia is háttérbe szorult a fametszet és rézkarc mellett.

A 20-as évek elején nem szaporodott, inkább megfogyatkozott a litográfusok száma, aminek magyarázata nem annyira a fejlődésképtelenség, hanem — a fenti okokon kivül — az engedélyek kiadásának megszorítása volt. Dorffinger kimuta-

Anders

becsi aranyműves

lásd

Uj Magyar Sion

1871 II. évf. 474. l.

475. l

a tudományos,

Az Országos Ösztöndíjtanács a
betöltésre kerülő *külföldi* ösztöndíja
hirdet olyanok részére, akik egyete
tanulmányaikat *már befejezték* (vag
1946—47. tanév végén végbizony
magukat külföldön tudományos, mű
ban továbbképezni kívánják, vagy
intézetben óhajtanak kutató munkát

Az állami ösztöndíjakkal egyide
Ösztöndíjtanács *Budapest Székesfő*
ösztöndíjas helyét is, azonos feltét
jegyezve azonban, hogy ezeknek ki
vetéstől függ.

A korhatár általában a 35. éle
már részesültek ösztöndíjban és azót
végeztek, a 40. életév. Férfiak és
hatnak.

Tanulmányi területként elsősorb
gok jönnek figyelembe: Amerika, A
gium, Bulgária, Csehszlovákia, Dán
ciaország, Hollandia, Jugoszlávia, I

Anders

becs ötvös

kessitette az alabb. kapolna oltárának gyer-lyatartoit

erő

Blümmelhuber

Ferenc. Sz. István királynak esztergom-vári kapolnája.

Uj Magyar Sion

1874. V. erf. 652. l

való megegyezést hiteles
Nagyobb alakú és a kezelést megnehez
esetre sem adhatók be eredetiben. A
után ott vehetők vissza, ahol beadásra

Az elbírálás alapjául a pályázó
részletesen indokolt tanári vélemény
rávezetéséről a pályázat beadása utá
gondoskodik.

Az ösztöndíj adományozásáról
Akik nem kaptak ösztöndíjat, erről kü

Az ösztöndíjasok az elnyert ösztö
Ösztöndíjtanács ügyvezető igazgatói h
aláírták azt a kötelezvényt, amelyben a
fennálló szabályoknak.

Az ösztöndíjasok az ösztöndíjas
saikról legkésőbb 1948. évi szeptembe
tani az Országos Ösztöndíjtanács ügy
Múzeum-körút 6—8. sz.) és később
körülményeikben beállott fontosab
előlépés stb.).

Budapest, 1947. évi január hó

47.622.

mucs
ted
vrod

Anders

becsi arangmuves
Lippert József
épitész

Uj Magyar Sion
1873. IV. cif. 72, 73. l.

Simor János hg.
primás részére készült
szentségmutató.
Terverte L. kezi tette
Andres

ELŐFIZETÉS

Napról napra sürübben nyilatkozik a kath
zai irodalmunkban is keletkeznének oly szépirodalmi
szép és örök igaz eszméit terjesztenék a nagy közön
szellemü inditványt egy lelkes ügybarát, a kitüzendő
bár, fájdalom, lelkes szavai pályatársai közt eddig ép
Magyar Sion“ legujabb számában egy ilynemü néme
irodalmi müködésnek hazánkban is égető szükségessé
szépirodalmi termékek csak akkor fognak a nagy
ha bennök nem lép kirivóan előtérbe a vallási elem
ki regényt, beszélyt vesz kezébe, első sorban azért te
jótékony erkölcsi hatásnak észrevétlenül kell az
revétlenül mintegy behizelegnie.

Mivel az irodalmi müködésnek ott, hol a
reménye lehet sikerre: alólirt bátorságot vesz magán
közönség elé lépni, előfizetést nyitva ezennel

„AZ É

CIMÜ BESZÉLY

A m. kir. József Nádor Műeg

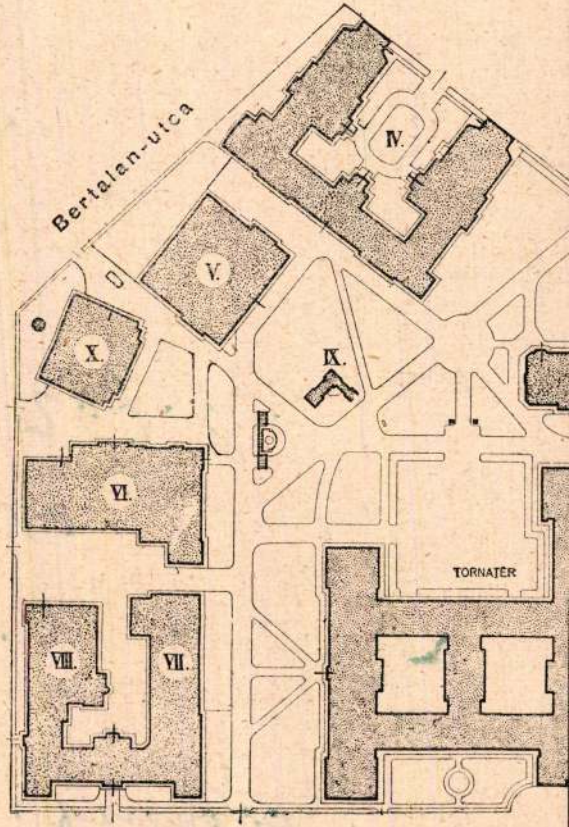

Műegy

Mérnöki, építészmérnöki, gépészmérnöki
és vegyészmérnöki osztályok.

TÁJÉKOZTATÓ:

Anders

bécsi ötvös

[Egyházm. Lap]

1861. 159. l. 217. l.

A vallás és közoktatásügyi minisz
alatt kelt s a IX ker. állampénzt

A dévai ev. ref. templom
si munkálatára 40 (negyven) kor. ö
állampénztárt, hogy ez összeget a
talos nyugtájára fizesse ki. -

A hivatalos m

Grab

igyzg

61173 szám.

A müemlélek Orsz. Bizottságának, f.é.30173 sz.leiratom kapcsán véleményének közlése végett, kiadom.

Budapest 1903. szeptember hó 12.

A miniszter meghagyásából:

Radisics

osztálytanácsos.

megírva

Anders Henrik
bécsi ötvös

l.

[Egyházm. Lap]

1882. 158. l. 345. l.
347. l.

Szeret
Genthon
mind
idezi?

Simor János aranykelyke, kék, vörös és zöld románcal. Neogót stílű. Simor cimerével és Joan Card Simor pro suo usu felirattal, bécsi próbabélyeggel és Anders mesterjegyével. Zippert terve szerint készült. Mag. 23 cm. Bécsi munka 1880-ból. Patena Anderstől.

Gerevich PA, 192 l. 193 l.

Simor János aranykelyke. Egyházmüvészeti Lap II – 1881, 215–217 l.

Radisich: A Simor-Múzeum. Művészi Ipar II – 1887, 227 l (repr. 231 l.)

Simor János kelyhe, aranyozott ezüst, drágakövekkel és románcos medaillonokkal. Dianafejes bélyeggel és Anders mesterjegyzet. Mag. 23·6 cm. Pécsi munka 1880 körülről. Paténája keresztet ugyancsak Anderstől.

1880 körül

József főhercig és Klotild főhercignő ajándéka Simor Jánosnak az alcsuti kápolna felszentelése alkalmából.

Gerevich PA, 1931.

Kehely mint consecrationalis ajándék. Egyházművészeti Lap, III – 1882, 344-346 l.

Kehely aranyozott ezüst, drágakövekkel, liliomos disszel, Maj... Bécsi munka, Anders mövo 1870 körülröl.

Szitányi Ferenc
Melyhe, aranyozott
ezüst.
Anders
1880 Erdül

1881

Árpádházi B. Margit vasövének erekly-
tartója, ar. ezüst, románcos
neoreneszánsz stílű.

165 Felirata szerint Simor 1881-ben készít-
tette Lippert terve szerint Anders bécsi
ötvösnél
Lippert terve után

1880-ban a pozsonyi Erzsébet-apácák Si-
mornak ajándékozták.

28 Gerevich PA, 194 l.
Simor készíttette, Lippert-An-
ders

80 Uj Magyar Sion, XI—1880, 633 l.
Pozsonyi zárdában őrizték ekkor a vas-
övet.

81 Uj Magyar Sion, XII—1881, 634-635 l.

24 Gepold-Homor 71 l.

Esztergomi főszékesegyházi
kincstár

1881

Anders

1881

1879

158

Simor János pásztorbotja, aranyozott ezüst románccal és drágakövekkel. Kampójában a Maria Immaculata románcos képe. Gombja felett Simor címere, szárán kronosztikonos felirat. Csúcsba futó végén: Invenit Jos. Lippert — Hein Anders fecit. Mag. 193 cm. Lippert József terve után osztrák munka, H. Anders műve 1879-ből.

Nem igaz, l. Uj Magyar Sion; Zábán Simor donációjáról felirat: Simor a szeplőtlen fogantatás 25 éves jubileumára keszettette

{ Győr város ajándéka Simor János hercyprimásnak 1879-ben.

~~80~~ Dankó 93–94 l. (repr. XXXI. tábla)

~~79~~ Uj Magyar Sion, X–1879, 945–946 l.

24 Lepold-Homor 71 l.

~~80~~ Irodalom. Egyházművészeti Lap I–1880, 369 l.

~~81~~ Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'art chrétien, XV–1881, 209 l. 210 l.

bt 81

1879

1879.

√ közepén ereklye a Sz. keresztből

157

√ Mag?

Simor János talpas keresztje aranyozott ezüst, ~~[illegible]~~ vert, drágakövekkel és zománccal √ Talpperemén: IN CRUCE. SALUS. Joannes Cardinalis Simor Archiepiscopus Strigoniensis pl. gratus fieri iussit (kronosztikonba írva). Dianafejes belyéggel és ANDERS ötrösjegyel. A talpon: INVENIT J. LIPPERT A. D. 1879. FECIT H. ANDERS. √ Bécsi munka, Lippert József rajza után H. Anderstől 1879.

Simor János hercegprímás készíttette, 1879.

80 Danhó 91–92 l. (repr. XXX. tábla).

28 Gerevich PA, 194 l.

Irodalom. Egyházművészeti Lap I – 1880, 369 l.

Martinov: Le trésor de [illegible]

1879

Simor János aranykelyhe, kék és fehéte zománccal és drágakövekkel. A lábon: CALIX · JOAN · CARD · SIMOR · MDCCCLXXVI. Lippert terve után Anders bécsi ötvös készítette 1876-ban. Zománcos paténája ugyancsak Anderstől.

1876

Sankó 91–92 l. (repr. XXVIII. tábla).

Gerevich PA, 192 l. – 193 l
Weorenesszánsz

Lepold – Homor 71 l.

Irodalom. Egyházművészeti Lap I – 1880, 369 l.

Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'art chrétien, XV – 1881, 208 l.

Szent Adalbert ereklyéinek tartója, ezüst, karalakú, kézzel és felirattal Simor János címerével. ~~Mag. 32.8~~ cm. Diánafejes probabélyeggel és Anders mesterjeggyel. Mag. 32.8 cm. Bécsi munka 1874-ből.

Az kar-ereklyét Simor János hozta a római S. Bartolomeo templomból 1874-ben, ugyanő készíttette a tartót.

Dankó 93–94 l. (repr. XXXII. tábla).

Gerevich, PA, 194 l.

Bl: Szent Adalbert püspök és vértanú hiteles ereklyéje Esztergomban. Uj Magyar Sion, V – 1874, 947–951 l.

Lepold-Homor 71 l.

Irodalom. Egyházművészeti Lap I – 1881,

Szent Teréz és (Ker. Sz.) János ereklyéinek tartója

aranyozott ezüst, románc- és korálldísszel. Talpas, felül kerongalaku, benne XVIII. századi keretben ereklyék. Simor címerével és felirattal. Dianafejes próbabélyeggel és Anders mesternévvel. Mag. 203 cm. Bécsi munka 1879-ből.

A tartót Simor János készíttette.

Danhó 93–94 l. (repr. XXXII. tábla).

Irodalom. Egyházművészeti Lap I – 1880, 369 l.

Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'art chrétien, XV – 1881, 203 l.

Oltódierest fehérenst
1872
Anders mivel

1871

147

Esztergomi kinestár

1928

1929

1873

~~1871~~

1872

149

Úrmutató (szinaranyból) zománcos díszzel. A talp teremén feketezománcos felirat: 22. MART. 1872. MEDICI. MANU. E. MORTIS. EREPTUS. FAUCIBUS. IDEOQUE. DEO. GRATUS. FIERI. ET. DATAE. A. CORONATO. REGE. CRUCIS. LAPIDIBUS. ORNARI. IUSSIT. PRINC: PRIM: JOANNES. SIMOR + Talpán bevésve: Invenit Josef Lippert a. d. 1872. Kézi munka 1872-ből, Anders ötvösjeggyel.

Belefoglalta a gyémántokat, melyeket I. Ferenc József adott mellkeresztben, koronázásakor.

Simor János készíttette, betegségéből való felépülése alkalmából.

~~80~~ Danhó 91–92 l. (repr XXIX. tábla).

~~28~~ Gerevich PA, 193 l. 194 l. Weorenesszánsz

~~24~~ Hepold-Homor 71 l.

~~80~~ Irodalom. Egyházművészeti Lap I–1880, 369 l.

~~76~~ A műipari és történelmi kiállitásból Fővárosi Lapok, XIII–1876, 519 l.

~~76~~ Árvízkárosultak 1876, 44 l. 1489. szám

~~81~~ Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'art chrétien, XV–1881, 208–209 l.

1481

1872

Dankó József kelyhe, aranyozott ezüst, ~~[illegible]~~ románcdísszel. Neoromán stílű. Címerrel és felirattal. Mag. 16'4 cm. Zippert József terve után készítette Anders bécsi ötvös ~~1871~~ ben. Patenaja keresztel és felirattal.

1870 Eoml

Dankó József esztergomi kanonok (1868–~~1845~~ 1889) birtokából

Gerevich: PA, 191 l.
~~Neoromán stílű~~.

Gepold: Adatok, 34 l.

Blümelhuber Ferenc: Az egyházi művészet régészeti és gyakorlati kézikönyve, Esztergom, 1873, 285 l.

Művészeti mozzanatok Esztergomban. Uj

Simor János kelyhe aranyozott ezüst, lábán ovális keretben Simor címere. Talpperemén: Anders és bécsi hitelesítő bélyeg, maj... Zippert József terve után készítette Anders bécsi ötvös 1870-ben. Patenája 15 mesterjeggyel és esztergomi hitelesítő bélyeggel 1700 körülről

1870

Simor János bármálási, utazó-kelyhe volt.

Gerevich PA, 192 l.

Simor János mellkeresztje, arany, smaragdokkal és gyémántokkal. Hátlapján cimerrel. A Pyber-mellkereszt mintájára készült. Tervezte Zippert József. Fonatos két soros aranylánccal. Mag. 9. cm. Kézi munka (Anders műve) 1870 körülről

Czobor-Szalay II. 331 l (repr. LV. tábla)

Kehely aranyozott ezüst, neogót stílű. Dianafejes próbabélyeggel és Anders mesterjegyével. Mag. 22·5 cm. Bécsi munka 1865 körülről. Paténája keresztel Anderstől.

1867 Eötvös

Scitovszky János aranykelyhe, öntött, szentek alakjaival. Felirattal. Mag. 29 cm. Bécsi munka, Brix és Anders ötvösök müve 1859-ből. Arany patenával.

1859

Scitovszky János bíboros hercegprimás (1849–1866) készíttette és adományozta a kincstárnak aranymiséje alkalmából.

Gerevich PA, 191 l.

Neogotikus

Szent István, Imre és László ereklyéinek tartója, aranyozott ezüst, ~~[illegible]~~ gotikus úrmutatók mintájára. Felirattal. Mag. 68 cm. Bécsi munka Anders bélyegével 1854-ből.

Az ereklyéket Szegedy Benedek váradhegyfoki kanonok ajándékozta 1565-ben Báthory Andrásnak. — A tartót Scitovszky János bíboros hercegprímás készíttette.

Gerevich, PA, 198 l.

Lepold: Adatok, 3.–4 l.

Szent Adalbert koponyájának tartója, részben aranyozott ezüst, az ereklye üveglap alatt. Béczi próbabélyeggel és Anders mesterjegyével. Mag. 53·5 cm. Béczi munka 1854-ből.

Szent Adalbert koponyájának részlete

Gerevich PA, 1981.

Esztergomi Einsztár

Körmeneti kereszt, ezüst lemezekből, háromkarélyos szárvégekkel, bennük a pelikán, Sz. Mária és Sz. János ev. és Bűnbánó Magdolna vert alakjával. A Krisztus-test öntött ezüst. ~~[illegible]~~ Mag. 52·5 cm, bottal együtt 236 cm. A kereszt magyar, 1650 körülről, gombja magyar, 1750 körülről, szára bécsi; Andres műve Simor rendeletére 1870 körülről.

Csengő, réz, áttörve. Lippert József terve után Anders Véczi ötvöstől. Mag. 18 cm. 1870 körülről.

Esztergomi Keresztény
múzeum

Kehely, aranyozott sárgaréz, barokkstílű. Aranyozott ezüst csészéje Szécs, Andrés, 1870 körül. (mag. 23·5 cm) Magyar munka 1800 körül. Patonával

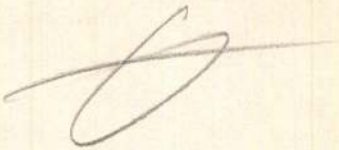

Uti szertartási készlet aranyozott ezüstből: Kehely, körmeneti kereszt, pásztorbot, kenettartó, szenteltvíztartó, hintő, tál kannával, tálca két ampolnával, két tányér, mutató pálca. Simor János hercegprímás vésett címerével. Bécs, Anders, 1870.

Szippert terve nyomán

Simor János készíttette 1870.

Dankó 93–91 l. (repr. XXXIII. tábla).

Irodalom. Egyházművészeti Lap I–1880, 370 l.

Művészeti mozzanatok Esztergomban. Uj Magyar Sion II–1871, 474 l.

Anders, bécsi ötvös

Pásztorbot Simor János hercegprimás részére 1879-ben Készült Lippert József terve alapján renaissance stilben.

Uj Magyar Sion

1879. 945. l.

elemügyi miniszt

BUDAPEST
935 MÁR. - 7. 16.
M 2

VI Állatkor

Anders H.

bécsi ötvös

készítette Simor János

hercegprímás megbi-

zásából Árpádházi

Margit vas övének ara-

nyozott ezüst szekrényét, renaissance

stílusban. Esztergomban.

Uj Magyar Sion

1881. XII. 634–635. l.

sárnap
28
Oculi

Ógörög Febr. 15 Hetv. v.

Hétfő
1
t. Albin pk.

Kedd
2
t. Simplic.

Szerda
3
t. Kunig.

sütörtök
4
t. Kázmér

Péntek
5
t. Özséb

Utolsó negyed 10 óra 17 p.

zombat
6
t. Perpetua

Izr. 23 S. Vajakhel P.

Anders H.

l.

Magyarsz. univ.
topogr.

264. l.

Boltizár József
kelyhe.
1894

~~1110. Ismeretlen művész.~~

~~A XIX. századból.~~

1110. Thamerlán.

Egy sima karimá

van mellig és kissé bal

kucsmájából csipkézett ko

latti szakálla rövid, baju

lérú palást vállravete

köntös és

THAMERL

~~Karimája, képlapjá~~

Rezes ólom dombormú

20 K.-- Havas Emil ajándék

Anders H. és Brix

bécsi ötvös

l.

Gerevich Primás

191. l.

192. l.

193. l. (Kétner)

Pálffy János hagyom.
Pozsony 16.

ban 1548 körül ~~(?) ban~~. ~~Veneziában~~ Milanóban

VI: 102

~~és szent Józseffel.~~

en ~~ábrázolt Madonna~~ és balrafordultan ülve van ab-
k Jézust tartja, ki anyjának nya-
i, mig József ki a háttérben balról
támaszkodik és kissé előrehajoltan
t dicskör övezi, csakhogy Jézusában
n. Mária szőke haját is védő fátyolt,
térdeit is takarja és piros ruhát
paszodó szent József pedig szürke
ézus derekát lepel takarja és lábai
obról zöld draperia lóg.

Becsértéke 4.000 K.
~~a 1907. november 14-én (1429-908).~~
pleltárban 17 és annak kivona-

15

en, Maria mit dem Jesuskinde und
~~...~~ Treppenhaus, T. Étage No 1.).

18

4.—

M.D.K.

Anders.

168/Aranyozott ezüst kehely, amelyen Anders
ötvösjelvény és modern feliratás van

Budapest székesfővárosi Művészeti Tárgyainak katalógusa
Bp. 1913
264.

Anders ötvös Bécs

27o. Ereklyeszekrény
1876.

Esztergomi Főszékesegyházi Kincstár Katalogusa
Budapest, 1942.

82
lap

Anders ötvös Bécs

233. árpádházi boldog Margit vas vezeklő öve

Esztergomi Főszékesegyházi Kincstár Katalogusa
Budapest, 1942.

74 74ap

H. Anders öt vös

209. Simor János pásztorbotja
1879-ben

Esztergomi Főszékesegyházi Kincstár Katalogusa
Budapest, 1942.
65 lap

Anders ötvös Bécs

24o. Szent Adalbert kopoltyúnyacsont-ját....

Esztergomi Főszékesegyházi Kincstár Katalogusa
Budapest, 1942.

76 lap

Anders ötvös Bécsben

114. Simor János drágaköves aranykelyhe

Esztergomi Főszékesegyházi Kincstár Katalogusa
Budapest, 1942.
41 lap

Anders ötvös Bécsben

116. Simor János ujgót aranykelyhe 1880-ban

Esztergomi Főszékesegyházi Kincstár Katalogusa
Budapest, 1942.
41 lap

Anders bécsi ötvös

128. Vaszary Kolos primás kelyhe

Esztergomi Főszékesegyházi Kincstár Katalogusa
Budapest, 1942.
44 lap

Anders ötvös Bécs

253. Nagy szent Teréz és Keresztes szent
János ereklyetartója
1879-ben

Esztergomi Főszékesegyházi Kincstár Katalogusa
Budapest, 1942.

78 lap

Anders ötvös Bécs

241. karalaku ezüst ereklyetartó

1874.

Esztergomi Főszékesegyházi Kincstár Katalogusa
Budapest, 1942.

76 lap

Anders Henrik Bécs, ötvös

121. Simor primás kilenc főpapi aranygyürüje 1867-1891 közt

Esztergomi Főszékesegyházi Kincstár Katalogusa
Budapest, 1942.
43 lap

Anders Henrik ötvös

113. Simor János arany urmutatója

Esztergomi Főszékesegyházi Kincstár Katalogusa
Budapest, 1942.
4o lap

1094 Budapest, Liliom u. 41.
tel.: 456-2044, fax: 456-2050
www.c3.hu/trafo, e-mail: bb@trafo.c3.hu

trafó

ANDA Emília

ALIBI FASHION

KURÁTOR - DEÁK ERIKA

KIÁLLÍTÓK :

ANDA EMÍLIA, FEHÉR ERIKA, KÁMÁN GYÖNGYI, KOMORÓCZKY TAMÁS, KUPCSIK ADRIÁN, NÉMETH ANIKÓ, VÉCSEI JÚLIA, VINCZE OTTÓ

Beszélgetés a művészekkel: október 25. hétfő, 18h
Moderátor - Orsós László Jakab

MEGNYITÓ:

1999. október 16
szombat 18.30h

Megnyitó performance: Németh Anikó

A kiállítás megtekinthető:
1999. október 17 – november 21
Hétfő – Vasárnap 16 -19h
előadások előtt és után 1 órával

Támogatók: Budapesti Őszi Fesztivál, Fővárosi Kulturális Bizottság

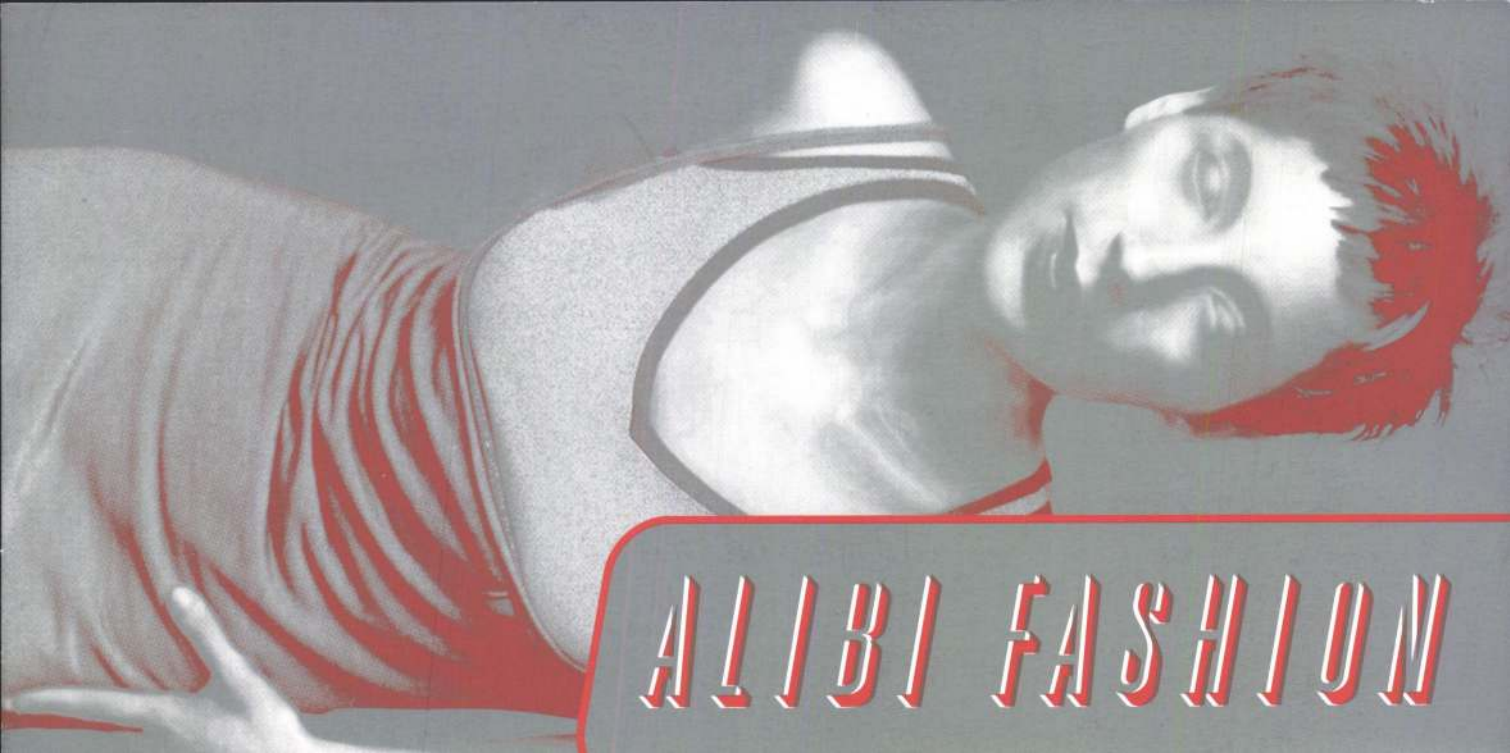
ALIBI FASHION

Anders Henrik

/1870 körül Bécsben készült a hengeres szár/
57. ~~xxxxx~~Káptalani nagy körmeneti kereszt

Esztergomi Főszékesegyházi Kincstár Katalogusa
Budapest,1942.
28 lap

Anders H. ötvös

15. Három szarvkupa 1880-ban restaurálta Bécsben

Esztergomi Főszékesegyházi Kincstár Katalogusa
Budapest, 1942.
15 lap

Anders H. bécsi ötvös

232. Magyar szent királyok ereklyetartója 1854-ben

Esztergomi Főszékesegyházi Kincstár Katalogusa Budapest, 1942.

73 lap

Anders Henrik ötvös Bécs

183. Simor János ékköves diszinfulája 1878-ban

Esztergomi Főszékesegyházi Kincs tár Katalogusa
Budapest, 1942.
58 lap

Johann Anders festőművész

A Budavári Palotában a Nemzeti Galéria és a Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutatócsoportja „Művészet Magyarországon 1780–1830-ig" címmel kiállítást rendezett. – A Magyar Tudományos Akadémia allegóriáját 1834-ben festette a művész. A hatalmas nőalakot ábrázoló festményt Széchenyi István ajándékozta az Akadémiának.
|említve|

Esti Magazin

1980. VI. 5. Kossuth 18.30 |S. J.|

magyar

Anders Lajos

ötvös Löcse

Kőmagyötvj. 214. l.

szül. 1797

1207		LA Ludovicus Anders, *1797, e. 1821—1844.	= középre!
	Nr. 1147	Vadászkürt foglalata. — *Fassung eines Jägerhorns.* Schürger Grete, Kassa — *Kaschau.*	
1208		LA Ugyanaz. — *Derselbe.*	
	Nr. 1165	Evőkészlet. — *Tafelsilber.* Szent-Istvány-Várkoly-család, Mecenzéf — *Metzenseifen.*	
1209		LAnders Ugyanaz. — *Derselbe.*	
	Nr. 1165	Kanalak. — *Löffel.* Magántulajdon — *Privatbesitz,* Eperjes.	

Umbr ... T. szazadból:

Pr...

A fájdalomtól megtör...
Megváltónak holttestét tart...
tus jobb melléből és a szegek a...
haja lelóg, és szakálla el van v...
sötétzöld; ruhája ~~[illegible]~~ piros...

Szines terra cotta ~~[illegible]~~
~~Umbriai mester~~ Ar...

Ltpa: 11...

50

448
1500
2240
448
6720

Anders Lajos

l. ötv.

Kőmagyötvj.

1207. sz.

KÉPEK.

MDK

Anders Zorn, festöm.

Maja, Berlin Nationalgalerie. Depot.

Az Eszak legnagyobb koloristája.

Lyka Károly: uj müvészettörténetéből.

Uj Idök. ? ?.

Mogens Andersen, dán festőművész
Ernst Múzeum

Mogens Andersen
(Dánia) festőművész kiállítása.
1984. okt. 4–28.

Műcsarnok és Kamaraterme, 1984. október.

ANDERSEN, Mogens

Mogens Andersen dán frstőművész kiállitása : Ernst Muzeum, 1984 október 4-28/ [a kiáll.rend. Bundev-Todorov Ilona] ; [bev.Villads Villadsen]. - Bp.:Műcsarnok,1984 [16] p., ill.

Üdvözlet
ORSZÁGOS
Könyvtár tudományi

ANDICI Vasile

M.D.A.

1929-ben Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 339.l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
1978 10
Alföld
Andics Árpád
1021

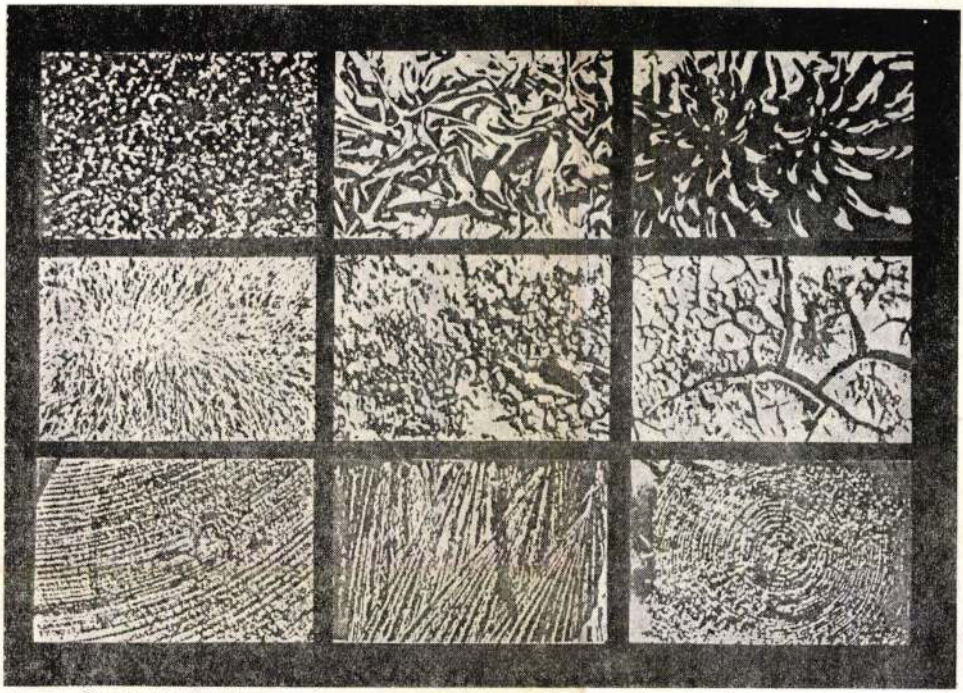

20

Andics Árpád: Halmazok

hozzávetőleg 3 négyzetkilométer alapterületű és eredetile
legalább 30 méter mély sóderbánya helyén, ökológiai nye
szólva: tájsebben *pillantja meg a napi sétáját végző hely*
vagy erre vetődő idegen,

a szeméttemetőbe szünet nélkül érkeznek, és a szeméttől önerejükből vagy személyzetük segítségével szabadulnak meg az egységes típusú, jellegzetes alakú szemetesautók és a más célra készült, eltérő tonnasúlyú tehergépkocsik,

a szeméttemetőben a változatos állagú, szagú és színű szemetet nyomban a lekerülés után a naponta több métert előre nyomuló rézsü peremére tolja és onnan a mélybe taszítja egy terepegyenletességről és -szilárdságról gondoskodó szorgos bulldózer,

a szeméttemetőben a szemetet érthetően nem osztályozzák, ami többek között azt eredményezi, hogy ömlesztve kerül egymás mellé háztartási és ipari hulladék, szerves és szervetlen anyag,

a szeméttemetőben a szemét elhelyezése szakszerű irányítás mellett rétegesen történik, és ha a hajtás irányát követve a terv szerint elkészül egy réteg, akkor a felszínhez pár méterrel közelebb újat kezdenek,

a szeméttemetőben a szemétre nem annyira kegyeleti, mint inkább gyakorlati okokból vékony földfátylat boritanak, amelyet valahonnan szintén folyamatosan hordanak,

ANDICS Árpád

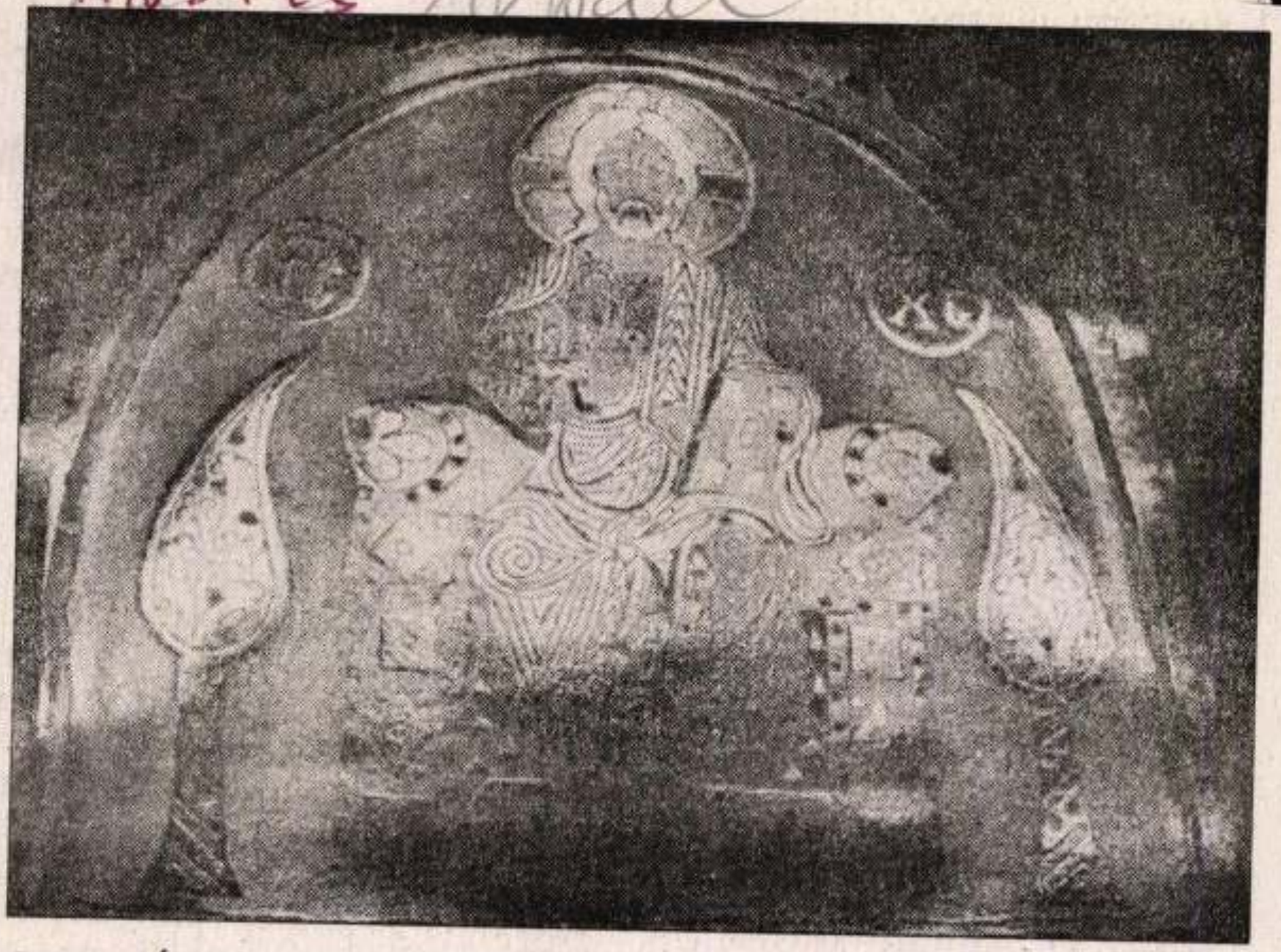

Andics Árpád „fény-KORONA" című kiállítását Bobonkáné Pap Antónia nyitja meg augusztus 16-án – pénteken – 19 órakor a Kodak Express galériában (Debrecen, Csapó utca 32.), a Debreceni Fotóklub és a debreceni Korona Műhely szervezésében Fotó: Andics Árpád

'96. aug. 16. Hajdú-Bihari Napló

Szlovákia érdekeinek, s főleg nem azonos az önkormányzatok elképzeléseivel. A szlovákiai magyar koalíció képviselői szerint a legutóbbi, 1960-as területi átrendezéssel összehasonlítva az új rendszerben hátrányos helyzetbe került a magyar kisebbség, mivel annak százalékaránya az egyes járásokban és kerületekben negatív irányban változott.

Szemtanút keresnek

Debrecen (HBN) – A Hajdú-Bihar Megyei Ügyészségi Nyomozó Hivatal kéri azoknak a jelentkezését, akik június 22-én 11 óra körüli időben szemtanúi voltak a balmazújvárosi rendőrkapitányság (Balmazújváros, Debreceni út 4. szám) előtt egy férfival szemben történt rendőri intézkedésnek. Jelentkezni lehet – munkaidőben – személyesen a Hajdú-Bihar Megyei Ügyészségi Nyomozó Hivatalban (Debrecen, Alkotmány utca 14. I/13.) vagy az (52) 415-488/23-as telefonszámon, illetve levélben.

9-én – hétfőn – regg
Napló székháza elő
Dósa nádor tér 10.)
keresztül Kolozsv
Szent Mihály-plébán
Farkas utcai reform
és Mátyás király s
megtekintése szerep
ban. Ezután koronc
Csíkszeredán, a Ho
vacsora és szállás.

A második nap
után háromszéki kö
fürdő–Szent Anna
sárhely–Sepsiszentg
ra a szállodában. A
pon a reggeli utá
Gyergyószentmikl
a Gyilkos-tóhoz, a
hoz, majd a Szárh
Csíksomlyó megte
kezik. Vacsora a s
negyedik napon
belvárosi séta Csík
ismerkedés a gyim
nyaival, népműve
mesi népdalok és

Andics Árpád

38

Andics Árpád: „Az utca montázsa"

M.D.K.

ANDICSEK Martinus murarius

Felső Sudán (Nyitra m.)

1 sodal

1952.

Művért. Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon1828- ban. 135.1.

ANDÓ KATALIN

1950-2001

Szívünkben soha el nem múló fájdalommal tudatjuk, hogy
ANDÓ KATALIN,
az Építészeti Múzeum papír-restaurátora, életének 51. évében, hosszú, türelemmel viselt súlyos betegsége következtében 2001. február 27-én elhunyt.
Gyászolják leányai – Eszter, Sára és Fruzsina, édesanyja, nővére Györgyi és családja, volt férje Tibor, valamint rokonai, barátai és kollégái.
Március 14-én, 9.45 órakor veszünk tőle végső búcsút a Farkasréti temető főbejárata melletti kis ravatalozóban.

NYUGODJÉK BÉKÉBEN !

ANDÓ Katalin restaurátor †

2001. VII. 27

Orosi Mária

Illusztráció

Madeleine Ferron: Sokasodjatok és gyarapodjatok.
Új Tükör, 1978. október 8 – 9. lap.

Orvos Mária

Illusztráció

Szabó Jenő - Piros zászló – fehér zászló.
Új Tükör, 1978. június 25 – 14. lap.

Ondo Mária

Illusztráció

Czockó Gábor: Rend.

Új Tiekor, 1978. julius 30-9 lap.

Andó Mária, grafikus

ANDÓ MÁRIA 32 grafikájából nyitottak meg kiállítást tegnap a salgótarjáni Derkovits Gyula iskolagalériában.

-: kú

8.

Népszabadság, Bp. 1978 dec. 6

Andó Mária.

Született: Budapest, 1948. júl. 2

ANDO MARIA RAJZA

k vigaszt minden bajomra..."

ANDÓ MÁRIA

KÁNTOR PÉTER:

Tükrödbe hajlok

Kavicsgörgető tükrös kondás
tükrödre hajlok, fényes sodrás
fölös és terhes ráncainkat
túlnőtt húsunkat mosd le, Duna
Jenyiszej, Léna, Amazonas
s te türkiz Irtis — szép szerető
mutass meg minket egymás előtt
a húrnak vonót, dobnak verőt.

Vad történet íródik vérrel
élünk s meghalunk az igével
szerelem sújtottan — fosztottan
talpig vasban a gondokban
Ha megtagadhat, akit szerettem
ha nekrológot mondhat felettem
az, akit pedig én temettem
hozzád fordulok: jó hitemben

Erősíts meg, fogadj öledbe
résznek, egésznek, lobogásnak
néma halak közt dobogásnak
hináron át is hiradásnak
Kavicsgörgető tükrös kondás
tégy igazságot, örök sodrás
tükrödre hajlok, nézek nagyot
hűnynak, kigyúlnak a csillagok.

VADERNA JÓZSEF:

Életérzés

Felmentve önmagamban
valamelyik önmagamat
távolodva előítéleteimtől
bal és jobboldalam
bölcselődő esküdtjeleitől
akarok olyan igazság lenni
amilyen csak az ártatlan
vádlottak szemében dacol.

BANOS JÁNOS:

Egyszerű vers

Dobogjatok csak lovacskáim
rejtve űznek a fagyok
Milyen is volt a vágtatás
remegő vizeket ugratás? —
Dombok sirján dobogjatok

Milyen is volt a kondulás
Nándorfehérvár dele?
Fárad szám a szóra
fájdalmas harangszóra
szótlan megállni kellene

Szótlanul szólni kellene
szólongatni a vasakat
fárasztani a hangokat
Szórni sirni a köveket
lánccal is bírni a verseket
szólni a szétszórt holtakat

Dorombol lábamnál az este
reggelre mindent elfelejtek
Mire a dél ablakomba kondul
fásliba fujtott éjszakáim
rejtve mint aki megbolondult —
dobogjatok csak lovacskáim

HAJÓS TAMÁS:

Szemétkosár

Úgy áll, a tárgyak közé ivódva
megszokott, dús por-egyenruhában,
nem figyelve e ránk zárt világra,
hogy külön se válik, meg se rezzen,
mikor összefirkált, gyűrt testünkkel
célba veszi a Tévedhetetlen.

BALI BRIGITTA:

Hát mi...

hát mi volnánk azok
az ilyenek-olyanok
a semmilyenek
értitek ezt?
akiket éjfélkor
félkézzel hajít
öntudatlanság-járdaszélre
a halál kidobólegénye
tejfogaink csikorgatására
a rossz-szellemek
hanyattvágódnak a nevetéstől
mégis
mi vagyunk azok
akik magunkat
nagyra tartjuk
pedig megváltásra se kellünk
e csökkent munkaképességűeknek
szánt feladatra

KARTAL ZSUZSA:

Kellemes ünnepek

Zöld fenyőfák fölött a nap kigyúlt.
Mindjárt hanyatt esik a könnyű jégen.
Ilyenkor mindig visszanéz a múlt.
A tűz s a jég szerelme oly törékeny!

De forradalmunk lassan elcsitul,
az esthajnalcsillag feljön az égen,
hajnal és est benne összesimul,
és felszikrázik a hidege kéken,

aztán sötétség lesz a tó fölött
a fenyő mögé lebukik a nap,
deres tűiben percre fönnakad.

Hideg puha sötétség fojtogat,
várok rád csupa idegen között,
harmadnapja már, hogy nem láttalak.

FODOR ÁKOS:

Nagyság

Említésreméltót semmit nem tett
jóideig. Aztán sem. De később,
kőbevésett végrendeletében
ránkhagyta a követ és a vésőt.

és Kora

berendezkedett
a pokolban
eleinte
sűrűn hivatkozva
a dudatanfolyamra

BENKŐ ATTILA:

Gyakorlat

Célozzunk előre. Irányítsuk szemünket
a puszta semmire, ha le akarjuk durrantani
az idő madarát. Rongyolt szárnyú térkép
csattog a magasban. Szúrkáljuk csak a levegőt
fenyegető botunkkal, majdani barátaim;
elsülhet még a kampós, mint a bodza,
és rábökhetünk porba hullt madarunkra:
íme, a királyság liegyei, folyói, összes útjai.

ÓSZABÓ ISTVÁN:

Árjába folyónak

Árjába folyónak
meritem korsómat,
útrakelek én
még ma vagy holnap.

Búcsút veszek: anyám neve,
koporsóról lepergő arany,
véget vet legszebb nyaramnak —
sárga minden. Elsirom magam.

Árjába folyónak
meritem korsómat,
útrakelek én
még ma vagy holnap.

KISS IRÉN:

Tájkép

a föld lehorgonyzott a kikötőben.
száraz az ég, cápák menekülőben.
a parton csónak. virágzik a talpa.
derekán ősdi halász lovagol,
rémült szeme a nyomokat kutatja.
most már a végtelent hamar beéri.
a láthatáron megkezdett hajók
foszlányai, integetnek a régi
szépvolt napok kagylóhajakba zárva.
más úgyse rebben.
a félénk habokon veréb rikolt.
ami tojás volt, az kavics marad,
hátán hiába kotlana a nap.
lassan dobban a tenger. aztán béke
a partokon a túlélés reménye.

KELEMEN LAJOS:

Az a kor

József Attila emlékének

Keserű pillanat dereng
toronylik az ütés a vád
penészvirágú tűzfalak
világrésze esett le rád

Fűrész a hófehér csonton
s az idegek sikoltása —
megborzong a szabadított
a fájdalom mámorára

és feloldja vas vagy penge
az elemek új rohamát
hogy ép arccal elmondhassa
a megbízottak igazát

A szétrajzó ítélet — íme;
képzetek eszmék és szavak —
az esedékes rengeteg
amelyből kifogtad magad

Andó Mária, Dombai Győző
és Kántor Lajos grafikái

Nem lehet tudni melyik képet ki rajzolta, ezért maradt az egész oldal, külön cédulákon a nevek.

A tuloldalon lásd: Bukta Ferenc metszetét.

•/.

bérek szenvedték meg legjobban azokat az éveket. Nem azért, mert az elején nagyon rosszul mentek a dolgok. Mit beszélek! Sehogyse mentek. Mondták is sokan: lesz még ebből szánom-bánom. Csak nehogy késő legyen! Mert ha mi kihalunk, a gyerekeinknek nem kell ám már a föld! S azoknál már nem lesz se jószág a háznál, se semmi. Elcsábították őket, menjenek tanulni. Azok már nem fogják meg az eke szarvát. Mi arra voltunk berendezkedve, úgy éljük le az életünket, mint addig. Szántunk, vetünk, állatokat tartunk, veszünk még egy-két hold földet ha bírunk, ha meg nem, nekünk már úgy is jó. Régen, amit teremtek a földek, a jószággal etettük fel, s mikor eladtuk, abból lett a nagyobb haszon. Terményből esetleg csak a fölösleget vittük a piacra. Híztak a disznók, teheneket fejtünk, libát, kacsát tömtünk, etettük a rengeteg csirkét, gyűjtöttük a sok tojást. S az ilyen emberekből élt a város. S most is azt mondom, ha a tagoknál se szorították volna vissza ennyire a háztáji gazdálkodást, nem itt tartanánk. De azzal kezdték, mikor létrejött a téesz, hogy tehenet csak egyet tarthattunk meg. Azt is minek, ha a legelőre nem mehetett a jószág. S az az igazság, nem is nézték jó szemmel, ha valaki sok állatot tartott. „Kapitalisták, le kell rájuk csapni" így beszéltek. S erre aztán elmúlt szép lassan, hogy mi sok jószággal foglalkozzunk.

2.

A felesége már nem volt itthon mikor idejöttem, bement a faluba.

— A boltból akar húst hozni — mondja Zuka Lépert, s miután a sparheltban tesz a tűzre, elmegy az udvarra néző ablakhoz. — Pedig oda régebben csak akkor mentünk, ha cukor, só, élesztő, frankávé, pakli dohány vagy ruha, bakancs, ilyesmi kellett.

Tapasztalatból tudom, húsra nem igen költöttek a parasztemberek, mert vágtak csirkét, ősszel kacsát, télen disznót. Az elég volt, mert az ilyen helyen galambok is voltak mindig, s azokat is vagdosták. S akkor még a piacra is jutott mit vinni.

— Húsz-harminc libát minden évben felcipelt a feleségem Pestre, s néha két nagy kosár tojással is felutazott. S volt úgy, hogy hazahozta a pénzt, másnap már vihettük az adóba. De mindegy, nem álltunk a hentesnél, mint most, hogy a falusiak is már oda járnak. Nem tartanak már annyi baromfit sehol, mint eddig. Lassan már anynyit se, amennyi elfogyna egy-egy háznál.

Fölemel egy bögrét az asztalról:

— Ennyi tejet, két decit, nem is tudom mikor ittam utóljára! Amióta nincs meg a tehén. Van vagy öt éve. Borja nem volt, a teje elapadt, akkor pedig fölösleges állnia az istállóban; elvittük a vágóhídra. A boltban viszont nem lehetett mostanáig tejhez jutni. Az utóbbi időben kezdenek hozni valami keveset.

kat építtessen. De még mindig emeltethet kettőt-hármat, a legmodernebb típusokból akár, még akkor se fér el annyi tehén, mint a faluban valamikor.

— Kellenek a téesz-istállók, nem arról van szó, mert miránk csak mostanáig vagy még pár évig lehetett volna számítani, ha számítottak volna. S most már, hogy másfajta teheneket állítottak be, s jó silótakarmányt kapnak, nagyobb a tejhozam, nem annyi, mint nálunk lenne a régi fajtákkal. De még most se ártana, s ezután se, amíg ezek a régi emberek élnek, ha meglennének az istállók, s ki tudnánk használni. De nincs már meg a fele se, a háromnegyede se. Most kell már az újságnak írni, beszélni a rádiónak, hogy jobban kell támogatni a háztáji gazdálkodást, mikor majdnem késő? Most kell biztatni bennünket, hogy minden istállóban legyen tehén? Ez csak most jut eszbe?

Előveszi egy újságot.

— S itt van ni! Itt írja, hogy még ennek ellenére is a „»hátsó udvar« évente 35—40 milliárd forint értékű árut ad a népgazdaságnak, s ez a mezőgazdaság termelésének mintegy 36 százalékát jelenti." Ezt eddig nem tudták?

A kormány azóta a következőképpen foglalt állást: a szocialista nagyüzemi gazdaságok, a téeszek és állami gazdaságok elsődleges fejlesztése mellett hatékony segítséget kell adni a családi munkán alapuló háztáji és kisegítő gazdaságok termelési lehetőségeinek teljesebb kihasználásához. Számukra hosszabb távon is megtartani, fejleszteni kell a termelési és értékesítési biztonságot.

— Ez rendben van, hogy segítség kell — mondja —, mert a jószágnak ennivaló is kell, kukorica, árpa, répa, a tehénnek, borjúnak kukoricaszár, széna, here, alája szalma. Hol lehet hozzájutni? Akkor azt is árulja el valaki! Rendelettől még nem lakik jól a jószág!

3.

Mező Károly mondta reggel:

— Tíz éve még a rizsföldek csatornaárkaiban kaszálgattam. Rettenetes nehéz volt onnan hazaszállítani a szénát, mert messze is volt, fuvarost nem lehetett kapni, s a téesz nem segítette ki az embert; az neki nem volt érdeke. Esetleg csak hetek múlva adott fogatot, mikor az esőtől már félig megrohadt a széna. Akkorra viszont a kukoricák annyira megnőttek, hogy nem lehetett behajtani a kocsival, úgy kellett a feleségemmel a petrencéddal kihordani az egy földhossznyira levő dűlőre.

— Ráadásul az egyik évben valamelyik tanyasi emberrel is összevesztem. Ahogy kaszálgattam, egyszer csak kiugrott a tanyából, s szaladt-szaladt, kiabált felém: eltakarodjak onnan, a kaszálót a téesz neki adta. Én meg már ki is fizettem, mondtam. Kiütött a verejtékem. Bottal akart kimenni a feleségem, mikor este előadtam otthon, mi történt. A kapuból húztam visz-

három disznót hizlaltak. Így tél derekán egyet levágtak maguknak, s a másikat, a harmadikat vagy megvette tőlük valaki, vagy előbb már az állatforgalminál leszerződtek rá, s úgy értékesítették.

Most az üres ól előtt állunk.

— Sok haszon nem volt rajtuk — mondja az ember —, csak annyi, hogy azt a pénzt, amennyiért megvettük mint kismalacokat, s amit megettek, annak az értékét egybe kaptuk vissza. A felvásárlási tarifa olyan alacsony volt már akkor is, hogy azt nem érte meg, hogy a helyet foglalják, nem még etessük is. Nem is hízlalnak már annyi disznót sehol, hanem minden évben kevesebbet-kevesebbet. Azt teszik sokan, hogy inkább tovább adják a háztáji kukoricaföldet, még úgy jobban jönnek ki. Kapálni se kell, semmit, s megkapják a négy-ötezer forintot érte.

Így is lehet gondolkozni, mondja később.

— Le kell építeni mindent, s végeztünk. Lehet odabent ülni!

Ők is már csirkét annyit tartanak, amennyi maguknak kell. Árra már nem gondolnak régen, hogy adásra is neveljenek.

— Tegnap hallotta a feleségem, hogy van tán Besenyszögön valakinek egy két, két és fél hónapos kisbikája, ami eladó, s átmentem most megnézni, milyen az, mennyiért adnák — mondja, miközben leszáll a kerékpárról. — Nehéz kisbikához jutni, mert mindjárt elviszik, annyira kapós. Pedig nem olcsó mulatság. A négy-ötezer forintot úgy elkérik érte, mint a pinty.

Lemegyünk a járdára, mert jönnek-mennek az autók, s csapják a sarat, száll mindenfelé.

— Ha a hat-hét mázsás súlyt eléri a jószág, a húsz-huszonötezer forint szép pénz érte, s ennyiért megéri, hogy áldozzunk rá. Főleg ha nem is eggyel kezd az ember, mint most én akarok második alkalommal, hanem legalább kettővel. Azokért kettő, kettő és fél éves korukra ötvenezer forintot lehet kapni. Az a valami.

Megtudom tőle, hogy a nehézségek ellenére, hiszen igen nehéz takarmányt szerezni, a téesz közvetítésével leadnak a falusiak majdnem annyi hízott jószágot az állatforgalminak, mint a helybeli szövetkezet, amelyiknek ő is tagja.

— Már túlléptem a nyugdíjkor határt, de még dolgozok nekik. Úgy is járkálnának a nyakamra, hogy itt is jó pénzt lehet keresni, meg amott is, könnyű munkát adnak, meg ez, meg az, ne hagyjam ott őket, úgy hogy inkább magamtól megyek.

A háztáji föld már mindenhogy járna a részére, s a kukoricán, ami azon terem, meghízik egy malac is, s a bikának is jut belőle abrak.

— Holnap kell érte menni kocsival. Kifizetődik a tartása, s így foglalkoznak is vele sokan. Hallottam, hogy vannak erre faluk, ahol sokkal több tehén megmaradt a házaknál, mint nálunk, hogy még tej is több kerül ki a háztájiból. De itt is hízott libából majdnem annyit értékesítenek a falusiak, mint maga a gazdaság. Darabját harminc forintért veszik, amikor még kicsik, épp hogy kikeltek. A sarjú

Bukta Ferenc

Bukta Ferenc metszete

Élet és Irodalom, Bp. 1976. ápr. 10. XX. évf. 15. sz. 16.

— Nincs azokon se haszon. Különben is, kiveszett már belőlünk, hogy még zöldségfélével is piacoljunk, mint valamikor. Meg ha a kertben terem pár kis kosár meggy, alma, szilva, körte, akkor hátaljunk vele. Nem pénz az, amit adnának érte!

A felesége bejár a városba dolgozni.

— Inkább, mint libákat tömjek itthon! — szól ki a gádorból. — Azokon van haszon, de én már nem bírkózok velük. A szemem majd kiverték, mikor a tömővel nyomtam beléjük a kukoricát. Az egész napom rájuk ment. Elég volt két évig belőlük. Kevesebb pénzt keresek most, de nem merülök ki annyira, mégha buszozni kell is naponta kétszer.

— Mással meg valóban nem érdemes bajoskodni — mondja aztán mondja.

Egy asszony jön oda hozzánk.

— Jutna oda a háztájiból me földség is, gyümölcs is! — sz közbe. — Nem kellene a téeszek várni, mert azok úgy vannak vel könnyebb elszállítani mindent konzervgyáraknak, mint a piacok járni.

Megáll egy másik ember is me lettünk.

— Nem azért húzódnak el soka a háztájiban való gazdálkodástól mondja —, mert a kényelem fon tosabb hanem, mert akik nincse nek a szövetkezetben, azok jószá got hogyan tartsanak? Néhányna sikerül hozzájutni téesz-tagok há táji kukoricaföldjéhez, de a több ség mihez kezdjen? Vegye a takar mányt? Az többe kerülne, mint h veszi a húst. Azt a negyven-ötve darab baromfit is csak azért tar ják, ha semmi nincs a hentesnél főzéssel ne legyen fennakadá Mert ide csak kétszer egy héte hoznak húst, s akkor se nem tudo milyen sokat.

Ismét Páji Mihályra figyelek:

— Leginkább még mi foglalko zunk itthon jószágneveléssel, aki tagok vagyunk. De közülünk s mindenki Tizenöt éve, mióta a té eszes világban élünk, annyi mir dent hallott az ember! Még azt i hogy nem lesznek majd háztáji fö dek, meg kétszer annyi munkana pot kell majd ledolgozni érte, egyebeket is, hogy a bizonytalan ságban sokszor csak álltunk, n most mi lesz. S hogy a felvásárlá árak is kedvezőtlenül alakultak nagyreszük lemondott arról, hog itthon valamibe belefogjon az idejé

A vesszősöprűt, amivel a járda söpörte le, nekidűti a kerítésnek

— Nincs annál rosszabb, minth valamitől elmegy az ember kedv mert haszon nincs belőle. És mé nem is nézték jó szemmel, amiv foglalkozott, s inkább hátránya vo belőle, mint előnye. Ne higgye sen ki, hogy könnyen szerzett pénz a amihez így hozzájutunk. Sok asz szony nem semmiért ment el a iparba vagy más munkahelyre do gozni, ahol csak könnyebb, könyel mesebb a munka, mint itthon. D mi lesz, ha kihalnak az ilyen ma gamfajta parasztemberek, a fiata lok meg továbbra is elmennek, é csak növekszik a fogyasztó nem helyiek száma?! De még csak a kell, hogy meggondolatlanul tele pítgessék az ipart is a falukb Hát, hogy azokat is elvonják a me zőgazdaságból, akiktől várni lehet ne még valamit! Sokan szeretné nek munkához jutni falun, de a még nem azt jelenti, hogy kerü amibe kerül, valamilyen ráfizeté ses kócerájt kell telepíteni nekik Tessék támogatni a háztájit, mindjárt megoldódik a foglalkozta tottság. Abból több haszon szár mazna. Csak akkor jussunk takar mányhoz, vetőmaghoz, szerszámok hoz, gyomirtószerekhez, s legyen biztonságosabb az értékesítés, s fi zessék is meg tisztességesen, ami az ember látástól vakulásig tart keserves munkával előteremt. Ne csak a bevételünket nézzék, hanem azt is számolják: mit áldozunk ér te.

ÉLET ÉS IRODALOM
IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

Főszerkesztő: JOVÁNOVICS MIKLÓS. helyettes főszerkesztő: FARAGÓ VILMOS
Szerkesztőség: 1054 Budapest, Széchenyi u. 1. Telefon: 111—424, 310—920, 314—164; 14 óra után 113—221
KÉZIRATOKAT ÉS RAJZOKAT NEM ŐRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA
Kiadja: LAPKIADÓ VÁLLALAT, Budapest VII. Lenin krt 9—11. Levélcím: 1906. Postafiók 323. Telefon: 221—285
Felelős kiadó: SIKLÓSI NORBERT igazgató. 76—1333 Szikra Lapnyomda. Budapest Felelős vezető: Roder Imre igazgató
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető: a helyi (Budapesten a kerületi) kézbesítőhivataloknál és kézbesítőknél. Külföldön terjeszti a „Kultúra" Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat. H—1389 Budapest. Postafiók 149.
Előfizetési díj: egy hónapra 10 forint, negyedévre 30 forint, fél évre 60 forint, egész évre 120 forint
INDEX: 25 244

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON, 16 OLDALON
★
Főmunkatárs: NAGY LÁSZLÓ

Andó Mária

A lap 15.-ik oldalán négy rajzot közöl és három nevet nem a rajzokhoz, hanem egymás mellé helyezi. Igy a képeket nem lehet külön kivágni, már azért sem, mert a tuloldalon, /16.lapon/ más müvész rajzát hozza, mely fedi a 15. oldal képeit.
A nevek: Andó Mária, Dombai Győző és Kántor Lajos.
Az egész oldalt a négy rajzzal lásd: Andó Mária nevénél.

Élet és Irodalom, BP. 1976. ápr. 10.
XX. évf. 15. sz. 15. lap.

Andó Mária

A lap bemutatja a müvész -cimnélküli- rajzát
Repr.

A rajzot lásd: Uitz Béla: "Éptők" c. képének hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. márc. 2o.
XX. évf. 12. sz. 2. lap.

Andó Mária

Illusztráció

Batha Bulcsu: A szokmya.
Új Tükör, 1978. április 23 - 16. lap.

Andó Mária

Nagymaroson megnyílt a Képzőművészeti Főiskola hallgatójnak nyári tárlata melyen szerepel Andó Ady-illusztrációja. (említve)

Sasoni Miklós: Tárlatok Nagymaroson és Vácott.

Pest Megyei Hírlap, 1977. júl. 20

Antal Mária

Illusztráció

Thurzó Gábor: A Wanke-lány.
Új Tükör, 1978. május 28 – 16. lap.

Quedó Mária

Jelusztráció

Piero Chiara: A báró bösöndje.
Uj Tükör, 1978. június 11 - Glap.

Andó Mária

Illusztráció

Bertha Bulcsu: A rokonya.
Új Pákor, 1978. április 23 – 16. lap.

Andó Mária

Metszetét hozza a lap.
Repr.

Fenti metszetet lásd: Lengyel Gyula nevénél, Szabó Magdáról készült karikaturájának hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. nov. 13.
XX. évf. 46. sz. 16. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-088, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Andó Mária

1021

Andó Mária metszete

Halász Károly szitanyomata

VITAZÁRÓ HELYETT

Az ÉS ez év, július 31-i számában jelent meg Takács Imre *Ki a korszerű ember ma?* című írása. A szerző nosztalgiával emlékezik azokra az időkre, amikor Veres Péter nemzedéke forradalmasító, közéleti horderejű írásművekkel bizonyította társadalmi küldetését. Fájlalja, hogy ma csökkenőben a művész önbizalma és hasznosság-érzete. Csupán az elmulasztott feladatok foglalkoztatják az írókat, a mostani ötvenéveseket; a fiatalok pedig még annyi lendületet sem kapnak a pálya elején, mint ők 1954—55 táján. A művészet várakozó álláspontra jutott abban a kérdésben, hogy milyen a korszerű, fejlődés irányába mutató ember típusa.

A szerkesztőség vitaindítónak szánta ezt a cikket, mert a benne rejlő, közérdekű kérdések termékeny eszmecserét ígértek.

A költő kérdez címmel augusztus 14-én jelent meg Tornai József hozzászólása. Figyelmeztetett Eszméinkben, világnézetünkben van — de van-e olyan kivitelben is, amely egyszerű, mindennapi használatra alkalmas...?" Ezzel csupán az élet*recept* kétes értékű fogalmát helyezte az élet*eszmény* helyébe.

Gyurkovics Tibor (Leonardo szárnyai, szeptember 4.) azt is kétségbe vonta, hogy megfogalmazható a korszerű ember *modellje.* Az irodalmon belüli gondokra irányította a figyelmet: a vállalkozás „pionír" szellemét sürgette.

A vita a társadalmi elemzés szempontjából ezután holtvágányra jutott; a további felszólalások lapunkban a költészet belső problémáit feszegették.

Nemes Nagy Ágnes esszéje *(Csillagszemű hanyatlása,* szeptember 18.) nem vitairatként készült, mégis összefügg az eszmecserével, mert — Marx kifejezésével élve — „az öt érzék kimunkálását" kéri számon a költészettől. Arra hívja fel a figyel

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 MÁR 10

ÉLET ÉS IRODALOM

Andó Mária

1021

Andó Mária rajza

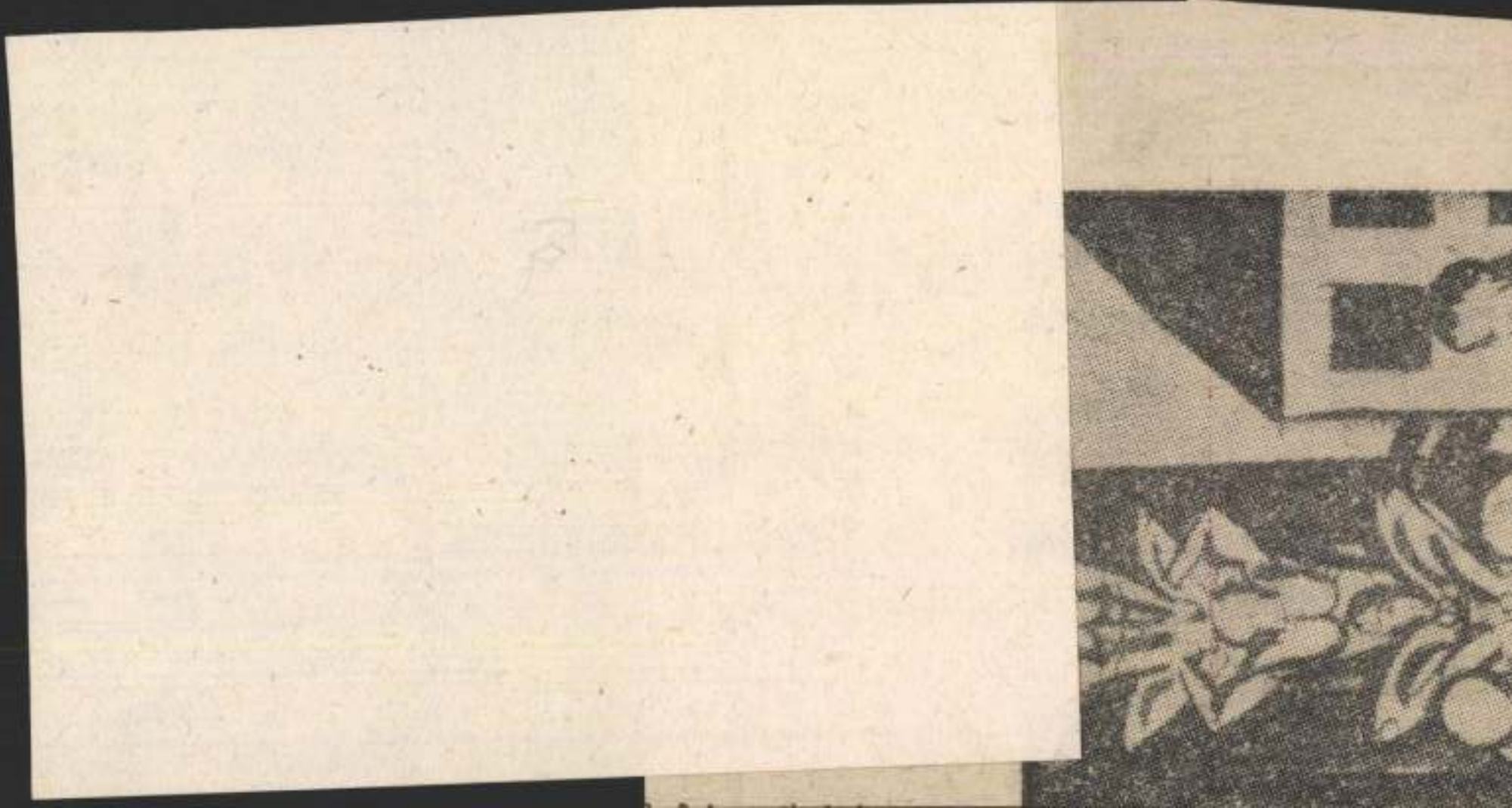

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1976 NOV 13

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Andó Mária
1021

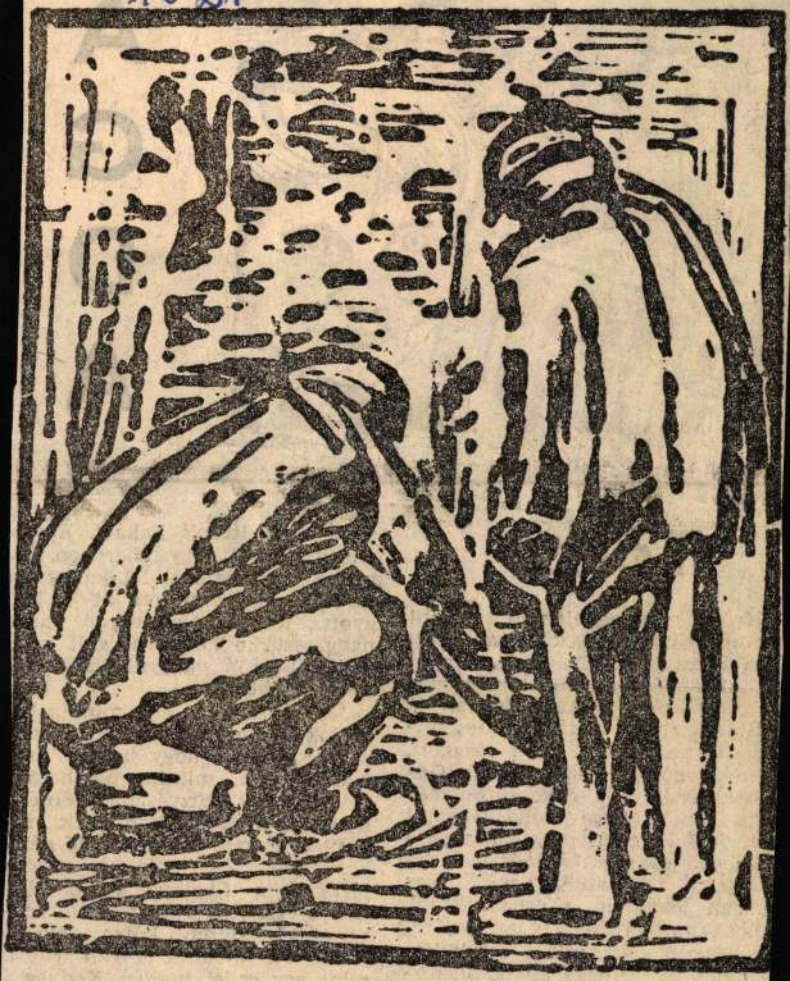

Andó Mária metszete

Torzó

Később az egyetemen megint szembe jutott Juszti néni, meg Géza bácsi. Az albérletben, ahol laktam, az ócska, papírtapétás falon nagy kifent bajuszú férfiak és mellettük fűzős, méltóságteljes pilántású asszonyok képe függött, ilyenek lehettek Juszti néni és Géza bácsi is fiatal korukban. Én már akkor sem tudtam volna szeretni őket. A fal megrepedt, a tapéta lakadtan csüngött alá és este ha oltottam a villanyt, apró, gyors ogarak jöttek ki a repedésekből. Poloska; a szerk.)

A háború alatt, mikor sebesültet cipeltem, remegő lábakkal, tormban az állandó émelygéssel, akran eszembe jutott, hogy ottsoha nem ittunk kakaót. Egysz Angéla hozott egy bögrében, m meleg volt, kezével letakarva ho ta, egyensúlyozva jött át a bef gyott, téli iskolaudvaron, ame nagy, szürke kövekkel volt kira va. A bögrén bárgyú kisfiú vo pettyes labdával.

Amikor esik az eső, mindig ki rő jókedvem van. Nézem az emb reket az utcán, hogy sietnek, loh nak folyton, mintha bombatám dástól, vagy tűzvésztől félnén Ilyenkor ázottak, csapzottak, m a madárijesztő volt Küküllő néni kertjében. Én ilyenkor mezítl járkálok a fürdőszobában, kiny tom a csapokat és a fejemet szín kendővel kötöm hátra. Múltk Bobó azt mondta, olyan vagyo mint egy erdei tündér. Kedves f ez a Bobó, szeretem langyos, izza tenyerét, kopasz, fényes fejét és

Andó Mária

Husz Mária: Derkovits ösztöndíjasok beszámoló kiállítása

Művészet, 1983 - július

Lázár István: Hal és hal

◆

Albert Gábor: Kié a régi magyar irodalom?

◆

Nagy László új versei

Andó Mária

Andó Mária metszete

Élet és Irodalom, Bp. 1976. nov. 20.

XX. évf. 47. sz. címlap.
A tuloldalon lásd: Halász Károly szitanyomatát.

Fül a vesztett kert fáin

Halász Károly

Halász Károly szitanyomata

Élet és Irodalom, Bp. 1976. nov. 20.
XX. évf. VITAZÁRÓ HELYETT 47.sz.2.lap

Az ÉS ez év július 31-i számában jelent meg Takács Imre *Ki a korszerű ember ma?* című írása. A szerző nosztalgiával emlékezik azokra az időkre, amikor Veres Péter nemzedéke forradalmasító, közéleti horderejű írásművekkel bizonyította társadalmi küldetését. Fájlalja, hogy ma csökkenőben a művész önbizalma és hasznosság-érzete. Csupán az elmulasztott feladatok foglalkoztatják az írókat, a mostani ötvenéveseket; a fiatalok pedig még annyi lendületet sem kapnak a pálya elején, mint ők 1954—55 táján. A művészet várakozó álláspontra jutott abban a kérdésben, hogy milyen a korszerű, fejlődés irányába mutató ember típusa.

A szerkesztőség vitaindítónak szánta ezt a cikket, mert a benne rejlő, közérdekű kérdések termékeny eszmecserét ígértek.

A költő kérdez címmel augusztus 14-én jelent meg Tornai József hozzászólása. Figyelmeztetett a költői szakosodás veszélyére; műfaji önfejlődése, belső túlfinomodása életidegenné, súlytalanná és hatástalanná teheti a költészetet. Megállapította, hogy a magyar civilizáció és kultúra egyre inkább kényelmi, jóléti eszmeEszméinkben, világnézetünkben van — de van-e olyan kivitelben is, amely egyszerű, mindennapi használatra alkalmas...?" Ezzel csupán az élet*recept* kétes értékű fogalmát helyezte az élet*eszmény* helyébe.

Gyurkovics Tibor (Leonardo szárnyai, szeptember 4.) azt is kétségbe vonta, hogy megfogalmazható a korszerű ember *modellje*. Az irodalmon belüli gondokra irányította a figyelmet: a vállalkozás „pionír" szellemét sürgette.

A vita a társadalmi elemzés szempontjából ezután holtvágányra jutott; a további felszólalások lapunkban a költészet belső problémáit feszegették.

Nemes Nagy Ágnes esszéje (*Csillagszemű hanyatlása,* szeptember 18.) nem vitairatként készült, mégis összefügg az eszmecserével, mert — Marx kifejezésével élve — „az öt érzék kimunkálását" kéri számon a költészettől. Arra hívja fel a figyelmet, hogy a tudományos-technikai forradalom a „láthatatlan" világban, a mikro- és makrokozmosz hagyományos módon már nem érzékelhető térségein nyomul előre a megismerésben, s ahhoz, hogy a költészet ne ma-

KATLAN TÖR

Andó Mária

Aranykalász Mg. Tsz.
Elnökétől
8713 Kéthely
Hiv. szám: 177/1978

ezetünk közgyűlése fog-
gyével, és az alábbiakat
z. határozat: A kéthelyi
ötelezi Mohácsy Barna
elyettest, hogy 16 536 Ft.
issza a tsz. bankszámlá-

alász által küldött levél-
e, és jogvédelmet kérek.
zat"-ot a Közgyűlés nem

dés hangzott el:

Barna fizesse vissza a

e vissza?

vazatok rd. 2. kérd.	megoszlása 3. kérd.
0	0
232	1
0	0
232	1

Andó Mária rajza

elkezdte. Ebből a célb
landóan Sopronban ta
vetkezet egyik kocsi
együtt, hogy járhass
Budapestet, sőt, hogy
helyen is *lecsapjon*,
képp összezavarodjana
Így például egy nyári
nap alatt leszámoltatt
a főkönyvelőnőt, ho
mindenben engedelm
maga írta alá az átv
könyvet! S ez nem c
okán hajmeresztő, m
alatt még a pénztári fő
lehet tételesen ellenő
mert az átvételben c
főkönyvelő lehet illeté
azonban még sehol se
Közben a téesz vez
után kapja a pofonok
értesülnek, hogy bizo
kat nem kapnak meg
számlájuk rendezetlen
domásul venniök, hol
matban levő tárgyal
meg a régi partner,
nul. És szaporodnak
sek. Közben Mohácsy
ben figyelmeztetik, ho
jon új korszakot nyi
intézésének kialakult
Ám az események
látszik igazolni, mert
rében a községi
mint káderügyekben
jozt csúcsszerv, fel
Lászlót, hogy mondjo
akkor azonban, a ic

Élet és Iroda- lom
Bp. 1978. juni. 24. XXII.évf.25.sz. 5. lap.
A tuloldalon lásd: Tettamanti Béla rajzát.

azdálkodás első éve, mind a
gtól, mind a vezetéstől. Ért-

vetkező időkre. Ez így van meghe
szélve a járási és megyei vezetők

Tettamanti Béla

Élet és Irodalom, Bp.

Tettamanti Béla rajza

1978. juni. 24. XXII. évf. 25. sz. 6. lap.

ZAN ET

om a három hónap fel-
ét, úgy hogy tavaly
elseje óta.
elmondási idő miatt egy
mégis reménykedett,
n csak elállnak a visz-
től?
már nem. Mert addig-
vian beszéltek velem, és
olyan durván, olyan
stílusban ordítoztak
n: ez az úgy, akarva-
több fontos személy
désévé lett. S nem fog-
i. Mert ők olyan em-
azt hiszik, ha egyszer
vannak, akkor meg kell
különben oda a tekin-

y megy a zsákolás há-
ával?
omák száma itt közöm-
az, hogy egyetemista
alig végeztem fizikai
ért tavaly június else-
elkezdtem tornázni,
össze ne roskadjak a
ellett.
?
sokkal kevesebb, mint
es koromban.
ak?
viccesre vették a fi-
nikor egyszer, sajnos,
am, azóta odaenged-
a vastagához is. És
m dolgoztam ilyen bá-
erőt adó közösségben,

Fiatal drámaíró
Sarkadi Köre

1978. június 12-én a
szövetség klubjában n
kult a fiatal drámaíró
kadi Köre, a drámaíró
osztály ifjúsági szekció
A kör feladata az
kísérletezés lehetős
megteremtése — közöss
gítséggel. A dráma tá
mi funkcióinak viz
melletti a gyakorlati
dásra való törekvések
jesítését tekinti céljána
hogy olyan tevék
rendszert alakítson ki,
a műhelymunkától a

A lakóhely ör

Az igazi hagyományápolás idővel maga is hagyománnyá válik. Akárcsak a megyei múzeumok egy-két évenként kiadott évkönyvei és helytörténeti vállalkozásai, amelyekben rendszeresen föltérképezik a helyi kultúrális örökséget. Ezért aztán — hacsak nem tematikus a szerkesztés —, témáit tekintve elég vegyes anyagot ölelnek föl ezek a kiadványok.

A szekszárdi *Bért Balogh Ádám Múzeum* nemrég kiadott évkönyvének tanulmányait is a sokféleség jegyében válogatta össze *Szilágyi Miklós* szerkesztő. Hat dolgozat a régészeti kutatások legújabb Tolna megyei leleteit veszi számba, ezenkívül a különböző ré-

szat, fazekasság — emlékei ba kerülnek. *Sz. Bányai* múzeum archív fotógyűjte nek tudományos és közmű lehetőségeire hívja föl a figy *Vendel-Mohay Lajosné* négy, nyomtatásból eddig n mert Babits-kéziratot tesz k szekszárdi emlékház gyűjte nek darabjait. (A kéziratok tatásával, keletkezési kö nyeik ismertetésével segítsé ván nyújtani az életrajzírók a kritikai kiadás előkészítői költő tintaceruzával írt ism versfogalmazványai — ma kai képletek társaságában szekszárdi Prológ kézirata, vers egy későbbi, egyesített

Andó Mária

Andó Márta: Bányászok

Élet és Irodalom, Bp. 1977. ápr. 30.

XXI. évf. 18. sz. 7. lap.

gy Istvántól

utolsósorban az ő feltegetésél gondolkoztattuk el a népi írókat.

A BUDAPESTI MOZIK MŰSORÁBÓL

1977. április 28—május 4.

ALFA:
Magas szőke férfi visszatér (mb. fr) 4, n7, f9

BARTÓK:
Magas szőke férfi visszatér (mb. fr) h9, 11, n2.
Lúdas Matyi (m. rajzfilm) f4, f6, f8.

BÁSTYA:
Lúdas Matyi (m. rajzfilm) n10, n12, n2.
A királylány zsámolya (m) fn, h6, 8.
Zorro (ol—fr.) este 10.

MAGYAR FILMEK MOZIJA: (BÁNYÁSZ)
Otelló Gyulaházán n10, n12,
Szeressétek Odor Emíliát n2, f4,
Déryné hol van? h6, 8.

CORVIN:
Neveletlenek (mb. ang)** 4, n7, f9.

NAP:
Zorro (ol—fr) f9, 11, f2,
Fekete gyémántok I—II. (m) 4, n8.

KOSSUTH XIII.:
Neveletlenek (mb. ang)** 9, n12, f2,
Magas szőke férfi visszatér (mb. fr) 4, n7, f9.

HONVÉD:
Peti kalandjai (mesesorozat) f10, f11, f12, f1, f2, f3, f4, f5,
A cigánytábor az égbe megy (sz) 6, 8.

MÁJUS 1.:
Dundiorr és társai (mb. svéd) n10, n12, n2,
Nyomozás Osztravában (cseh) f4, h6, 8.

ÚJ TÜKÖR KLUB MOZI: (MŰVÉSZ)
28-án **Magánbeszélgetés** (am) 11
Huszárik Zoltán sorozat n3,
Rejtelmes sziget (mb. fr—sp—ol) f3,
Meteorvadászok (NDK—1) h5,
Katherina Blum elveszett tisztessége (mb. NSZK)** 7, n10.
29-én **A lovakat lelövik ugye?** (am) 11
Irodalomóra n3
Hegyen völgyön (m) f3,
A rendőrség megkószöni (mb ol)** h5,
Katherina Blum elveszett tisztessége (mb. NSZK)** 7, n10.
30-án **A lovakat lelövik ugye?** (am) 11, f3, h5,
Huszárik Zoltán sorozat n2,
Katherina Blum elveszett tisz-

Kissé megkésve jut el a köszöntés Londonba Buday Györgyhöz, a világhírű grafikushoz. A most hetvenéves művész neve a harmincas évek elejétől összekapcsolódik az itthon előzmények nélküli technikával: a fametszéssel.

A véső és a dúc várta mesterét; a szerencsés találkozás rövid idő alatt hazai és nemzetközi elismerést hozott. 1931-ben adta ki képsorozatát, a *Boldogasszony búcsúját*, megteremtve Magyarországon a fametszetű képregényt. A sorozat a szegedi alsóvárosi templomban augusztus ötödikén szokásos búcsú jeleneteit örökíti meg; a Magyar Bibliofil Társaság az év legszebb kiadványának minősítette. A kritika is meglepődve figyelt fel, Kós Károly például így méltatta a fiatal grafikus művészetét: „Amit mond: tiszta líra, amely ösztönösen árad, mint a madárdal, viszont ahogyan mondja, az anyag és a szerkezet ismeretével szerkesztett epika. Buday mint grafikus nehezen fog találni illusztrálásra alkalmasabb szöveget, mint azt a földet, azt a környezetet, azt a népet, amelyet a maga szemével, a maga lelkén keresztül olyan jól lát. Egyszerű, összefogó, szinte érdes, ahogy kifejezi magát, mint

„...NÉKED

Megint föllángoltak a jogviták Liszt Ferenc lányának, Cosima Wagnernek naplókézirata körül. Pedig már úgy tetszett: Richard Wagner feleségének 1869 és 1883 közt keletkezett följegyzései szabad utat kapnak. Különösen azután, hogy első részüket 1976 nyarán már publikálta a Piper kiadó. A második nyomtatott kötet a Wagner haláláig keletkezett naplókat tartalmazná. A világhírű férjjel foglalkozó jegyzőfüzeteket hosszú évtizedeken át a család, illetve a Bajor Állami Bank széfje rejtette el a nyilvánosság elől. Még a Wag-

ANDÓ MÁRIA

ÚJ MŰVÉSZET

2003/OKT

37.o.

711. FÜLEP LAJOS -

Zeng

Kedves Barátom,

csak most jutok hozzá, hogy, bá
jékoztassam. Ecco: február 23-á
az istenadta nép választott; et
minden s olyan állapotok uralko
eddig a legsötétebb Baranyában
ez a tanitó, mint később kider
el helyét, hogy engem innen kii
itt ne is legyen többé pap (s e
aztán ő legyen u.n. előkönyörgő
végzi s igy dupla fizetést kap;

Andó Mária

Beszélyetés Fillmz Istvánnak

Mozgó Világ 1985/10

Andó Mária

Bemutatójuk A. M-t
Grafikai

Hevesi Szemle 1985/1

ANDÓ MÁRIA

emlitve

Székely András:Derkovits-ösztöndijasok .Mücsarnok

UJ TÜKÖR 1981/XVIII/15.sz.4.o.

s, 1-2. köt. Iványi Sándor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ILLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-996

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Andó Márta

1021

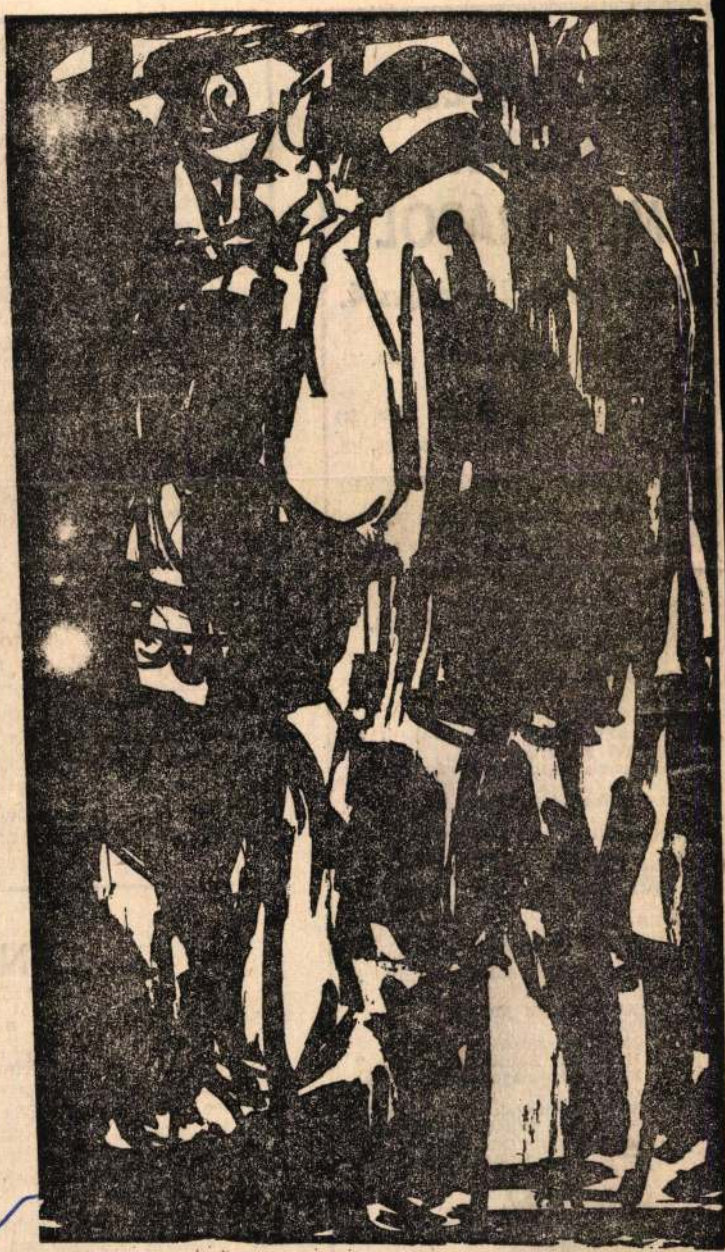

Andó Márta: Bányászok

A BUDAPESTI MOZIK MŰSORÁBÓL

1977. április 28—május 4.

ALFA:
Magas szőke férfi visszatér (mb. fr) 4, n7, f9

BARTÓK:
Magas szőke férfi visszatér (mb. fr) h9, 11, n2.
Lúdas Matyi (m. rajzfilm) f4, f6, f8.

BÁSTYA:
Lúdas Matyi (m. rajzfilm) n10, n12, n2.
A királylány zsámolya (m) fn, h6, 8.
Zorro (ol—fr.) este 10.

MAGYAR FILMEK MOZIJA:
(BÁNYÁSZ)
Otelló Gyulaházán n10, n12,
Szeressétek Odor Emíliát n2, f4,
Déryné hol van? h6, 8.

CORVIN:
Neveletlenek (mb. ang)** 4, n7, f9.

NAP:
Zorro (ol—fr) f9, 11, f2,
Fekete gyémántok I—II. (m) 4, n8.

KOSSUTH XIII.:
Neveletlenek (mb. ang)** 9, n12, f2,
Magas szőke férfi visszatér (mb. fr) 4, n7, f9.

HONVÉD:
Peti kalandjai (mesesorozat) f10, f11, f12, f1, f2, f3, f4, f5,
A cigánytábor az égbe megy (sz) 6, 8.

MÁJUS 1.:
Dundiorr és társai (mb. svéd) n10, n12, n2,
Nyomozás Osztravában (cseh) f4, h6, 8.

ÚJ TÜKÖR KLUB MOZI:
(MŰVÉSZ)
28-án **Magánbeszélgetés** (am) 1l
Huszárik Zoltán sorozat n2,
Rejtelmes sziget (mb. fr—sp—ol) f3,
Meteorvadászok (NDK—1) h5,
Katherina Blum elveszett tisztessége (mb. NSZK)** 7, n10,
29-én **A lovakat lelövik ugye?** (am) 1l
Irodalomóra n2
Hegyen völgyön (m) f3,
A rendőrség megköszöni (mb ol)** h5,

Kissé megkésve jut el a kö
tés Londonba Buday György
a világhírű grafikushoz. A
hetvenéves művész neve a
mincas évek elejétől összeka
lódik az itthon előzmények n
li technikával: a fametszésse

A vész és a dúc várta mes
a szerencsés találkozás rövid
alatt hazai és nemzetközi eli
rést hozott. 1931-ben adta ki
sorozatát, a *Boldogasszony b*
ját, megteremtve Magyarors
a fametszetű képregényt. A
zat a szegedi alsóvárosi temp
ban augusztus ötödikén szo
búcsú jeleneteit örökíti me
Magyar Bibliofil Társaság
legszebb kiadványának mind
te. A kritika is meglepődve f
fel, Kós Károly például így
tatta a fiatal grafikus művés
„Amit mond: tiszta líra,
ösztönösen árad, mint a mad
viszont ahogyan mondja, az
és a szerkezet ismeretével
kesztett epika. Buday mint
kus nehezen fog találni illu
lásra alkalmasabb szöveget,
azt a földet, azt a környezet
a népet, amelyet a maga s
vel, a maga lelkén keresztül
jól lát. Egyszerű, összefogó,
érdes, ahogy kifejezi magát,

„...NÉ

Megint föllángoltak a jog
Liszt Ferenc lányának, C
Wagnernek naplókézirata
Pedig már úgy tetszett: Ri
Wagner feleségének 1869 és
közt keletkezett följegyzései sz
utat kapnak. Különösen az
hogy első részüket 1976 n
már publikálta a Piper kiad
második nyomtatott kötet a
ner haláláig keletkezett nap

... Szevasz Lacikám, honnan tudtad meg, hogy itt vagyok? Fölhívtad a vállalatot? Na, látod, annyi haszna akad ennek az egész kalamajkának, hogy végre kibeszélgethetjük magunkat. Mert itt aztán van időm, akár akarom, akár nem. Hát itt dekkol öreg haverod, a Kútvölgyiben, pedig — hol kopogjam le — életemben nem voltam kórházban. Ráadásul idegosztály, hetedik emelet, ha kinézel, vonzó panoráma, és rács a jókora balkonon, oldalt is rács, tönt is rács, mint egy oroszlánketrec, hogy ki ne ugorjunk. Eddig még nem ugráltunk fejest a virágágyásokra, persze nem is oroszlán itt senki.

Hogy kerültem ide? A[illegible]

idáig. Meg kell mondjam ne nem derült ki semmi különös. lagcég, átlagmódszerekkel, á lecsúszással.

Várjál csak, mivel is kínálj meg, elvégre a vendégem vagy reprezentációs ital még mana is dukál. Sárgarépadzsúszt t adni vagy kompótot a la ideg tály, választhatsz, a pletyká ellentétben, bróm nincsen benn

Csak úgy lazán mesélem, a eszembe jut, ne várj tőlem k lelt mérlegbeszámolót. Szóval, a sőbb szervem szabad kezet a a reform megvalósításához, á sam át új sínpárra ezt az eg ként értékes tartalékokkal re kező céget. Azzal tisztában vol

Andok Lajos

alakrajzolás
1901.

Einisk 1930. 81. l.

Andó Péterné emlékére

1993.

Több pénz műemlékvédelemre?

A zsinagógák magyarországi helyzetéről, az ortodox templomok műemlékvédelméről, a temetők és a műemlékvédelem kapcsolatáról is szó esett tegnap a műemléki világnap gyöngyösi rendezvényén. A tudományos tanácskozáson is részt vevő Gyurkó János, környezetvédelmi és településfejlesztési miniszter ígéretet tett, hogy új, erős törvény előkészítésével fogja növelni a műemlékvédelem eszköztárát, s az anyagi lehetőségek megteremtésére is súlyt fog fektetni. Gyurkó tegnap Tihanyi Csabának, Sedlmayer Jánosnénak, Dercsényi Balázsnak, Németh Gábornak és Andó Péternének a Magyar Műemlékvédelemért díjat adta át. Posztumusz kitüntetést kapott Radu Popa román építész. Az Országos Műemlékvédelmi Tanács elnöke Dercsényi Dezső-sajtódíjat adott Katona Tamásnak és Ráday Mihálynak az 1848/49-es történelmi emlékhelyek televíziós bemutatásáért.

• A. S. A.

Április 17.

Operációs nap. Először négy hályogot operáltam. Az egyiknél, akinek egyik szemét már Budapesten megoperálták, megtudtam, és láttam is, hogy a beteg rettenetesen nyugtalan, és a szemét állandóan jártatja. Maga mondta: „nem tudok pillanatig sem nyugodtan maradni szememmel".[1] Ekkor az én kedves asszisztensnőmmel, Mislel egy új módszert alkalmaztattam, ami ugyan ügyességet igényel, de az én *kitűnő* asszisztenciámmal nem lehetetlen. Misl jobb kezében tartja a (szemhéj)kanalat, és úgy emeli fel a felső szemhéjat, ezután balkezének 4. ujjával lehúzza az alsó szemhéjat, s hüvelyk- és mutatóujjával egy csipesz segítségével könnyedén lerögzíti a szemet. Ebben rejlik a nehézség, a rögzítésben, mert ugyanakkor nyomni nem szabad, a felső sebnyílás nem tátonghat! Az eredmény olyan jó volt, hogy ezt a módszert, amelyik sokkal gyorsabb, mindig meg fogom tartani.

Délelőtt elmentek a vendégeink. — Este Zsigus és Lilike volt nálunk. — Nagy öröm ért, mert Karlival és Francival aludtam, ugyanis Ági, a dajkájuk, Winkovicséknál volt rokoni esküvőn (nagyon kedves család). — Karli rögtön elaludt, végtelen kedves volt, Franzerlem is.

---

[1] Az eredetiben is magyarul.

Andor Domokosné [ ]

L. Dobó János

_: Átadták az idei Ybl-díjakat 1.

Esti Hírlap. Bp. 1981 ápr. 2.

Andor Domokosné, környezettervező.

Magyar ~~Arch~~ Könyvtár, Salgótarján, Építész: Finta József, Guzogi György és Paulin Pál (Lakótérv).

Elektromos tervezők: Kemény András, Bartók Jánosné.

Környezet tervező: Andor Domokosné.

Magyar Építőművészet, 1988., 4–5., 74-old.

Andor Edit

GUTENBERG GALÉRIA

BASILIDES MŰVÉSZETI MŰHELY

„KÉPBENLÉT"

ANDOR EDIT

FOTÓKIÁLLÍTÁSA

Megnyitó: 2001. október 4. 16 óra

A kiállítást megnyitja:
Vékás Magdolna fotóművész

A Nemzeti Kulturális Örökség
Minisztériuma is
támogatja intézményünket!

Gutenberg
MŰVELŐDÉSI
OTTHON KHT.

1085 Budapest, Kölcsey u. 2.

Információ: 318-8800, 318-8473
483-0057, 483-0058

ovács Sándor és tá
berendezett vasablak, szerkezet és műlakatos-áruk ipar
III., Baross-utca 128. és VI., Szerecsen-ut

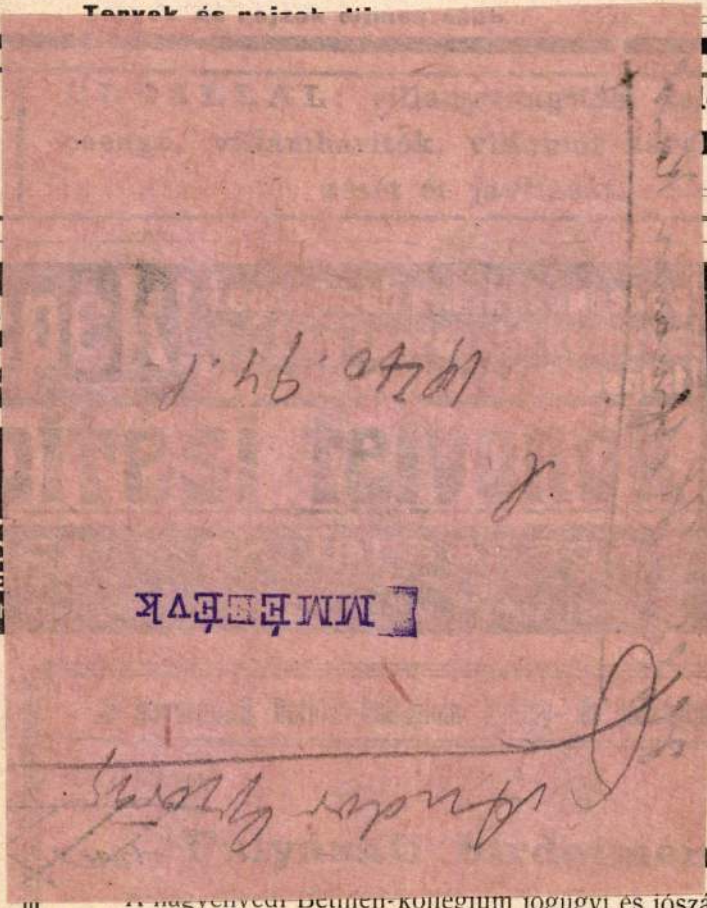

a kollégium **villamos világitási berendezésének**
ezennel pályázatot hirdet, a kollégium előljáróságának

AROMENT

Budapes

Maroment m
vesen szolgál

Rém község előljáróságától.

Árlejtési hirdetmény.

község előljárósága Bács-Bodrog vármegye törvény-
ak $\frac{11038}{2219 \text{ jkv.}}$ szám alatt kelt véghatározatával engedélyezett
ak épitési munkálatainak biztositása végett **folyó évi**
nó 10-ik napján d. e. 10 órakor Rém község tanács-
nyilvános árlejtést tart.
összes előirányzati költség **21847 korona 53 fillér.**
árlejtésen szakképzett iparosok vehetnek részt, akik
a fenti összeg 5%-át bánatpénzül az árverés megkezdése
község pénztárába befizetni.
épitési költségvetés, tervezet és feltételek Rém község
odájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
ett ajánlatok elfogadása felett a község szabadon
k.
ebként a közszállitási szabályrendelet vonatkozó intéz-
indenben kötelezők.

ıen, 1909. január 14-én.

le Vince **Heckenberger József**
egyző. biró.

alkozók, bányatulajdonosok, gőzfürészek.

Andor István

Aktvázlat

Arckép

Szabad képzőművészeti rajz- és festőiskola kiállitása. 1926. 1 1.

Andor István MDK

Aktvázlat
Arckép

Szabad Képzőm. Rajz- és Festőiskola tanitványainak kiállitása. 1926. ápr. Váci ut 15.

Andor István

A Pécsi Galéria
tisztelettel meghívja
3 FIATAL ÜVEGTERVEZŐ
MŰVÉSZ

ANDOR István
HORVÁTH Gabriella
POLYÁK János

kiállításának megnyitására
a Pécsi Kisgalériába
(Szent István tér 4.)
1992 április 3-án 17 órára

Megnyitja:
BUCZKÓ György élő glassikus

A kiállítás megtekinthető
május 3-ig, naponta 12—18 óráig,
szombaton 10—18 óráig,
kedd szünnap.

Pécsi Galéria • H—7601 • Pf.: 162. • Tel.: 72/15-623

MEGHÍVÓ

Fiatal kerámikusok és üvegesek szeretettel
meghívják Önt „ TUCAT " című kiállításukra.
Megnyitó : 1991. november 11 - én 18 órakor.
Megtekinthető : 1991. november 11 - 21 -ig
Árkád Galéria, Bp. VII.ker. Rákóczi út 30.

A tucat:

Andor István
Beiczer Judit
Bráda Enikő
Csehi Edit
Csontos Katalin
Gaál Ildikó
Horváth Gabriella
Karsai Zsófia
Molnár Gabriella
Petrik Rita
Polyák János
Szili Borbála

ANDOR István Ivegtorvos

A n d o n i e Andronic

pap, szobrász/?/v.iparművész

A brassói Szt.Miklós templom 1564-i ikonjának keretét mintázta

Petr.Trans.1938.
505 l.

Andonin režin

l.

J. Kazinczy lev

VI. k.
279, 567. l.

Thieme B.
není uměri

NYOMTATVÁNY

Budapest

úrnak

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután $^1/_2$6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Andor András

Andor András: Muzsika

Élet és Irodalom, Bp. 1977. okt. 15.
XXI. évf. 42. sz. cimlap.

ért a korábbi években.

A föntebbiekből kiderül, „hogyan állt bosszút a Rádió" Marton Éván a lemondása miatt.

Glosszája végén Abody Béla három latin szót ír le, sokat sejtető három ponttal és egy kérdőjellel. Mivel a magyar állampolgároknak azon egyre fogyó számához tartozom, akik még tudnak latinul, ide írom magyar fordításban az általa megkezdett mondatot: „Meddig élsz még vissza, Catilina, a mi türelmünkkel?" Abody glosszája alapján ezt nyilván így kell érteni: „Meddig élsz még vissza, Magyar Rádió, az operabarátok és a magyar operaművészek türelmével?" Abody cikkére ugyancsak egy latin mondással válaszolok: „Ignotos fallit, notis est derisui". Vagyis: „A járatlanokat megtéveszti, a jártasoknak nevetségül szolgál." És egy kicsit átalakítva a Catilinával kapcsolatos cicerói kérdést, jámborul sóhajtva megkérdezem: „Meddig éltek még vissza, némely tollforgatók, a hallgatag újságpapír türelmével?"

Dr. Kiss Kálmán
a Magyar Rádió elnökhelyettese

★

Abody Béla glosszája nem elsősorban a Magyar Rádió mulasztásait taglalta, hanem általában azt, hogy Marton Éva nagysikerű bayreuthi fellépéséről a magyar közönség nem szerezhetett tudomást. Dr. Kiss Kálmán válasza nem is cáfolja ezt a tényt. A hozzászólásban olvasható apróbb kiigazításokat köszönjük.

ÉS

kutatás, ahogy Ön is írja, a helytörténészekre vár.

T. B. SZEGED. Tarthatatlan állapotnak minősíti, hogy egy egyetemi városban ne lehessen ÉS-t venni. Véleményét osztjuk, de **mi nem tudunk változtatni** ezen az állapoton; a legtöbb, amit megtehetünk, hogy úgy háromhavonta egy-egy óvatosan fogalmazott szerkesztői üzenetben megjegyezzük: szeretnénk, ha vehetnének.

BELEZNAY ÁKOS, KIS FERENC, MÁDAY LÁSZLÓ. Levelüket, melyben a **Busák a hálóban** című cikk írójával vitatkoznak, figyelemreméltónak tartjuk, s csupán azért nem közöljük, mert igen sok benne az olvasók számára érthetetlen személyes mozzanat. Máriássy Judit lapunk 40-ik számában a pályázat — és vetélkedő — ártalmakról írt. Önök most azt kérdik: „Ha egy öreg parasztunalmában kétszer-háromszor belevág egy darab fába a bicskájával, már művész és kiállításokat kell neki szervezni?" Bizony nem kell, amint a kezdő koróngozónak, az amatőrfestőnek sem kell, s jó volna, ha a színjátszók sem rontanák el a közös játék örömét a szintelen készülődéssel ilyen vagy olyan fesztiválra. Nem a levélírók gondolkodásmódja veszedelmes. Hanem az, hogy ez a teljesítményre jutalmazással csábító versenyszellem **az önkifejezés helyett** hasznos leckefelmondásra ösztönöz. Hogy tizenhétezer forintból a szolnoki amatőr-filmfesztivál rendezői nem tudták volna az egyes klubok, csoportok technikai felszerelését bővíteni? Meglehet. Csakhogy lett volna ott több pénz is, mely szétosztásra kerülhetett volna, ha a pályázati kiírás nem díjakat ígér. Általában nem az anyagi pazarlást nehezményezte a cikk, hanem azt a **takarékosságot**, mely olyasmit vár a műkedvelők mozgalmától, ami nem feladata.

ZÖLLEI KAMILLÓ, BUDAPEST; HERCZEG ÁGOTA, PÉCS. A zenei interjúsorozatot nem fejeztük be. **Feuer Mária** egy ideig külföldön tartózkodott. Írásait hamarosan újra olvashatják lapunkban.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1977 OKT 15

ÉLET ÉS IRODALOM

Andor András

1021

Andor András: Muzsika

ért a korábbi években.

A föntebbiekből kiderül, „hogyan állt bosszút a Rádió" Marton Éván a lemondása miatt.

Glosszája végén Abody Béla három latin szót ír le, sokat sejtető három ponttal és egy kérdőjellel. Mivel a magyar állampolgároknak azon egyre fogyó számához tartozom, akik még tudnak latinul, ide írom magyar fordításban az általa megkezdett mondatot: „Meddig élsz még vissza, Catilina, a mi türelmünkkel?" Abody glosszája alapján ezt nyilván így kell érteni: „Meddig élsz még vissza, Magyar Rádió, az operabarátok és a magyar operaművészek türelmével?" Abody cikkére ugyancsak egy latin mondással válaszolok: „Ignotos fallit, notis est derisui". Vagyis: „A járatlanokat megtévészti, a jártasoknak nevetségül szolgál." És egy kicsit átalakítva a Catilinával kapcsolatos cicerói kérdést, jámborul sóhajtva megkérdezem: „Meddig éltek még vissza, némely tollforgatók, a hallgatag újságpapír türelmével?"

Dr. Kiss Kálmán

a Magyar Rádió elnökhelyettese

★

Abody Béla glosszája nem elsősorban a Magyar Rádió mulasztásait taglalta, hanem általában azt, hogy Marton Éva nagysikerű bayreuthi fellépéséről a magyar közönség nem szerezhetett tudomást. Dr. Kiss Kálmán válasza nem is cáfolja ezt a tényt. A hozzászólásban olvasható apróbb kiigazításokat köszönjük.

ÉS

tör

T.

nal

ros

len

du

a

úgy

fog

me

nének.

BELEZNAY ÁKOS, KIS FERENC, MÁDAY LÁSZLÓ. Leveléket, melyben a **Busák a hálóban** című cikk írójával vitatkoznak, figyelemreméltónak tartjuk, s csupán azért nem közöljük, mert igen sok benne az olvasók számára érthetetlen személyes mozzanat. Máriássy Judit lapunk 40-ik számában a pályázat — és vetélkedő — ártalmakról írt. Önök most azt kérdik: „Ha egy öreg paraszt unalmában kétszer-háromszor belevág egy darab fába a bicskájával, már művész és kiállításokat kell neki szervezni?" Bizony nem kell, amint a kezdő korongozónak, az amatőrfestőnek sem kell, s jó volna, ha a színjátszók sem rontanák el a közös játék örömét a szintetikus készülődéssel ilyen vagy olyan fesztiválra. Nem a levélírók gondolkodásmódja veszedelmes. Hanem az, hogy ez a teljesítményre jutalmazással csábító versenyszellem az **önkifejezés helyett** hasznos leckefelmondásra ösztönöz. Hogy tizenhétezer forintból a szolnoki amatőr-filmfesztivál rendezői nem tudták volna az egyes klubok, csoportok technikai felszerelését bővíteni? Meglehet. Csakhogy lett volna ott több pénz is, mely szétosztásra kerülhetett volna, ha a pályázati kiírás nem díjakat ígér. Általában nem az anyagi pazarlást nehezményezte a cikk, hanem azt a **takarékosságot**, mely olyasmit vár a műkedvelők mozgalmától, ami nem feladata.

ZÖLLEI KAMILLÓ, BUDAPEST; HERCZEG ÁGOTA, PÉCS. A zenei interjúsorozatot nem fejeztük be. **Feuer Mária** egy ideig külföldön tartózkodott. Írásait hamarosan újra ol-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Andor András.

ÉLET ÉS IRODALOM
grafikusművész
1979 NOV 17

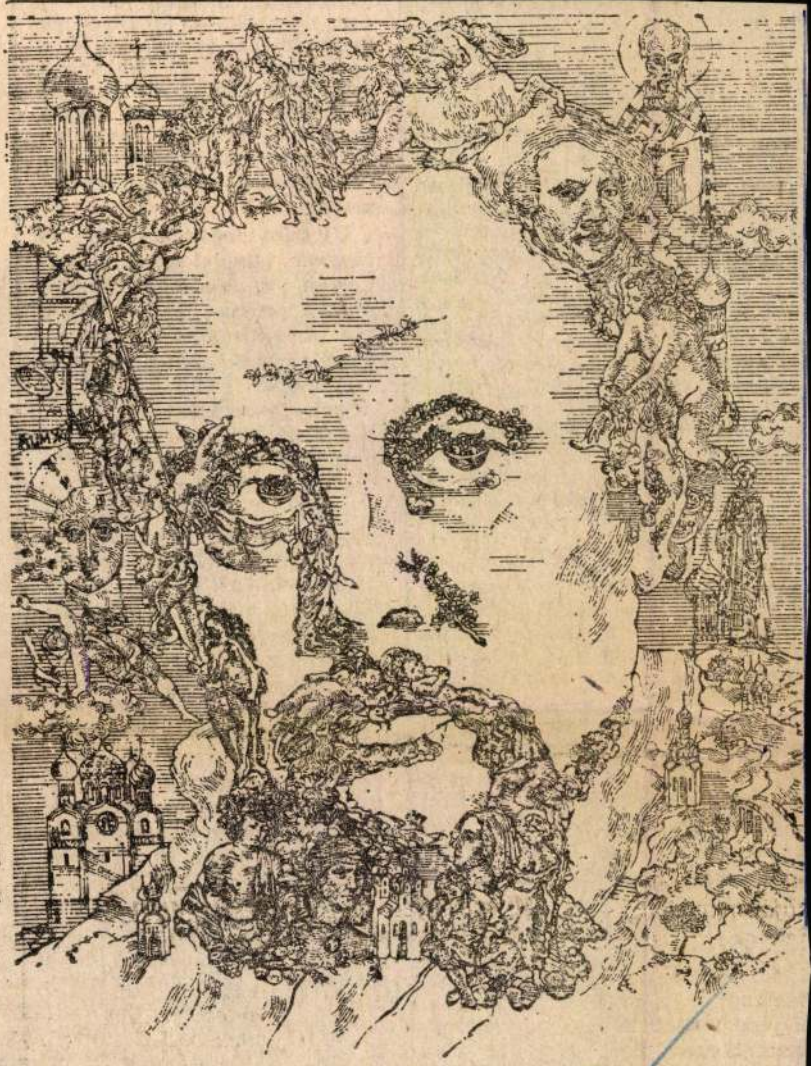

Andor András: Muszorgszkij

nyára túl nagy szükség volt ebben a darabban. Az egyébként nagyszerű *Horváth Teri*, Örzse szerepében, minden bizonnyal az antik kórust lett volna hivatva képviselni, vagy némiképp érzékeltetni a nemek egyensúlyát a nemzeti tragédiában. Az eredmény azonban ezt a szerepet nem igazolta, betétszámai inkább kizökkentettek, mintsem átkötöttek volna. A férfiszereplők is meglehetősen értetlenül szemlélték ezeket a magánszámokat. Groteszk elemeket belevinni egy *líraian realista* darabba, mindig kétélű vállalkozás. Shakespeare óta keveseknek sikerült. De folklorisztikus elemeket is felesleges alkalmazni olyan, egyébként elvonatkoztatott játékban, ahol a tér és idő elhitetését az alkotók amúgyis a helyzet drámai erejére és a szereplők gesztusaira alapozzák.

Nem tudjuk pontosan, Dózsa elfogott parasztjai, hajdúi közül hányan álltak ki a két hétig tartó éheztetést. A kortárs Szerémi György szerint „... a gulyások, azaz a hajdúk, akiket fogságban tartottak, vagy tízen körülvették. Mezítelenre vetkőztették őt, s az említett gulyásokkal felfalatták. És így egy óra alatt felfalták. Mindent békésen elviselt: — Ezt szomjúhoztam mindig a pogányoktól a szent kereszt mellett, s íme, most testvérelmtől szenvedem el." Dózsa testének eleven koporsói ránk örökítették vezérük igazságát. S hogy

[redacted]

kődése, a vendégrendezések megszaporodása — ezt szinte mindenki kiemelte. Természetesen jó néhány izgalmas kérdést csupán érintettek a hozzászólók: miért van olyan sok adaptáció, miért kevés az eredeti színpadi mű, vajon minden szempontból megfelelő-e a darabok kiválasztásának mechanizmusa, a közös munka eredményeként miként gazdagodik színházi kultúránk? — töprengett például *Maróti Lajos*. *Olga Kajdalova* szovjet esztéta viszont a hetvenes évekbeli szovjet dráma legátütőbb tehetsége, a fiatalon elhunyt *Alekszander Vampilov* magyarországi bemutatóit elemezte, rokonszenves tárgyi tudással és hozzáértéssel. A *Vadkacsavadászat* vígszínházbeli előadását — *Oleg Jefremov* a Moszkvai Művész Színház főrendezője állította színpadra — egységesebbnek, kiérleltebbnek találta, mint a kecskeméti *Búcsúzás júniusban*-t, továbbá az *Éjjeli menedékhely* Nemzeti Színházbeli előadásával kapcsolatban is elmondta fenntartásait.

Érdekes, hogy éppen egy ren-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 287-748, 340-726
1979 NOV 3

ÉLET ÉS IRODALOM

Andor András
grafikusművész

XXIII. ÉVFOLYAM 44. SZÁM

Andor András: J. S. Bach

ból és autópályákból áll
Miért veszítsük el azt a tu
régen a mindennapi életr
volt, és miért ne építsük
ránkba az előző korok
Egyébként sem a csuhé

Tarjá

„Hát bennünket ki vesz észre?"

Így kiáltott fel keserű hangon Zalabai Zsigmond a pozsonyi HÉT hasábjain, alig egy éve, annak kapcsán, hogy egy fiatal magyar költőket bemutató antológiában hiába kereste a nemzetiségi magyar irodalom ifjú kiválóságait.

Az Élet és Irodalom október 13-án megjelent interjújában hasonló szemrehányást fogalmazott meg Méliusz József, arról beszélvén, hogy a romániai magyar irodalom „import irodalom", „fantom irodalom" idehaza, hiszen értékeinek megfelelő tartós jelenléte a Kriteriontól átvett példányszámokkal aligha teremthető meg. Évekkel ezelőtt Gion Nándor egy író-olvasó találkozón hasonló témában azt fejtegette: a vajdasági magyar irodalom kereken másfél évtizeddel ezelőtt felvett „polgárpukkasztó póza" részben abból a feltételezésből született, hogy „így talán ott fent észrevesznek bennünket".

Az kétségtelen, hogy az élő és ihlető romániai, csehszlovákiai és jugoszláviai magyar irodalom napjainkban sokkal inkább jelen van könyvesboltjaink és könyvtáraink polcain, mint egy-két évtizeddel vagy akár csupán évekkel ezelőtt. (Sőt, időről időre a Kárpát-Ukrajnában kialakult magyar nyelvű irodalmi mozgásról is képet nyerhet az érdeklődő olvasó.) Mindez azonban — éppen az elmúlt évtizedek mulasztásai miatt — aligha elegendő. A minőség okán meg jó értelemben vett erkölcsi kötelességből is. Mert való igaz, a nemzetiségi magyarság szellemi értékei

Ön kötözködésnek minősíti. „Az írói szabadság nálunk is elismert dolog. Miért ne hívhatnák egy amerikai regényében Szovjet-Oroszország miniszterelnökének apját Krupszkájának? Azért, mert Lenin feleségét is történetesen így hívták?" Ha „az írói szabadság" jegyében megengedhetőnek véli is ezt a szokatlan névrokonságot, annyit mindenképpen nézzen el a cikkírónak, hogy nevetségesnek találja, amikor egy orosz **férfi** vezetékneve **nőnemű** végződést kap.

HÉTHELYI SÁNDOR, KOLOZSVÁR. „Miért nincs megszervezett tudományos és egyben intézményes szóalkotásunk? Az 50—60 ezerre becsülhető idegen szóval való mindennapos viaskodásunk tételi föl a kérdést." — Levelének bevezetője és erélyes hangja több vonatkozásban indokolt, bár nyelvészeink nem olyan tétlenek, mint véli. Azt viszont nem hisszük, hogy a görögök egyszer majd „visszakövetelhetik" tőlünk az Ikarus nevet. A mitológia az európai kultúra közös kincse. Lehet, hogy a magyar gyerekeknek, akikre hivatkozik, könnyebben megjegyezhető és kedvesebb lenne a **Röpjáró** elnevezés, de a cég külföldi megrendelőinek aligha tetszene.

H. ZOLTÁN, NAGYKANIZSA. „Nagy érdeklődéssel olvastam lapjuk október 27-i számában a Természetbúvárcsetet című interjút — írja olvasónk —, a Természettudományok — '79 sorozatban megszokott témaközeltestől eltérő, általánosabb közelítésmódból arra következtetek, hogy ezzel a beszélgetéssel befejezték a figyelemre méltó sorozatot. Jól sejtem-e, s ha igen, azt is megkérdezem: milyen elképzeléseik vannak az olvasók természettudományos érdeklődésének ébrentartására?" A levélíró jól sejti, az említett interjúval csakugyan befejeztük a Természettudományok — '79 című sorozatot. A témakör iránt érdeklődők kedvéért felsoroljuk az egyes beszélgetések címét és lelőhelyét. Tehát: 1. **Az elektronika diadalútja.** Beszélgetés a komputertársadalomról dr. Csurgay Árpáddal, a Távközlési Kutató Intézet igazgatójával (Szunyogh Szabolcs), 1979. április 7.; 2. **A matematika szerzetesei.** Beszélgetés dr. Leindler Lászlóval, a szegedi József Attila Tudományegyetem tanszéku-

Andor András, grafikusművész

A Csongrádi Művésztelep alkotói minden aug-ban tárlaton mutatkoznak be a város előtt.-
A művész egy Kurtág György-plakáttal szerepelt. /említve/.

J. Szoráth Gyula: Névjegyek.
Csongrád Megyei Hírlap, 1979. aug. 28.

Fuder András grafikus
(Bp. 1952-

Címe: 1072 Bp. Aranka u. 2.

Az Iparművészeti Főiskola hallgatója
Hazai és külföldi kiállítások résztvevője.

Békéscsabai Alkalmazottgrafikai Biennálé
Plakátkiállitás, Munkácsy Muzeum, 1978.IV.2-V.28.
-Katalógus a könyvtárban-

XXIII. ÉVFOLYAM 44. SZÁM

Andor András

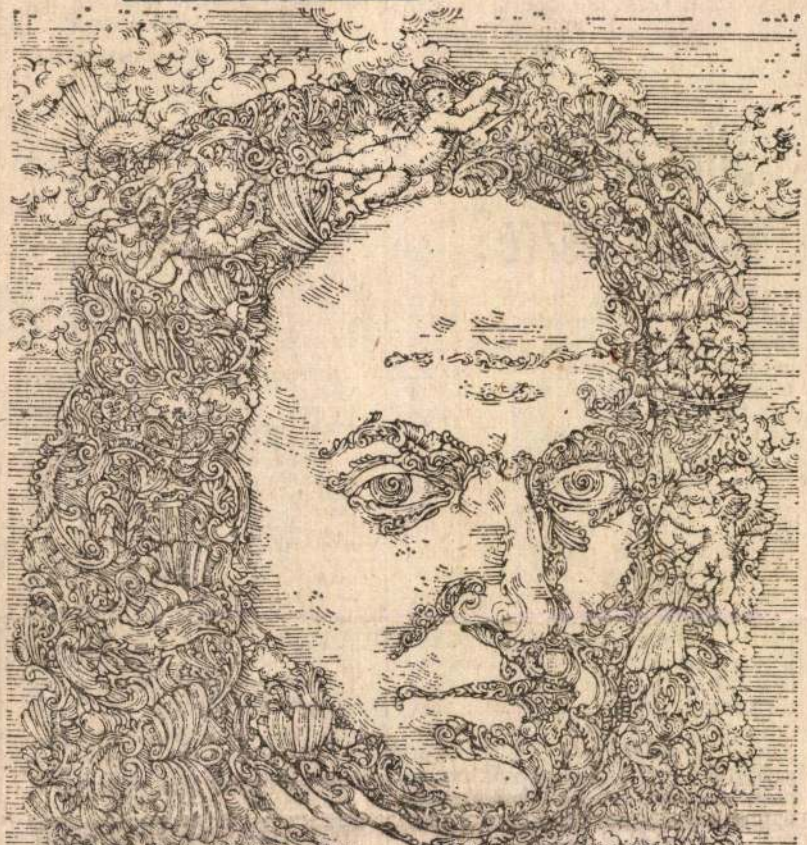

Andor András: J. S. Bach

Élet és Irodalom, Bp. 1979. nov. 3.
XXIII. évf. 44. sz. cimlap.

ZELK ZOLTÁN

ket, mint a mai felnőttek nagy ré-

egészségesebb, ésszerűbb. Hogy a

régen a mindennapi életnek része volt, és miért ne építsük be kultúránkba az előző korok értékeit? Egyébként sem a csuhé a lényeg.

Tarján Gábor

„Hát bennünket ki vesz észre?"

Így kiáltott fel keserű hangon Zalabai Zsigmond a pozsonyi HÉT hasábjain, alig egy éve, annak kapcsán, hogy egy fiatal magyar költőket bemutató antológiában hiába kereste a nemzetiségi magyar irodalom ifjú kiválóságait.

Az Élet és Irodalom október 13-án megjelent interjújában hasonló szemrehányást fogalmazott meg Méliusz József, arról beszélvén, hogy a romániai magyar irodalom „import irodalom", „fantom irodalom" idehaza, hiszen értékeinek megfelelő tartós jelenléte a Kriteriontól átvett példányszámokkal aligha teremthető meg. Évekkel ezelőtt Gion Nándor egy író-olvasó találkozón hasonló témában azt fejtegette: a vajdasági magyar irodalom kereken másfél évtizeddel ezelőtt felvett „polgárpukkasztó

Az kétségtelen, hogy az elő és ihlető romániai, csehszlovákiai és jugoszláviai magyar irodalom napjainkban sokkal inkább jelen van könyvesboltjaink és könyvtáraink polcain, mint egy-két évtizeddel vagy akár csupán évekkel ezelőtt. (Sőt, időről időre a Kárpát-Ukrajnában kialakult magyar nyelvű irodalmi mozgásról is képet nyerhet az érdeklődő olvasó.) Mindez azonban — éppen az elmúlt évtizedek mulasztásai miatt — aligha elegendő. A minőség okán meg jó értelemben vett erkölcsi kötelességből is. Mert való igaz, a nemzetiségi magyarság szellemi értékei olvasói köztudatunkban még szerényebb mértékben vannak jelen, mint azokon a bizonyos polcokon. És ennek az állapotnak a megszüntetéséért hazai kiadóink — mai lehetőségeik mellett is — többet kell, hogy tegyenek.

de az építést inkább hátráltatja, mintsem elősegíti" — szintén jól hangzik. De még jobban hangzana, ha néven is nevezné, hogy mit, **milyen** intézményt és **miért tart** feleslegesnek. Várjuk válaszát.

BEZERÉDY KÁLMÁNNÉ, KAPOSVÁR. Széky János lapunk október 27-i számában, a **Tetovált kör** című cikkének egy mondatát Ön kötözködésnek minősíti. „Az írói szabadság nálunk is elismert dolog. Miért ne hívhatnák egy amerikai regényében Szovjet-Oroszország miniszterelnökének apját Krupszkájának? Azért, mert Lenin feleségét is történetesen így hívták?" Ha „az írói szabadság" jegyében megengedhetőnek véli is ezt a szokatlan névrokonságot, annyit mindenképpen nézzen el a cikkírónak, hogy nevetségesnek találja, amikor egy orosz **férfi** vezetékneve **nőnemű** végződést kap.

HÉTHELYI SÁNDOR, KOLOZSVÁR. **„Miért nincs megszervezett tudományos és egyben intézményes szóalkotásunk?** Az 50—60 ezerre becsülhető idegen szóval való mindennapos viaskodásunk tételi föl a kérdést." — Levelének bevezetője és erélyes hangja több vonatkozásban indokolt, bár nyelvészeink nem olyan tétlenek, mint véli. Azt viszont nem hiszszük, hogy **a görögök egyszer majd „visszakövetelhetik" tőlünk az Ikarus nevet.** A mitológia az európai kultúra közös kincse. Lehet, hogy a magyar gyerekeknek, akikre hivatkozik, könnyebben megjegyezhető és kedvesebb lenne a **Röpjáró** elnevezés, de a cég **külföldi** megrendelőinek aligha tetszene.

H. ZOLTÁN, NAGYKANIZSA. „Nagy érdeklődéssel olvastam lapjuk október 27-i számában a Ter-

... közelítésmódból arra következtetek, hogy ezzel a beszélgetéssel befejezték a figyelemre méltó sorozatot. Jól sejtem-e, s ha igen, azt is megkérdezem: milyen elképzeléseik vannak az olvasók természettudományos érdeklődésének ébrentartására?" A levélíró jól sejti, az említett interjúval csakugyan befejeztük a Természettudományok — '79 című sorozatot. A témakör iránt érdeklődők kedvéért felsoroljuk az egyes beszélgetések címét és lelőhelyét. Tehát: 1. **Az elektronika diadalútja.** Beszélgetés a komputertársadalomról dr. Csurgay Árpáddal, a Távközlési Kutató Intézet igazgatójával (Szunyogh Szabolcs), 1979. április 7.; 2. **A matematika szerzetesei.** Beszélgetés dr. Leindler Lászlóval, a szegedi József Attila Tudományegyetem tanszékvezető professzorával (Tamás Ervin), április 28.; 3. **Ha felrobbanna a Tejútrendszer...** Beszélgetés dr. Balázs Bélával, az Eötvös Loránd Tudományegyetem csillagászati tanszékének vezetőjével (Egyed László), május 12.; 4. **A Föld messziről jobban látszik.** Beszélgetés dr. Ferencz Csabával, az MTA In-

Andor András

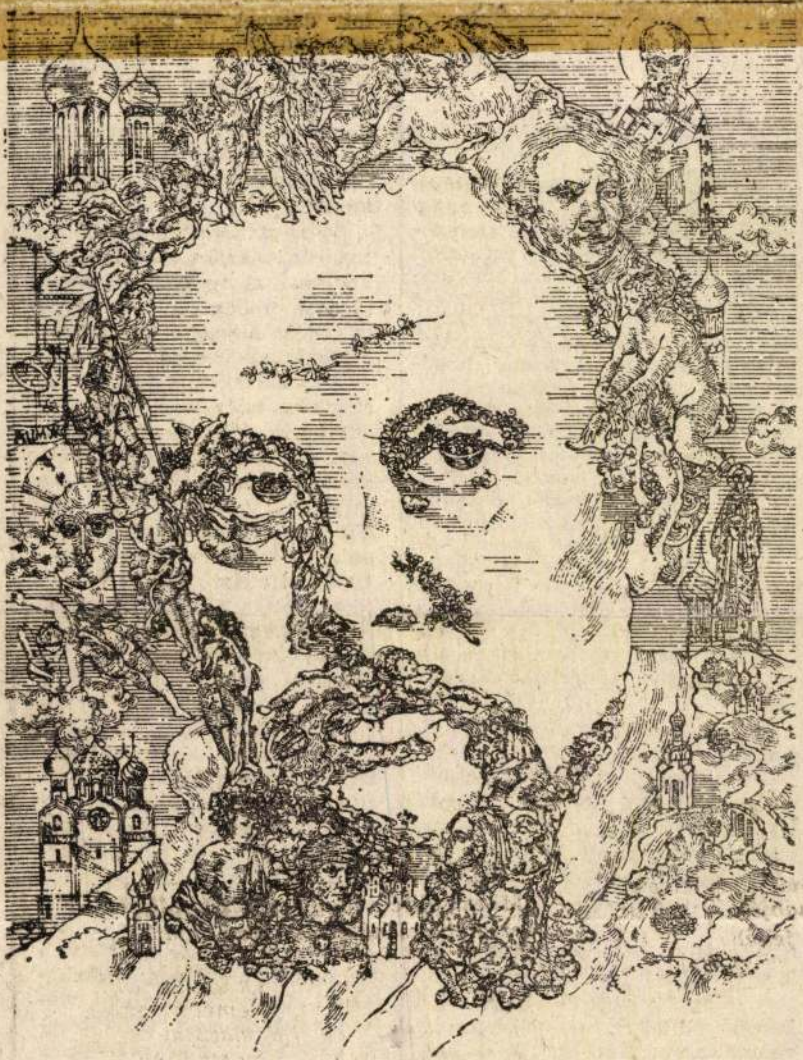

Andor András: Muszorgszkij

Élet és Irodalom, Bp. 1979. nov. 17.

XXIII. évf. 46. sz. 14. lap.

nyára túl nagy szükség volt ebben a darabban. Az egyébként nagyszerű *Horváth Teri*, Őrzse szerepében, minden bizonnyal az antik kórust lett volna hivatva képviselni, vagy némiképp érzékeltetni a nemek egyensúlyát a nemzeti tragédiában. Az eredmény azonban ezt a szerepet nem igazolta, betétszámai inkább kizökkentettek, mintsem átkötöttek volna. A férfiszereplők is meglehetősen értetlenül szemlélték ezeket a magánszámokat. Groteszk elemeket belevinni egy *líraian realista* darabba, mindig kétélű vállalkozás. Shakespeare óta keveseknek sikerült. De folklorisztikus elemeket is felesleges alkalmazni olyan, egyébként elvonatkoztatott játékban, ahol a tér és idő elhitetését az alkotók amúgyis a helyzet drámai erejére és a szereplők gesztusaira alapozzák.

Nem tudjuk pontosan, Dózsa elfogott parasztjai, hajdúi közül hányan állták ki a két hétig tartó éheztetést. A kortárs Szerémi György szerint „... a gulyások, azaz a hajdúk, akiket fogságban tartottak, vagy tízen körülvették. Mekkesen elvíselt: — Ezt szomjúhoztam mindig a pogányoktól a szent kereszt mellett, s íme, most testvérelmtől szenvedem el." Dózsa testének eleven koporsói ránk örökítették vezérük igazságát. S hogy megfordítsam Györe Imre szavait, azt mondom: együttérzek azokkal, akik ettek Dózsából, de egyetértek

darabokat mutattak be a hazai színházak, hanem teljes életműveket keresztmetszetszerűen.

Új színt hozott a szovjet és magyar társulatok együttműködése, a vendégrendezések megszaporodása — ezt szinte mindenki kiemelte. Természetesen jó néhány izgalmas kérdést csupán érintettek a hozzászólók: miért van olyan sok adaptáció, miért kevés az eredeti színpadi mű, vajon minden szempontból megfelelő-e a darabok kiválasztásának mechanizmusa, a közös munka eredményeként miként gazdagodik színházi kultúránk? — töprengett például *Maróti Lajos*. *Olga Kajdalova* szovjet esztéta viszont a hetvenes évekbeli szovjet dráma legátütőbb tehetsége, a fiatalon elhunyt *Alekszander Vampilov* magyarországi bemutatóit elemezte, rokonszenves tárgyi tudással és hozzáértéssel. A *Vadkacsavadászat* vígszínházbeli előadását — *Oleg Jefremov* a Moszkvai Művész Színkecskeméti *Búcsúzás júniusban*-t, továbbá az *Éjjeli menedékhely* Nemzeti Színházbeli előadásával kapcsolatban is elmondta fenntartásait.

Érdekes, hogy éppen egy rendező, *Andrej Goncsarov*, a Majakovszkij Színház főmunkatársa, vette védelmébe az írók

Andor András

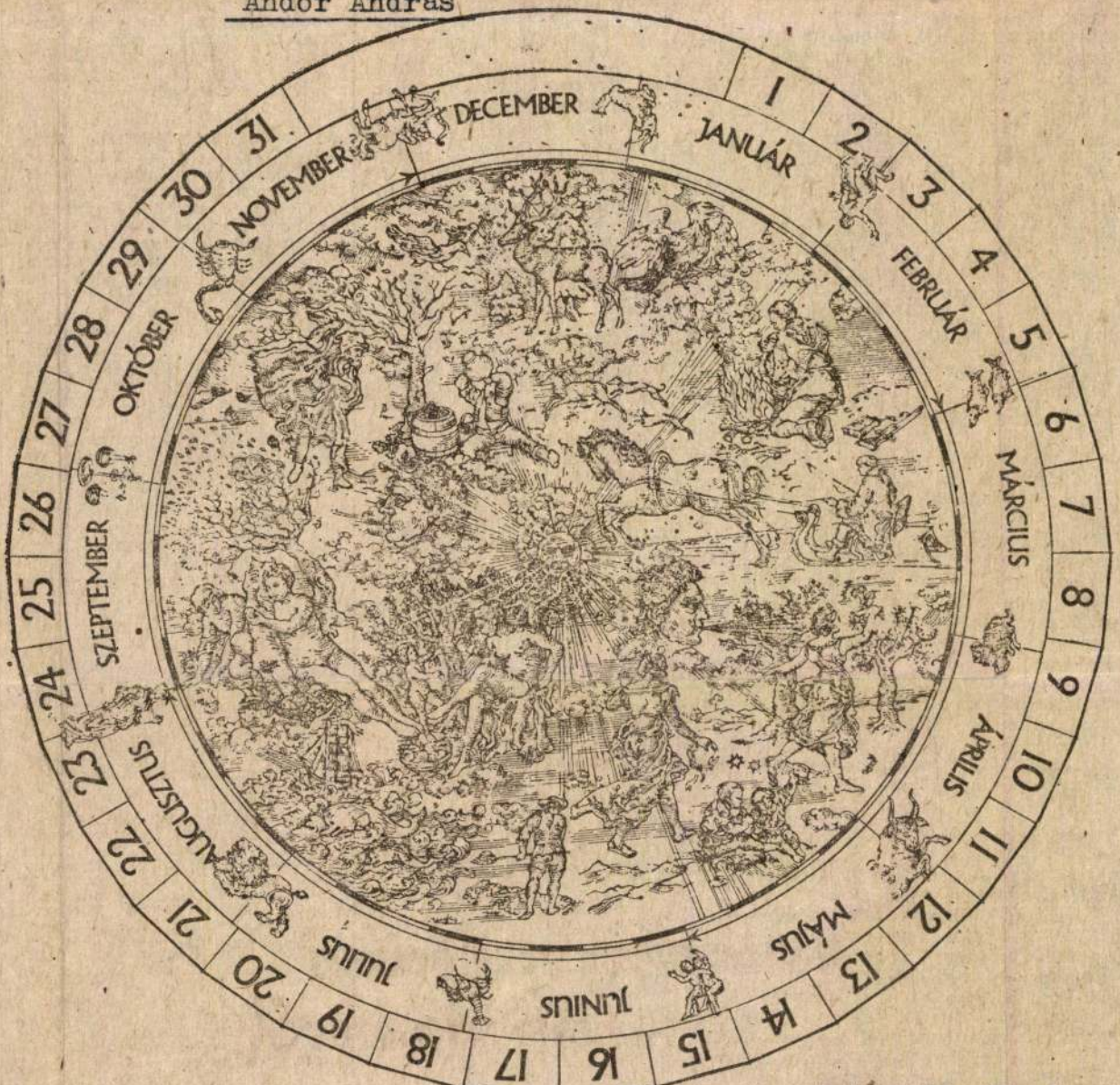

Andor András: Négy évszak

Élet és Irodalom, Bp. 1980. jan. 19.

XXIV. évf. 3. sz. cimlap.

szembesítették, sőismerő vallomást Erzsébet cselédeiből kikényszerítették, bűnrészesség címén rövid úton halálra ítélték és kivégezték őket. Föltehetően azért, nehogy kicsikart vallomásukat visszavonhassák.

Közbevetőleg (Marthy Barna hozzászólására is válaszolva) megemlítem, hogy Rexa Dezső kételyei is szóba kerültek. Mindnyájan ismertük Rexát, tudtuk, hogy kutatásokat folytatott Csejte vára környékén, keresve, van-e a nép között valamilyen hagyománya a kegyetlenkedésnek, egyáltalán él-e emlékezetükben Báthory Erzsébet. Nem talált semmit, ahogy a kortársi levelezésben sem bukkant a szadista rémtettek valamilyen említésére. Rexa gyanúja (amit sohasem írt le) az volt, hogy a már régebben özvegy Báthory Erzsébet beleszeretett egyik cseléd jébe, s meg akart vele szökni Erdélybe. A botránytól rettegő család azonban Thurzó György nádor segítségével feltartóztatta, s hogy az eset ki ne pattanjon, bennfentes cselédeit kivégeztették, Erzsébetet magát pedig életfogytiglani szobafogságra ítélték. (Harangi Lászlóné Boros Vilma dr. tudományos kutató 1979. október 25-én hozzám írt levelében úgy emlékezik, hogy Rexa szerint Báthory Erzsébet a kocsisába volt szerelmes.)

Hetyéssyt érdekelte a dolog. Hónapokon át kutatott, majd 1972-ben megírta tanulmányát. Eszerint Rexa jól sejtette: *Báthory Erzsébetet konstrukciós perben ítélték el.* A jobbágylányokkal való szadista kegyetlenkedéseket a nagyasszony családtagjai találták ki, hogy elterelj ék a figyelmet Erzsébet igazi bűnéről. Ez a bűn azonban nem valamely rangon aluli szerelmi kaland volt, hanem a politikai hűtlenség, a felségárulás, amit a törvények szerint fő-

Waage, 1973.) Rákosné Ács Klára, a neves grafológus megvizsgálva Báthory Erzsébet írását, szintén úgy találta, hogy az írás tanúsága szerint „... gonosz és kártékony volt, embertársaira veszélyes. Lukrécia Borgiához hasonlítható, de az túlfűtöttebb, ő viszont józanabb és tudatosabb volt." (*Kortárs*, 1977. július, 1127. l.)

Legutóbb Nagy László, a 17. század ismert kutatója foglalkozott Báthory Erzsébet perével (*Interpress Magazin*, 1977. 5. szám). Anélkül, hogy Rexa vagy Hetyéssy kutatásait ismerte volna, (utóbbi megtalálható: Országos Széchenyi Könyvtár, Kéziratt ár Fol. Hung. 3033 sz. alatt), ő is úgy vélte, hogy konstrukciós perrel állunk szemben. Hasonló értelemben foglalkozott a perrel a rádió is, az „Olvastam valahol" sorozatban (szerkesztő Kerekes István), 1979. október 29-én. (Sajnálatos, hogy Bajomi Lázár Endre sem Nagy László tanulmányát, sem a rádióban elhangzott beszélgetést nem ismerte cikke megírásakor.)

A vélemények tehát élesen szembenállnak. Függetlenül attól, hogy Báthory Erzsébet szadista (esetleg skizofrén és őrült) volt-e vagy nem, nagyon valószínűnek látszik, hogy a per vagy teljesen kitalált vagy nagymértékben felnagyított vádakra épült. De hogy a dolgok hátterében mi volt, az még teljesen tisztázatlan. Egyetértek Hetyéssy Szilviával abban, hogy „tárjuk fel az igazságot Báthory Erzsébetről". Ez azonban korántsem könnyű: az egyébként is gondatlanul vezetett kihallgatási és perjegyzőkönyv ugyanis hallgat erről, s a korabeli hivatalos iratok sem mondanak semmit. Talán a sokezres számban ránkmaradt családi és baráti levelekből kiderül az igazság.

Benda Kálmán

mai nem [illegible], mely egyszerűen hangulatot hordoznak és a fantáziát, a vers iránti érzékenységet táplálják.

WALDSTEIN ÁRPÁD, MISKOLC. „Tetszett az ÉS január 5-i számában **Ungvári Tamás** cikke, melyben Lengyel Menyhért születésének századik évfordulója ürügyén számos elfelejtett, idegenbe szakadt írónk „rehabilitációját" szorgalmazza. Névsora impozáns és mégsem teljes. Hol van például Ödön von Horváth? ... S a jeles irodalmár ne tudná, hogy Háy Gyula nem azonos kategória Molnár Ferenccel vagy Illés Bélával? Úgy gondolom, hogy ha valaki 1956 után hagyta el az országot és 1956-ban erősen exponálta magát, azt sem kell örökre kitagadnunk színpadjainkról és az irodalomból, de személye kényesebb problémát jelent, mint az ünnepelt Lengyel Menyhért vagy a többi említett rehabilitációja." Hosszú levelét teljes terjedelmében helyhiány miatt nem közölhettük, így a válasz is csak az idézett részekre vonatkozhat. Ödön von Horváth nem volt magyar, noha megtanult magyarul is. Háy Gyula élete és halála dolgában valóban nagyobb távlatokra és nem csak **irodalmi**, de **politikai mérlegelésre** van szükség. Haláláról egyébként megemlékeztünk a lapban, és bonyolult életútját nem tévesztettük szem elől. De ő valóban más „kategória," mint a többiek.

HORVÁTH JENŐNÉ, BUDAPEST. Igaza van: a Varázsfuvola Sarastrója semmiképp sem vezetheti a sötétség országának acélsisakos seregét, lévén, hogy éppen ő a humanitás birodalmának főpapja. Lapunk január 12-i számában nyomdai sorcsere történt. Kritikusunk eredetileg ezt írta: „A beszédes nevű álnok Monostatos a varázscsengő hangjaira bohókás medvetáncot lejt, majd később a sötétség országának acélsisakos serege kétségbeesve hátrál a szelíd Sarastró és tudós papjai villogó kardjai elől."

Andor András, grafikus

BÉLYEGGYŰJTÉS VÖRÖSKERESZT

Telefon: 316-551 vagy 319-190.

Felveszünk: nagykereskedelmi vállalathoz férfi, női fizikai dolgozókat, raktárosokat, szállítmány-kísérőket és adminisztrátorokat — lyukkártyakezelőket. 44 órás munkahét. Telephelyeinkben lönböző kerületekben vannak. Jelentkezés szombat kivételével: Budapesti FŰSZERT Vállalat központi munkaügyi osztálya, Budapest VII., Nefelejcs u. 26. II. ép. II. em.

Akadémia Nyomda felvesz utókalkulációs, valamint üzemgazdasági adatok gyűjtését és feldolgozását elvégző alapfokú számviteli képesítéssel rendelkező személyeket. Jelentkezés a gazdasági igazgatóhelyettesnél, Bp. V., Gerlóczy u. 2. Telefon: 176-163.

Szakképzett dekoratőrt, grafikust, címfestőt felvesz vendéglátó vállalat. Jelentkezést várunk: IX., Ráday u. 61., dekorációs részleg vezetőjénél, hétfőn és csütörtökön 13—16 óra között.

buszjárat áll a dolgozók rendelkezésére.

Új építkezéshez nyugdíjas és mellékfoglalkozású víz-gázszerelőket telesítményberézésben azonnal felveszünk. Szerelő Szakipari Szövetkezet, Budapest V., Arany János u. 18.

Felveszünk betanított munkásokat (férfi, nő) két műszakra, takarítónőt egy műszakra, valamint lakatost és központi fűtés-szerelőt azonnali belépéssel. Cím: UNIPACK Dobozkészítő, Papír- és Műanyagfeldolgozó Szövetkezet, Bp. XIII., Petneházi u. 46. 1139. Személyzeti osztály. Telefon: 401-770.

Nepszabadság. Bp. 1981. ápr. 24.

—: Vöröskereszt

12

Andor András, grafikus

L: Dudás László

– : Bélyegek, blokkok

12.

Esti Hírlap, Bp. 1981. dec. 22.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
1981 JUN 20

ANDOR ANDRÁS

Andor András: A hangyakirály

tipografikája (*B. S*
enyhén archaizált é
könnyen olvashatók,
még fontosabb: az
olcsó. (Tizenkét fori
leg ennyi is marad.)

●

Aligha vitatható, h
történelmi emlékezet
kiirtani próbálták —
kos szellemi asszimil
részleges népirtás fo
merítette. Örvendheti
itt és ma annyi szellemi öncsonkí-
tás után történelmünk javának ön-
rehabilitációja immár jó húsz éve
nem csupán megtűrt, hanem elkö-
telező szükségletként felismert és
gyakorlattá vált. Elsősorban ez ad-
ná tehát e sorozat időszerűségét,
amelynek hat indító kötete itt fek-
szik előttem. *Apáczai Csere János:*
Az iskolák fölöttébb szükséges vol-
táról és a magyaroknál való barbár
állapotuk okairól (ennek végén né-
hány idevágó szemelvény is van az
Enciklopédiából); *Babits Mihály:* A
magyar jellemről; *Deák Ferenc—
Kossuth Lajos:* Párbeszéd a ki-
egyezésről; *Kölcsey Ferenc:* Pa-
rainesis Kölcsey Kálmánhoz; *Szé-
chenyi István:* Az Akadémia körül;
Vajda János: Egy honvéd naplójá-
ból. Korunkban is divatja van an-
nak, különösen a történelem feltö-
rekvőinek, szellemi újgazdagjainak
körében, hogy a históriát cinkelt
lapokkal írják. Ám: *sose újgazdag
az, ki régi szegénységét nem felej-
tette* el. S itt erről van szó. Már a
felsorolásból is látszik, hogy e kö-
tetek együttese nemcsak a nemzeti
létfenntartás, az *emberi* megmara-
dás kérdéseire összpontosít, hanem
arra is, hogy ezt az „örök dallamot"
más és más kor szerzőinek
hangszerén, s minél őszintébben
játszassa el. Ha Apáczai a „forgó-
lant" — Babits minden bizonnyal a
modern „zongora". És ők a „Nem-
zet és haza" című nagy szimfóniát
felejthetetlenül adják elő. De vajon
más — általánosabb — időszerűsé-
ge nincs e sorozatnak?

lommegvetése nem környékezhet
meg. „Ideje hát, hogy felébredj, te
álmos, te mámoros, te hályogos
szemű magyar nép!" — kiáltja.

A reformáció serkentő, felzáró
szellemi flagellánsai közül való,
amilyen majd Ady is lesz. Ám kö-
zöttük — időben ott vannak mások,
ott van Széchenyi, akinek szintén
fáj a „keleti" tunyaság. Az ő első
szava az akadémiára támasztó, az,
hogy: *legyen.* De a második szó,
tudjuk, mindig kérdő: *kié* legyen?
Hisz nem bolhaugrást méricskélő
szofisztikára, „praktikus" zabhe-
gyezésre és mákaprításra való az
akadémia. Nem is Bécs vagy az
egyházi dogma szócsövének, sem a
rangkórságos, finnyás vagy épp fon-
toskodó, netán a *szórakozott tudo-
mány* házául. De a pezsdület, az
eleven nemzeti élet, a megismerés
igazságai, tehát a népszolgálat fó-
rumának. Széchenyi maga mutat
példát, mire való: egy manapság is
fel-felizzó kérdésről, a nyelvi-etni-
kai asszimilációról beszél. „Ugyan
mi magyarok tűrnők-e..., ha bár-
mely hatalom akarna is minket
úgy minden cikornya nélkül saját
mintájára kaptázni?" (*A cikornya*
szó itt a lassú utat, fejlődést, a ki-
térőket s a toleranciát jelenti.)
Egyértelműen a sürgető, falánk,
erőszakos hasonítás *ellen* van. Az
nem megy „parancsra", jelenti ki,
hogy valaki „nemzeti sajátságából
kivetkőzzék". S mondja mindezt
1842-ben, amikor utána idestova
másfél évszázad múltán is (s ki

Andor András grafikus

1982. VI.2. Petőfi S.Gy

Láttuk, hallottuk

- Az idei Könyvhét kinálatának váratlan szenzációját, a jugoszláviai ujvidéki Fórum Könyvkiadó szolgáltatta. Az elméleti fizika uj eredményeinek és a modern képzőművészet szemléletének mélységi összefüggéseiről szól Körmendi Ferenc Fizikai esztétika c. könyve.

- A csongrádi müvelődési házban ezen a héten szombaton nyilik Andor András grafikusmüvész kiállitása. A müvész alkalmazott grafikai munkákat állit ki, pl. filmplakátokat, hanglemezboritókat és bélyegsorozatokat. Itt látható többek között a spanyolországi labdarugó Világ Bajnokságra készült bélyegsor is, amely nem régen jelent meg és máris nemzetközi elismerésben részesült.

Andor Anikó, kertészmérnök, városrendezési szakmérnök.
P. Szabó Ernő: A hétszázegyedik esztendőben. 1.) Folytatás.
Andor Anikó kiállításáról.

Budapest folyóirat, 1988., 6., 12-old.

Andor Anikó, kertész- és városrendezési szakmérnök 2.) Folytatás.
P. Szabó Ernő: A hátszázegyedik esztendőben.

Budapest folyóirat, 1988., 6., 12-13-old.

ében, a végrehajtás
sági ügyek intézésé-
en stb.
akást tavaly a kerü-

a névjegyzéken
ek, de 34-nek még
i az igényeit. Ők
zésre, vagy OTP-

kások átadása?
olyan is van, hogy
egyszobás lakáso-

dig egyszerűen nem
segítek befejezni a

ésügyi és városfej-
tkozott a televízió-
lmondta, hogy egy
zer forinttal nőtt a

mi tulaj
mond e
zsanna,
nácsosa
— A
ra 1982
többlaká
75 száza
zalék eg
1987. de
tettünk i
— *Kir*
ebben gu
— Mi
jól jár,
kap egy
és nem i
jár, mert
rosi örök
lomban
ba sem k

Andor Anikó kertész- és városrendezési mérnök. 3.) Folytatás.
P. Szabó Ilma: a hely, ahonnan indul a városlakó

Ez a hely, ez a település, emberi közösség korántsem olyan fiatal, olyan történelem nélküli, mint amilyennek az új lakók szemében tűnik. Hiszen ott, ahol ma a tízemeletes tömbök sorakoznak, valamikor többnyire kertes házak álltak, s a lakóteleptől nyugatra ma is csöndes utcácskák futnak föl a hegyre. Itt régiek a házak és az utcanevek is: az Óbor, Kőbánya, Gyanta utca jelzi, mivel foglalkoztak az itteniek; a Dömös utca vitt a nyugatról szomszédos falu, Üröm, az Ezüsthegyi utca pedig az északi szomszéd, Budakalász felé.

Vicus Vindonianustól Békafaluig

Hétszáz évvel ezelőtt oklevél említette Békásmegyert, még korábban, 1254-ben a pilisi apátság okiratában Békafaluként szerepelt. Ám nem a középkori telepesek — a honfoglaló Megyer törzs egyik nemzetségének leszármazottai — voltak itt az első lakók. A közelben került elő a világhírű régészeti lelet, a budakalászi agyagkocsi, a tárgyak tanúsága szerint évezredek óta többékevésbé folyamatos itt az emberi település. A rómaiak Vicus Vindonianusnak hívták a helyet, s őrtornyokkal védték a barbárok ellen. Éltek itt illir és kelta törzsek, később szlávok, avarok, a török pusztítás után — akár Kalászon, Ürömön, Borosjenőn — német telepesek építették újjá a falut.

A közösségnek, persze, ünnepekre s az ünnepeken lehetőleg kerek évszámokra van szüksége. No meg megfelelő színtérre, s az alkalomhoz méltó programra. Úgy tűnik, a közelmúltban Békásmegyeren minden szerencsésen találkozott ahhoz, hogy egyrészt a vállalható múlt néhány mozaikkockáját megmutassák a lakótelepen élőknek, másrészt az itt és most épülő környezettel kapcsolatos gondokra és lehetőségekre felhívják a figyelmet.

Az első — ma ismert — középkori okleveles említés évfordulóján már készen volt a Csobánka téri közösségi ház — később, remélhetően, valóban a helyi művelődésnek, közösség kialakulásának színterévé válik —, s kiállítási anyag is kínálkozott. Jó gondolatnak bizonyult, hogy a múltat idéző fotográfiák mellett *Andor Anikó* kertészmérnök, városrendezési szakmérnök eddigi munkásságát mutassák be rajzok, fotótablók, színes diák segítsé-

Budapest, 1988. 6. 12. - old.

gével, s a növényekkel berendezett belső tér az ismeretközlésen túlmutatva, az élmény erejével hívja fel a figyelmet a harmonikussá formált környezet fontosságára.

Andor Anikó kertész- városrendezési mérnök 4. Folytatás
T. Szabó Éva: a hétvégi megyedik részletről.

Andor Anikó 1962 óta a LAKÓTERV munkatársa, 1975 óta irányító tervezőként dolgozik; több mint egy évtizede Óbuda, a III. kerület új lakókörnyezeteinek tervezésével foglalkozik. Óbuda II., III., IV. ütem, a Bécsi úti szabadidőközpont — közismert nevén: a Holdudvar —, a békásmegyeri lakótelep teljes területe, majd a kaszásdűlői lakótelep — íme, tervezői tevékenységének néhány színtere. Előregyártott elemekből készült kertberendezési tárgyaiért 1981-ben formatervezési nívódíjat kapott. Ezeket az elemeket több új lakótelep sétálóutcáin felfedezhetjük; megmagasítják a virágágyásokat, védőgyűrűt képeznek a fák köré, egyben pedig ülő-, pihenőhelyként szolgálnak. Egyfelől megkönnyítik, gyorsítják a parképítők munkáját, másfelől óvják a virágágyásokat a letaposástól, a fiatal fákat a kitördeléstől.

Az előregyártott elemek alkalmazása csak egy részét képezi a környezettervezésnek, ahogyan például a békásmegyeri információs rendszer kialakítása is. A környezettervezés számunkra, laikusok számára alapvetően azonos a parktervezéssel, a panelépületeket jótékonyan takaró fák, bokrok elhelyezésével. A csupasz terep, sivár falak miatt háborgunk elsősorban — erre a szakember, persze, csak egyféle választ adhat maga mentségeként: a lakótelepi környezettervek annyi szűrőn mennek keresztül, míg megvalósulnak, hogy olykor évekkel később készülnek el a kelleténél, s csak töredékeket valósíthatnak meg abból, amit eredetileg elterveztek.

Békásmegyeren, például, pénzügyi okok miatt háromszor terveztették át a környezetet. A pénz már induláskor is kevés volt, később tovább csökkentették a költségeket. A tervezők igyekeztek az eredeti elképzelésekből minél többet megmenteni, de a díszburkolatból előbb aszfalt, majd kavics lett, előbb csak csökkenteni kellett a játszóterek felszerelését, majd egy-két játszóteret egészen el kellett hagyni. Kaszásdűlőn, a Szentendrei út melletti zajvédő gát mögé eredetileg tavat terveztek, a nyári csónakázás, a téli korcsolyázás, no meg a látvány s főként a kedvező mikroklíma kialakítása kedvéért. Kétszeri áttervezés után a tó helyére százhúsz centiméter széles gyöngykavicsos út került.

Budapest folyóirat, 1988. 4. sz. 12. old.

Andor Anikó, kertész- és városrendezési mérnök 5. folytatás.
P. Szabó Ernő: A hétszázegyedik esztendő.

Andor Anikó szerint a lakótelepi zöldterület nemcsak elhanyagolt, hanem kevés is. Újpalotán például 10,25, a szolnoki Zagyva-parti lakótelepen 12,3, az óbudain 3,8 négyzetméternyi zöldterület jut egy-egy lakóra. A zöldterület, a környék beépítettsége miatt, általában nem növelhető, a káros környezeti hatások mérséklésére viszont nagyon is szükség lenne. Osztrák statisztikai adatokat idéz, amelyek Budapesten még megdöbbentőbben hangzanak. Egy átlagos távolságot befutó autó, például, annyi oxigént fogyaszt el évente, mint harminc ember — a hatás ellensúlyozásához mintegy huszonöt öreg fa oxigéntermelésére lenne szükség. Képzelhető, milyen lehet a levegő a lakótelepeken, ahol a parkolóban éjszakázó öreg autók általában sokszor csak hosszas próbálkozás, a motor túráztatása után vágnak neki az útnak.

A többi között a motorizáció káros hatásait ellensúlyozhatják azok az elképzelések, amelyek a geoplasztika jegyében születtek. Andor Anikót pályakezdése óta foglalkoztatja, hogyan befolyásolják a domborzati viszonyok a lakókörnyezet esztétikai, egészségügyi és egyéb értékeit. Szakmérnöki diplomamunkaként írta meg *A geoplasztika jelentősége a lakótelepi mikrokörnyezet alakításában* című dolgozatát. Fejtegetésének kiindulópontját külföldön — főleg Franciaországban — szerzett tapasztalatai jelentették. Nyugat-Európában kezdetben a háborús romok eltakarítása, majd az autópályák építése, a szanálások tették szükségessé nagy tömegű törmelék megmozgatását — közben érlelődött meg a gondolat, hogy a törmelék helyszíni elhelyezése, termőfölddel való lefedése, a terület parkosítása olcsóbb, mint a nagy távolságra való szállítás. A dombokkal tagolt terep a lakókörnyezet értékét is növeli. A domb és a fa együttes magassága immár megfelelően ellensúlyozza akár a tízemeletes házak kedvezőtlen látványát

Budapest folyóirat, 1988., 6., 13-old.

Andor Anikó, kertész- és városrendezési-mérnök, 6.) Folytatási (vége)
P. Szabó Ernő: A hétszázegyedik esztendő,

Lakótelepek és a kor eszmeisége... Igen, szeretve, nem szeretve, mindenképpen néznünk, használnunk kell e telepeket, s lehetőség szerint olyan összefüggésrendszert kell kialakítani körülöttük, amely a tér és az idő valódi részévé változtatja őket. Ezért dolgozik — másokkal együtt — a környezettervező, de más feladatokat is szívesen vállal. (Andor Anikó az utóbbi években jó néhány kiállítás installációját tervezte meg, filmekhez, televíziós műsorokhoz készített látványterveket. Több új budapesti szálloda, közintézmény belső dekorációja is az ő elképzelései nyomán készült — a Budapesti Kongresszusi Központhoz készült terveiért kertépítészeti nívódíjat kapott 1986-ban. Kedvet érez az intimebb műfajokkal, terekkel való foglalkozáshoz, annál is inkább, mivel kedvenc területe a szárazvirág-kötészet, e populáris szinten, de igen magas, mondhatni művészi színvonalon is gyakorolható virágkötészeti ág.)

Budapest folyóirat, 1988., 6., 13-old.

Andor Anikó

született: 1942.Budapest

Tanulmányok:

1964-1969. Kertészeti Egyetem, Táj- és Kertépítészeti Kar, okl. táj- és kertépítész mérnök

1978-1980. BME Építészmérnöki Kar, okl. városrendezési-városgazdasági szakmérnök

Munkahelyek:

1970. LAKÓTERV, tervező, majd a Környezettervezési Osztály vezetője

1995-től önálló iroda – LAND-A Táj- és Környezettervezési Műterem

Oktatói tevékenység:

1977-től Kertészeti Egyetem Táj- és Kertépítészeti Szak, adjunktus

1983-1986. Ybl Miklós Műszaki Főiskola, adjunktus

1987-1998. Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Kar, adjunktus

1994-től az Urbanisztikai Intézet államvizsga bizottságában tag

1996-tól a Magyar Iparművészeti Főiskola Építész Karán meghívott előadó

Kitüntetések:

1981. Formatervezési Nívódíj

1985. Munka Érdemrend Bronz fokozat

1986. Kertépítészeti Nívódíj

1997. Ormos Imre Emlékplakett

1997. BME meghívott előadója oklevél

1997. Köztársasági Elnöki Ezüst Emlékérem

Graphisoft Park látványterve /
Design of Graphisoft Park

Megvalósult munkák:

Komplex terep- és környezetrendezési munkák:

Budapest- Óbuda, Békásmegyer, Kaszásdűlő,

Budapest, Római úti lakónegyedek

Salgótarján, városközpont, Pécskő úti lakótelep

Sopron, József Attila lakónegyed

Műemléki együttesek:

Óbuda, Klarissza kolostor – Mókus utca

Óbuda, Zsinagóga előtti középkori tér

Visegrád, Mátyás király Palota és Múzeumkert

Intézmények, gyalogos utcák:

Bank Center, Bp. V. Szabadság tér

Vértanúk tere, Nagy Imre emlékhely

Deák Ferenc utca – „sétáló" utca

ORFK-BRFK-TOP székház és iroda

Kulturális és oktatási intézmények, parkok:

GRAPHISOFT Park, Óbuda, Záhony utca

Budapest Kongresszusi Központ – Gesztenyéskert

BME-ELTE Informatikai épület, Budapest, Egyetemváros

Boros Pál

(életrajza megjelent az ÚMÉ 1999/1. számában)

Helyek, házak, emberek viszonylagosságáról

(...) Apámról is írtam, a cikk az Architectural Digest-ben jelent meg:

„Amikor apám hatvanöt éves volt, én meg huszonhét, azt hittem, hogy ő már nagyon öreg. Elmondtam neki, hogy szerintem mennyi élményt nyújthatott számára az építészet. Meglepett, amikor közölte, hogy soha semmilyen élményt nem nyújtott a foglalkozása, amelynek nem a művészetekhez van köze, csakis a számvitelhez. Éreztem, hogy itt valami nincs rendjén, hiszen egészen addig a pillanatig éppenséggel azt igyekezett elhitetni velem, hogy az építészet jó kis buli.

Ma már értem, milyen lovagias volt az apám, amikor egészen addig a pillanatig nem árulta el az igazat. Amíg a két testvérem meg én fel nem nőttünk, azt az illúziót táplálta bennünk, hogy pompás dolog az ő hivatása, és alig várja az újabb jó kis szakmai kihívásokat, amelyek kemények ugyan, de remek szórakozást kínálnak. Az igazság azonban az volt, hogy a Nagy Gazdasági Válság, majd pedig a második világháború éveiben szinte minden építkezés megszűnt. Apám is alig kapott munkát. Negyvenöt és hatvanegy éves kora között gyakorlatilag nem volt megrendelése. Boldogabb korszakban ezek lehettek volna az ő legszebb évei.(...)

Amikor azután, ha a gyerekei nem is, de a jólét visszatért Indianapolisba, apám betársult egy új építész cégbe, ahol messze ő volt a legidősebb. A hírneve továbbra is töretlenül ragyogott. A városban mindenki ismerte és nagyon szerette, mellesleg ő alapította a Gyermekek Múzeumát, ami ma már világhírű. Különösen a Bell Telephone irodaházával aratott nagy tetszést, ez az Északi Meridian utcán áll. A terv persze még a nagy tőzsdekrach előtt készült.

A háború után a Bell cégnél elhatározták, hogy új emeleteket húznak az épületre, az első nyolc emelet stílusában. Nem az apámat bízták meg, holott nem volt sem szenilis, sem iszákos, és egyáltalán nem volt rossz bőrben. De a Bellnek az egyik építész olyan, mint a másik. A Bell megrendelte a munkát, a kivitelező meg kivitelezte. Jól. Ennyit az építészet gyönyöreiről. (...)

És ahogy most megpróbálok visszaemlékezni arra, hogy milyen is volt az én apám, amikor a gyerekeit kellett eltartania és alig kapott értelmes feladatot, eszembe jut egy hasonlat. Apám mint Csipkerózsika. Alszik a rózsaágyban, várja a herceget. Erről viszont természetesen az jut eszembe, hogy minden egyes építész, akit ismerek, akár jól megy sora, akár nem, mintha egész életében várakozna. Egyre csak várják azt a nagylelkű, törődő ügyfelet, aki lehetővé teszi, hogy szárnyaló képzeletű művésszé változzanak át. Akinek megszülettek.

Szóval, az apám életét felfoghatjuk igencsak szomorkás tündérmesének is. Apám: Csipkerózsika."

Kurt Vonnegut: Halálnál is rosszabb, részlet

ANDOR ANIKO

PANORÁMA

A fiatalokban a bizalom

Ez a tér az események tere lesz, a nap 24 órájában más-más funkciót tölt be

Van, akinek az a hivatása, hogy már akkor egy városnegyed életéről álmodjon, amikor ott még munkagépek dübörögnek, száll a por, és még a leglojálisabb lakó is dörmög. Ilyen ember Andor Anikó környezettervező, a Land-A Táj- és Környezettervezési Műterem vezetője, Ybl-díjas táj- és kertépítész, aki nem kisebb feladatot kapott, minthogy elképzelje, hogyan fogják mindennapjaikat élni a MOM PARK lakói és látogatói.

A MOM területe valamikor zárt ipari terület volt, s most egy minden oldalról átjárható terület lett. Közel a Gesztenyés Park, amely a kerület legnagyobb zöldterülete, s nem feledhetjük el, hogy a Kongresszusi Központ révén a környék kiemelkedő kulturális szerepet tölt be. Az átjárhatóság a másik oldalról nézve is fontos szempont, hiszen ott megannyi oktatási intézmény található.

Hogy miért fontos az átjárhatóság, hogy a zártság végleg megszűnt ezen a területen? Nos, az átjárhatóság által lesz, lehet nagy „élet" a MOM PARK központjában, amiben reménykedem.

Nem csak, s nem is elsősorban a célforgalomra gondolok, bár „élet" alatt nyilván ezt is értem. A háttér lakóterületek fontosságára utalok, amelyek olyan parkterülettel gazdagodnak, ahol sétálni, nézelődni lehet.

A lakóházak előterében létrehozott park, amely az irodaházak és a lakóépületek között ék alakban húzódik, a lakóépületek előtti déli tájolású, növényekkel gazdagon betelepített, padokkal, teraszokkal kiegészített sétány, mely kis üzletekkel, kávézókkal reményeim szerint speciális közönséget vonzanak. E kellemes zöld előterekben várhatóan a lakók is szívesen tartózkodnak majd.

A háromezer négyzetméteres, összefüggő parkfelületet sűrűn fásítjuk, többszintes növénytakaróval látjuk el. Buczkó György térplasztikája itt visszapillantás lesz a múltba: mint egy lencse idézi majd az egykoron nagy hírű Magyar Optikai Műveket. Alatta feszített víztükrű, hétszer hét méteres medence lesz, kivilágítva, mintegy hangsúlyos pontjaként a központi, általam csak Fórum térnek nevezett parkközpontnak.

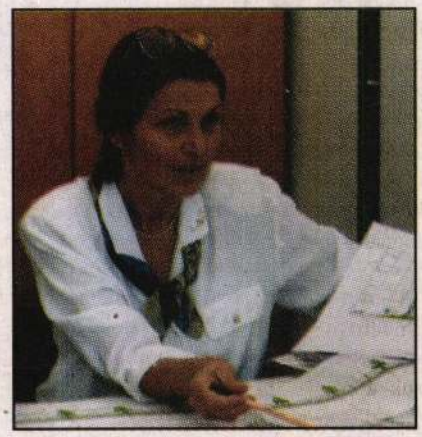

Andor Anikó Ybl-díjas kertépítész

Minden reményem, hogy ez a tér az események tere lesz, hiszen minden adottsága megvan, hogy a nap huszonnégy órájában más-más funkciót töltsön be.

Mivel a terület „jó benapozású", ezért délelőtt ideális helye lesz a babakocsiban gyermeküket sétáltató kismamáknak, az idősebb, levegőző lakosoknak.

Ugyanez a tér délben, a bankokból, irodaházakból ebédidőben, a szabadban pihenni vágyók tere lehet. Gondolom, itt megvalósulhat az ebédidő a szabadban, amelynek bárhol a világban szemtanúi lehetünk.

Délután a munkából hazatérők, a fiatalok, a moziba tartók találkahelye lehet, este pedig diszkrétebb sétatérként szolgálhat.

Meglehet, a gördeszkások is tanyát vernek majd itt, hiszen az olasz lépcső mellett hosszan elnyúló rámpa erre is ideális terepet nyújt.

A Fórum tér, nagysága folytán, s mivel akusztikája minden bizonnyal erre megfelelő lesz, adott esetben szabadtéri rendezvényeknek is ideális helyszíne lehet. Nem tagadom: a párizsi Pompidou-központ hangulata kísértett, amikor a környezet tervein dolgoztunk. E hangulat kialakulásának garanciája a fiatalság és az oktatási intézmények közelsége lehet. Nem véletlen, hogy mindenekelőtt a fiatalságban bízom, hiszen a tervezés mellett tanítok is. A fiatalok majd belakják a MOM PARK-ot is.

Azt se feledjük, hogy itt van a MOM Kulturális Központ, ahol továbbra is gazdag a program kínálat! Aligha tévedek, ha azt állítom, hogy az emberek nagyon gyorsan megtalálják majd az utat a MOM PARK kulturális lehetőségeinek kiaknázásához.

A hely megfelelő akár egy szabadtéri szoborkiállításhoz is, amihez nem csak Heller Zsuzsa „eozinmázas" térplasztikája, vagy Buczkó György alkotása, hanem Gulyás Gyula carra-rai márványból készült plasztikája is inspirációt adhat. A három óralapot szimbolizáló térplasztika ugyancsak a MOM-ra, a múltra emlékeztet.

Ezek most még csak álmok, de álmok nélkül nem lehet tervezni! Mindannyian, kik e munkában részt veszünk, reméljük, hogy terveinket rövidesen megvalósulva is láthatjuk!

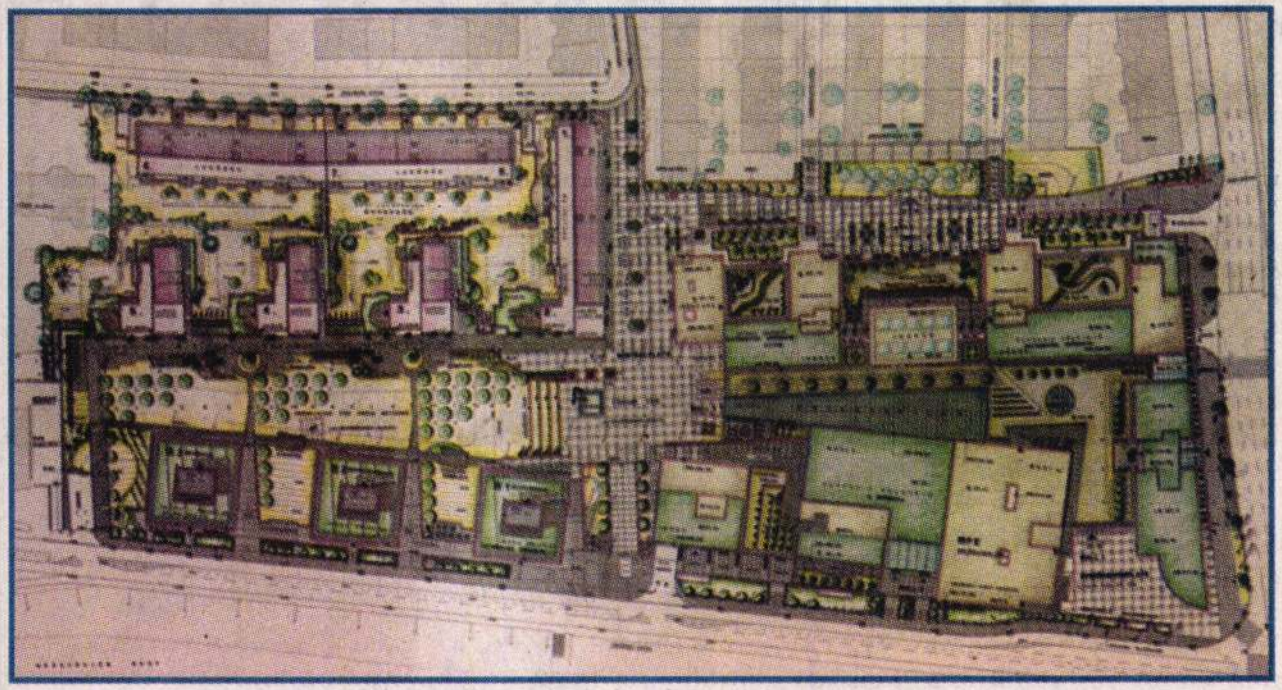

Az átjárhatóság által lesz nagy élet a MOM PARK-ban

INFORMÁCIÓ

Irodák:
MOM PARK Projekttársaságok
Hajós Mihály, 1126 Budapest
Nagy Jenő u. 12.
Telefon: 212-0494

MOM PARK CENTRUM:
IAB Gmbh
D-60323 Frankfurt
Fax (D): 0049-69-972085-0
Tel./fax (H): 200-1440

Lakások:
MOM PARK Projekttásaságok
Nőth Judit, Győrffy Péter
1126 Budapest, Nagy Jenő u. 12.
Tel.: 212-0494, 202-3931

www.mompark.hu
mompark@bhg.de

Válasz a kihívásokra

Folytatás a 2. oldalról

Sokan mondják, s van benne igazság, hogy olyan nagyságú fejlesztésre váró területek, mint évekkel ezelőtt a MOM volt, ma már nem állnak rendelkezésre. De gondolnunk kell a Dunapartra, ahol olyan, ingatlanfejlesztési szempontból kiemelkedő tulajdonságú területek várnak még beruházókra, amelyek kevés világvárosban adódnak. Távlati terveinkben mi is ilyen elképzeléseket dédelgetünk.

Otthonainkat kulcsrakészen adjuk át, a 74 m² alatti lakásaink már mind elkeltek

Térjünk vissza a jelenre, a MOM PARK-ra: ahogy az épületek lassacskán megkapják végleges megjelenési formáikat, egyre inkább gyarapodnak a pozitív vélemények. Ismét meg kell erősítenem: az épületek külső burkolatának megválasztása utólag is igazolódik. Annak idején, bizonyos fokig a gazdaságosságot is figyelmen kívül hagyva, inkább a város tradícióit követve, a meleg, süttői mészkőburkolat mellett döntöttünk. S ma már látszik: ez a külső felület érdekes elegyét adja majd annak, amiről a bevezetőben beszéltem, a modern építészet funkcióegyesítési igyekezetének és a hagyományos városkép megőrzésének. Ma sokan inkább az olcsóbb portugál, spanyol, horvát burkolatot részesítik előnyben. Ezzel szemben mi, tanulmányozva a századfordulón épült budapesti középületeket, a süttői mészkő mellett döntöttünk. Természetesen e mögött a külső mögött a Schörghuber cég hagyományainak, filozófiájának megfelelő, rendkívül magas műszaki-technológiai színvonalú belső épületgépészeti technika jön létre, amely szükségszerűen meg is drágítja a kivitelezést. Ezért sem könnyű sikereket elérni az irodabérleti piacon mára kialakult éles versenyben.

Úgy tűnik, hogy több világcég igyekszik olyan körülmények közé települni, mint amilyeneket otthon is megszokott, akár New Yorkban, akár Londonban, akár Párizsban. Ilyen világcégekkel kötött szerződéseink alapján kötötték le a létező irodaterületeknek hatvan százalékát. Jó mindez a kerületnek és a fővárosnak is, az így befolyó építmény- és iparűzési adók jelentős bevételeket hozhatnak, számításaink szerint évente akár háromszáz-négyszázmillió forintot. Ehhez jön még a foglalkoztatás növekedése, valamint a pénzben nehezen kifejezhető esztétikai és urbanisztikai előnyök, amelyek a MOM PARK működésével érezhetővé válnak.

A multiplexmozi tervezett belső látképe

Nem csak sörfőzde

Látványkonyha a javából

Folytatás a 3. oldalról

Megtudhatjuk, hogy milyen ételhez, milyen sört igyunk, és hogy milyen ízhibák lehetnek. Az elsődleges cél az

Az SAP beköltözött

Az első „éles" lakó elégedett

A toronyházak egyikének első „éles" lakója a német SAP szoftvercég, amely a világ egyik vezető cége, s amely Magyarországon is az integrált vállalatirányí-

tudunk teremteni munkatársainknak, az ide látogató ügyfeleknek, akik – s ez nem utolsó szempont – könnyen tudnak parkolni. Buda szívében, a város közepén, egy-

Andor Attila

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Andor Attila

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1979 SEP 16

1021

Andor Attila rajza

kaidom és
től függőe
24 órás üg
sok a mu

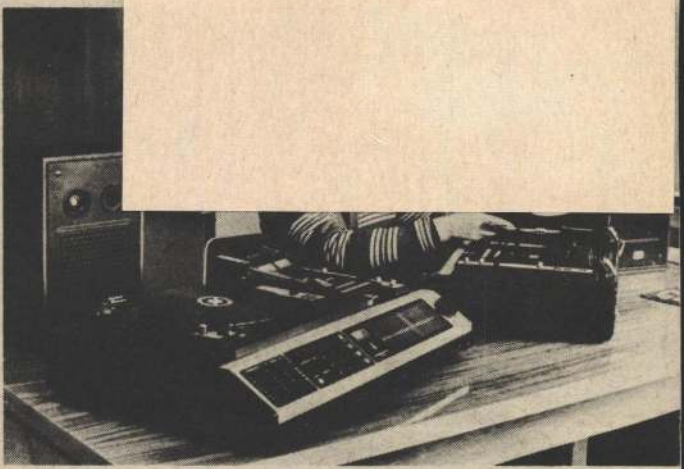

Sztereo hangfalakat, asztali és nagy rádiókat, mágneses hangtechnika rendszereket stb. bocsát ki Rigában a Radiotechnika Termelő Egyesülés, melynek termékei külföldön is népszerűek. Nemrég fejezték be egy új ké szüléksorozat kidolgozását az egyesülés tervező mérnökei. Egyikük, a Me logyija — 106 Sztereo (képünk) jelzésű, úgynevezett zeneközpont egy első osztályú tranzisztoros rádiót, egy lemezjátszót, egy kazettás magnetofon és két hangfalat képes üzembe helyezni. Az idei újdonságok közé tartozik a Riga 110-es rádió-vevő, amelyet kazettás magnetofonnal is ellátták. Az új termék a népszerű Riga 104 rádiót váltja fel. **APN — KS**

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 JAN 13

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Andor Attila, grafikusművész

DN HÉTVÉGE 9.

1021

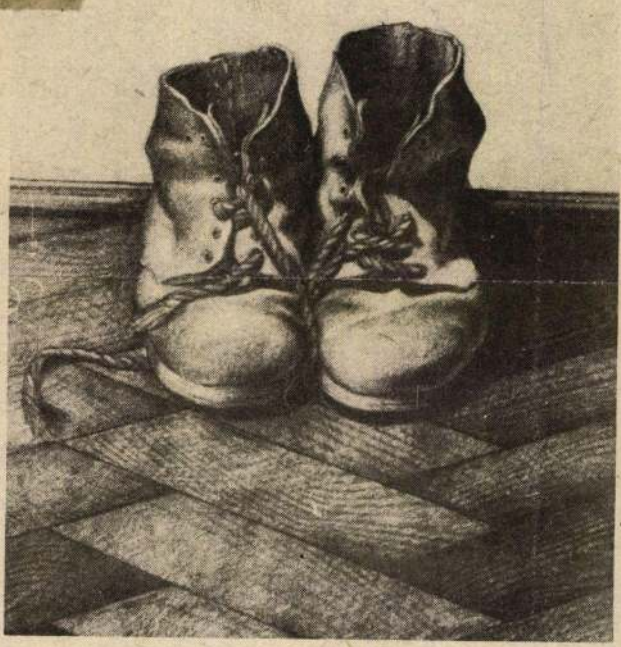

Andor Attila: Régi telek emlékezete

DN HÉ

Televízió

Irodalmi barangolások kamerával

A jó ötletek általában nagyon egyszerűek. Mi lenne, ha az irodalmat nem úgy próbálnánk megszerettetni, hogy csak szavaljuk a verseket, hanem úgy, hogy az előadás mellett teljes képet próbálnánk adni a környezetről is, ahol a vers született.

Igen, valami hasonló volt a célunk, — mondja Farkas Katalin, a televízió irodalmi és drámai főosztályának szerkesztője. Teljes képet persze nem biztos, hogy sikerül rajzolnunk, de azt szeretnénk, ha a nézők teljesebb élményt kapnának. Tizenkét — harmincperces — filmben reméljük a magyar irodalmat megszerettetni, s ezek készítése során eljutottunk azokra a helyekre is, ahol az alkotások idején a költők, írók jártak. Ezen az úton segítsé-

A somogyi címe —. E hely poétának való — január 19-én 17.10-kor kerül sugárzásra, s nemcsak rendezője (Babiczki László), hanem szerkesztője (Bükkösdi László) is pécsi. Babiczki László egyébként az egész sorozat rendezője. Még egy pécsi „szereplője" volt a filmnek: Tüskés Tibor, aki a film szakanyagát írta.

Kalauzunk Somogyban Takáts Gyula költő, a közreműködő művészek pedig a kaposvári Csiky Gergely színház művészei: Rajhona Ádám, Mucsi Sándor, Kun Vilmos, Nagy Anikó, Czakó Klára, Mihályi György.

Az ő segítségükkel idézzük fel Csokonai, Berzsenyi, Szabó Lőrinc, Fodor András verseit, s ha költészetükről — természetesen — teljes képet nem is

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Andor Attila grafikusművész

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
1980 [illegible] 2 4

1021

DN HÉTVÉGE 9.

Andor Attila: Nővérem

Televizió

ANKA-SHOW

— „A mohácsi sokác kisány mi szeretett volna lenni?" — faggatja Füzes János riporter Kersics Ankát, a Zeneakadémiától a Karavánszerág című zenés Tv-műsor elején. — „Bohóc" — vallja be Anka. Mégis énekesnő lett, Kodály Zoltán tanítványa, a Zeneakadémia első nemzetiségi hallgatója, népi kollégista. Az akadémia elvégzése után, az ötvenes években Magyarországon sehol sem szerződ-

levízió segítségével a karavánszerájba látogathat el a néző. A művészettörténet kedvelőinek örömére Constantinus vízvezetékét, a Hagia Sophiát és a Kék Mecsetet is felvillantja a kamera.

Az énekszámok közötti szünetben, a művésznő elmeséli élete egy-két izgalmas epizódját.

A zenés beszélgetés Kersics Ankával február 24-én látható a televízióban. A zenei kíséret

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Mecseki Bányász

1979 NOV 13

Andor Attila, grafikus

1021

1979. november 13., kedd

Bányászportré. Andor Attila grafikája.

Cél: a kiváló cím

A Müller-brigád ismét biz

Kevés az olyan üzem a Mecseki Szénbányáknál, ahol egy-egy brigád munkája, teljesítménye döntően meghatározná az összüzemi eredményeket. A feladatok, többnyire megosztva jelentkeznek a kisebb közösségek tevékenységében. Elsősorban munkahelyi sajátosságok és a munkavégzés jellege magyarázza, hogy a Külfejtési Üzemnél dolgozó Müller-brigád — kissé rendhagyóan — mégis olyan feladatokat végez, amellyel mintegy hatvan százaléknyi részt vállal az üzemi termelésben. Ha feladatát a várt szinten teljesíti a brigád, akkor az üzem szakmai tervével sem lehet különösebb baj. Bár a közösség tagjainak zöme az üzem születésétől kezdve együtt dolgozik az energiát adó fekete kincs megszerzéséért, Müller Lajos csa két év óta áll a közösség élén, és irányítja tagjainc munkáját.

— Úgy érzem, a két é nagy előrelépést jelentett brigád életében. Aktívab mozgékonyabb és a kieme feladatok gyors megvalósítá sára is alkalmasabb, kapha több lett a közösség — mondja a brigádvezető, a már nem ismeretlen az o vasók számára, mivel az ő ve zetésével tavaly is kiemelked eredményt értek el: a trösz ti versenyben megszerezték kitüntető második helyet. — Az idén még keményebb mun kára volt szükség, mert me netközben több tényező fékezte a termelés lendületé Elsősorban a gépek üzemké pességével volt baj.

Az üzem vezetői a tőlü független tényezők miatti ne

Legjobbak a Villamos Üzemben

Többletmunkát

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Andor Attila, grafikus

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1980 AUG 3

1021

Andor Attila: Öregasszony

is. Az egyik
sít bosszút e
férjeket ért
kal elkövete
felbőszült f
zetes Calixt

Seb
Hatvanon felül...

csökken az aktivitása. A nyugdíjas kor azonban nem jelenti a tétlenséget, s nemcsak a munkában, hanem a mindennapi mozgásban sem. Hogyan lehet a kornak megfelelően mozgásban gazdag, s mégsem megerőltető, egészséges életmódot kialakítani? Ehhez ad tanácsot az orvos, Nógrádi Erzsébet kérdéseire.

GRADISCEI IRODALMI REMEKEK

A hétfői szerbhorvát nyelvű műsorban gradiscei irodalmi remekek szólalnak meg Karagics Mihály válogatásában. Kedden Kricskovics Antal szerkeszti „Az ifjúság hullámhosszán" című összeállítást, melyben többek között vezető beosztású fiatalok szólalnak meg. Szerdán dr. Szita László írását olvassák fel, melynek címe: Így éltek őseink... Csütörtökön azt kutatja a riport, hogy milyenek a szolgáltatások a nemzetiséglakta Katymáron. Pénteken a drávaszögi menyecskekórus énekel.

RESTAURÁTOR KŐMŰVESEK

Érdekesnek ígérkezik Gráf Vilmos hétfőn elhangzó német nyelvű riportja, melyben restaurátor kőművesekkel beszélget munkájukról. Reil József keddi riportjának közérdekű témája a beilleszkedés. Ezúttal olyanok mondják el erről véleményüket, tapasztalatukat, akik faluról kerültek a városba. Hetényi Árpád a mai építészetéről készített riportot, melyet csütörtökön közvetítenek. Pénteken a nyaralók számára hangzik el 30 perces összeállítás információkkal, rövid útikalauzokkal, zenés kívánságokkal. A vasárnapi műsorban a baranyai népi mondákról szól dr. Vargha Károly írása.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-736

Andor Attila
grafikus

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1981 DEC 2 8

Dunántúli Napló

10.21

ÉDESANYÁM. (Andor Attila rajza)

ízások

gali tehenészeti telepén

Felemelik felelősség

A január elsejé
pénzügyminiszteri
ben az Állami Bi
telező gépjármű
évi díját.

A magán-autótu
forintot, a köz
üzemben tartói é
forintot, a motori
rintot fizetnek é
gássérültek, akik
miniszter rendel
mentes üzemany
továbbra is me
tése alól. A ká
vábbra is változ
ti, hogy a kötel
ségbiztosítás a
adásával egyid
életbe lép, s a
Állami Biztosító

Nem változik
zetés, s a díjig
sem. A befizé
KPM vizsgabizt

Andor Béla

festő

Műcs. kiáll, 1933 tól
Fipics 109. l.

BUDAPEST
9 10 NOV -5-7

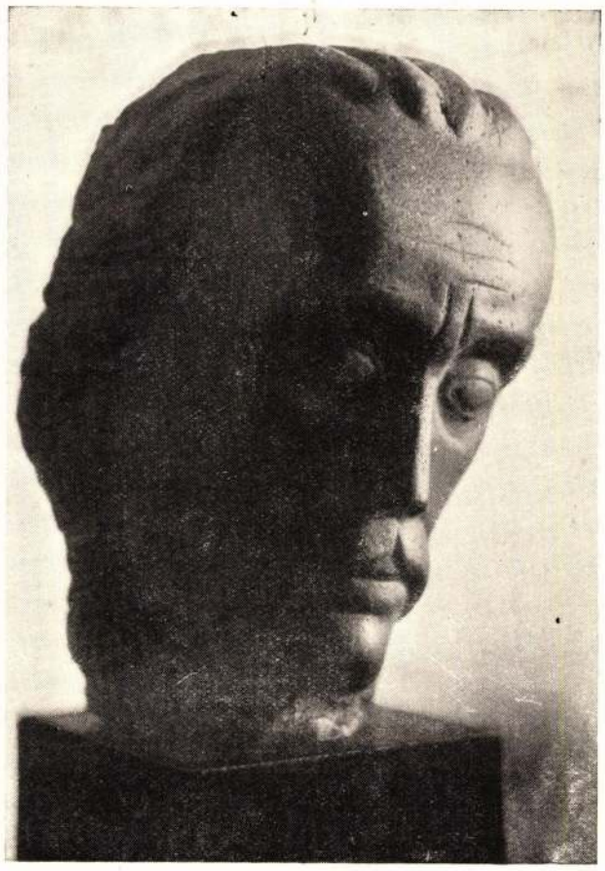

Borsos Miklós: Önarcmás

küli borbélysegédek és elárusító kisasszonyok érzelmes történeteket játszottak (a film azóta is hű maradt eme tradiciójához, betegesen szeret „felfedezni") amíg a vállalkozó tőke annyira megerősödött, hogy még erősebb szeretett volna lenni. Ekkor kezdték gyártani az elmult korok világát, teljes élethűséggel, tizezer statisztával és valódi keresztrefeszítéssel. Megszületett a Cezarina és többi társa. De lényegükben ezek a filmek nem különböztek társaiktól, a tiszta szerelem és az erény diadala maradt ezután is a hajtóerő, csupán azzal a különbséggel, hogy most már a főhősön és a főhősnőn kívül tízezer statiszta is művelte a tiszta szerelmet és gyakorolta az erény diadalát. Az erény és a filmgyártók diadala tökéletes volt. Hiszen a film vizuális művészet, létezése csupán optikai csalódás, káprázat, a filmek gyártóinak tehát nem lehet egyéb célja a nézők elkápráztatásánál. Súlyos dollárokkal fizetett „írók" naponta harminc válfaját agyalták ki számukra a becsületes és gazember harcát a Nőért, aki nőben volt a legszőkébb, szendén mosolygott vagy ábrándosan, de mosolygott, s nélküle a jó mindig elnyerte Őt, mint erénye jutalmát.

Ennyi a filmgyártók tudománya, ez tökéletesen elégnek bizonyult, mivel szinte korlátlan összegek állottak a produkció rendelkezésére, az optikai csalódás tökéletes megvalósításához, hogy a néző lehetőleg egyáltalában ne vegye észre: itt nem ő róla van szó, nem az ő életéről, hanem olyasmiről amihez semmi köze sincs, nem is volt és nem is lesz soha. A néző pedig ült, káprázott és eltürte amit a pergő képek meséltek neki.

Közben néhány zavargó momentum merült fel. Ilyen volt pl. a „Dr. Caligaris" a háború utáni idők első és azóta is egyetlen expressionista filmje, amelynél különbet máig sem készítettek. A másik különösen zavaró momentum egy bajuszos és sétapálcás kis csavargó volt, nagy sötét szemeivel csélára álló kemény kalapjával, akit otromba bakancsaival a burleszk egyszerűségéből egyenesen az emberiség legmélyebb és legfájóbb problémáiba kacsázott bele.

Van e valaki, aki elfelejtheti Charlie Chaplint midőn az aranymezőkön csetlik, vagy felfújja az összegyürt papírcsillagot s torz fintorral bámul a távolódó cirkusz után.

Nos a filmgyártók mindent elkövettek, hogy feledtessék. Nem kímélték sem pénzt, sem munkát — mások munkáját — s ontották tovább a káprázatos giccset. De a nézőt már nem lehetett oly könnyen félrevezeni. Mást, többett követelt, amit az amerikai filmtőke nem tudott s nem akart megadni néki.

Ekkor kezdődött a néma film válsága.

Természetesen ez a válság sem volt önálló jelenség, ilyen nincs, minden esemény az okok és az okozat láncolatának az eredménye. A film válságba jutott, mert a nézők szeme kinyilt egy résznyire és meglátta, hogy a vászon idegen, hazug emberek, idegen hazug történetekkel akarják félrevezetni. A film válságba jutott, mert válsággal küzdött minden művészet, amelyekre nem éppen most, évezredek után unt rá az emberiség, hanem amelyek éppen most évezredek után lettek árulói hivatásuknak s hazug mesterkélt nyelven beszéltek az őszinte és egyszerű fülekhez. Végül válságba jutott mert váltságba volt a társadalom is amelyhez szólók mint a beteg szervezet része, nem maradhatott egészséges, a ragály átterjedt reá is.

A tőkések természetesen fűhöz-fához kapkodtak segítségért. Eszközt kerestek, hogy a mozikból lassan elmaradó tömegeket visszaédesgessék a vászon elé, hogy ismét csalódásokba ringathassák. Hogy ismét elhitessék vele számtalanszor azt a hazugságot, amiket már számtalanszor elhitt.

Ez az eszköz — amelyre végül rátaláltak hangfotografáló készülék volt.

S ime a hangos film — mint poraiból megelevenedett Főnix diadalmasan szárnyra kelt a némafilm bárgyulságának roncsaiból.

A szerkesztésért felel: **Kende Béla**
A kiadásért felel: **Erdős Imre** kiadótulajdonos
A szerkesztében közreműködik: **Pogány Ödön**

Andor Béla: Sz. Ferenc és a gerlék

Művészet. 1937. 7 sz.

A Péti Só pavillonja
Tervezte: Petry Béla és Zslinszky József

Foto Vadas

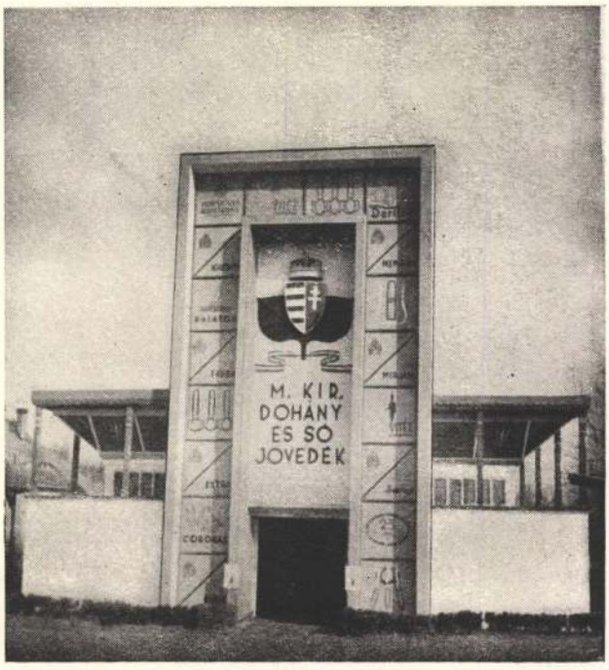

A M. Kir. Dohányjövedék pavillonja
Tervezte: Antal Dezső

Foto G R.

A Mezőgazdasági kiállításról

Szörényi—Malomvizi terv

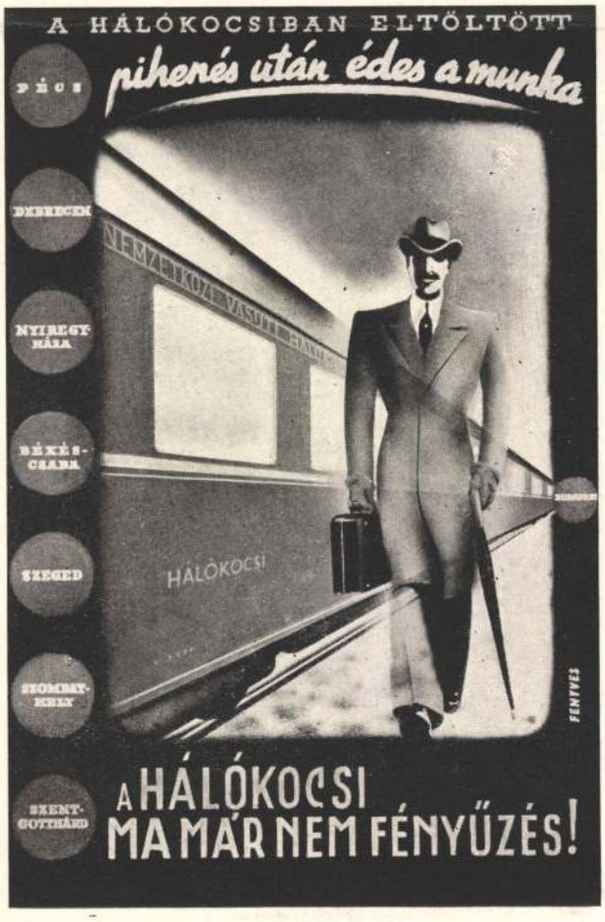

Fenyves terv

A szerkesztésért felel: **Kende Béla**
A kiadásért felel: **Erdős Imre** kiadótulajdonos
A szerkesztében közreműködik: **Pogány Ödön**

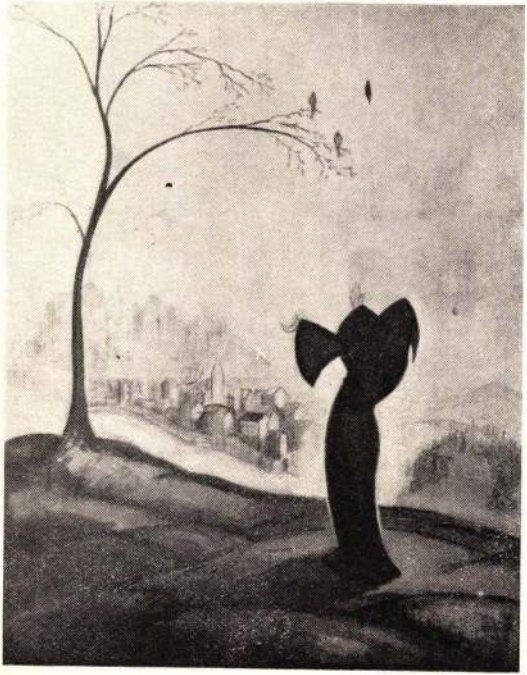

Andor Béla: Sz. Ferenc és a gerlék

Szörényi—Malomvizi terv

Andor Béla

festő, Kámon (Vas vm.)
Műcsarnok

1931. őszi tárl. XI. 183

1933. nemz. képzm. kiáll. 8.

Andor Béla

festő Szombathely

10 mű kiállítva.

Szent Márton Cét
Szombathelyi tav.
Kiáll. kat. 1943

Könyvtáramban.

Delelő csónakok a
Balatonon, vízf
Csatári alsómalom, vízf
Pihen a praxi, vízf
Kilátás a keszthelyi
öbölre vízf,
Ilyenesi templom, vízf.
Csendes idő, vízf.
Utmenti kápolna Velem
felé, tempera
Balatonparti részlet, vízf.
Perinthid, tempera
Perintpart alkonyatkor
tempera

Andor Béla

festő Szombathely

lárd

Szeged őszi tárl. 1943

felv

1944 febr.

70

78

Andor Béla
festő

Szombathelyi kalló-
malom a Gröngyö-
son c. festménye
repr.

Vasi Szemle
1936. 57. l.

✓

Gyujt.

~~[illegible]~~

Bau- und Kunstdenkmäler in den

Hohenzollern'schen Landen

1. „Hohenzollern" alatt

Andor Béla

Épitész

Csalódi ház Szombathelyen

Repr

Tér és Forma

1933. 40. l.

Képpel és alaprajzzal

Lazóház Szombathelyen terverte fenti.

u. o. 43. l.

Képpel és alaprajzzal.

Tér, Forma, Szombathely, Lajtóház és Csorbai ... [illegible]

Andor Béla

szerkezettervezője a Hajdúszoboszlo-i csónakház és napozó terrasznak. 1965.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1907. Budapest 1970.

1461

MDK

Andor Béla

Malom, vizf.

Nemz. Képzőmüv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.
7 l.

MDK

Magyar dalok illusztrálva. Vas. Ujs. 1882.
2o.sz. 313-314 l.

MDK

Andor Béla, Szombathely

Periszthid, temp.

Keszthelyi öböl, vizf.

Malom reggeli fényben, vizf.

Szegedi Képzőművv. Egyes. Hungária szálló 1943. okt. 4 l.

e/

szabadonálló, földszintes, 9 ablakos,
alakitva

Andor Béla

MDK

Kőszegi hegyek, vizf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Andor Béla

Alkotása szerepelt a vasi képzőművészek tav.tárlatán.

P.H.932.III.25.

Archive Copy

Andor Béle MDK

Malom, vizf.

Nemzeti Képzőművészeti kiállitás 1933.
Műcsarnok

MDK

Andor Béla, festö

Malom. Vizf.

OKT-Bp. Nemz. Képzőmüv.kiáll. 1933 ápr.19.-máj.25.
Mücs. Kép.2[illegible] tárgymut. 7.old.

Andor Béláné

Az alábbi munkában /tervező: Lipták Irén/ közreműködtek Komárik Dénes /helyreállitás előtti ép.tört. kutatás/, Lisztes István, Gál Miklós és Andor Béláné statikusok, Morvay Endre /szinezési terv/

Lipták Irén: Budapest, V. Veres Pálné u. 32.sz. Műemlék-lakóház helyreállitása.
Műemlékvédelem, 1974.1.sz. 22-27.l.

Andor Béláné

Komárik Dénes: A "Csendélla" helyreállítása, Budapest, II. Budakeszi út. - Építész: Lipták Irén, statikusok: Lisztes István, Andor Béláné. Falkép-restaurátor: Reisinger Mária. Képes ismertetés, fotók: Szilágyi Edit.

Magyar Építőművészet, 1970. 6. sz. 49. l.

Andor Domokosné

1981ben nivódijat kapott

Nívódíjat kapott: a műkő parképítési elemekért *Andor Domokosné*, a Lakóterv kerttervező mérnöke és a kivitelező, a Kőfaragó és Épületszobrász-ipari Vállalat; a

Magyar Hirlap 1981/4/3/8

Andor Domokosné, kerttervező 1.) Folytat ds

Taverna Szálló, Budapest. Építész: Finta József (Lakóterv).

Szerkezettervezés (koncepciótervo): Ungi Lajos

Növénytelepítési terv: Andor Domokosné.

Grand Hotel Hungária, Budapest. Építész: Róth János (Lakóterv)

Statikus: Szijjártó Imre.

Növénydíszítői tervek: Andor Domokosné.

Magyar Építőművészet, 1986. 3., 20-old. - 32-old.

Andor Domokosné, környezettervező

Idősek háza, Bpest, V. Vadász u. 11-13. Építész: Nánásy Ilona.

Statikus tervező: Faludy György.

Környezettervező: Andor Domokosné.

Magyar Építőművészet, 1987. 2., 26-old.

Andor Domokosné, 2.) Folytatás

Nemzetközi Kereskedelmi Központ (International Trade Center), Budapest.

Építész: Fiata József és Csizmár Gyula (Lakótérv).

Belső építésztervező: Árkai Ágnes.

a kiviteli és részlettervezés felelős tervezője: Csizmár Gyula.

Szerkezet koncepció: Ungi Lajos.

Növénytelepítési terv: Andor Domokosné.

Magyar Építőművészet, 1986. 3., 28-old.

Andor Domokosné, kertterverő,

az Alba-Clapp építési rendszer fejlesztése.

Bpest III. Kaszásdülői lakótelep alacsony szintszámú beépítés I. ütem ALBA-Ház sortársasházai.

Kertterverő: Andor Domokosné.

Magyar Építőművészet, 1986. 2., 18-old.

Andor Domonkosné kerttervező.

Hatalmas füves napozó domb, változatos terepalakítás, színes csúzdák, ezzel oldotta meg az óbudai lakótelep panel rengeteg, jének sivárságát az 1978-ban átadott „Holdudvar" elnevezésű játszótér, Andor Domonkosné kerttervező munkája. A füves domb másik oldalára, kis fákkal övezett szabálytalan formájú kis tó került, amelyet az átadáskor készült fénykép tanusága szerint, jó ponty sikáló helye volt a gyerekeknek. Ma már „fürödni tilos" tábla tartja a gyerekeket távol ettől az elpiszkolódott víztől, amelybe nem is volna tanácsos bemenni. – A víz tisztítása hosszútávon úgy látszik nem volt megoldható.

Vizlések és pofonok.

1984. VII. 19. Televízió 18.35 (Sz. Lné.)

ANDOR Lóránd (1906-1966) fantó

RÚL 1. 462 ~~[illegible]~~

Révai ly Lexikon

és tányérral

Com. Fran.

ílű

ak emléke.

olyosók fűzik

csíves nyílás s

ején pitvar,

ben a vár

Andor Loránd

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 NOV 19

MAGYAR NEMZET

— **Andor Loránd** festőművész, a nemzetközileg is elismert kiállításrendező tragikus hirtelenséggel elhunyt. Az elhunytat a Múzeumi Ismeretterjesztő Központ saját halottjának tekinti. Temetéséről később történik intézkedés.

— **HALÁLOZÁS.** Ka[illegible] sz.: Brach Gabriella [illegible] metése f. hó 19-én fe[illegible] Rákoskeresztúri

... oket«, gyor
..., hogy pestiek vol
...kor.

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227—651, 221—285

DÉLMAGYARORSZÁG,
SZEGED

1956 FEB 8.

1522 - Jókai-

Irodalmi kiállítás nyílik Szegeden

A szegedi Móra Ferenc Múzeumban ismét nagy a sürgés-forgás. A kibővített épület város felőli szárnyában, a magasföldszinten megkezdték az irodalmi kiállítás rendezését.

Szegedről Dugonics András óta, az első magyar regényírótól kezdve mindmáig ragyogó tollú, friss életszemléletű írók hosszú sora került ki. Felsorolás helyett csak néhányat említünk közülük: Mikszáth Kálmán, Gárdonyi Géza, Tömörkény István, Móra Ferenc, Juhász Gyula, Balázs Béla, József Attila, Radnóti Miklós, akik csodálatos írásaikkal ismertették Szeged népét ország-világ előtt egyaránt.

Kormányzatunk felismerte Szeged kivételes helyét a magyar irodalomban, s vidéken a szegedi múzeumban szerveztek külön irodalmi múzeumot először. Madácsy László főiskolai docens gondos gyűjtéséből máris több ezer irodalmi vonatkozású kézirat, fényképet, s különböző feljegyzéseket őriznek. Ebből az irodalmi és elsősorban Szegedre vonatkozó anyagból készül a régenvárt bemutatás. A kiállítás rendezőkönyvét Madácsy László írta.

Az irodalmi kiállítás kivitelezési munkálatai megkezdődtek. Budapesten, előregyártott elemekből itt, a kiállítási teremben már állítják össze a posztamenseket, vitrineket. A kivitelezési munkálatok Boreczky László festőművész tervei alapján, a Fehértó élővilága kiállítást is készítő Koroknay-művészbrigád elképzelései szerint készülnek. A vitrinek fölé Andor Lóránt festőművész *al secco* festményeket fest, amelyek Szeged életéről szólnak és a szabadságharc óta eltelt száz esztendőnek legjelentősebb mozzanatait ábrázolják (Kossuth szegedi beszéde, Szeged az 1919-es forradalomban, a szegedi Rákosi Mátyás-híd avatása, stb.). Andor Lóránt művészetét már sokan ismerik a városban: akik a múzeumban jártak, és látták a fehértói kiállítást, több ezren megcsodálták diorámákba festett képeit. Ez a mostani nagyszabású, külsőségekben is látványos irodalmi kiállítás technikailag is méltó párja lesz a fehértói kiállításnak.

Bálint Alajos,
a Móra Ferenc Múzeum
igazgatója

EMLÉKEZÉ

Háromnegyed évszázada hunyt el az orosz irodalom egyik legzseniálisabb, de ugyanakkor legtragikusabb sorsú képviselője Dosztojevszkij, Fjodor Mihajlovics. A nyugateurópai és amerikai burzsoá sajtóban, mint már oly sokszor az immár száz éve folyó Dosztojevszkij-vitában, ismét megjelentek az író hagyatékának kisajátítói, magukénak kiáltva ki mindazt, amit Dosztojevszkij géniusza alkotott. Tény, hogy a világszerte ismert és tisztelt író hatása két irányú volt: a különböző népek haladó íróit az általa élesen felvetett szociális kérdések vonzották, másrészt a dekadens-burzsoá irodalom, világnézet képviselői regényei vallásos, misztikus, csüggedést kifejező gondolatait tették magukévá.

A század elején Maxim Gorkij több ízben fellépett Dosztojevszkij ellen, és „zseniális ellenség"-nek nevezte őt. A „Három ember" című regényében Gorkij a művészet hatékony fegyverével küzd Dosztojevszkij nézetei ellen, cikkeiben pedig élesen bírálja annak elveit.

Joggal feltehető tehát most a kérdés: miért tiszteljük és ünnepeljük őt? Mi az oka annak, hogy műveit ma mégis nagyobb példányszámban adják ki a Szovjetunióban, mint Oroszországban a múlt században? Mi az az érték, mellyel Dosztojevszkij gazdagította a világirodalom kincsesházát? Végezetül pedig egyáltalán szükségünk van-e Dosztojevszkij hagyatékára a XX. század közepén? Pár mondattal, igennel, vagy nemmel nem lehet választ adni e kérdésekre.

Mindenekelőtt meg kell állapítanunk, hogy Dosztojevszkij több évtizedes írói pályafutásának fókuszában, mint elsődleges és legfontosabb jelenség, az ember áll. Az ember belső élete, lelki világa kevés világszerte ismert művész alkotásában nyert oly tökéletes megformálást, mint az ő műveiben. Dosztojevszkij nemcsak a tollnak volt nagy mestere, de az emberi lélek legtitkosabb, legfinomabb árnyalatai útvesztőjében is kitűnően tájékozódott. Hosszú, fáradságos, buktatókkal teli út vezetett ehhez a tökéletességhez. Még fejlődése kezdetén írja egy levelében: „Meg akarom tanulni mit jelent az ember és az élet. Az ember titok. Ezt meg kell fejteni, s ha megértetted az egész életet, akkor ne mondd, hogy elfecséreltél az időt. Én ezzel a titokkal foglalkozom, mert ember akarok

Andor Lóránd

1924/25 - 1929/30,
1932/33.

Ferképpzőmfőiskét

62. l.

The life of L. by Vasari with [illegible] mentary London 1903. *Mac Curdy*, London 1904. *Sirén*, svédül, angol ford. London 1916. *Seidlitz*, Berlin 1909, 2 köt. *Scognamiglio*, Napoli 1900. *Bode*, Berlin 1921. *Hekler*, Budapest 1926. E. *Hildebrandt*, Berlin 1927. *Suida*, L. u. sein Kreis. München 1929. *Malaguzzi-Valeri*, La corte di Lodovico il Moro, Bramante e L. Milano 1915. *Venturi* A., Bologna 1921. *Bode*, Berlin 1921; u. a. Ausgewählte Handzeichnungen, Berlin 1925. továbbá *Jordan*, Untersuchungen über das Malerbuch des L. Leipzig 1873. *Grothe*, L. als Ingenieur und Philosoph, Berlin 1874. *Wolff*, L. als Ästhetiker, Strassburg 1902. *Feldhaus*, L. der Techniker und Erfinder. Jena 1913. *Baratta*, L. ed i problemi della terra, Torino 1902. *Herzfeld*, L. der Denker, Forscher und Poet, Leipzig 1911, 3. kiad. Frammenti letterari e filosofici di L. kiaadta *Solmi*, Firenze, 1899. *Fónagy.*

LEONARDO DI SER GIOVANNI, XIV. sz.-beli firenzei ötvös, Piero da Firenzével együtt a pistojai S. Jacopo ezüstoltárának szárnyait készítette.

LEONI, 1. *Leone* (1509—1590), arezzói származású ötvös, bronzöntő, éremvésző és szobrász. Eleinte Milánóban működött, hol Giov. Giac. de'Medici bronz- és márványsíremlékét alkotja a székesegyház számára, majd Sabbionetában Vinc. Gonzaga herceg síremlékét az elhúnyt bronz-alakjával. Guastallában Ferd. Gonzaga emlékére szoborcsoportot emelt. L. főművei, melyeket fiával, Pompeóval alkotott, a spanyolországi Escorial templomának Capilla Mayorját ékesítik. A főoltár 15 szentje és aranyozott ovális domborművei tartoznak ide. L. művészetében a barokk szellem és Michelangelo hatása még csak mérsékelten jelentkezik. Kissé

Andor Lóránd festő

Béke és Szabadság (VI.) 40. n.
1955 okt. 15 15 l. Regs.

Andor Lóránd

vajzolta a Dunántuli hemle 1943 és 1944. évi rovat-illusztrációit.

Andor Lóránd

vajzolta a Dunántúli Szemle rovat-illusztrációit.
1941-ben

Dunántúli Szemle

1941. évf.

Budapest.

E térrajz a Váczi uttól a
tervrajzát mutatja, melyhez ba
van adva. Jelzése alól jobbra
A FŐVÁROSI KÖZMUNKÁK
Budán 1870 évi Novem

Fénykép négy dara

Andor Loránd

fa és linoleummet-
szetek fentitől.
köv. kiadványban

Képzőművészeti Főiskola

graf. osztályának
munkái 1932-33.
Bpest 1933.

Andor Loránd, grafikus

Pável Ágoston verskötetének egyik illusztrátora.

— : Pável Ágoston: Felgyújtott erdő

3. lap

A Könyv, Bp. 1936, január

III/1.

MDK

MDK

Andor Lóránd

fiuközépiskolai rajztanári oklevelet kapott

Képzőm. Főisk. Évk. 1927-28. 22 l.

Eger (Heves)

* Hibay Károly-utca 22. Hibay-ház,
téren, 3+1+1+1 tengellyel, konkáv

(Eger V.é. MV. Bp. 1951, 7 l – Voit Pál, 19

+1

M.D.K.

Rudas László, festő

Andor Lóránd, festő

Kiállítás rendező

MDL

Meghalt.

– : Hír

12

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1966. nov. 19.

Andor Lóránd, festő

MDle

Freskókat készített a Nemzeti Múzeumban megnyílt kiállításra.

–: Óriásszauruszok, mammutkoponya 2-l.

ESTI HIRLAP 1 bp. 1960. dec. 18.

m. DK.

Andor Lóránd, Hegedüs István és
V. Meller Ágnes grafikusok

közösen illusztrálták Vértes László
Medvemberek Krónikája c. könyvét.
(Gondolat)

÷ Az 1957 évi könyvművészeti versenyen
részt vett

Magyar Grafika 1957, 1-sö évf. 9-10 sz. 24 l.

Andor Loránd, festő MDK

A kiállításhoz – (a Nemzeti Múzeum decemberben megnyíló régészeti kiállításához) – falfestményeket készít.

Turi András: Páratlan leletek 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. nov. 15.

a5

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÚJ EMBER

Andor Loránd

1966 DEC. 4.

1021

Andor Lóránd halálára

Andor Loránd festőművész, a Nemzeti Múzeum főrestaurátora tragikus hirtelenséggel elhunyt. Még diákkorában megjelentek Radványi Kálmán kitűnően szerkesztette ifjúsági lapjában, a Zászlónkban szellemes, ötletes és jellemző illusztrációi. A Képzőművészeti Főiskolán Rudnay Gyulának volt a tanítványa, kívüle Vaszary Jánostól tanult a legtöbbet, s bizonyára ez utóbbitól ellesett nagyvonalúság, színgazdagság vonzotta egy időben a plakátművészet felé. Még ma is emlékszünk nagy sikerű, a magyar táj lelkét árasztó idegenforgalmi plakátjára. Kitűnő portretista, tájképfestő és karikaturista volt. A budai rózsadombi Krisztus Király templom háború alatt tönkrement üvegfestmény stáció-sorozatát is ő pótolta újjal. Mint restaurátor, részt vett számos műemlék templomunk újjáépítési és szépítési munkálataiban, így korai — alig 60 éves korában bekövetkezett — elhunyta egyházművészetünknek is nagy vesztesége.

(k)

végre... Nem, nem válhat el a férjétől — bizonygatja. Ez jelenti számára az életet.

És peregnek az évek. Tisztán, logikusan, érthetően. Az apa sem veheti magához a gyermeket, mert neki is felesége van, a lakás egészen kicsi és nedves. A nagymama már nem bírja. Végül az anya, aki érzi, hogy őt szorítja legjobban a törvény, valamiféle kiutat javasol. Egyik kollégája kapcsán összeismerkedett egy gyermektelen családdal, akik szívesen örökbefogadnák lányát, Veronika is szereti őket, csak a férj édesanyja nem engedi. Amint azonban a súlyos beteg öregasszony által támasztott akadály nem áll fenn, azonnal örökbe fogadják a kislányt. A bíró ebbe, a legemberségesebbnek tűnő megoldásba kapaszkodik. Hajlandó-e a nagymama még egy időre visszavenni Veronikát?

„Szegényke végül is senkinek sem kell?" — sóhajt fel —, de elvállalja. Az olvasó riadtan ül az újság előtt, mely fájdalmas dokumentum. Kik

S. Andor Lóránt, festő M.D.K.

az 1948-as szegedi hídavatást ábrázoló freskója díszíti a szegedi muzeum új szárny épületének egik falát.

Lődi Ferenc: Egy készülő muzeumban

Délmagyarország, Szeged, 1956. márc. 3.

Andor Lóránt M.D.K.

Az egri muzeum kiállitásának müvészeti munkáiban közremüködött

Bakó Ferenc: Az egri művészeti műgyüjtemények története 24.l.

Az EGri Muzeum Évkönyve I. 1963.

M.D.M.

Andor Lorant

vajztanár

l.

Erödi – Bodnár

143 l.

Ö

élete és művészete. Bp. 1938., 387. l.

Folyóparton

Vászon, olaj, 30×43 cm.
Jelezve lent jobbra: Lotz K.

Földváry István: Az esztergomi érseki képtár. Fővárosi Lapok, XIII., 1876., 760. l. —ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 21. szám. — Rényi 24. l. — Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 35. l. — Kőrösy László: Esztergom. Esztergom, 1887., 239. l. — z: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 850. l. — Maszlaghy II., 178. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20, 4. l. — Gerevich: Régi és újabb magyar képek a prímási képtárban. Vasárnapi Újság, 1916., 554. l. — Lepold—Homor 98. l. — Gerevich PA, 252. l. — Ybl Ervin: Lotz Károly élete és művészete. Bp. 1938., 387. l.

uhász feleségével

a, olaj, 20×29 cm.
elezve jobbra lent: Lotz.

Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom, II., 1875., 43. szám. — Földváry: Az esztergomi érseki képtár. Fővárosi Lapok, XIII., 1876., 760. l. —ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 21. szám. — Rényi 24. l.

Andor Lorant

rajztanár

Életrajz

Lásd

z

Schne Juh Fejérvm

285-l.

~~A Zászlonk c, ifj. l.~~

~~vehetfáll fögyum~~

5 December

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT

szövarch. 51. 2o.ó

Andor Lóránd.

Tanársegéd Varga N.Lajos mellett.

Varga N.Lajos életrajza.
feldolgozta Kopp Jenő.

Andor Lóránd MDK

Budapest környéke, plakát
Sopron-Kőszegi hegyvidék, plakát

Plakátmüvészet
Országos Magyar Tárlat
az uj Müvészházban, 1929.

Andor Loránd

VII. éves hallg., tanársegéd

226 P állami ösztöndíj

1932/3

Ferképzőmfoiskévk 24. l

a kiállítások, nyilvános gyüjtemények. A Nemzeti Muzeum képtára csak 1846-ban nyílt meg. A deáktéri evangélikus iskolában, 1834-ben rendezett, s három napig tartó [illegible] a korábbi, de nem kevésbbé jelentéktelen 1830. évi kiállítástól eltekintve 184[illegible] voltak rendszeres kiállításaink. Az a néhány „műkereskedő" pedig, aki a század első felében művészi alkotásokat állított ki, elsősorban a maga üzleti érdekeit nézte, az idegen művészeket propagálta. Maga a Műegylet is jobbára idegen művészek alkotásait állította ki, s vásárolta meg a tagok között való kisorsolásra, s a műlapokat is külföldön készíttette. Már a korabeli lapok is élesen támadták ezt a sáfárkodást: „nemzeti bűnt követ el, ki oly társaságot pártol, mely cseppet sem törődik nemzetiséggel s hazai művészek buzdításával s dicsőségét csak abba helyezi, hogy a külföld kommiszáriusává szegődik (7).

Némileg mentségére szolgál a Műegylet vezetőségének, hogy a müncheni, pesti és bécsi műegyletek gyakran közös műlapot adtak ki, mert egyiknek sem lett volnak [illegible] az, hogy egyedül vállalja ennek költségeit. S gyakran a kiállítások anyagát is kölcsönösen elküdték egymásnak (10).

A művészek önmagukra, s az írók támogatására voltak utalva. Az irodalom nemcsak tollával támogatta a művészet, hanem helyet adott nekik a folyóiratok, almanachok,

Andor Loránd

VII. éves

25 P petalomdíj

1932/33.

Perképzőmfőiskévk 27.1.

1

háttérbe szorult a fényképezés mellett, amihez járult a famet-
szet és rézkarc ujjáéledése. De a litográfiának nemcsak ártott,
hanem használt is a fényképezés. A fotolitográfiának nagy sze-
repe volt, s van ma is a művészi reprodukciók készítésében, a
a modern plakátművészetnek mondhatni egyetlen eszköze a
fotolitográfia. A nagy színfoltok sokszorosítására semmi
sem alkalmasabb, mint épen a színes kőnyomás.

A kőnyomásnak, illetve a fotolitográfiának a modern sok-
szorosító eljárások gazdag kifejlődésére nagy hatása volt. Mi
azonban elsősorban művészi, illetve művészettörténeti szem-
pontból vizsgáljuk fejlődését, s igy e jobbára technikai, vegyi
és fizikai jelenségek ismertetésére e helyen nem térhetünk ki.

II.

Évszázados letargiából, a nemzet létéért folytatott küzdel-
mek aléltságából eszmélt önmagára a közép- és reneszánsz-
korban oly fényesen tündöklő magyar alkotó erő Bessenyei,
Dugonics, Kármán, Csokonai, Kazinczy és társaik kulturépítő
munkásságában.

A 17—18. században nem volt a magyarságnak szellemi
központja, amely irányíthatta volna a kibontakozást és a fej-
lődést. Hogy egy ilyen központnak milyen fontos szerepe lett
volna, azt mi sem világítja meg jobban, mint az, hogy a po-

Andor Lorând

Napbanézo suda-
darak!
Ciklus illusztráció
Pavel Ágoston
Felgyújtott erdő c.
versiskötetéhez.
Fametnet Repr -

Vasi Szemle
1936. 41. l.
122. l.

Didergő, zuzmarás
avar. Fenti fametnet
rete ugyanazon
mű részére.
Repr
u. o. 1936. 1971.

gyüjt

J. 1.

Bau- und Kunstdenkmäler
... Lübeck

1. „Lübeck" alt

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Andor Loránd

NÉPSZABADSÁG

1966 NOV 19

— **Elhunyt Andor Loránd** festőművész, kiállításrendező, aki 25 évig dolgozott a Múzeumi Ismeretterjesztő Központ munkatársaként. Az elhunytat az intézmény saját halottjának tekinti; temetéséről később történik intézkedés.

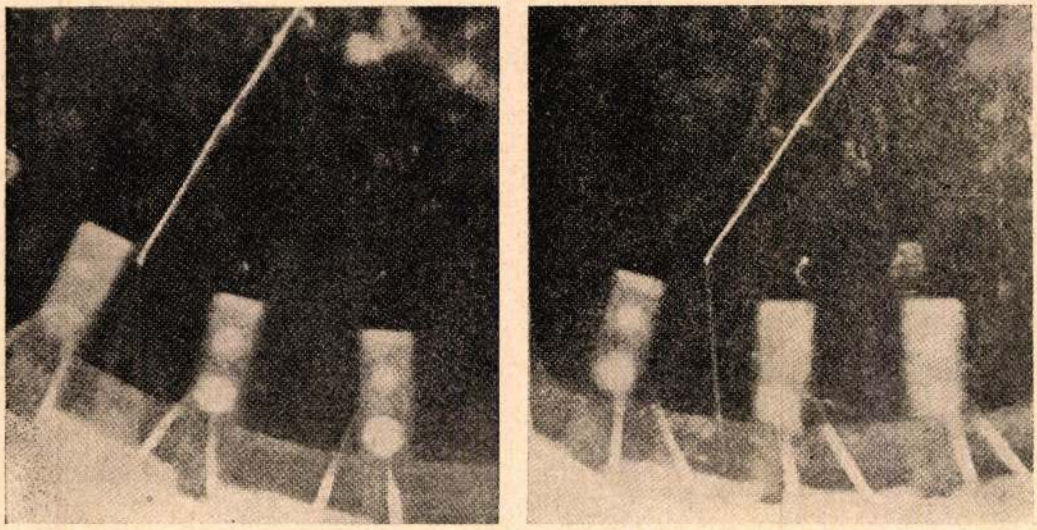

5. és 6. kép. Egy mesotron felbomlásának megfigyelése a Wilsonkamrában. A képen látható vastagabb kődvonal egy mesotron útja, ennek a Wilsonkamrán belül hirtelen vége szakad, a mesotron itt felbomlott egy elektronra és egy neutrinora. A vastagabb vonal végéből kiinduló vékonyabb ködvonal a keletkezett elektron pályája. A jobb és baloldali kép egy sztereoskópos párt képez annak bizonyítására, hogy a vékonyabb vonal tényleg a vastagabb végpontjából indul ki és nem csak véletlenül esnek össze egy irányból nézve. (Williams és Roberts felvétele)

A hipotétikus neutrinót, melynek sem nyugalmi tömege, sem töltése nincs, persze nem tudjuk észlelni. Pozitív elektronokat hasonlóan úgy lövel ki valamely radioaktív anyag, hogy egy proton alakul át neutronná, miközben (pozitív) mesotront bocsát ki, amely aztán ismét pozitív elektronra és neutrinóra bomlik fel. Látjuk már ebből is, hogy egyben negatív és pozitív mesotron létét is kell feltételeznünk. Említettük már, hogy Heisenberg feltevése szerint az atommag belsejében csak protonok és neutronok közt hatnak számottevő erők, az újabb vizsgálatok alapján azonban már tudjuk, hogy protonok és protonok, valamint neutronok és neutronok közt csaknem vagy teljesen ugyanolyan nagyságú erők hatnak. Ennek megmagyarázása céljából fel kell tennünk, hogy semleges mesotronok is léteznek. Végeredményben arra a következtetésre jutottunk, hogy pozitív, negatív és töltésnélkül való (semleges) mesotron létezik.

Amint már említettük, a kozmikus sugárzás tanulmányozása és a radioaktivitás jelenségében a béta-aktivitás értelmezése is azzal a következtetéssel járt, hogy a mesotron hamarosan elbomlik. Természetesen igen érdekes és fontos probléma volt, hogy lehetne-e ezt közvetlenül észlelni? Meg kell ugyanis gondolnunk, hogy ennek igen nagy nehézségei vannak, mert említettük, hogy a levegőben a kozmikus sugárzásban levő mesotronok úthossza addig, amíg elbomlanak, száz méter nagyságrendű. Már pedig ilyen óriási Wilson-kamrát persze nem tudunk szerkeszteni. Közönséges méretű Wilson-kamra esetében pedig igen kicsiny a valószínűsége annak, hogy egy mesotron éppen ebben fejezze be a pályafutását. Mégis, *Williams* és *Roberts* angol fizikusoknak sikerült külön erre a célra készült és aránylag elég nagy Wilson-kamrával és igen kitartó megfigyelések segítségével a kozmikus sugárzásban levő mesotron felbomlását észlelni és ezt le is fényképezni. A nevezett szerzők erről szóló közleménye a mult év elején jelent meg a *Nature*-ban. Mellékelt ábránk az ő eredeti felvételüket mutatja be. Amint látjuk, a mesotron útja aránylag vastag vonalat hagy hátra a Wilson-kamrában, amely azonban a kamrán belül hirtelen megszakad és onnan kissé más irányban sokkal vékonyabb ködvonal indul ki, ez a felbomláskor keletkező elektron pályája. A felbomláskor szintén keletkező neutrinót nem tudjuk észlelni, mert mivel nincs töltése, nem is ionozza a levegőmolekulákat, tehát nem hagyhat a Wilson-kamrában ködvonalat hátra, de az a körülmény, hogy a mesotron útjának nem egyenes vonalú folytatása az elektron pályája, bizonyítja, hogy itt még egy másik részecske is távozott, mert különben az egyszerű mechanika törvényeinek mondana ellen az a körülmény, hogy az elektron iránya eltér a mesotronétól. Megemlítjük még, hogy a felbomláskor a mesotron aránylag nagy tömege a relativitástan szerint mozgási energiává alakul át, mely az ábrán látható esetben körülbelül egyenlően oszolhat el a keletkezett neutrino és elektron közt. Ebből ki lehet számítani, hogy az elektron körülbelül olyan sebességre tett szert, mintha ötven millió volt feszültségkülönbségen haladt volna át.

A tenger martalócai

Írta: TASNÁDI KUBACSKA ANDRÁS

Október 5-én 4° 27' alatt vitorláztunk a *Sierra Leone* partjain túl — írja *William Cornelison Schovten of Horne* — amikor a vitorlarúd mögött nagy lárma kerekedett. A zűr-zavarból a hajómester hangja harsogott ki. — Egy ember beleesett a tengerbe! — üvöltötte. Az emberek egymást taszigálva hajoltak át a korláton, de a vízbepottyant matrózt sehol sem látták. A tenger vörös volt, mintha rengeteg vér ömlött volna belé s egy óriási szörnyeteg rohant a hajó oldalának. Amikor *Porto Desire*ben a hajót a tengerpartra vontatták, hogy megtisztítsák, hét lábbal a vízvonal alatt egy szarvat találtak a hajó orrába belétörve, amely tömör, erős csont volt. A tengeri szörny szarva átütötte a két külső hajódeszkát, azután keresztülfúródott az egyik tölgyfagerendán, majd elhajolt, ami végül is nagy szerencse volt, mert ha a bordák között továbbhatol, akkora lyukat üt, hogy a vitorlást végveszélybe sodorhatta volna.

Ez a tengeri kaland nem matrózhazugság. Azóta is sok hasonlóról kaptunk hírek. A tengeri szörny az óriási kardorrú hal. Amit a tengerészek szarvnak néztek, az a hal fejéből előremeredő szörnyű kardnyújtvány, amely sokszor a test hosszának harmada. A felső állkapocsból nyulik ki és az állkapcsi csontokon kívül a homlok-, a rosta- és az ekecsont olvadt eggyé. Éles szélű, fogatlan, veszedelmes fegyver.

A kardorrú hal ereje, gyorsassága és vadsága szinte mesébe illő. A tenger legvakmerőbb csontos hala. Tökéletesen mindegy, hogy az ellenfél a lomha bálna, vagy az óriás hajótest, egyformán harciasan támad mindegyikre. Nem egy hajó fordult vissza már a kikötőbe, hogy a kardorrú hal által ütött léket kijavítsák. A tengerparti országok halászainak mindenütt megvan a maguk külön neve a szörnyetegre. A spanyol *espadon emperador*nak, a császár hatalmas kardjának hívja. A francia egyenesen császárnak nevezi, a portugál tűnek. A hollandus kardra gondol, amikor *zwardfist* mond és az olasz *sifia*, a római *gladius*, a görög *xiphias* egyaránt kardot jelent. De így nevezik ma a tudósok is: *Xiphias gladius*.

Az állat átlagos testhossza 2—3 méter, súlya 150—200 kilogramm. Előfordulnak 4—5 méteres példányok is. Ezek megütik a 350 kilogrammot. Otthonos minden világtengerben, de mindenütt a melegebb tájakat kedveli. Az emberre általában veszélytelen állat, olykor azonban látható ok nélkül valósággal őrjöng és tombol. A természettudományok atyja, *Aristoteles* írja két ezredévvel ezelőtt, hogy a kardorrú hal azért veti ki magát a vízből, mert paraziták kínozzák. «A xiphias sokat szenved, mert egy kis féreg van a kopoltyújában, amely skorpióra hasonlít és akkora, mint a pók.» Amit a nagy görög bölcselő mondott, azt ma a tudomány számos megfigyelése támogatja. A kardorrú halak kopoltyúiban, bélcsatornájában, gyomrában, sőt az izmok között is számos élősködő tanyázik. A homlokcsont üregében is találtak már ilyen hivatlan vendéget.

A kardorrú hal magányos vadász. A vándorló makár, gárda, heringcsapatokat kíséri. Ha utolér egy-egy ilyen óriási halrajt, dühöngve vagdalkozik jobbra-balra. A nagy mészárlás után felfalja áldozatainak egy részét és továbbáll. *Ashby* kapitány beszéli, hogy a *George's Bank*son túl látott egy zsúfolt heringcsapatot vonulni. Az állatok szorosan egymás mellett húztak. Csakhamar előbukkant a víz mélyéről a kardorrú hal, belerontott a sűrű tömegbe és kardjával vagdalni kezdte a hering-brigádot. Amikor jólakott és távozott, egy véka maradék halat szedtek még össze a kapitány legényei.

A kardhal számos balesetet is okoz, aminek nagy része azonban sohasem lesz közismert. Egy ízben például a tenger felszíne fölött menekülő repülőhalakat üldözött. Elvakultságában nekirontott egy bárkának. Mindkét oldalon átdöfte a bárka falát, keresztülszúrta az evezőlegény két térdét, úgy hogy a szerencsétlen a fájdalomtól és vérveszteségtől szempillantás alatt eszméletét vesztette. A legény ugyan később felgyógyult, de élete végéig sánta maradt. Egy másik esetben, 1911 szeptemberében, a floridai *Tuna-Club* nagy házi horgászversenyén *Henricksen* norvég sporthorgász esett áldozatul. Negyven percnél tovább küzdött a horgára akadt óriási kardhallal. A három méter hosszú bestiát horogzsinórjával a motorosbárka közelébe húzta és csákányával fejbe akarta verni, hogy a szörnyű küzdelemnek véget vessen. A csapást azonban elvétette, vízbe zuhant, ahol az örjöngő állat pillanatok alatt felnyársalta. A gyilkost agyonverték, de Henricksent nem lehetett megmenteni.

Az amerikai kardorrúhal-félék *(Makaira)* felfedezését egészen *Kolumbus Kristóf*ig tudjuk visszavezetni. Ő az Újvilág

bennszülött harcosaitól szerezte meg az állat «kardját» s hozta magával. Fél évszázaddal ezelőtt *Wilkins*, a *Detroit Free Press* munkatársa észak-Olaszországban utazgatva arra a gondolatra ébredt, hogy Kolumbus nevelkedési helyén, a sienai kollégiumban találhat relikviákat a nagy felfedezőtől. Amikor megnyitották előtte az évek végtelen során zárva tartott öreg templom kapuit, a kapuboltozat alatt megpillantotta az évszázadok óta porosodó emlékeket: Kolumbus sisakját, fegyverzetét és a kardorrúhal kardnyujtványát.

Az első hír az amerikai kardorrú halról 1674-ben került az irodalomba. *John Joselyn* visszatérve Új-Angliából, a következőket veti papírra: «A huszadik nap délutánján nagy halat láttunk. *Vehuella*-nak, azaz kardorrúhalnak nevezik. Fején hosszú, kemény és éles nyujtvány van, hasonló a kardpengéhez. Keresztül döfte vele a hajónkat s eltörött, midőn szabadulni igyekezett». Amit John Joselyn mond, azt néhány évtizeddel Krisztus születése után *Plinius* is feljegyezte már.

A kardorrú halak közé tartozik még a vitorláshal is. Amint neve is bizonyítja, a hal hátúszója valóságos vitorlává fejlődött, anélkül természetesen, hogy az állat vitorla gyanánt használná. Hosszú, kardalakú állkapcsában fogak is vannak, nem úgy, mint a közönséges kardorrúhalnál, ahol a kardnyujtvány fogatlan.

A vitorlás hal *(Histiophorus)* hatalmas, öt méteres alakja az indiai óceánban él. Ennek az óriási bestiának hátúszója olykor másfélméter magas. Másik faja, a csörös vitorlás hal nagyméha az Adriába is betéved.

A kardorrúhal-féléket ma már jólismerik, mert bőven foglalkozik velök a tengeri sporthorgász irodalom. Élvezetes, azonban veszedelmes időtöltés a horgászatuk. A gazdag amerikaiak különösen a kaliforniai partokra rándulnak ki. *Santa-Catalina* sziget kis kikötője, Avalon a találkozó helyök. Szemközt a Délkaliforniai partokkal. Az amerikai kardorrúhalak óriási példányai gyülekeznek itt tavasszal és nyáron, hogy kivegyék részöket a repülőhalak és szardiniák vándor csapataiból. A legszebb sporthorgász leírások, valóságos utirajzok és regények a dollármilliomos írónak, *Zane Grey*nek a tollát dícsérik. *Újzéland*tól Amerikáig, bekalandozta valamennyi tengerrészt, ahol kardorrúhalak fordultak meg nagyobb számban. Az ő hajóján fogta barátja, *Mitchell* kapitány a világrekord termetű makairát, a 976 fontos, tehát mintegy 442 kilogrammos példányt. Volt nap, amikor tíz óriás hal volt a zsákmány. Hogy ez mit jelent, elképzelhetjük, ha láttunk már néhány kilós sügért tombolni, amikor a horgász a vizből ki akarta emelni.

Egy ízben majdnem Zane Grey is az életével fizetett. Öccse egy 328 fontos bestiára vadászot a hajó faráról. «A víz valósággal feldomborodott s harsogva vágtatott a hajó alatt. Vele együtt felfelé törekedve, egy félelmetesen nagy, ragyogó testű hal közeledett, mintha felénk lőtték volna. A víz elárasztotta a hajót, de az állat elhibázott engem. Éreztem a szagát, ami egyúttal jelezte, hogy milyen közel van. Olyan izgatot lettem, hogy nem éreztem meg a veszélyt, amelyben forogtam. Nem is gondoltam arra, hogy a kardorrúhal a hajóra szökhet. De *Dean* kapitány látta a bajt. A kabinajtó felé seperte a hölgyeket, öcsémet pedig a hajókórház zugába lökte. A kardorrúhal hosszúranyult, sebes ugrásokkal közeledett. Végül elért minket a hajó faránál, de szerencsére túlságosan mélyen volt ahhoz, hogy a hajóra vethesse magát. Visszazuhant s amikor a víz tükrét elérte roppant farkának mennydörgő csapásától megrémültem. Csak ekkor értettem meg igazában, milyen közel volt a veszedelem. Sejteni kezdtem, milyen hatalom lakik abban a rettenetes farokban s milyen mészárlást vitt volna véghez, ha történetesen közibénk zuhan.»

Grey hajóját a kardorrú veszedelem továbbra is követte. Már azt hitték, hogy megszabadultak tőle, mikor újból előbukkant s még tigrisszerűbb volt mint valaha. Csapkodott, dühöngött, újból és újból ugrott. Vérzett, hányta-vetette ha-

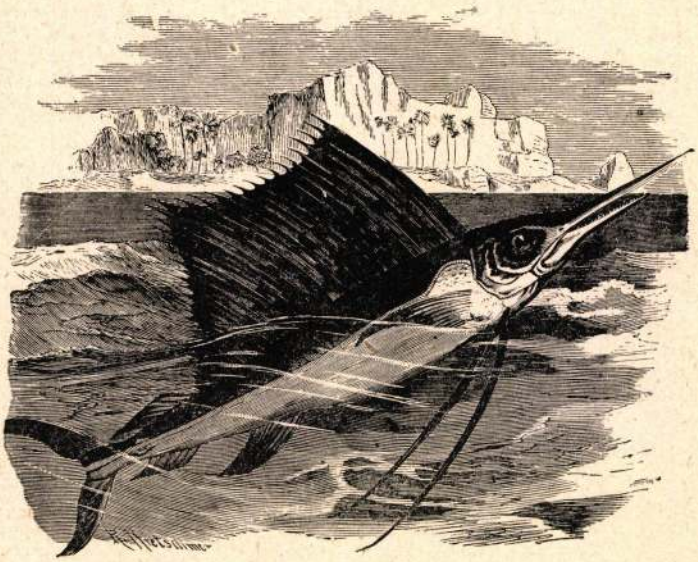

A kardorrú halak nemzetségébe tartozó vitorlás kardorrú hal

Az amerikai kardorrú hal

talmas testét s mély, durva hullámvölgy maradt a nyomában a sós tengervizen. Soha nem hitte volna Grey, hogy hal ily gyors, hatalmas vadul dühöngő, ennyi félelmetes energiával fűtve. Dan egész súlyával a kormánykerékre nehezedett. A rúd nyikorgott, a hajótest nekilendült és a kardorrú megint elhibázta a támadást. Farka ismét mennydörögve vágódott a vízhez. Mindegy száz lábnyira a hajó farától hirtelen megfordult. A fehér habokba valóságos örvényt kavart, hatalmas testének háromnegyedét a hullámok fölé lökve. Tigriscsikozása biborosan csillogott, s míg a tenger bugyborékolt körülötte úgy szökött elő, mint egy óriási lándzsa. Fékezhetetlen vadsága szinte megszépítette. De hirtelen robajjal ismét a víz alá loccsant, vörös tajtékot hagyva a fehér tengeren. Így végződött ez a tűzijáték.

A küzdelem két óránál tovább tartott és csak akkor ért véget, amikor a halálra sebzett óriást a hajóra vontatták.

Ezeket a halakat ritkaszemű hálókkal is fogják vagy szigonnyal vadásszák. A kellő óvatosságról azonban itt sem feledkeznek meg. Megesett, hogy az állat eszeveszett támadása a hajót is visszakényszerítette a kikötőbe. 1868 december 11-én a londoni bíróságnak kellett döntenie és szakértőket kellett meghallgatnia egy tengeri baleset következményeiről. A *Dreadnought* nevű kereskedelmi hajó mindennemű tengeri veszedelem ellen be volt biztosítva. 1864 március 10-én indult *Colomboból London* felé. Három nappal később a legénységnek horoggal sikerült egy kardhalat fogni. Az állat azonban elszakította a zsineget, egyet ugrott, mintha a hajót jól szemügyre akarta volna venni, majd alulról nekirontott a hajótestnek. Reggelre a léken már tetemes mennyiségű víz nyomult a hajófenékbe. Mit volt mit tenni, a hajó szégyenszemre visszafordult. Dokkba kellett vontatni, hogy kijavítsák. A javításért és késedelemért a hajótulajdonos kártérítést követelt, de a biztosító társaság nem akart fizetni, mondván, hogy a kardorrúhal nem okozhat ilyen veszedelmet. A pereskedésnek az lett végül az eredménye, hogy a bíróság 16,500 pengő kifizetésére kötelezte mégis a biztosító társaságot.

Érdekes, hogy ennek a veszedelmes állatnak a kicsinye nem visel kardnyulványt s állkapcsában fogak vannak. Ezeket azután később elveszíti. Az állat azért mégsem védtelen, mert fejét és testét tüskékből valóságos védőberendezés borítja. Úgy néz ki, mint egy mozgó erődöcske szöges drótakadályokkal.

Kihalt kardorrú halak is ismeretesek a földtörténeti multból. A Nagybátony Újlaki Egyesült Iparművek óbudai agyagfejtőjében, az oligocén tenger üllédékéből *Harmat István* nyugalmazott bányaigazgató egy óriás kihalt kardorrú hal koponyáját és kardalakú állcsontját ajándékozta a *Nemzeti Múzeum Őslénytárának*. Egy másik óriás kardorrú hal úszonya a csillaghegyi agyagbányában került napvilágra és *Kis-Várday Gyula* elemi iskolai igazgató adta a Nemzeti Múzeumnak. Az állatot *Weiler Vilmos* wormsi őséletbúvár, a kihalt halak kitűnő ismerője írta le *Glyptorhynchus giganteus* néven. Ezek az érdekes és hatalmas maradványok a Nemzeti Múzeumban a Föld- és Őslénytani Tár új kiállításában láthatók. Ugyanott látható az ősi óriás kardorrúhal rekonstruált képe, *Andor Loránd* festménye. A hal a magyar földet borító oligocén tenger viharos hullámaiból szökik elő és kiszemelt áldozatát, egy kisebb halat nyársal keresztül. Hasonló kardorrú halak éltek a belgiumi oligocén tengerben is.

Ez a végtelenül érdekes lelet és a pompás rekonstrukció egymagában is megéri, hogy megtekintsük a Magyar Nemzeti Múzeum új őslénytani kiállítását. A kiállítás minden egyes darabja magyarföldről került napvilágra és az óriáshal maradványaihoz hasonló, számos más, nagyszerű leletet őriz.

Budai Polgár ANDOR ROLAND

2007/5 — március 9. 15.0

A megtalált keresztútképek kiállítása

Mint hírt adtunk róla, február 18-án elhelyezték a rózsadombi Krisztus Király templomban *Andor Lóránd* stációs képeit. A művész 1916 és 1924 között az Érseki Katolikus Gimnázium tanulója volt, aki már mint diák kitűnt rajzoló tehetségével, 1924-ben az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen első helyezést ért el. A Zászlónk című folyóirat egyik kitűnő illusztrátora volt, grafikái, képei ma is gyönyörködtetnek minket, humoros, szívet melengető rajzai ma is derűt, optimizmust keltenek. Akvarelljei hangulatosak. A Képzőművészeti Főiskolán *Rudnay Gyula* tanítványa volt, tanári működése mellett több kiadónál szerepeltették könyvillusztrációit.

Az ismét látható keresztút-képek eredetileg is volt iskolája temploma számára készültek az ötvenes években, ám amikor a hetvenes évek elején a templomot felújították, eltávolították a temperával készült festményeket, helyükre nagyméretű üvegtáblák kerültek. A stáció-képeknek nyoma veszett, több évtizeden át eredménytelenül nyomoztak a festőművész leszármazottai utánuk. Végül 2005-ben a szomszédos Rákóczi gimnázium felújítása során került elő gondosan becsomagolva, jó állapotban a tizennégy kép, amelyek most ismét láthatók a templom múzeumában.

SZÉKELY IMRE

Budai Liberális Klub

BUDAI LIBERÁLIS KLUB ALAPÍTVÁNY

2007. március 12., 19 óra
Helyszín:
1024 Margit krt. 48., I. em.

A Rózsadomb Hegyközség bemutatkozó estje

Kádár, izmus, alatt, valók

Vendégek: *Gyarmati György*, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának főigazgatója; *Kornis Mihály* író; *Ungváry Krisztián* történész. Házigazda: *Tompa Imre* újságíró.

Mintha valójában most érne véget a kádárizmus. Le kell szakadni az állam köldökzsinórjáról, nem lehet tovább tologatni a nagy elosztogató rendszerek reformját, megszűnik a Szabó család. Valami véget ér, és ez fájdalmas, különösen, mert abban a világban szocializálódtunk. Hogyan is nézett ki a sokat emlegetett különalkuk rendszere, milyen attitűdöket alakított ki a portásország (Esterházy Péter) a maga korlátozott és korlátolt módján állampolgáraiban-alattvalóiban, mennyire vagyunk autonóm állampolgárok és mennyire vagyunk alattszélgetés-sorozat első összejövetele. E beszélgetéseken nem annyira a napi politikáról, mint inkább az események hátteréről esik szó. A beszélgetést borbemutató és borkóstolás követi.

Rózsadomb Hegyközség: bor és beszélgetés. Talán sosem volt ekkora szükség a baráti diskurzusokra, mint manapság. A bor pedig köztudottan hidat ver az emberek közé. Hogy e beszélgetéseknek fórumot teremtsünk, létrehozzuk a Rózsadomb Hegyközséget (RHK). A bor ürügyén a kultúra és a közélet iránt érdeklődő, szabad(elvű) budai polgárokat hívjuk alakuló ülésünkre.

Buda elsőrangú borvidék volt a 19. század végéig — egészen addig, amíg a filoxéra és a terjeszkedő lakóházak fel nem falták a szőlőket. A Budai Városi Jogkönyv már a XII. században szól a szőlőhegyi rendről, a török kiűzése után pedig a budai vörösbor sikeres exportcikké vált, Londonig is eljutott. Manapság a magyar bor reneszánsza zajlik: ez a merőben polgári kulturális jelenség, a bor egyre több és szebb árnyalatot mutat poharunkban. Ezeknek az árnya-

ANCZENHOFFER GYÖRGY egri szobrász. 1751-ben adóslevelet kap mesterétől, a Barkóczy kor legkiválóbb szobrászától, —+ Singer Mihály egri képfaragótól, akinél több évig dolgozott. A pört Singer özvegyével szemben 1761-ben még mindig folytatja, viszont 1759-ben Singer özvegyénél Barkóczy számára dolgozik. Az adókönyvekben 1761-ig mutatható ki, amikor a város első kerületének negyedik negyedében háza van. Fia —+ Anczenhoffer Ignác Messerschmidt pozsonyi szobrász tanitványa.

ANCZENHOFFER IGNÁC egri szobrász született 1761-ben, a bécsi képzőművészeti akadémián tanul, Messerschmidt tanitványaként működött, korán visszakerült Egerbe. Tervezte a füzesabonyi rk. templom kora-klasszicista oltárépitményét, 1808-ban ujrafaragtaaz egri székesegyház homlokzatiszobrait, 1813-ban a pétervásári neo-gotikus templom számára két kerubot faragott. Egy feszülete a Nemzeti Muzeumban van. Meghalt Egerben 1821 február 23-án 65 éves korában. Végrendeletéből kitünik, hogy atyja —+ Anczenhoffer György és anyjának második férje Hesz János /öreg Hösz János/, s igy féltestvére Hesz János Mihály egri születésü bécsi akadémiai tanár és festőnek.

Anczenhoffer (Eintzerhoffer) Ignác

egyi sobrász végezte el a miskolci volt minorita templom sobrászati munkáit és díszítését

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem, 1969–70. Budapest, 1972

3361

Anczenhoffer (Eintzenhoffer) Ignác
egri vebrány

A mistelei volt minorita tpl. főoltárának
díszítését kivitelte

Magyar Műemlékvédelem 1969-70
Bp. Akadémiai Kiadó 1972
336. old.

Anda Tibor

mitkedrelő Hobrász
belgyógyász orvos és sebész
a tud. egyetemi kli-
nikán (üllői-ut.).

Bandi ismeri e
réven életrajzát
bekértem 1948
márc. 6 -

379. **Fedeles csésze,**

bécsi porcellán, aranyarabeszkes szélsáv alatt kék pikkelydísz, ennek íveiben színes virágcsokrok. Fedelének gombja virágszál. Kék pajzsjegy. XVIII. század második fele. — DECKELTERRINE aus Wiener Porzellan. Auf dem Rand ein Goldornamentfries mit anschliessendem blauen Schuppendekor und bunten Blumensträussen. Als Deckelknauf ein Blumenzweig. Blaumarke, Zweite Hälfte XVIII. Jahrh.

380. **Csésze aljjal,**

bécsi porcellán, magas füllel, sárga alap, karcolt arany sávokkal. A csészén elől, fekete alapon színes virágkosár. A csésze belseje aranyozott. Kék jegy. 1820. — SCHALE MIT UNTERTASSE aus Wiener Porzellan mit überhöhtem Henkel. Radierte Goldstreifen auf gelbem Grunde. Auf der Schale vorne bunter Blumenkorb in schwarzem Felde. Blaumarke, 1820.

381. **Csokoládéscsésze foglalatos aljjal,**

bécsi porcellán, díszítése: színes virágcsokrok. Kék pajzsjegy. 1796. — CHOKOLADESCHALE mit Untertasse aus Wiener Porzellan. Die Untertasse mit Einsatzring. Der Dekor zeigt Blumensträusse in Bunt. Blaumarke. 1796.

382. **Mokkacsésze,**

bécsi porcellán, magas aranydíszítéssel: palmettás friz alatt szőllőlevelek sora. Kék pajzsjegy. 1810 tájáról. — MOKKASCHALE aus Wiener Porzellan mit Hochgolddekor: unterhalb eines Palmettenfrieses aneinander gereihte Weinblätter. Blaumarke. Um 1810.

383. **Mokkacsésze,**

bécsi porcellán, sárga és kék pajzsalaku mezők bíborszínl evélfüzérekkel. Kékpajzsjegy. 1787. — MOKKASCHALE aus Wiener Porzellan, schildförmige Felder mit pur-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 ÁPR 16
PEST MEGYEI HÍRLAP

Andorai Mária

PEST MEGYEI Hírlap 9

1021

Garai Gábor:

Példa

Tövestül dőlt ki az öreg fa,
csak néhány hajszálgyökere fogódzik
a földbe, törzse kerítésre roskadt,
csüggedten lógnak sovány gallyai;
s az ágak hegyére mégis kiültek
a rügyek kis zöld mécsvilágai
és halványan pislákolják: tavasz van,
zsendül az élet minden elevenben;
lesz-e levél a rügyből, s a virágból
lesz-e gyümölcs, nem az ő dolguk az már,
s az se, hogy ez a vén roncs nem fa többé,
példa csupán. Lélegzetfogytig buzdító.

G. Szabó László:

Múmia

Iszkol a tél már, ódon vára szétdől
az új tavasz zöld torkolattüzétől.

De pincéjében gúzsba kötve itthagy —
senki nem lel rám, s ki nem szabadíthat.

S míg fenn vad-virgonc heje-huja támad,
penész érlel bölcs, jámbor múmiának.

Takáts Gyula:

Hajnali groteszk

Az év ingujjából éjjel
opálos vizek folytak széjjel

s míg a rét álmosan füstölög,
pillájára ülnek a ködök.

Fenn a hajnalcsillag ül sután
egy délceg jegenye gomblyukán,

s hogy fölsercen a hajnal lángja,
kigyúl a száraz kórók szára

s hamujuk úgy szitál, akár a köd,
Tűz-kányák úsznak a fák között.

s csőrükben víg reggeli dísznek,
csupasz verébcsicsergést visznek...

Fintor

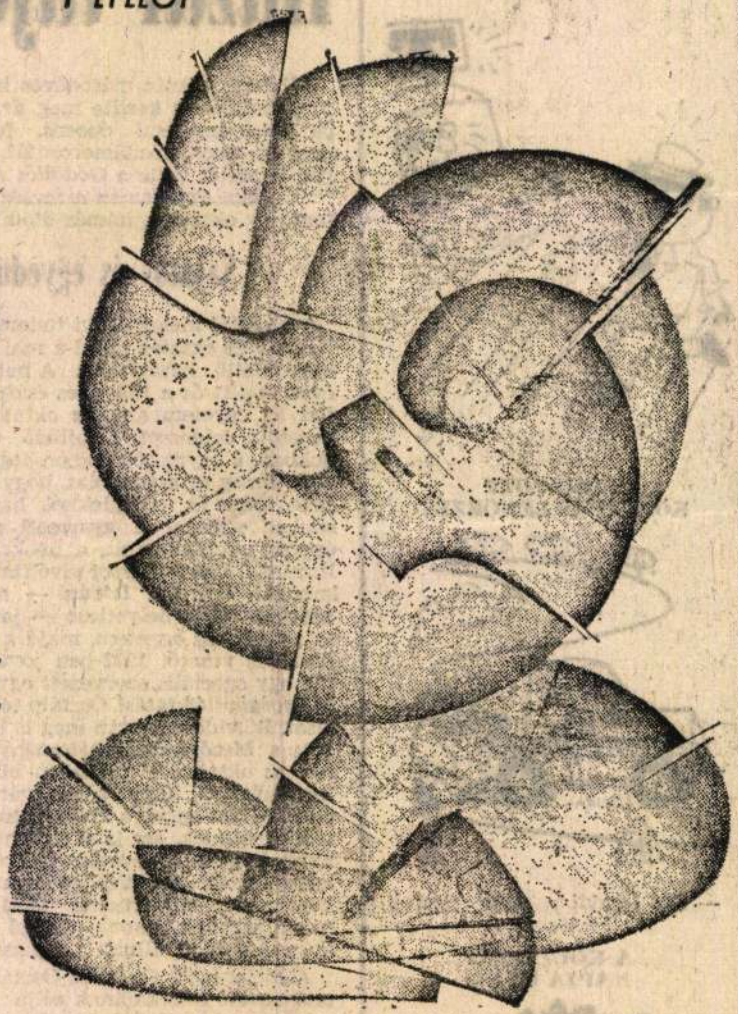

Andorai Mária szoborterve

Pákolitz István:

Magabiztos

A botfülű mindenha intonál
Fejest ugrik az úszni nem tudó
Kioktat a befuccsolt életű
A kopott kokott mímes szentfazék.

Közlekedésbiztonsági hónap
TANULÓK

FOKOZOTT
KÖZÚTI ELLENŐRZÉS

— *Így legalább nem fizetek bírságot!...*

A KÖLTÉSZET
NAPJA UTÁN

Hazai tájon — trópusi

Mintegy félszáz másodéves hallgató jelenlétében kezdte meg *dr. Varga János* egyetemi docens, február utolsó hetében előadássorozatát, melyel kezdetét vette a *Gödöllői Agrártudományi Egyetemen* a meleg égövi tantárgy oktatása, immár ötödízben.

Sajátos és egyedülálló

A gödöllői meleg égövi tudományos kutatás és oktatás mind a mai napig egyedülálló hazánkban. A hatvanas évek végén és a hetvenes évek elején az egyetem számos oktatója és kutatója dolgozott a fejlődő országokban, s egyre többükben fogalmazódott meg az a gondolat, hogy szükséges lenne az eddigieknél hathatósabban segíteni a gyarmati sorból épphogy felszabadult, a neokolonializmussal súlyos harcot vívó fiatal államokat. *Dr. Pál István* — ma az egyetem rektorhelyettese — javaslata alapján az egyetem, majd a MÉM illetékes vezetői 1972-ben jóváhagyták egy speciális szervezeti egység, a *Melegégövi Oktatási Osztály* létrehozását. Rövidesen ezután meg is kezdődött a Mezőgazdaságtudományi Karon az oktatás, s miközben büszkék lehetünk rá, hogy a mi városunk adott helyet ennek a különleges oktatási egységnek, azt is el kell mondanunk, hogy az elkövetkezendő években számottevő, évtizedes lemaradást kell még felszámolnunk, mellyel a baráti államok hasonló jellegű intézményei mögött állunk a rangsorban.

A Melegégövi Oktatási Osztály oktató-nevelő munkájának célja olyan sajátos meleg égövi mezőgazdasági ismeretekkel rendelkező külföldi és magyar szakemberek képzése, akik tevékenyen részt vállalhatnak a fejlődő országok mezőgazdaságának fellendítésében. Ennek érdekében a meleg égövi mezőgazdasági ismeretek elsajátításához az osztály munkatársai — együttműködve a Mezőgazdaságtudományi Kar szaktanszékeinek oktatóival —, olyan tárgyköröket tanítanak, amelyek felölelik a trópusi-szubtrópusi területek növény- és állatvilágának főbb termesztett növé-

ro- és mikroökonómiai szinten egyaránt. Az egyetem dolgozóin kívül az egyes területek trópust járt legismertebb hazai szakértői is segítenek a munkában.

Az oktatás *első formája* ismerkedés az ázsiai, afrikai és latin-amerikai diákok számára kötelező jelleggel sorra kerülő meleg égövi tárgyakkal előadásokon, szemináriumokon, gyakorlatokon, a *második oktatási forma* pedig magyar hallgatók számára úgynevezett speciálkollégium. A képzés időtartama mindkét formánál öt félév. A szakmai oktatáson kívül a magyar hallgatók kötelező intenzív nyelvtanfolyamokon is részt vesznek, három világnyelv, (angol, spanyol, francia), valamelyikéből. Egy-egy évfolyamot 15—20 külföldi hallgató és 20—30 magyar hallgató látogat. Jelenleg 26 országból 105-en tanulnak egyetemünkön.

Öt kemény félév

Az osztály munkatársai végzett hallgatóikat számon tartják, követik útjukat az új munkahelyre, így évről évre szorosabbá, sokoldalúbbá válik a kapcsolat a szellemi tőke exportálására hivatott szervezetekkel (elsősorban a FAO-val, a TESCO-val). Ennek első gyümölcsei most kezdenek beérni. Nemsokára elindul az első volt *meleg égövesekből* álló *team*, vagyis munkacsoport, külföldi útjára.

A *harmadik oktatási formában* a már végzett külföldi agrármérnökök, szakemberek számára egy-egy szakterületen speciális továbbképző tanfolyamokat szervezünk. Eddig öt csoport érkezett, valamennyi a Közel-Kelet országaiból: három csoport ökonómiai, egy mezőgazdasági szaktanácsadási, egy pedig állattenyésztési továbbképzésben részesült. Az említett csoportok államközi egyezmények keretében, a TESCO közvetítésével érkeztek hazánkba. A képzés időtartama célprogramonként változó, általában 3—12 hónap. Sikeres államvizsga után az egyetem ezeknek a hallgatóknak is oklevelet ad.

1973 FEB 4-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 130-068, 337-748, 340-726

PEST M

HIRLAP

Andorai Mária

1021

Feszültség

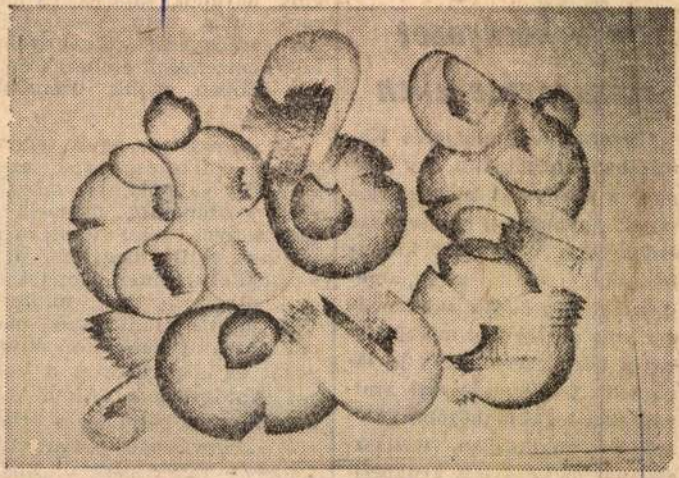

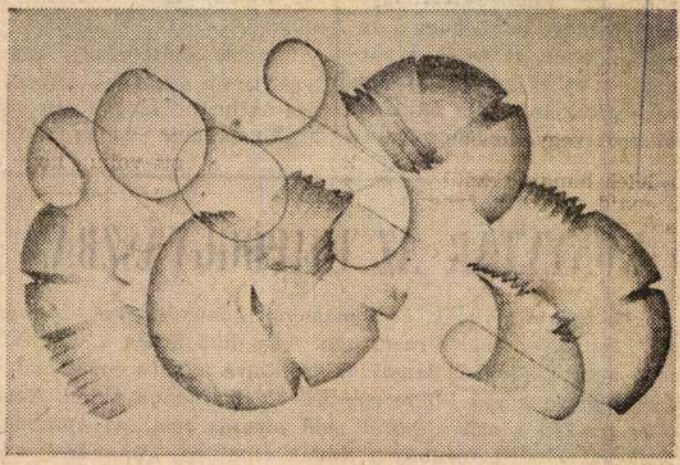

Andorai Mária grafikái

NYÚJTANI.

Csinála
— a k
szennye

Újszerű kez
nadában: meg
pont a környezet tisztántartásának gyakorlati elősegítése érdekében. A központ különféle könyvecskék ad ki, amelyek felvilágosítják a lakosságot, mit ne tegyen, mivel árthat a környezetének. A jó tanácsok felvilágosítással szolgálnak a legkülönbözőbb helyzetekre vonatkozóan, háziasszonyoktól kezdve a gépkocsivezetőkig, mindenkivel igyekeznek megértetni, hogy a levegő, a vizek, az erdők, a parkok — az egész emberi környezet tisztántartása általános és egyetemes emberi probléma.

szál fűzi valamennyi szövetségi köztársaság üzemeihez, tudományos kutatóintézményeihez. S itt meg kell neveznem egy számot. Gondolják csak el: az ország mintegy 1700 üzeme szállított és még ma is szállít különböző anyagokat és alkatrészeket a Volgai Autógyárnak. Alma-Atából villamos berendezés érkezik, Jerevánból szivattyúk, Lvovból rakodógépek, Rigából festék, Kisinevből hidroemelők...

Vannak építkezések, amelyek iránt általános érdeklődés nyilvánul meg. Ilyen volt a Dnyeprogesz és az Amur

KÖNYVTÁR AZ ÚTIPOGGYÁSZBAN

Ha valaki elutazik, becsomagolhat könnyűszerrel akár egy fél könyvtárra való olvasnivalót. Nem lesz nehéz a bőröndje sem, mert a könyvek lapjait mikrofilmre felvéve egyetlen levelezőlap nagyságú filmre egy 325 oldalas könyv fér el. Nem okoz gondot a mikrofilmről való olvasás sem: az amerikai Bell and Howell, továbbá a Kodak cégek egy „mini leolvasókészülékkel" jelentek meg a piacon. A leolvasókészülék alig valamivel nagyobb egy könyvnél.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Andorai Mária

1973 MÁJ 20

Pestmegyei Hírlap

1021

Kristályvirág

Andorai Mária grafikája

TUDOM
TECH

VÁLTOZATLANUL AZ EMBEREK ÉRDEKLŐDÉSÉNEK KÖZÉPPONTJÁBAN ÁLL A VILÁGŰR MEGISMERÉSÉÉRT KÉSZÍTETT TERVEK VÉGREHAJTÁSA. E HETI TUDOMÁNY—TECHNIKA ÖSSZEÁLLÍTÁSUNKBAN EZÉRT ISMÉTELTEN

az űrkutatás

LEGÚJABB ESEMÉNYEIRŐL ÉS EREDMÉNYEIRŐL KÍVÁNJUK TÁJÉKOZTATNI OLVASÓINKAT.

Rakéták a tudomány szolgálatában

Messze északon, a Spitzbergák és a Szevernaja Zemlja Északi-föld szigetek között fekszik a Ferenc József-föld. Ennek egyik kis szigetén (Hayes), a 81. szélességi foktól délre működik a szovjet „Drushnaja" geofizikai állomás.

Az utóbbi években beható

A Lunohod—2 szovjet aut
mellett — egy csillagászati fé
re a Lunohod—1-nek nem vo
dományos Akadémiájának kr
mában készítették, Andrej S
gatója irányításával. Az igaz
biakban válaszol az APN mu

**— Mi is tulajdonképpen e
a csillagászati fénymérő és n
a rendeltetése?**

— A műszer egy speciál
fényvezetővel ellátott lencs
nélküli teleszkóp. A fényve
zető, vagy másképpen fényte
relő a műszer elemeit védi
fénytől. Fényfogóul egy foto
elektrikus sokszorosító szo
gál. Különlegessége, hogy ké
csatornás: az egyiken a lá
ható sugarakat méri, a más
kon az ibolyántúliakat. A mű
szernek az a rendeltetés
hogy regisztrálja az égbo
nagy részének sugárzását,
meghatározza a csillagmező
fényességét, vagyis fényere
jét.

Andorai Mária

A Fészek Attila Művelődési Központban szobrokkal és grafikákkal szerepelt. Mestere Szandai Sándor volt. Figurális és absztrakt kisplasztikákat, színes és fekete-fehér grafikákat állított ki.

Bojtár Judit:

~~Fiatal Művészek~~ Láttuk, hallottuk; Magyar Hírlap, 1970. III. 24. 9. l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 JUN 1
Pestmegyei Hirlap

Andorai Mária

1021

Feszültség

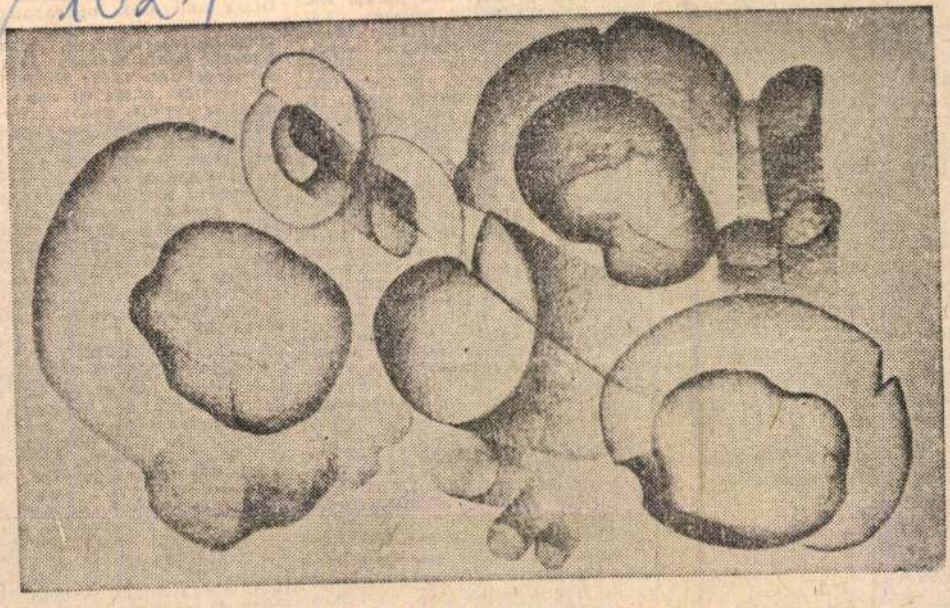

Andorai Mária grafikája

nnak ellenére, hogy ezt a kü-
ón vagyonért kapott összegből
ásárolták, *már közös vagyon-*
á válik, ha a házastársak
egalább 15 éve életközösség-
ben együtt éltek.

Egyik olvasónk házastársa
megszüntette az együttélést, és
öbb olyan dolgot szállított el
lakásból, ami a közös va-
yonhoz tartozik. Szabad-e
zt? Kérdezi olvasónk.

A vagyonközösséghez tarto-
ó tárgyakat — addig, míg a
agyonközösség fennáll, to-
ábbá annak megszűnte után
— a vagyon felosztásáig —
ak a házasfelek közös egyet-
rtésével lehet elidegeníteni,
agy a közös vagyonhoz tarto-
ó tárgyakat például a lakás-
ól elszállítani.

Egy másik olvasónk proble-
ája az, hogy *nem évül-e el*
közös vagyon fele részéhez
ló joga? A házassági élet-
özösség alatt szerzett, és így
közös vagyonba tartozó in-
tlant olvasónk esetében te-
kkönyvileg egyedül a férj

rek. Lapszemle.
8.05: Külpolitika
Hallgatóink f
Süssmayr: A n
— kantáta. 8.54
Az Ifjúsági Rá
Óvodások dalki
10.03: Vitezsla
10.10: Hilde Gü
énekel. 10.22: Z
10.30: Vasárnapi koktél.
rek. Lapszemle. Időjárásjelentés.
12.10: Édes anyanyelvünk. 12.15:
Jó ebédhez szól a nóta. 12.55:
Csák Gyula írása. 13.05: Nagy
mesterek — világhírű előadóművészek. Közben: 13.45: Sportmagazin. 14.39: Pillantás a nagyvilágba. 15.00: Hírek. Időjárásjelentés.
15.08: Az Ifjúsági Rádió műsora
pedagógusok napjára. 15.53: A
koldusdiák. Részletek Millöcker
operettjéből. 16.43: Lator László
műsora. 16.58: Hallgatóink figyelmébe! 17.00: Hírek. Időjárásjelentés. 17.05: Sebestyén János műsora. 17.45: Népdalkörök országszerte. 18.05: Ünnepi könyvhét
1975. 18.58: Hallgatóink figyelmébe! 19.00: Hírek. Időjárásjelentés.
19.10: Sikerlista — 1975. május.
19.50: Bartók-kórusművek. 20.00:
Hírek. Időjárásjelentés. 20.10: Bertolt Brecht: Antigoné. 21.25: Színes népi muzsika. 22.00: Hírek.
Időjárásjelentés. 22.10: Sporthírek
és közvetítés a katowicei ökölvívó
EB-ről. 22.25: Kiss Imre műsora.
23.20: Alban Berg operáiból. 24.00:
Hírek. Időjárásjelentés. 0.10: Negyedóra charleston. 0.25: Műsorzárás.

port a Győri Magyar
Gépgyárból. 16.58: Wagner operáiból. 18.00: Hírek. Időjárásjelentés.
18.05: A Tátrai vonósnégyes hangversenye. Közben: 18.30: A magyar valóság versei. 19.24: Zenekari muzsika. 20.00: Komjáthy
György műsora. 21.00: Mahler: A
fiú csodakürtje — dalciklusrészletek. 21.42: Emlékezés egy
nyári éjszakára. Rádiójáték. 23.00:
Hírek. Időjárásjelentés. 23.10: Műsorzárás.

TELEVÍZIÓ

8.58: Tévéovi. Iskolaelőkészítő
tanfolyam. Így dolgoznak fürge
dolgozók. 9.20: Egy szót se a fociról. Magyarul beszélő szovjet ifjúsági film. 10.30: Mozdulj! Közvetítés a Testnevelési Főiskoláról.
11.30: Városok, művek... NSZK
filmsorozat. VII. rész: Cote
d'Azur. Antibestől Nizzáig. 13.48:
Frédi és Béni, avagy a két kőkorszaki szaki. Amerikai rajzfilmsorozat. Kleptománia. 14.15: Temperált vizű haltenyésztés. Riportfilm. 14.35: Fogjál nekem Colobust! Angol filmsorozat. II. rész:
Sorakoznak a ketrecek. 15.05: A
császár kémje. Magyarul beszélő

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1978 MÁR 19

Andorai Mária
1021

az újra k..., gyilkolni kész, fájó aknaszilánk is!

A háború emlékei

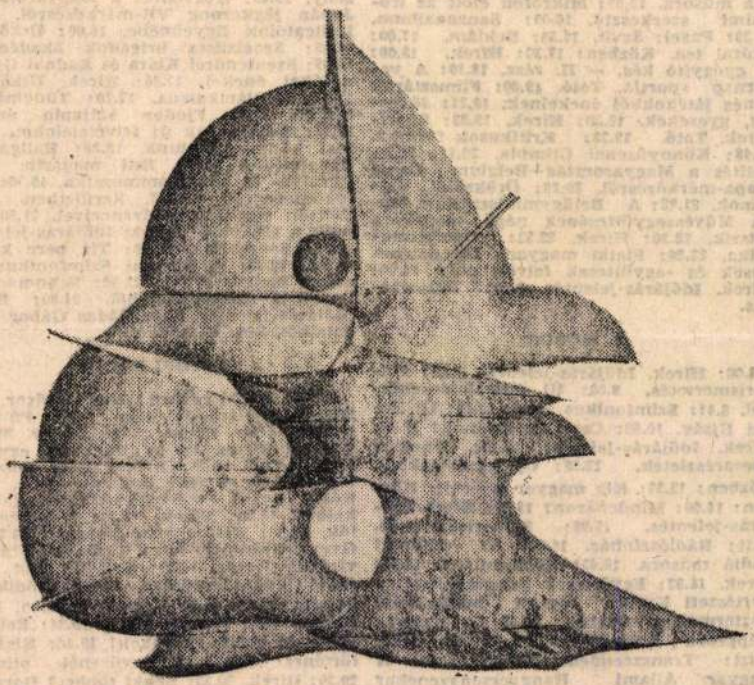

Andorai Mária szoborterve

műsorából. 8.30: Hírek. 8.33: A „[illegible]kék" postája. 9.00: Vasárnapi [illegible] 10.30: Hírek. 10.33: Szivárvány. Reklám. 12.33: Kozák Gábor József pi zenekara játszik. 13.00: Peti országban. I. rész. 13.45: Időjárás- állásjelentés. 14.00: Táskarádió. 15.0 lenidőben. 15.30: Hírek. 15.33: Bor tila műsora. 15.59: Mikrofon előtt [illegible] dalmi szerkesztő. 16.09: Sanzonalbum. 16.39: Pazel: Szvit. 16.55: Reklám. 17.00: Ötórai tea. Közben: 17.30: Hírek. 18.00: A gyógyító kés. — II. rész. 18.30: A vasárnap sportja. Totó. 19.00: Filmsztárok zenés játékokból énekelnek. 19.21: Jó estét, gyerekek. 19.30: Hírek. 19.33: Sporthírek. Totó. 19.38: Kritikusok fóruma. 19.48: Könnyűzenei Olimpia. 20.18: Közvetítés a Magyarország—Belgium Davis Kupa-mérkőzésről. 20.28: Örökzöld dallamok. 21.22: A Belügyminisztérium Duna Művészegyüttesének népi zenekara játszik. 22.30: Hírek. 22.33: Operettmuzsika. 23.20: Fiatal magyar táncdalénekesek és -együttesek felvételeiből. 24.00: Hírek. Időjárás-jelentés. 0.10: Műsorzárás.

3. MŰSOR

8.00: Hírek. Időjárás-jelentés. 8.05: Műsorismertetés. 8.08: Új operalemezeinkből. 8.44: Szimfonikus zene. 10.24: Új Zenei Újság. 10.59: Csak fiataloknak! 12.00: Hírek. Időjárás-jelentés. 12.10: Zenekari operarészletek. 12.59: Új lemezeinkből. Közben: 13.33: Kis magyar néprajz. Közben: 14.06: Mindenáron? 15.00: Hírek. Időjárás-jelentés. 15.08: Műsorismertetés. 15.11: Rádiószínház. 16.03: Az Ifjúsági Rádió műsora. 16.43: Bach-művek. 18.00: Hírek. 18.03: Együttesek hangversenyei a Kertészeti Kutató Intézet budatétényi dísztermében. Közben: 18.38: A magyar szépprózа századai. 19.23: Hírek. 19.26: Liszt: Transzcendens-etűdök. 20.32: A Magyar Állami Hangversenyzenekar hangversenye az 1977. évi Karintiai Nyáron. 22.05: Két madrigál. 22.15: Ázsiai zenekultúrák. 23.00: Hírek. Időjárás-jelentés. 23.10: Műsorzárás.

Japán jégkorong VB-mérkőzésről. 15.58: Hallgatóink figyelmébe. 16.00: Útközben. 16.05: Szocialista brigádok akadémiája. 16.35: Szentendrei Klára és Radnai György nótákat énekel. 17.00: Hírek. Útközben. 17.07: Reklámkalauz. 17.10: Tudományos híradó. 17.25: Fjodor Saljapin énekel. 17.48: Bemutatjuk új felvételeinket. 18.25: Mai könyvajánlatunk. 18.28: Hallgatóink figyelmébe! 18.30: Esti magazin. 19.15: Furulya- és cimbalommuzsika. 19.30: Sajtókonferencia a XI. kerületben. 20.30: Töltsön egy órát kedvenceivel. 21.30: Elmúlt a tél. 22.00: Hírek. Időjárás-jelentés. 22.15: Sporthírek. 22.20: Tíz perc külpolitika. 22.30: A Bostoni Szimfonikus Zenekar hangversenye. 23.32: Schumann és Scuubert kórusműveiből. 24.00: Hírek. Időjárás-jelentés. 0.10: Nádas Gábor táncdalaiból. 0.25: Himnusz.

PETŐFI RÁDIÓ

4.25—7.59: Jó reggelt! Zenés műsor. 8.00: Hírek. Időjárás-jelentés. 8.05: Fúvósátiratok. 8.30: Hírek. 8.33: Záray Márta, Vámosi János és az Expressz együttes felvételeiből. 9.15: Színes népi muzsika. 10.00:—12.00: A zene hullámhosszán. 12.00: Kókai Rezső és Sárközi István daljátékaiból. 12.30: Hírek. 12.33: Hangszerszólók. 13.28: Kis magyar néprajz. 13.33: A Gyermekrádió műsora. 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés. 14.00: Kettőtől ötig ... A rádió kívánságműsora. 17.00: Ötödik sebesség. 18.00: Eke Károly műsora. 18.30: Hírek. 18.33: Zeneközelben. 19.31: Reklám. 19.36: Jó estét, gyerekek! 19.40: Kisázsiai történet. 20.00: Könnyűzenei olimpia. 20.30: Hírek. 20.33: Senki többet? Harmadszor! 21.50: Nóták. 22.30: Hírek. 22.33: Derűre is derű. 23.03: Zenés játékokból. 24.00: Hírek. Időjárás-jelentés. 0.10: Műsorzárás.

Andorai Márta.

Közös tárlata nyílt meg csütörtökön A József Attila Művelődési Központ kisgalériájában Andorai Márta és Tamás Valéria szobrásznak, Galántai György és Papp Oszkár festőművésznek.

Magyar Hírlap 1971/350 8 old.

Andorai Mária

Leány lepellel, bronz. 18 cm

Női akt I. bronz. 18 cm

Angyalfoldi képző- és iparmű-
veszek kiáll. Műcsarnok 1974

Andorai Mária
(József Attila Művelődési Központ) A
művelődési központnak Szandai Sándor
által vezetett szobrászkörében dolgozik.
Andorai már kiállított – annak idején
részletesebben bemutattuk. Most továbbha-
ladt a rá jellemző, kemény, tektonikus ré-
tegekre emlékeztető formák sugározta drámai
hangvételű előadásmódban. Lényegében azonban
nem hozott újabbat vagy kiérleltebbet meg-
előző kiállítása óta.

Bojár Ivan: Kiállításról kiállításra

Magyar Hírlap 1971/360 6 old.

Andorai Mária

Képzőművészeti kiállítás nyílik a Jó-
zsef Attila Művelődési Központban
december 16-án Andorai Mária, Galam-
tai György, Papp Oszkár és Tamás Va-
léria munkáiból.

Magyar Hírlap 1971/348 Pold.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP
Andórai Mária
1978 OKT 2 9.
1021

Gyász

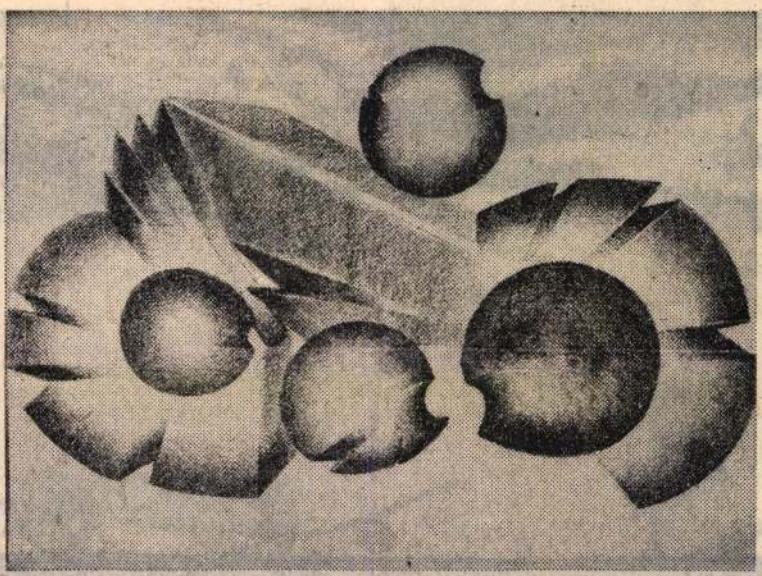

Andórai Mária szoborterve

Téli táj

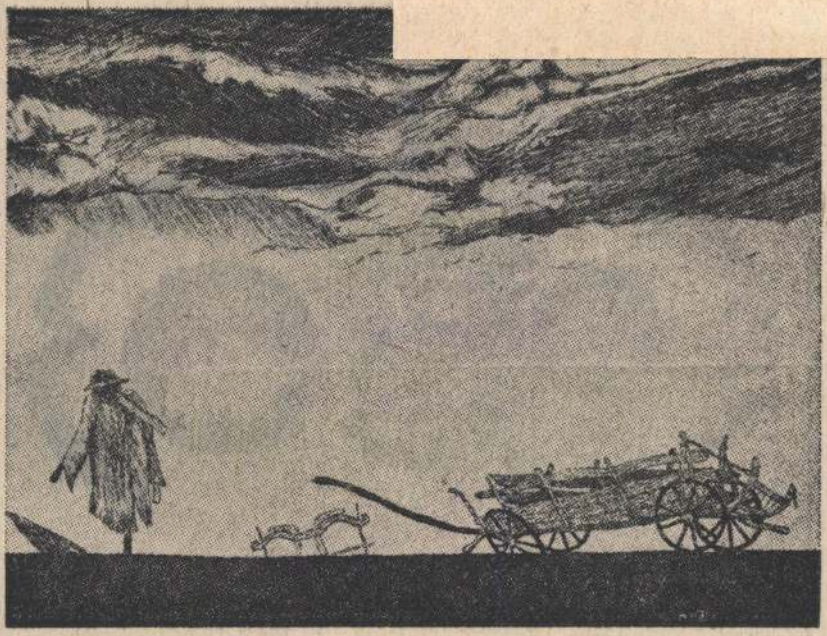

Kéry Imre grafikája

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725
1974 FEB 10
Pestmegyei Hírlap

Andorai Mária

PEST MEGYEI

1021

Merengő

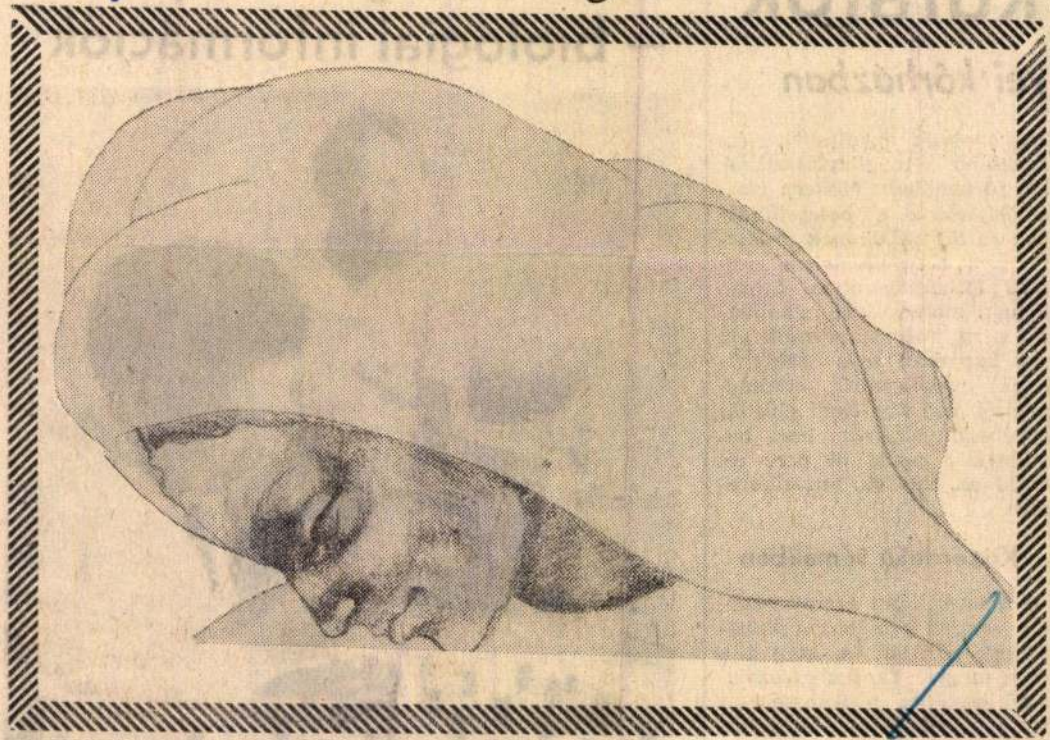

Andorai Mária grafikája

kutatók

gyei kórházban

beszámolnak egymásnak érdekesebb megfigyeléseikről, két fő témában: *Modern vizsgálóeljárások a betegellátásban és Szövődmények problémája a betegellátásban* címmel. Mindezek olyan átfogó témák, melyek igen alkalmasak arra, hogy az orvosok képet kapjanak más szakterületek problémáiról, eredményeiről is. Egy-egy előadás egyébként tízperces lesz, bemutatásra pedig öt perc áll majd az előadók rendelkezésére.

Közérdekű témákban

Ugyancsak az orvosi napokon osztják ki annak a *pályázatnak* a díjait is, melyet a Pest megyei Tanács egészségügyi osztálya, a Semmelweis Kórház igazgatósága és a Pest megyei Tudományos Bizottság hirdetett meg a megye területén dolgozó körzeti és ren-

Elektromágneses jelek – biológiai információk

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 DEC 24
Pestmegyei Hírlap

Andorai Mária

1021

FATÖRZS

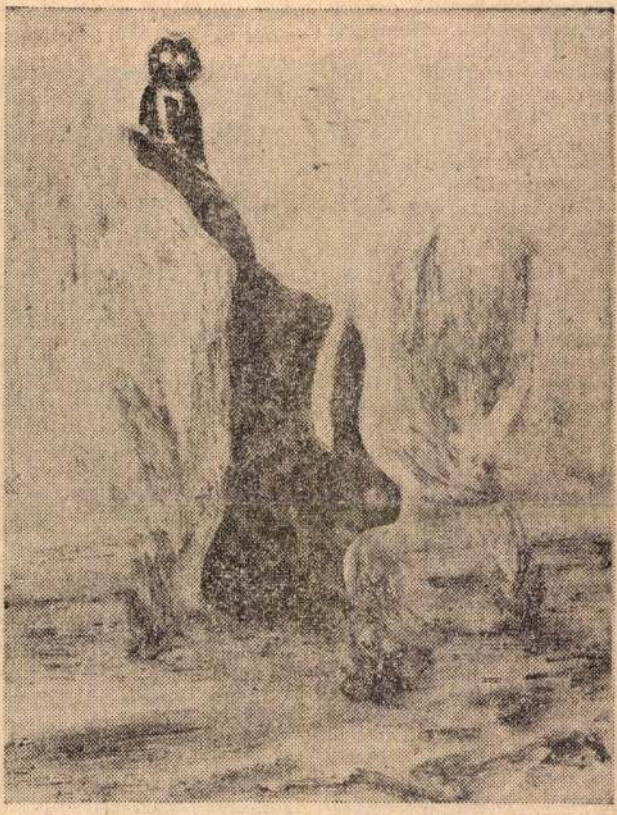

Andorai Mária rajza

dent betöl-
leségem és a
az eszemben.
ani, s már-
nagam, ami-
lánk csapott
pinceablakon,
a fal szélé-
fejeződött
csend lett.
ől, leporol-
. A ház tete-
, a család a
, de éltek. *Ez*
m a karácso-
a karácsonyt
lidézzük a fa
részlete sem
ké, olyankor
et a lábamban
megtettem a
. A gyerekkor
nem nagyon
rtunk énekel-
...

2

ROSNER ANNAMÁRIA tájékoztatási ügyintéző a százhalombattai Dunai Kőolajipari Vállalatnál. 1970-ben került az üzembe. Huszonhárom esztendős.

— Első általánosba jártam... Az a karácsony, amelyikre vissza tudok emlékezni. A korábbiakról egyetlen mozzanat sem maradt meg bennem. Erre azért emlékszem, mert akkor jöttem rá, hogy az ünnepen valójában az emberek ajándékozzák meg egymást. Helyesebben ezt csak következtettem, miután kíváncsian belestem a *titokzatos* szobába és láttam, hogy az édesapám benyúl a fenyőfa ágai közé és megrázza a csengettyűt. Mindennek számomra

de ezt az em-
a sajátjának
alut. Ezt az
ítélte, azt is
felszedett im-
es kivetíteni

milyen hatással
is művészre?

vizuális kul-
beszélünk, rögtön sok-

— Ez már a művészi megvalósítás minőségének a kérdése.

— A hagyományból eredő gondolat minősége nem számítana?

— Honnan is közelítsem? Nem tartom lényegesnek egy műalkotás számára az abban megfogalmazható gondolatok számára, hogy az milyen kö-

sar
rin
leg

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977. III. 7.
PEST MEGYEI HIRLAP

Andorai Mária

1021

Az üveghegyen túl

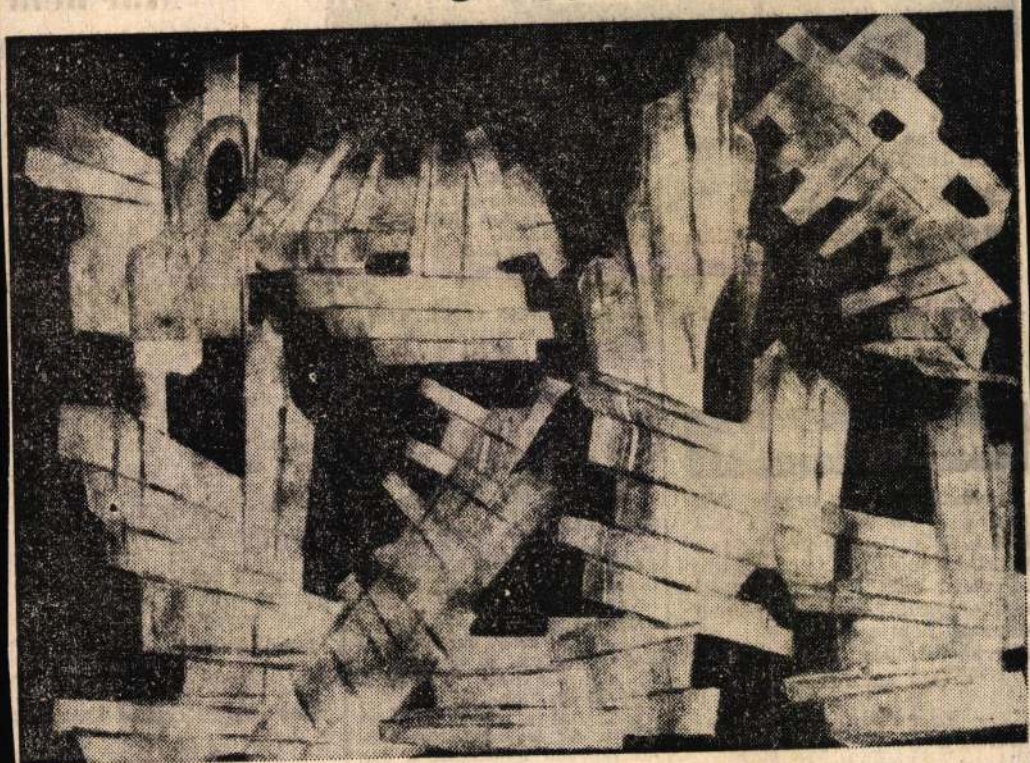

Andorai Mária grafikája

K + HÍREK + HÍREK + HÍREK + HÍREK + HÍ
HÍREK + HÍREK + HÍREK + HÍREK + HÍREK

MA: 1977. július 24., vasárnap, Kinga napja.
A Nap kél 4.12 — nyugszik 19.29 órakor.
A Hold kél 13.10 — nyugszik 23.28 órakor.

HOLNAP: 1977. július 25., hétfő.
Jakab napja.
A Nap kél 4.13 — nyugszik 19.27 órakor.
A Hold kél 14.21 — nyugszik — órakor.

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS

Fokozatosan az ország déli részén is felszakadozik a felhőzet és csak egy-két helyen lehet kisebb eső. Az élénk, időnként erős északkeleti szél mérséklődik. A legmagasabb nappali hőmérséklet: 24, 29 fok között várható.

— **Fogadóóra.** Császár Ferenc, a megyei tanács általános elnökhelyettese, hétfőn, július 25-én délelőtt fél tíztől fél egyig, hivatali

Henrik Pontoppidan

SZÁZHÚSZ ÉVVEL EZELŐTT, 1857. július 24-én született Henrik Pontoppidan dán Nobel-díjas regényíró.

Régi papi családból származott, s ennek megfelelően mély vallásos nevelésben részesült, de már egész fiatalon összeütközésbe került vallási kérdésekben családjával. Először mérnöknek készült, majd egy népfőiskolán tanított. Első elbeszéléseiben naturalista színekkel ábrázolta a paraszti élet keménységét. Első nagyszabású regénye — Az ígéret földje — egy lelkész tragédiája, akinek az eszményi életről vallott nézetei összeütköznek a kisvárosi poshadtsággal, reménytelenséggel, közepszerűséggel. Második nagy regénye — Szerencsés Péter — nyolckötetes, önéletrajzi jellegű írás; Szerencsés Péter később szimbólummá nőtt, a dán átlagember jelképévé, aki a századfordulón keserves küzdelmeket vív önmagával, a vallással és az aszketizmussal, egy reálisabb életideáért.

Sok könyve nálunk is megjelent. Az irodalmi Nobel-díjat 1917-ben nyerte el, a dán élet eleven ábrázolásáért.

Már nem

Megvonták a megkülö

A Kiváló Áruk Fórumán titkársága, a KERMI javas tára, az illetékes tárcák és hatóságok egyetértésével, Csemege Édesipari Gyár tíz- és húszdekás mogyo tejcsokoládéjától *megvonta fórum az embléma viselé nek a jogát.*

A Kiváló Áruk Fórumán alapszabálya szerint a megl lönböztető minőséget tanús emblémát csak azok a term kek használhatják, amely tartósan teljesítik a megha rozott szigorú minőségi kö telményeket. Ezek ellen vét a Csemege Édesipari Gy amelynek mogyorós tejcsok ládéjáról a KERMI *az érzé szervi tulajdonságok tar romlását, az érvényes sza ványtól való eltérést állapít meg.*

A csokoládé cukortartalm növekedett, eltér a félédes n

Felelőtlenségből tragédia

A dunai fü

A közelmúltban egy 14 é

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP
1978 MÁJ 14

Andorai Mária
1021

Rézkakas

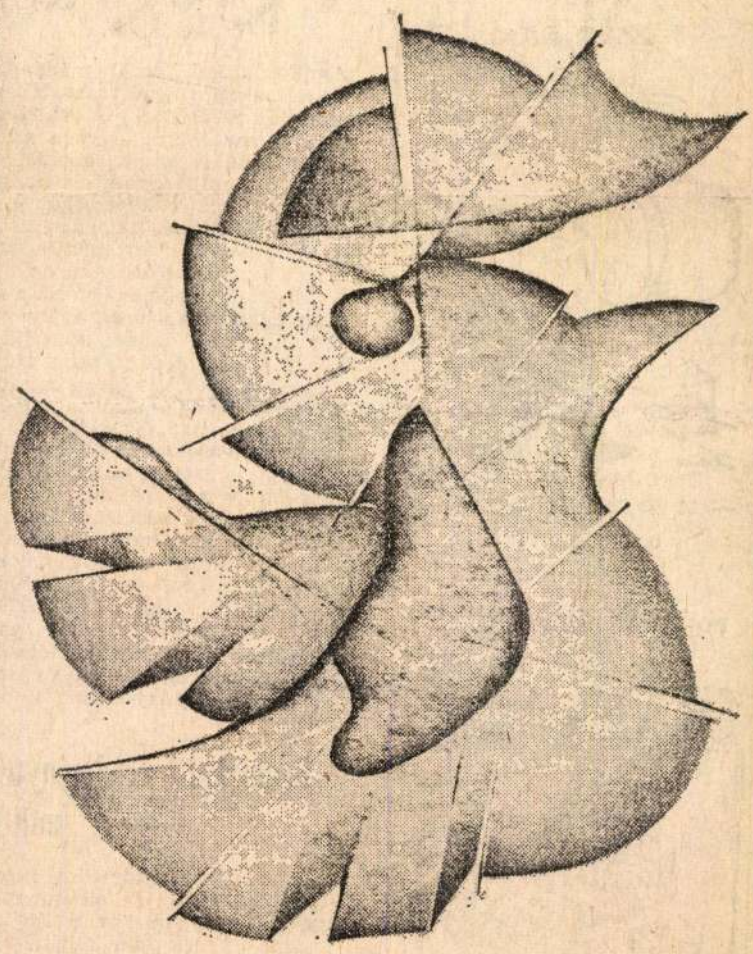

Andorai Mária szoborterve

MENŐ FEJ

— *A szüleimtől kaptam, ballagásra...*

PONGRÁC, SZERVÁC...

A gyógyász

Amikor orvosi körökben tudomá
szereztek a kis megyei város, Kurga
na ortopéd sebészének, *Gavriil Iliz
rovnak* a munkáiról, enyhén szólv
bizalmatlanul fogadták azokat. E
okkal: ez az ember szakított a cson
szövet regeneratív képességeiről,
traumatológiában és az ortopédiába
használatos gyógyítási módszerekr
alkotott hagyományos elképzelése
kel. Ítélje meg maga az olvasó: a sz
lánkos lábszárcsonttörést szenvede
beteg tüstént a baleset után gip
nélkül jár, a törött karú pedig súly
kat emel. A húsz, sőt ötven centim
terrel rövidebb lábat normális mér
tűre hosszabbítja meg a sebész. D
Ilizarov paciensei számos csontbeteg
ségből és csontsérülésből 2—8-szor
hamarabb gyógyulnak, mint a szok
sos módszerek alkalmazása esetén.

Gavriil Ilizarov most pályájána
csúcspontján van: az orvostudom
nyok doktora, professzor, a köztárs
ság érdemes orvosa, az OSZSZSZ
érdemes feltalálója, Kurgana vár
díszpolgára, a Kurganában létesíte
kísérleti és klinikai ortopédiai és tra
matológiai tudományos kutatóintéz
igazgatója.

Brumel 13 eredménytele
műtét

...Itt vagyok doktor Ilizarov re
delőjében, s abban az albumban l
pozgatok, amelyben a betegeiről gy
gyulásuk előtt és után készült fén
képek vannak.

Sz. észtországi leány. *Egyik lába 5*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

PEST MEGYEI HIRLAP

1977 OKT 16

Andorai Mária

1021

Hangulat

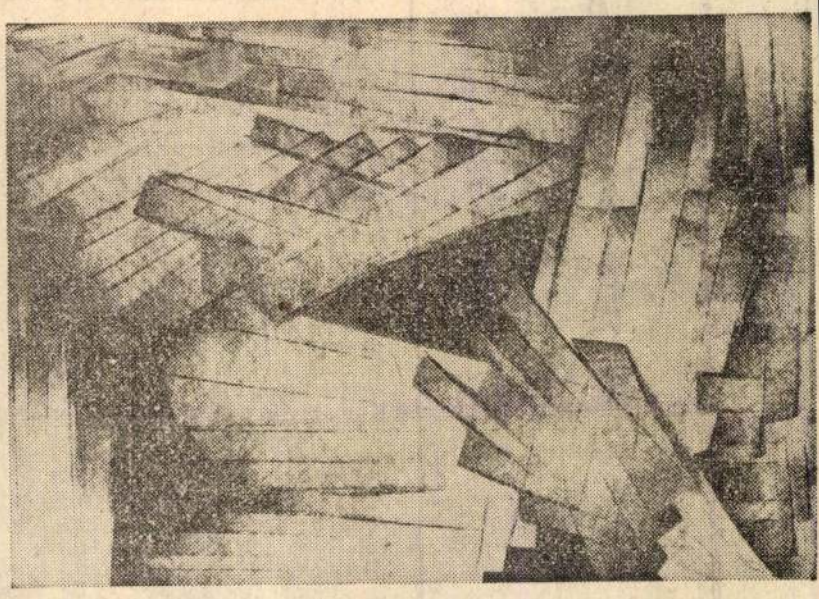

Andorai Mária grafikája

**MIKOR GYALOGO
A GYALOGOS?.**

— Mit dudál, nem látja, hogy veszélyhelyzetben vagyok?!?...

ŐSZI CSÚCSFORGALOM

Kutatni sok mindent lehet: múltat, jelent, tárgyat, eszmét, történést — de viszonylag furcsának hat a kifejezés: a jövőt kutatni! És mégis, akármilyen furcsa, sokan gyakorolják ezt az új tudományterületet. A közvélemény leginkább még a Római Klub néven ismert nyugat-európai társadalmi fórum pesszimista jóslatait ismeri. Pedig nemcsak ott és ők foglalkoznak jövőkutatással, hanem a szocialista országok tudósai is. Magyarországon szintén már évek óta létezik jövőkutatás. Fiatal tudományágunk igaz, kevesebb reklámmal, mint a Római Klub teszi, de legalább olyan szorgalommal, és lehet, hogy több, mindenesetre optimistább eredménnyel dolgozik.

Ha egy új tudományterületet művelni kezdenek, születése után két veszéllyel találkozhat: az egyik a „Parkinson-törvény" sajátos érvényesülése; amennyiben addig szervezi saját magát az új ágazat, amíg hatalmas, de semmire sem jó ap-

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 JAN 22
PEST MEGYEI HIRLAP
Andorai Mária

Pódium 1021

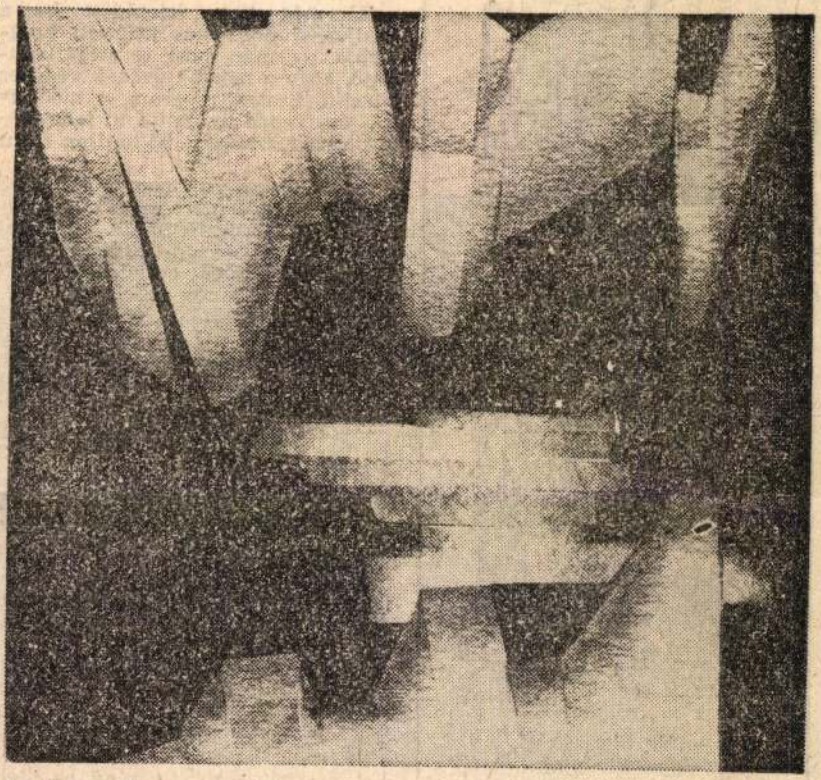

Andorai Mária grafikája

ÜZEMI CÍMER

FÉLMILLIÁRD ERDŐTELEPÍTÉSRE

— Ne ültessék el, úgyis kivágjuk!

BUJTATOTT STÁTUS

... gyakorlati asztronautika több mint húsz éve alatt számos szenzációnak lehettünk tanúi. Ez a jelenlegi *két űrhajó — egy űrállomás* kísérlet újszerűsége mindenek előtt az ember huzamos űrben való tartózkodására szolgáló nagy méretű űrállomások üzemeltetésében, kihasználtságában nyújt nagyobb lehetőségeket és minden bizonnyal értékes tapasztalatokat, annál is inkább, mivel üzemanyagpótló űrhajó, a Progressz—1 fellövésére is sor került.

Mi az új az állomáson?

A Szaljut űrállomásokat a közel hét év során minden újabb kísérletre továbbfejlesztették, módosították — mindenekelőtt a tapasztalatok, a technika fejlődése nyomán. A Szaljut—6 nemcsak az újabb fedélzeti berendezésekben, rendszerekben, kutató műszerekben, hanem a kialakítást tekitve is *lényegesen különbözik* elődjeitől.

A legfontosabb, és mind ez ideig egyedülálló szerkezeti újdonság az,

Auderaai Mária

Nekrain

A XIII. kerületi József Attila
Művelődési Központ helyiségé-
ben mutatták be műveit.

Theisler György: Auderaai Mária . . .
Művészet, 1970. június - 47 lap.

Hudorai Mária grafikái

Kiállítása nyílt az angyalföldi
József Attila Művelődési Központban

Magyar Nemzet 1971 december 14
4. old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
PEST MEGYEI HÍRLAP
1972 APR 23

Andorai Mária

1021

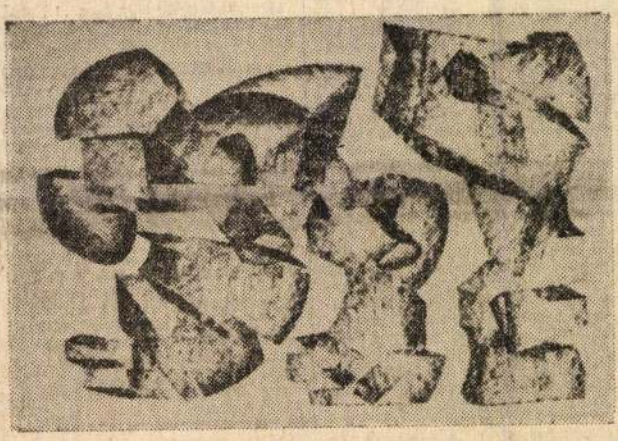

ANDORAI MÁRIA GRAFIKÁI

VIZSZINTES: 1. M
tészorvos, az orvostudo
legnagyobb alakja. A
ágyi láz okának és
nek felfedezője (1818—
váló belgyógyász. Ő
meg hazánkban a mod
gyászati klinikai oktat
alapozta a tbc elleni
delmet (1828—1913.). 14. Két római császár neve volt. 15. Régi budai gyógyfürdő. Musztafa török pasa építtette (... fürdő). 16. Hidrogén és szén. 17. Férfinév. 19. Szerencse. 20. Előde. 22. A legkisebb óceán. 24. A 24. is ez. 26. Időmértékegység. 28. O. T. 29. Római 50 és 950. 31. Fotofilmek fényérzékenységét jelöli. 32. Nyugati germán nép. 34. Kenyérmagvak őrlésével foglalkozó üzem. 36. Argon. 37. Megyek — tájszólással. 39. Sebesül. 40. Tova. 41. Orvos, a pesti, majd a bécsi egyetem tanára. A himlő elleni védőoltás egyik hazai kezdeményezője (1773—1840.). 43. Kiejtett betű. 44. ... Vénusz. 45. E. A. S. 46. Azonos magánhangzók. 48. Nagy olasz operaszerző. 49. Botticelli keresztneve. 51. Becézett Ilona. 53. T. T. F. 54. Géza egynemű betűi. 55. A vérkeringés központi szerve. 56. A belgyógyászat tanára a pesti egyetemen. A vízsz. 41. mellett az ő érdeme is a himlőoltás hazai bevezetése (1775—1858.). 58. A kór- és a gyógyszertan tanára a pesti egyetemen. Pasteur felfedezésének továbbfejlesztője (1847—1906.). 60. Sín betűi keverve. 61. Zola keresztneve. 63. Magasra tart. 65. T. Z. 66. Hazánk legmagasabb hegyére való. 68. Patológus, rákkutató, egyetemi tanár, az MTA-tagja (1870—1926.). 71. A magyar klinikai gyermekgyógyászat kiemelkedő alakja, kinek fia is kiváló gyermekgyógyász volt. (1822—1884.).

FÜGGŐLEGES: 1. A magyar tudományos gyermekgyógyászat megalapítója. Részt vett a szahetilapot (1815—1893.). 27. C. Z. 30. Gleccserek által összehordott kőtörmelék. 33. Magasabb épület része. 35. M. Ü. K. 38. A hídak parti megerősítései és bejáratai (névelővel). 41. Római 54. 42. ... Dakota (Észak-Dakota). 43. Osztrák tartomány. 45. Ellenállóvá teszi. 47. Férfinév. 49. A gyógyszerészek mértéke (granum). 50. N. S. 52. Becézett Anna. 54. Közeledj felém! 56. Hátvéd a labdarúgásban. 57. Alkatrész. 59. Szelén és antimon vegyjele. 62. A. S. P. 64. Férfinév. 67. Időszámításunk előtt. 68. Ü. H. 69. Davis Kupa.

Beküldendő a vízsz. 1., 10., 41., 56., 58., 70., 71., függ. 1., 18. és 25. számú sorok megfejtése.

MEGFEJTÉSI HATÁRIDŐ: EGY HÉT.

AZ ÁPRILIS 9-I KERESZTREJTVÉNY HELYES MEGFEJTÉSE: (Vízszintes 1.): Ne menj rózsám a tarlóra; (Függőleges 21.): Gyenge vagy még a sarló-a (Függőleges 11.): Ha elvágod kiskezedet; (Vízszintes 27.): Ki süt nekem lágy kenyeret.

KÖNYVJUTALMAT NYERTEK: Boór Géza (Bp. VI. Rippl Rónai u. 40. IV. 5.), Szentmihályi Endre (Bp. XVIII. Thököly út 87.), Gregor József (Budapest, XIII. Róbert Károly krt. 44., Honvédkórház, Toxikológia), Pujity György (Bp. XIV. Paskál u. 5/b.), Blaubacher Jánosné (Iklad, Szabadság u. 118.), Kolozsi Pálné (Nagykőrös, II. Kossuth L. u. 75.), Csomay Ödön (Solymár, Árpád u. 12.), Juhász Anna (Abony, IV. ker. Alkotás u. 23.), Molnár Gyula

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

JUN 4

Pest m. Hírlap

1972 JUN 4

1021 Andorai Mária

Átváltozások

Születés

Pusztulás

Andorai Mária rajzai

ben a dugatt
gépkocsi egy
autómotorok
geresek. Ettő
(nagyon ritká
gerek száma.

lesz megjegyezni, hogy az autómotor járása annál egyenletesebb, minél több a hengereinek a száma. Gyakran hallhatjuk azt a kifejezést, hogy egy autónak „kétliteres" vagy „kétezer köbcentis" motorja van. Mit jelent ez? A dugattyúnak a hengerben elfoglalt alsó helyzeténél a dugattyú fölött levő hengeres rész köbtartalmáról van itt szó, amelyet űrmértékkel jellemzünk. Az említett „kétezer köbcenti" a motor összes hengereinek együttes űrtartalmát jelenti.

A következő kifejezés szorosan összefügg az előzővel. A motor teljesítményét a fizikából ismert lóerőegységgel fejezzük ki. A motor teljesítménye elsősorban a hengerek űrtartalmától függ és ezen kívül még nagyon sok más tényező-

Azt tehát már tudjuk, hogy jelent az, hogy az autónak „negyhengeres, ezer köbcentis, negyven lóerős" motorja van. De ha még azt is hozzáteszik, hogy „négyütemű", akkor már újabb kifejezéssel kell megismerkednünk. Erről annyit, hogy a kétütemű motorban egy oda-vissza mozgás alatt játszódik le a hengertérben a szívás, sűrítés, robbanás és kipufogás művelete, míg a négyütemű motornál ehhez a dugattyú két oda-vissza mozgására van szükség. A négyütemű motornál a szívást és a kipufogást vezérelt szelepek szabályozzák, míg a kétütemű motornál csak ún. csatornák vannak, melyek nyitását-zárását maga a dugattyú végzi el.

Miután a motorokra vonatkozó leglényegesebb néhány kifejezést megmagyaráztuk, azt vizsgáljuk meg, hogy hol helyezkedik el a motor a gépkocsikban és a hajtóerőt az első vagy a hátsó kerekeknek adja-e át. Ezek szerint a következő kombinációk használatosak: elsőkerékhajtás, motor elöl; hátsókerékhajtás, motor hátul. Mind az elsőmind a hátsókerékhajtásnak számos előnye és hátránya van. Az elsőkerékhajtású kocsi kevésbé hajlamos a csúszásra és farolásra, viszont a kapaszkodóképessége nem olyan jó. A hátsókerékhajtás (motor hátul) elrendezés igen jó kapaszkodóképességet eredményez, a kocsiszekrény férőhelyének jobb a kihasználása (méreteihez képest).

Sebesség és gyorsulás

Sokan hajlamosak arra, hogy egy gépkocsit csak a sebessége szerint ítéljék meg.

b fékút

Andorai Mari

is részese a Tanácsköztársaság 50. évfordulójára a József Attila Művelődési Házban megnyílt „Aggteleki képzőművének III. kiállításán. (70 művész, majdnem 150 alkotás). Andorainak e tárlat után ez az első önálló kiállítása.

Aggteleki kollektív tárlat (fr)

Magyar Hírlap, 1969. március 29. 9 l.

Hudomi Márta

MEGHÍVÓ

A József Attila Művelődési Központ 1971. december 16-án,
6 órai kezdettel ***képzőművészeti kiállítást*** rendez,
melyet Szandai Sándor szobrászművész nyit meg.
A kiállítást rendezte Frank János művészettörténész.
Megtekinthető a József Attila Művelődési Központ kisgaléériájában,
1971. december 16-25-ig, naponta 17-20 óráig

✷

Budapest XIII., József Attila tér 4. Megközelíthető a 4-es autóbusszal

Andorai Mária
szobrász

Galántai György
festőművész

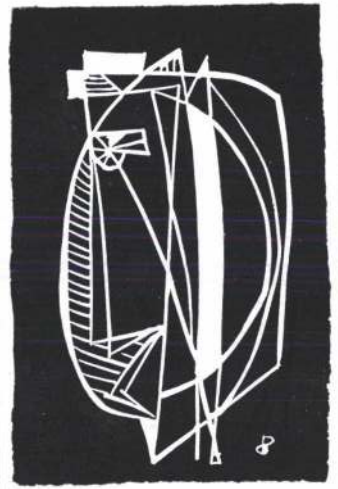

Papp Oszkár
festőművész

Tamás Valéria
szobrász

Andorai Mária, szobrász

Kiállítása nyílt meg a József Attila Műv. központban.

— , Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1971. dec. 17.

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Andorai Mária

MAGYAR HÍRLAP

1971 DEC 15

KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS nyílik a József Attila Művelődési Központban december 16-án 6 órakor Andorai Mária, Galántai György, Papp Oszkár és Tamás Valéria munkáiból.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Andorai Márta

szobrász

MAGYAR HÍRLAP

1971 DEC 17

KÖZÖS TÁRLATA nyílt meg csütörtökön a József Attila Művelődési Központ kisgalériájában Andorai Márta és Tamás Valéria szobrásznak, Galántai György és Papp Oszkár festőművésznek. A kiállítást Szandai János szobrászművész nyitotta meg.

Andorai Mária
szobrász

Szobrait és grafikáit mutatta be
tárlatán. Jó karakterizáló kész-
ségéről tesz tanúságot kiállított
portré anyaga.

Thiesler György: Andorai Mária
Művészet, 1970. pinnes - 47 kap.

Andorai Mária
szobán

Kiállításán bemutatta a
„Téri formák" sorozatát.

Theisler György: Andorai Mária
Művészet, 1970. prémis - 47 lap.

Andorai Mária szobrász

Kiállítása nyílt Angyalföldön,
a József Attila Művelődési Központban

Népszava 1970 április 8
2. old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 180-748, 340-126
1977 MÁJ 14
Andorai Mária
PEST MEGYEI HIRLAP
szobrász

1021

Érdi bemutatkozás Tápiószelei visszatérés

Andorai Mária szobrai

Ma, szombaton délután 4 órakor ünnepélyesen nyílik meg Érden, a járási művelődési központban Andorai Mária szoborkiállítása. A tárlat május 29-ig tekinthető meg.

Az élmény az egyik tartozéka *Andorai Mária* tehetségének, a másik az *elmélyülés*, a harmadik a *kidolgozás* komolysága. Játék és erőfeszítés, álmodozás és munka. A varázslat a Balaton-parton érte 1965-ben. Piros fazekat látott, benne nedves agyagot; s megpillantotta benne élete első érmét. *Egyszerre ott volt a sárban a lényeg*, s azóta élete; a szobrászat. Készülődés mindig új szoborra. *Szandai Sándornál* tanult mintázni, s érettségije után alig három évvel rendezték első önálló tárlatát Budapesten a XIII. kerületi József Attila művelődési központban, 1970-ben. Foglalkozása az Operaházhoz, hivatása a szobrászathoz köti.

Andorai Mária: Sirató

Jelentősek *portréi*. Elsősorban azért, mert az anatómiai pontosság csúsztatásaival mindig a lelkületet ragadja meg egyéni finomságokkal. *Alapos és érzékeny*. A fej *általános* törvényei váltakoznak a személyiség *egyedi* karakterével. Ebben a római portrészobrászat legnemesebb hagyományait folytatja. Őszintén, ízesen. Szinte kizárólagos anyaga az égetett agyag. *Föld*, mely szellemiséget hordoz. A felület részletgazdagsága nem aprólékos, lelkiismeretessége mindig nagyvonalú, de jellemző, *egyénített* forma. Nem tűri az ismétlést, annál sokkal nagyobb az önbecsülése. Érződik minden gesztusán, hogy öröme telik a munkában, hosszan időz a hajfonat hullámzásán, az orr, száj ívein, a szemárok gödrös horpadásain. Ez az időzés nem öncélú; *ember, karakter, magatartás* kifejezője. Tárgyilagos és szolidáris.

Andorai Mária: Szandai Sándor portréja

Ez jellemzi a Szandai portrét. A szemöldök mögül mérhetetlen szelídség tekint ránk, és tudatosság is. A puritán vonalvezetés eljut a vastag nyak nyugalmához, mely csöndes ellentétet képez az áll energiájával; együtt hordozzák egy kitűnő szobrász intellektusának összetettségét. A hosszú, szívós érlelődés érződik az 1976-ban mintázott *Leányportrén*. A rebbentséget, a szép és vonzó szemérmet a formák testesítik. Itt minden a helyén van, a takarékosság hiánytalan művészi gazdagságot tükröz. Megelégszik azzal, ami elég, nem rongálja az összhatást kelleténél több eszköz alkalmazásával. Így és csak így születik meg a belső fegyelem feszültségében az a szépség, mely szoborban igazolja a fiatalság friss báját és megbízhatóságát.

Művészetének nemesek a belső arányai. Arra utalnak, hogy a tehetség a kéz, a lelkület, a szellemiség együttes eredménye, s az előrehaladás csak úgy válhat állandósult folyamattá, ha e hármas követelmény *egymással párhuzamosan*, azonos mértékben emelkedik. Ez a tartás, ez a lelkiismeretesség, ez a tiszta becsvágy biztosított Andorai Mária emberi és szobrászi életvitelében. Fiatalságát meghazudtoló ökonómiával rendelkezik. Tudatosan osztja meg elgondolásait. Szobrokban véglegesíti, felismeréseit, rajzsorozatában felderíti az új, még ismeretlen lehetőségeket. Így tör ösvényt új szobraihoz.

Érdi kiállításán üdvözöljük Andorai Mária szobrászi törekvéseit, melyek egy munkára és képzelőerőre alapozott új életmű nyitányát jelentik.

…ség. Erre már
…ültetvény meg-
…s, és a termőre-
…re *korszerű if-*
…építenek a telep-
…egyharmadát te-
…k a legények és
…k.

…viszonyokról

…teljesség és az
…ében azt is el

a már elkezdett építkezést egészen a befejezésig, 1978. augusztus 20-ig patronálják.

A *Nógrád megyei Állami Építőipari Vállalat*, a kivitelező csak úgy vállalhatta rekordidőre — alig több mint egy évre — a 30 millió forintos építkezést, hogy a DCM segíti az anyagbeszerzésben, gépeket kölcsönöz, a gyárban

…támaszt. E népgazdasági érdekek — a lakosság mezőgazdasági terményekkel és termékekkel való ellátása színvonalának növelése — szükségessé teszik, hogy nemzeti kincsünket, a földet megfelelően hasznosítsuk.

Célkitűzéseinket csak úgy érhetjük el, a növekvő igényeket — a terméshozamok állandó emelése mellett — csak akkor lehet kielégíteni, ha *minden mezőgazdaságilag hasznosítható terület a termelés célját szolgálja*, és maradéktalanul gondoskodunk földjeink rendeltetésszerű megműveléséről.

Ezért felhívással fordulunk a megye valamennyi földhasználójához — állami, szövetkezeti, és közületi szervhez, az állampolgárok közösségeihez és az egyéni földhasználókhoz — gondoskodjanak a mezőgazdasági rendeltetésű, használatukban álló földeken az időszerű mezőgazdasági munkák elvégzéséről. *Vonják be a mezőgazdasági termelésbe és hasznosítsák az eddig meg nem művelt parlagterületeket.*

Tekintse mindenki — legyen az gazdasági vezető, munkás, tsz-elnök, tsz-tag vagy magánszemély — *állampolgári kötelességének* a használatában levő földek megművelését.

Felhívjuk a kiskert-tulajdonosokat, kertbarátokat, földet használó állampolgári közösségeket, hogy földjeik rendeltetésszerű megművelésével segítsék elő a lakosság ellátását.

Felhívjuk a beruházókat, hogy a mezőgazdasági művelés alól kivont területek hasznosításáról a beruházás megvalósításáig is megfelelően gondoskodjanak.

Kérjük az állampolgárokat, a társadalmi és tömegszervezeteket, hogy az észlelt parlagterületeket *jelentsék be* az illetékes helyi tanácsnál.

Bízunk abban, hogy társa-

A mezőgaz…
sítása — a p…
nása — egés…
ettől is függ…
társadalmi é…
jogszabályok,…
állami gazda…
egyéni terme…
lajdonukban …
deltetésű föld… —, a művelési ág-
nak megfelelően — az ehhez szükséges munkákat kellő időre befejezni, másrészt pedig lehetővé teszik a földügyi igazgatás szerveinek, hogy e kötelezettséget elmulasztó földhasználókkal szemben *megfelelő szankciót* alkalmazzanak.

A művelődési kötelezettség teljesítését a községekben a helyi tanácsok, a városokban pedig a földhivatalok évenként határszemléken ellenőrzik.

Pest megyében a tavalyi határszemlék során műveletlenül találtak 4630 hektár területet: 3735 hektár szántót és 895 hektár szőlőt. A határszemlék után az egyes községek tanácsának elnöke azokat a földhasználókat (tulajdonosokat), akik az időszerű mezőgazdasági munkákat nem végezték el, határozatban szólítja fel 30 napos határidőt megjelölve, a munkák haladéktalan elvégzésére. Ennek eredményeként az elmúlt évben 686 hektár szántó és 195 hektár szőlő megműveléséről gondoskodtak. Ha az egyéni földtulajdonos a felszólítás ellenére sem tesz eleget művelési kötelezettségének, a községi tanács javaslatot tesz ingatlanuk (földjük) *kártalanítás nélküli* állami tulajdonbavételére. E javaslatok alapján tavaly 604 hektár terület állami tulajdonbavételére került sor Pest megyében.

Állami gazdaság más állami szerv, termelőszövetkezet, szakszövetkezet esetében a határszemlékről készített jegyzőkönyvet az illetékes felügyeleti szervnek kell megküldeni és javaslatot kell tenni a mulasztásért felelős személy felelősségre vonására, esetenként bírság kiszabására. Nagyobb összegű bírság kiszabására az elmúlt évben négy helyen került sor. Ebből három esetben 1000—1000 Ft, egy esetben pedig 3000 Ft volt a büntetés.

Az új jogszabályok értelmében termelőszövetkezet és szakszövetkezet művelési kötelezettségének elmulasztása esetén ott is sor kerülhet a tulajdonukban levő föld kártalanítás nélküli állami tulajdonbavételére.

Az idén a megyében az I. határszemlét *május 25-ig*, a II. határszemlét pedig *június 25-ig* bonyolítják le. Ezek eredményétől függően kerül sor a már említett jogkövetelmények, szankciók alkalmazására.

A földhivatalok eddig is nagy gondot fordítottak a határszemlék lebonyolítására. A jövőben ez a munka még körültekintőbb lesz, hogy a parlagterületek a megyében egyre inkább csökkenjenek.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 MÁR 24
MAGYAR HÍRLAP
Budapest

Láttuk — hallottuk

Tárlat, zene, színjátszás...

ANDORAI MÁRIA KIÁLLÍTÁSA A József Attila Művelődési Központban egy fiatal művész jelentkezik, igen figyelemreméltó szobrokkal és grafikákkal. A művelődési központ szobrászszakkörében *Szandai Sándor* szobrászművész vezetésével tanulta meg a mesterséget, és sajátította el mindazt, amit tanítani és tanulni nem lehet. Figurális és absztrakt kisplasztikái, színes és fekete-fehér grafikái máris kész, nagyon rokonszenves művészként mutatják be. Nem választ keserű alternatívák között, nem teszi fel magának a líra vagy a szerkesztés vagy-vagyának a kérdését, egyforma tehetséggel és egyforma szakmai érettséggel valósítja meg mind a kettőt. Eredendő *líraisága* elsősorban a figurális kisplasztikában, álló és ülő nőalakokban ölt testet, érzelmi világának dinamikusabb része pedig a rendkívül finoman megmunkált, egyszerűen megkomponált grafikákban nyilvánul meg. De mint műveiből kitűnik, azt is tudja, hogy az élet nemcsak érzelmekből áll; nemcsak az én kiélése a fontos, hanem a bennünket körülvevő világ objektívabb *szerkezetei* is az emberhez tartoznak. művészeti szempontból belőle fakadnak és őt szolgálják.

HÁROM NÉPMŰVÉSZ. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem klubjában hárman állítanak ki, olyanok, akik a művészet peremvidékéről jöttek. Mindhárman túl vannak a hetven éven, és kezdők.

Gyovai Pál szobrászkodik. „Fiatal koromban sohasem volt kedvem ilyesmit csinálni" — írja. Hetvenéves már elmúlt, amikor első szobrát, az Ősanyát egy, az útkaparóktól kapott kőbe faragta. Ez és a többi, elsősorban a Család című kompozíció egy primitíven barbár, erőteljes világszemléletről tanúskodnak. — *Pető János* ezt írja: „Ha sorsom megengedi, szeretnék ecsetelni még az utolsó napig, az utolsó óráig. Ez az elhatározásom." Ő most 71 éves, és jócskán elmúlt hatvan, mikor előbb rajzolni kezdett, majd az olajfestékhez nyúlt. A mindennapok meghittsége, a munka és a táj szépsége ragadja meg, s az életnek azok az ünnepélyesen csöndes pillanatai, amikor fehér asztal fölött, pohár borral a kezükben a tegnapról szólnak az emberek. — *Török Sándor* soha nem gondolta, hogy művész lesz, és éppen hatvanéves volt, amikor, mint írja „ellenállhatatlan kényszer hatása alatt" festeni kezdett. Hármójuk közül ő a legkomplikáltabb, látszatra leginkább intellektuális, ha viszont képeinek megformálását nézzük, éppen annyira naiv, éppen annyira ösztönös és éppen úgy a világra rácsodálkozó, mint két kiállítótársa.

Jól tették az egyetemisták, hogy szállást adtak ennek az anyagnak. A két világháború között divat volt „őstehetségeket" felfedezni, a felszabadulás után pedig egy darabig „népművészeket" fedeztünk fel, sőt olykor termeltünk is. Ma már rengetegen tudnak kitűnően és semmitmondóan festeni, úgyhogy szinte jólesik az olyan kiállítás, amely bármilyen csiszolatlanul is, de a világ friss szemléletéről tanúskodik. De figyelmeztető is ez a tárlat, arra hívja fel a figyelmet, hogy ezeket a tehetséges „vasárnapi művészeket" jó lesz még időben számba venni. És az sem ártana, ha úgy, ahogyan a szlovákok megtették, minél előbb reprodukciókban is kiadnák összegyűjtött, primitívségük ellenére (vagy éppen ezért?) ösztönző hatású műveiket.

Bojár Iván

LANTOS ISTVÁN ZONGORAESTJE. Főiskolai hallgatók számára rendezett hangversenysorozatával az Országos Filharmónia négy rendkívüli tehetségnek biztosított nyilvánosságot — erről a korábbi hangversenyek kapcsán lapunkban már szó esett. A bérlet utolsó estje alkalmából mégis külön kell szólni magáról a vállalkozásról, hiszen különösen szerencsés pillanatban mutatta be fiatal, pályakezdő művészeinket. A vállalkozás példa nélkül áll, de a jelenség: a négy művész egymástól eltérő, egymást kiegészítő rendkívüli tehetségének *együttes* jelentkezése is valószínűleg példa nélküli.

Lantos István igen rokonszenvesen mutatkozott be ezen a hangversenyen. Egyénisége — úgy találtam — egészen más, mint társaié: mintha ő már kinőtte volna amazok ifjúi báját; megfontolt, határozott és magabiztosan intellektuális. Játékán érezni elemző hajlamát, ám ez az elemzőkészség nem okoz érzelmi beszűkülést. A spontaneitást nála a gondolatok fegyelme helyettesíti; zongorázása ugyanakkor elementáris és elsodró erejű.

Műsorösszeállítása is imponáló — az első részben Bach B-dúr partitáját és Schubert D-dúr szonátáját játszotta, a másikban Liszt-műveket —, s igen megnyerő az a mód, ahogyan a nagyszabású művekhez közeledett. A Bach-partita visszafogottan, barokk hangzással csendült, s a tánctételek ellentétes karaktere nagyszerűen érvényesült. Különösen a a Gigue virtuóz lüktetését, pompás ritmikáját élveztük. A Schubert-szonáta szép megoldásai közül is kiemelkedőnek találtam a Scherzo kitöréseit és a Rondó-tétel rendkívül egyszerű, póztalan megszólaltatását.

A szünet után bebizonyosodott, hogy Lantos alkatához a Liszt-művek tolmácsolása áll a legközelebb: tudatos, koncepciózus, a szükséghez mérten visszafogott, vagy magával ragadó zongorázása lenyűgözte hallgatóit. A B—A—C—H fantázia és fugát orgonistához illő színfantáziával, rendkívül hatásosan játszotta, hogy utána még jobban értékeljük az Elfelejtett keringők szinte önmegtartóztató puritánságát és a nagyon ritkán hallható Scherzo és induló kőbe metszett keménységét.

Feuer Mária

EGYETEMI SZÍNPAD. Nem örvendeztet meg különleges színházi élménnyel a Polimorph és az Universitas együttes közös *Camus* ősbemutatója. *A művész élete* című mimodráma — amelyet *Köllő Miklós* koreográfiájával és díszleteivel mutat be a Polimorph együttes — kétségtelenül nem szűkölködik mozgalmas és látványos technikai megoldásokban, az együttes ki tudja tágítani a kicsiny színpadot. A mű maga azonban, legalábbis *Jósfay Endre* rendezői felfogásában, alig több mint egy pantomimosított, modern zenével kísért Bohémélet-történet, olcsó és lejátszott patronokkal megtűzdelve — a művész megkísértetéséről és meneküléséről a pénz világából, individualizmusáról és magányáról... Éppen az hiányzik, ami nélkül pedig a pantomim üres játék marad: a mozgásművészet gondolati átváltathatósága.

Egészen más a probléma a *Lázadás Aszturiában* című drámával. Lelkes produkció, írnánk, ha az Universitas ki nem erőemelte volna korábban, hogy csaknem azzal a mércével mérjük teljesítményét, mint egy hivatásos társulatét. Ez alkalommal egy eddig nálunk teljesen ismeretlen, *sematikus Camus*-darabot vittek színpadra, illetlen anakronizmussal idecsatolt Hemingway-elemekkel, jóval az aszturiai bányászfelkelés után keletkezett és nem ide való indulóbetéttel és lapos dikciózással, sok lövöldözéssel, imitált barikádharcokkal. Az Universitasra, úgy látszik, ragadnak a külföldi egyetemi csoportok példái, s nem mindig a legszerencsésebb módon. A bari diákszínjátszók harsányasága például (ami náluk, minthogy publicisztikus színházat művelnek, nem is éppen stílustalan), vagy a frankfurtiak filmbetét-illusztrációi. Ez utóbbi hatás már szerencsésebb; e mostani bemutatón is a filmhíradó-részletek és a háttérnek vetített Greco-képek a leghatásosabbak. — De minek ehhez a Camus-darab?

N. Sándor László

RDETES

IPARI BERUHAZASOK
bonyolitásában
nagy gyakorlattal
rendelkező
BERUHAZASI OSZTALY-VEZETOT

keresünk

»Országos vállalathoz azonnali belépésre 2819« jeligére.

A jelentkezéshez önéletrajzot kérünk, részletesen ismertetett munkakörök és működési terület megjelölésével a Felszabadulás téri hirdetőbe.

A FŐVÁROSI PATYOLAT VÁLLALAT
FELVÉTELRE KERES
fióküzleteibe
4 ÓRÁS MUNKAIDŐVEL
VÁLLALÓNŐKET,
TAKARITÓNŐKET,
SZOMBATI NAPOKRA
MELLÉKFOGLALKOZÁSKÉNT
KISEGITŐ DOLGOZÓKAT.

Jelentkezés: naponta 8—10 óráig.
Bp. VII., Csengery u. 11. I. em. Fiókosztály.

Budapesti építkezésekre, állandó budapesti munkára keresünk kőműveseket, ácsokat, — kubikosokat, férfi segédmunkásokat, vasbetonszerelőket és ebédosztót. Jelentkezés »Április 4.« Ktsz. Bp. VIII., Auróra u. 23. — Munkaügy.

Fővárosi Papír és Irószer Kisker. Vállalat
BOLTI ELADÓKAT
és
14—18 éves FIATALKORUAKAT
felvesz

Jelentkezés: Budapest, VII., Wesselényi u. 6. Munkaügy.

Felsőbabádi Állami Gazdaság, Ócsa, azonnali felvételre keres öntözéses növénytermesztési brigádvezetőt és állattenyésztési brigádvezetőt. Jelentkezés közvetlen írásban — vagy személyesen a fenti címen.

Szeszipari Országos Vállalat központja
KERES
azonnali belépésre
mérlegképes, iparszakos, utókalkulációban jártas
KÖNYVELŐT
és
közgazdasági technikumot végzett, iparszakos KÖNYVELŐKET.

Budapest, VIII., Dióssegby Sámuel

Fővárosi Papír, Irószer Kisker. Vállalat
felvesz gépírónőt. — Jelentkezés: Bp. VII., Wesselényi u. 6. — Munkaügy.

MŰSZAKI ADMINISZTRATORT
és
ESZTERGÁLYOSOKAT
azonnali belépéssel
FELVESZ

Óra és Műszerkészítő Ktsz.
Budapest, VI., Jókai u. 9.

Nyomdaüzem egy és kétműszakos rövidített munkaidőre felvesz villanyszerelőt, vízvezetékszerelőt, lakatost, betanított munkást és segédmunkást. Telefon 231—075.

ÖNTÖDEI VÁLLALAT KŐBÁNYAI VAS- és ACÉLÖNTÖDÉJE

felvételre keres

LEMEZLAKATOSOKAT,
KÖZEPES KÉPZETTSÉGŰ ESZTERGÁLYOSOKAT,
valamint
egy fő
FESTŐ szakmunkást (szórópisztolyos gépfestő).

Jelentkezés: Bp. X. ker., Festő u. 14. Munkaügyi osztály.

Karbantartó részlegünkbe
FELVESZÜNK
VILLANYSZERELŐKET, SEGÉDMUNKÁSOKAT és egy fő nyugdíjas KŐMŰVEST.

Jelentkezés: Budapest, VIII., Dobozi u. 39. Karbantartó részlegnél.

A Posta Központi Járműtelep, Bp. XIV. ker. Egressy út 35—51. felvételre keres **budapesti** lakással rendelkező: gépjárművezetőt (nőket is), gépjárműszerelőt, géplakatost, általános lakatost, — szervizmunkást, raktári munkást, kocsimosót. Továbbá 20. életévét betöltött, 8 általános iskolai végzettséggel, budapesti lakással és büntetlen előélettel rendelkező férfi és női munkavállalókat gépjárművezetői kiképzésre, akik vállalják, hogy sikeres gépjárművezetői vizsga után 2 évig gépjárművezetői munkakört látnak el az üzemnél. **Csökkentett munkaidejű helyre:** akkumulátoripari naponta 6—7 órai elfoglaltsággal férfi segédmunkásokat. Jelentkezés naponta 8—12 óráig a munkaügyi osztályon.

LAKATOS, ASZTALOS, HEGESZTŐ SZAKMUNKÁSOKAT,
valamint
SEGÉD- és BETANITOTT MUNKÁSOKAT
FELVESZÜNK.

Jelentkezés: MAGYAR HIRDETŐ Műszaki telepe, Budapest, IX., Közraktár u. 6—8.

Fémöntő és Megmunkáló Ktsz. felvesz homok öntésben finom tisztítókat, öntő szakmunkásokat, betanított munkásokat, kokilla öntőket, segédmunkásokat kokilla öntésre betanítunk. Jelentkezés: Bp. XVI., Rákosszentmihály, Rákóczi út 64.

Az Április 4. Gépgyár
anyagbeszerzése
AZONNALI BELÉPÉSRE KERES
GYORS- ÉS GÉPÍRÓNŐT.

Jelentkezés az anyagellátási osztályon, a reggeli órákban. **Bp. XI., Budafoki út 70.** alatt.

Közgazdasági technikumi érettségivel rendelkező fiatal
ADMINISZTRATORT,
valamint
egy fő
RAKTAROST
és
MUNKASNOKET
KÖNNYŰ TISZTA MUNKARA

felveszünk.

PAPIRUZEM.
Jelentkezés: VIII. ker., Pogány József u. 32. Személyzeti vezetőnél.

Híradástechnika szövetkezet keres azonnali belépéssel kőműveseket és segédmunkásokat, továbbá hegesztési vizsgával rendelkező víz-gáz, és csatornaszerelőt, épületlakatos és bádogos szakmunkást. Jelentk. Bp. VI., Rippl Rónai u. 17. Beruházási osztályon.

Betanuló női dolgozókat, takarítónőt, férfi centrifugakezelőt és kalanderesőt
FELVESZÜNK.

RUHATISZTITÓ KSZ.
3. sz. üzemegysége, Bp. XIII., Szekszárdi út 15/b.

Nemzetközi Szállítmányozási Vállalat keres vezető beosztású munkaerő mellé titkárnőt, német—angol nyelvtudással, gép- és gyorsírás tudással. Keresünk továbbá német—magyar levelezőket — több idegen nyelv előnyben —, valamint fiatal magyar gép-, gyorsírónőt. Esetenkívüli keresünk 0—3 éves gyakorlattal gimnáziumot, — közgazdasági technikumot végzett — fiatal munkaerőket német nyelvtudással. Jelentkezni lehet levélben: MASPED személyzeti osztály. Bp., V., Kristóf tér 2.

TAKARÍTÓNŐT FELVESZÜNK
RUHATISZTITÓ KSZ.
Karbantartó részlege, VII., Kürt u. 8.

munkára segédmunkásként felvesz a Budapesti Haladás Htsz. ágynemű részlege, Bp. V., Irányi u. 25.

ADÁSVÉTEL

Porcelánt, dísztárgyakat, sérültet is, festményeket, szobrokat, régi: pénzeket, fegyvereket, antik bútort, háztartásban feleslegessé vált régiségeket veszünk. 411—131.

INGATLAN

Belvárosi, kétszobás, komfortos, — modern öröklakás beköltözhetően eladó. Tel.: 186—170.

OKTATÁS

Szövetkezeteink 1970. évben
IPARI TANULÓKAT SZERZŐDTETNEK
az
1. ÉPÜLETBÁDOGOS,
2. KÖZPONTI FŰTÉSSZERELŐ,
3. VÍZGÁZSZERELŐ,
4. SZIGETELŐ,
5. SZOBAFESTŐ és MÁZOLÓ SZAKMÁKBAN.

Tanulmányi idő minden egyes szakmában a 8 általánost végzett fiúk részére 3 év, a középiskolát végzettek részére 2 év.

Szövetkezeteink rendelkeznek az iparitanulóképzés feltételeivel.

A VI./1969. sz. Iparitanuló Képzésről szóló törvényben előírtakat biztosítjuk.

Vidéki iparitanulók részére 2 és 4 ágyas szobákban iparitanuló otthoni elhelyezést biztosítunk.

Jelentkezés:
az 1—4. szakmákban a Bádogos, Szerelő és Szigetelő Ktsz. munkaügyi osztályán, V., Arany János u. 18.
az 5. szakmákban az Épületszakipari Ktsz. munkaügyi osztályán, Budapest, VI., Dalszínház u. 1. (Állami Operaháznál.)

RŐ GOMOLYA TŰRŐ
FINOM
TŰRŐ
ILIS 30.-IG
ES VÁSÁR
EN
RŐ GOMOLYA TŰRŐ

Andrassi Mária

Méltatás a kiállításnál

Ristey Gábor: Hónom művész, hónom kiállítás

Nejmana, Bp. 1970. ápr. 8.

Andorai Mária

Nobrán

A kiállításon bemutatott grafikák két sorozat lapjai a „Kristály szerkezetek"-é és a „Szinus formák"-é.

Theisler György: Andorai Mária
Művészet, 1970. junius – 47 kap

Andor Mária

Illusztráció

Jánosy István: Muri a mesternél.

Tükör, 1977. március 20 – 8 lap

Andorán Mária

Kisplasztikai kiállítása a Műcsarnokban

Magyar Hirlap 1973 XII. 347

megvia

Andor Lorand

Festő és grafikus

jan. 8.

Szül. 1906 Budapesten.

(Szygyának Petrist Ismának Orlay Petrich Lorna nagybátyja úgy Petőfinek is rokona.)

A közép iskolai rajz versenyeken harmadik díjat nyer.

1924. ben a képzőművészeti főiskolán ~~a~~ ~~mint~~ rajztanár növendékneh ~~tekintelizet~~. jelentkezik itt Rudnay növedéke lesz. A diploma megnyerése után ~~[illegible]~~ 5 érig tovább képzős növendék.

Ugyanakkor Meyer Meyer Antal tanársegéde az ápolművészeti és Varga Nándornak a grafikai tanszéken tanársegéde.

8 érig Szekesfehérvéritt rajztanárkodik. Maj a Magyar nemzeti Museum őslénytárába terül mint rekonstruktor is itt a kiállítási termek részére nagyméretű aquarelleket festett.

Vidéki museumoknak is készített őslény rekonstrukciós testmégeket

~~Mint grafikus a fametszés-~~
~~nel~~
Erősen toglalkozik az illusztrá-
cios grafikával.
Fametszésének nagy rajongója
Mint festő főkép aquarell
és tempera telhnikával
dolgozik.

Andr Lovánd

Saját közlése
1945. jul. 21

MDK

Andor Róbert
grafikus

Sopron – Kőszeg plakátja a kiállításon

N. M. A münchani nemzetközi plakát kiállítási

Grafikai Szemle 1929 f. 6–7 sz 248 l.

MDK

Andor Róbert

Sopron-Kőszeg, plakát

N.MÖ Müncheni nemzetközi plakátkiáll.
Grafikai Szemle, 1929. szept. 248 l.

megvóa

Andor Róbert

grafikus, plakatrajzoló

Budapesten. 1929.

Sopron-Kőszeg plakát-
jával részt vett a mün-
cheni nemzetközi pla-
kátkiállitáson.

Grafikai Szemle

1929. 248. l.

(N. M.: A müncheni nemzetközi plakátkiállitás.)

Ad. 225/1933.

Királyi Magyar Egyetemi
Igazgató

Van szerencsé
mü képtábláit (136 tábla, 30
és német szövegével együtt m
vegeket a jövő hét folyamán
A képtáblákró
beküldötteket is használat u

SZINHÁZ • MOZI • MŰVÉSZET

Intim hirek

ANDAY ERNÖ: „HARANG ÉS KALAPÁCS" *című új színműve december 6-án kerül ősbemutatóra a bécsi Burgtheaterben. A darab két hőse: Lola Mantez, a táncosnő és I. Lajos bajor király.*

*

A BÉCSI ÉNEKVERSENYEN, *amelyen fellépett Mazacov, a bolgár tenorista, feltűnést keltett dr. Stefáni tenorista is, aki a jövő héten mutatkozik be a Staatsoperben, a „Bohémélet"-ben.*

*

MURÁTI LILI *jobban van és ma már zavartalanul folytatja működését a Pesti Színházban, Molnár Ferenc „Delila" című vígjátékában.*

*

JAN KIEPURA *január 15-én utazik Amerikába, hogy a Metropolitannal fennálló szerződésének eleget tegyen.*

*

STRAUSS RICHARD „JÓZSEFLEGENDÁ"-JÁT *ezen a héten eleveníti fel a bécsi állami operaház.*

*

A FÜGGETLEN SZINPAD A MŰVÉSZ SZINHÁZBA *hirdetett Sophie Treadwell: „...mint a gépek" című drámájának előadását november 21-én és 28-án a Belvárosi Színházban d. e. 11 órai kezdettel tartja meg.*

*

„AZ ÁLDOZAT", *Wienfried Ziller operája nagy sikerrel került ősbemutatóra Hamburgban.*

*

ANNET MANÉ, *a híres cseh daléneksnő, 31 éves korában Prágában meghalt.*

*

CERUZÁVAL *írja műveit, amint mi is megírtuk, Dodie Smith angol írónő. Legutóbb színrekerült vígjátékához, a Szélmalomhoz, két ceruzát használt el. Egyik kritikus erről így emlékezett meg: — A szerző két fekete ceruzát fordított műve megírására. Minthogy azonban a mű három óránál tovább tart, amit Londonban nem nagyon szeretnek, jó lesz, ha egy icipici kék ceruzát is használ és bizonyos, ennek a színdarabjának is époly sikere lesz, mint az előzőknek.*

*

A „WIENER SÄNGERKNABEN" *táviratban értesítette a Városi Színházat, hogy november 17-én és 18-án hangversenyt ad ott.*

Függönyök, ágyterítők klöpli, himzett tüllanyagok legolcsóbban Löwy Arthurnál csak Király-u. 15. Fiók nincs

Hétfői műsor

OPERAHÁZ: Nincs előadás. — NEMZETI: Bizánc (F bérlet, 1/28). — NEMZETI KAMARA: Kék róka (8). — VIG: Asszonyok (G bérlet, 8). — MAGYAR: III. Richard király (8). — BELVÁROSI: Szakíts helyettem (8). — PESTI: Delila (8). — MŰVÉSZ: Láz (8). — ROYAL: Szerelemről szó sincs! (8). — ANDRÁSSY: Egyetlen éjszakára! (8). — ROYAL: Szerelemről szó sincs! (8). — TEREZKÖRÚTI: Mit járkálsz meztelenül?! (9). — PODIUM: Új novemberi műsor (9). — ERZSÉBETVÁROSI: Viktória és a huszárja (6, 9). — JÓZSEFVÁROSI: Sárgapitykés közlegény (6, 9). — KISFALUDY: Noszty-fiú esete Tóth Marival (6, 3/49).

Drákói filmcenzura Franciaországban

Páris, nov. 15.
(A 8 Órai Ujság tudósitása)

Monsieur *See,* a francia filmcenzura vezetője, bejelentette, hogy a jövőben szigorúbban megrostálják az engedélyezésért benyujtott filmeket. **Betiltanak** ezentúl minden olyan filmet, amely:

1. alkalmas arra, hogy a hadsereget nevetség tárgyává tegye, vagy tekintélyét másképen megsértse, —

2. külföldi államok nemzeti önérzetét sérti s igy diplomáciai lépéseket vonhat maga után, —

3. káros hatást gyakorol az ifjúságra fegyveres rajtaütések, rablótámadások, betörések előadása révén.

Csak **kivételes esetekben** engedélyeznek olyan filmeket, amelyek **háborús vagy kémtörténeteket** dolgoznak fel.

Olyan filmeket, amelyekben a nemzeti önvédelem kérdése, az állam nyilvános berendezkedése, magas állású francia, vagy külföldi személyiségek szerepelnek, **csak a filmcenzura előzetes engedélyével szabad gyártani megkezdeni.**

Ezek a szigorú rendelkezések nagy lépést jelentenek **a francia filmipar államositása felé, ami** — mint ismeretes, — Jean *Zay* közoktatásügyi miniszter egyik kedvenc terve.

Műsoros esték a munkás-hajón

Berlin, nov. 15.
(A 8 Órai Ujság tudósitása)

A Kraft durch Freude-akció 2000 munkást küldött madeirai hajókirándulásra. A hatalmas „Der Deutsche" nevű óceánjárón külön művészegyüttes gondoskodik a kirándulók szórakoztatásáról: Neuss Mária hegedümüvésznő, H. H. Wunderlich, a berlini népopera basszistája, Lentrodt hárfaművésznő, Donáth-Oswald zongoraművész, Fischer-Köppe filmkomikus, Schenzinger és Stegnweit lirai költők, rajzolók, karikaturisták és bábjátékosok szerepelnek az esti programokon.

III. Richárd király — délután

A *Magyar Színház* igazgatósága **annyi** levelet kapott vidékről, amelyekben azt **kérik, hogy a *III. Richárd*** királyt tűzzék ki délutánra is, hogy a színház engedjen a közóhajnak és november 21-ikén, vasárnap, kivételesen délután 3 órakor is a nagysikerű Shakespeare-tragédiát játszák *Törzs* Jenővel a főszerepben, *Hevesi* Sándor rendezésében.

= **Zenekari hangverseny.** *Márkus* Dezső rendkívüli érdeklődés mellett vezényelte tegnap a *Budapesti Hangversenyzenekart.* Hosszabb népszerű bérletsorozaton kivánja megszólaltatni a közönség legkedveltebb zenedarabjait. Tegnapi első matinéján Wagner-müvek voltak műsoron. A kitünő produkciót igen nagy közönség élvezte és tapsolta végig.

MIT NÉZZEK MEG A MOZIBAN?

ADMIRÁL (Margit-krt. 5/b. T. 153-707): Irország lángokban. Kísérőműsor. (1/24, 1/26, 1/28, 1/210) — **ANDRÁSSY** (Csengery-utca és Andrássy-út s. T. 124-127): Mámi. Három papucshős. Híradó. (2/44, 2/46, 2/48, 2/410, vas. 2/42, 2/44, 2/46, 2/48, 10) — **ATRIUM** (Margit-krt. 55. T. 153-034): Pusztai szél. Corvinia, Olaszország havas bérce. Híradók. (1/26, 1/28, 1/210, szomb., vas. 1/24, 1/26, 1/28, 1/210) — **BELVÁROSI** (Irányi-u. 21. T. 384-563): Irország lángokban. Híradók. (Jobb t. 1/25, 7, 1/210, bal t. 8, vas. jobb teremben 1/23, 5, 1/28, 1/210) — **BÉKE** (Szt László-út 48. T. 291-038): Hotel Kikelet. Kísérőműsor. Híradók. (5, 7, 1/210, vas. 1/22-től) — **BODOGRÁF** (József-krt. 63. T. 149-510): Hotel Kikelet. Ember, ember ellen. (1/25, 7, 1/210, szomb. 4, 6, 8, 10, vas. 1/22, 1/24, 1/26, 1/28, 1/210) — **BUDAI APOLLO** (Széna-tér. T. 151-500): Hotel Kikelet. Kísérőműsor. (1/25, 3/47, 9, vas. 1, 3, 1/26, 1/28, 2/410) — **CAPITOL** (Baross-tér 32. T. 134-387): Angyal. Híradó. (1/24, 1/26, 1/28, 3/410, vas. 11, 1/22, 1/24, 1/26, 1/28, 2/410) — **CASINO** (Eskü-tér 6. T. 383-102): Prolongálva! Orgonavirágzás. Híradó. (1/25, 7, 1/210, szomb., vas. 1/23, 5, 1/28, 10) — **CITY** (Vilmos császár-út 36—38. T. 111-140): Egy szélhámos naplója. Két Híradó. Mozart és Salzburg. (2/46, 2/48, 2/410, sz., vas. 2/44, 2/46, 2/48, 2/410) — **CORSO** (Váci-utca 9. T. 182-818): Egy szélhámos naplója. Mozart és Salzburg. Híradók. (Előadások: 1/26, 1/28, 1/210, szomb., vas. 1/24, 1/26, 1/28, 1/210) — **CORVIN** (József-krt. és Üllői-út s. T. 138-988, 188-528): Torockói menyasszony. Híradók. (1/24, 1/26, 1/28, 1/210, vas. 1/22-kor is) — **DAMJANICH** (Damjanich-u. 1. T. 134-803): Párisban szerettem beléd. Kísérőműsor. Híradó. (Folyt. 1/24, 1/26, 1/28, 1/210, vas. 2, 4, 6, 8, 10) — **DÉCSI** (Terézkörút 28. T. 125-952): Éjszaka kezdődött... (Előadások kezdete hétk. 6, 8, 10, szombat, vas. 4, 6, 8, 10) — **ELIT** (Szt. István-krt. 16. T. 116-151): Uj élet felé. Játékos kutyák. Híradó. (4, 6, 8, 10, vas. 2, 4, 6, 8, 10) — **FORUM** (Kossuth L.-u. 18. T. 189-543): Viki. A három gyöngye. (1/46, 1/28, 2/410, szomb., vas. 1/24, 1/26, 1/28, 2/410) — **FLÓRA** (Kispest. T. 146-702): Édes a bosszú. Próbaháború a tengeren. Híradó. (Előadások hétk. fél 5, háromn. 7, 9, vas. fél 2-től) — **HOMÉROS** (Hermina-út 7. T. 296-178): Irország lángokban. Három kis majom. Híradó. (2/45, 7, 1/210, vas. 1/22, 1/24, 1/26, 1/28, 1/210) — **HOLLYWOOD FILMSZALON** (Bethlen-tér. 3. T. 142-455): Prolongálva! Botrány a turfon. Híradó. (3, 1/16, 1/28, 2/410, vas. 1/22, 1/24, 1/26, 2/48 és 10) — **JÓZSEFVÁROSI** (Kálvária-tér 7. T. 134-644): Hotel Kikelet. A csodaforrás. (1/25, 2/47, 1/210, szomb. 4, 6, 8, 10, vas. 2/22, 2/44, 2/46, 2/48, 2/410) Minden vasárnap d. e. 1/211 órakor: különleges S. M. C. matiné. — **KAMARA** (Dohány-utca 42. Tel. 144-027): Éjszaka kezdődött... Híradó. (Hétk. 2/46, 2/48, 2/410, szombat, vasár- és ünn. 4, 6, 8, 10) — **KORONA** (Attila-krt. 15—21. T. 153-318): Mámi. Embercsapda. (1/24, 1/26, 1/28, 1/210, vas. 1/22, 1/24, 1/26, 1/28, 1/210) — **LLOYD FILMSZINHÁZ** (Hollán-u. 7/a. T. 111-994): A néma vár. Híradó. (2/44, 2/46, 2/48, 2/410, vas. 2/42-kor is) — **METRO** (Teréz-krt. 60. T. 112-230): Prolongálva! A szőke kísértet. Bosco és a kannibálok. Híradó. (Hétk. 1/26, 1/28, 2/410) — **NYUGAT** (Teréz-krt. 41. T. 127-162): Prolongálva! Café Metropole. Harc a tenger alatt. Híradók. (1/25, 7, 1/210, szomb. 4, 6, 8, 10, vas. 2, 4, 6, 8, 10) — **ODEON** (Rottenbiller-u. 37/6. T. 130-263): Hotel Kikelet. Harc a tenger alatt. Híradó. (Folyt. 1/25, 7, 1/210) — **OLYMPIA** (Erzsébet-krt. 26. T. 142-947): Hotel Kikelet. Vízi titánok. Síparádé. Híradó. (Előadások: 4, 6, 8, 10, vas. 2, 4, 6, 8, 10) — **OMNIA** (József-krt. és Kölcsey-u. s. T. 130-125): Mr. Moto Shanghaiban. A nevadai pokol. Híradó. (5, 1/48, 1/210, sz., vas. 4, 6, 8, 10) — **ORIENT** (Izabella-u. és Aradi-u. s. T. 114-926): Párisban szerettem belédl Harc a tenger alatt. Híradó. (Folyt. 1/25, 3/47, 1/410, vas. 1/22, 1/24, 1/26, 1/28, 1/210) — **OTTHON** (Beniczky-u. 3—5. T. 146-447): Hotel Kikelet. A természet titkai. (4, 1/27, 9, szomb. 1/24, 1/26, 1/28, 1/210, vas. 1/22-kor is) — **PALACE** (Erzsébet-krt. 8. T. 136-523): A férfi mind őrült. (11, 2, 4, 6, 8, 10) Az első három előadás félhelyárakkal. — **PÁTRIA** (Népszínház-utca 13. T. 145-673): Hotel Kikelet. Ember ember ellen. (11, 2, 1/25, 7, 1/210, vas. d. e. 10 órától folyt.) A három első előadás mindennap mérs. — **RADIUS** (Nagymező-u. 22—24. T. 129-250): Hajnalhasadás. (3/46, 3/48, 2/410, szombat, vasár- és ünnepnap 3/44, 3/46, 2/48, 2/410) Minden vasárnap délelőtt matiné. — **REX** (István-út 39. T. 139-416): Hotel Kikelet. A szerelmes város. Híradó. (1/25, 3/47, 9, szomb. 1/24, 1/26, 1/28, 1/210, vas. és ünn. 1/22, 1/24, 1/26, 1/28, 1/210) — **RIALTO** (Rákóczi-út 70. Telefon: 139-497): Borneo (elejétől végig magyarul beszél). Ember ember ellen. (Hétk. 1/211, 1/21, 3/43, 5, 1/48, 1/210, vas. 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10) A délelőtti előadások helyárai: 40, 50, 60 fill. — **ROYAL APOLLO** (Erzsébet-krt. 45. T. 342-946): Pusztai szél. Corvinia, Olaszország havas bérce. Híradók. (2/46, 8, 10, szomb., vas. 4, 6, 8, 10) — **SAVOY** (Üllői-út 2—4. T. 146-040): Felséges szerelem. Szökés bolondja. (1/24, 1/26, 1/28, 1/210, vasár- és ünnepnap 1/22-kor is) — **SIMPLON** (Horthy Miklós-út 64. T. 268-999): Torockói menyasszony. Híradók. (1/24, 1/26, 1/28, 1/210, vas. 1/22, 1/24, 1/26, 1/28, 1/210) — **STÚDIÓ** (Akácfa-u. 4. T. 140-840): Férfisors. Híradók. (Előadások kezdete mindennap: 11, 2, 4, 6, 8, 10) Az első három előadás mindennap félhelyárakkal. — **TISZTI KASZINÓ ZÁRTKÖRŰ FILMSZINHÁZA:** November 16-án: Botrány a turfon. Nov. 17-én: Felséges szerelem. (Előadások: 1/25, 3/47, 9) — **TIVOLI** (Nagymező-u. 8. T. 123-049): Borneo. Ember ember ellen. Híradó. (Folyt. 1/24, 1/26, 2/48, 10) — **TURÁN** (Nagymező-u. 21. T. 128-401): Hotel Kikelet. Kísérőműsor. (2/44, 2/46, 2/48, 2/410) — **URÁNIA** (Rákóczi-út 21. T. 146-045): Prolongálva! Anyák és fiúk. Híradók. Állatok — az ember vadásztársai. (5, 1/48, 1/210, szomb., vas. 2/43, 5, 1/48, 1/210) Nov. 21-én, vasárnap d. e. 1/211 órakor: Lakner Bácsi Gyermekszínháza, új műsorral. — **ZUGLÓI** (Angol-u. 26. T. 296-309): Hotel Kikelet. Aranyimádók. Híradó. (2/45, 7, 1/210)

A filmvilágból

A három növendék

Jack Donohue és John Boyle newyorki táncakadémiájának nyolc évvel ezelőtt három különösen embiciózus fiatal növendéke volt. A három sztárjelölt Eleanor *Powell,* Buddy *Ebsen* és George *Murphy* névre hallgatott és ez a három név nyolc év után ismét egymás mellé került, most már, mint világsztároké, a transzparansek neonfényében, hirdetve, hogy ők a *Broadway Melody 1938* főszereplői. A „Variety" ebből az alkalomból megszólaltatja régi tánctanárjukat:

— Amikor Eleanor Powell először jelent meg az iskolámban, — mondja John *Boyle,* — nagyon szerény volt, mert már végigjárta a Broadway összes színházi irodáit és nem kapott szerződést. Eleanor Powell már akkor kitünően táncolt baletttet, modern táncokat és akrobatikát, de *nem tudott steppelni.* Tanítani kezdtem és legnagyobb meglepetésemre már a tizedik leckén tökéletesen táncolt. A legszorgalmasabb tanítványom lett és megérdemli a világhirnevet, mert step-táncban legtehetségesebb a világ összes táncosnői között.

— Vele együtt járt hozzám Buddy Ebsen és Georg Murphy is és az első vizsgaelőadáson együtt léptek fel. Természetesen akkor még kisebb közönség és szerénybb „tömeg" nézte végig a trió táncát, mint most a „Broadway Melody 1938" előadásain.

HAGYOMÁNYOS SZERENCSE „üldözi" a Hajdu—Daróczy filmgyártótársaságot. November első napjaiban kezdték meg *Vadnay* László „Az ember néha téved" című új magyar filmjének *külső* felvételeit ragyogó napfényes időben, majd végezvén az első résszel, a „külsök" folytatását az elmult szombatra tűzték ki. Közben megindult a napokig tartó esőzés, amely alatt lehetetlen lett volna minden külső munka. Mikor aztán most szombaton program szerint folytatniok kellett a külső jelenetek forgatását — újra kisütött a nap. Ha ez a szerencseszéria így folytatódik, aligha kell félteni „Az ember néha téved" további sorsát.

ÉJFÉLI BEMUTATÓ lesz szerdán éjszaka 12 óra után egyik nagy filmszinházunkban, az utolsó előadás lezajlása után. Művészek, írók, kritikusok számára levetitik az *Un carnet de bal* (A táncrend) című filmet, melyet a francia filmművészet legnagyobb mestere, ulien *Duvivier* rendezett s amelyben a francia filmsztárok legkiválóbbjai jutottak szerephez.

A takarékos ember élete nyugodt boldogság, a pazarlóé hányatott szenvedés.

BUNDÁK eredeti **párisi modellek** után. rendkivül olcsó árban **Schmideg** szücs, Párisi-u. 3.

Szerelemről Szó Sincs Rendkivül mulatságos! Rendkivül olcsó helyárak! **ROYAL SZINHÁZ**

Az angyalföldi Sztalinok

betörések útján akartak pénzt szerezni

a vörös sejteknek

— A 8 Órai Ujság tudósítása —

Az utóbbi hónapokban a magyarországi bolseviki szervezkedések ellanyhultak. Ennek oka elsősorban az volt, hogy a budapesti főkapitányság egymásután fogta le az agitátorok garnituráját és megakadályozta a szervezkedést, másodsorban pedig azzal lehetett magyarázni a kommunista mozgalmak elgyöngülését, hogy az itteni kommunista titkárságok nem kaptak külföldről pénzbeli segítséget. A nemzetközi vörössegélybizottságok munkája megbénult és a KMP képtelen volt munkáját folytatni.

Néhány héttel ezelőtt az a hír terjedt el a még meglévő kommunista sejtek körében, hogy rövidesen megkezdődik újból a szervezkedés munkája, mert

a föld alatt bujkáló pártszervezetek hatalmas összegű pénzhez fognak jutni.

A rendőrség politikai osztálya tudomást szerzett a szállongó hírről és most már kettőzött figyelemmel kisérték a *gyanus külföldi pénzforrásokat* és azokat a szervezeteket, amelyeken keresztül a kommunisták pénzhez akarnak jutni. Ez a figyelés azonban nem vezetett eredményre, úgy hogy a nyomozó detektivek arra a megállapításra jutottak, hogy valami más formában várják a pénzügyi segítséget a kommunisták, mint az eddig szokásos volt.

Csakhamar észrevették, hogy néhány régi kommunista, elsősorban *Andorka* Dezső grafikus és *Dedrák* István ócskavasügynök, akik az utóbbi időben kikapcsolódtak a mozgalomból, újból dolgozni kezdenek. Az ócskavasügynök felkereste a régi agitátorokat, Andorka Dezső pedig nap mint nap

kijárt az Angyalföld egyik ismert zugpálinkamérésébe, ahol betörőkkel, kasszafúrókkal barátkozott.

Betörőbandát szerveznek a pálinkamérésben

A pálinkamérés sarkának kopott asztala fölött pedig fantasztikus terveket kezdett szövögetni Andorka Dezső és néhány társa. Elsősorban is

szabályszerű betörőbandát szervezett a grafikus és üzletszerű megállapodást kötött néhány ismert bűnözővel.

Elmondotta nekik, hogy módjában áll kitünő tipeket adni, néhány barátja segítségével elő tud készíteni biztos sikerű betöréseket, csupán „szakemberek" közreműködésére van szükségük. Kikötötte azt, hogy

a zsákmánynak a felét valamennyiüknek át kell adni egy szervezkedés „szent és ideális" céljaira.

Meg is történt a megállapodás és Andorka Dezső Dedrák Istvánnal együtt most már fölkereste a kommunista sejtek vezetőit azzal, hogy *szervezzenek meg számukra egy hírszerző és előkészítő bizottságot, melylyel előkészíthetik czokat a büntényeket, amelyekre szerződtette a betörőbandát.* Igy verődött össze egy társaság, amelynek Andorkán és Dedrákon kívül *Fischl* Árpád lakatosmester, Cs. *Kovács* György cipészmester és *Benkő* István házmester voltak a tagjai. *A társaság Sztalin példáját tartotta szem előtt, aki még a cári időkben azzal frissitette fel a kátyuba jutott bolseviki mozgalmat, hogy Tiflisz közelében elrabolt egy háromszázezer rubelt kitevő cári pénzküldeményt.*

A rablások menetrendje

Titokzatos körlevelek, felhívások mentek ki az elposványosodott kommunista sejtek tagjaihoz. A felhívásoknak meg is volt az eredménye és csakhamar egész sereg *„jó tip"* feküdt az előkészítő bizottság előtt. Most már megindult a haditervek kidolgozása. Elsősorban

a gödi pénzespostás kirablását

vették tervbe, aki elseje táján nagyobb összegű pénzt visz magával a Gödön lakó nyugdíjasok részére. Ezt a tervet részletesen kidolgozták és most december 1-re tüzték ki a rablótámadást. A második számú rablást egy

Szondy-utcai háztulajdonos

lakásában akarták elkövetni. Szerepelt a programon

egy budapesti bank, egy napilap kiadóhivatala, a nyomdászok Sándor-téri szakszervezeti helyisége és egy kereskedő lakása

a Vasvári Pál- és Paulay Ede-utca sarkán.

A legnagyobbszabású rablótámadást *a Kereskedelmi- és Iparkamara helyiségében akarták elkövetni.* Ennek a rablásnak

holnap

kellett volna lezajlania és Fischl Árpád már meg is találta annak a módját, hogy hogyan távolítsák el a betörés idejére a kamara portását az épületből.

A rendőrség lecsap...

Ekkor azonban már szemmeltartotta a társaságot a rendőrség. Tegnap késő este az angyalföldi pálinkamérésben gyülekezett az előkészítő bizottság és Andorka kiosztotta az utasításokat és szerepeket társainak. Vastag füzetbe jegyezte fel a haditerveket. Éppen el akart távozni, hogy a fölbérelt betörőket és kasszafúrókat is értesítse a dologról, amikor

a rendőrség körülfogta a pálinkamérést és lefülelte a pénzszerző bizottságot.

Ugyanakkor házkutatást tartottak valamennyiök lakásán és itt megtalálták azokat a feljegyzéseket, amelyek az újszerű pészszerzési módra vonatkoztak.

...és mindent leleplez

Az előállított kommunisták nem is tagadták. Bevallották, hogy külföldi pénzsegítség hiján ily módon akarták felfrissíteni a szervezkedést. Elmagyarázták, hogy külföldön ezt már régen alkalmazták a kommunisták és most ők is meg akartak próbálkozni ezzel. Az egyik előállított ember lakásán meg is találták

a betörőszerszámokat, a Kereskedelmi és Iparkamara épületének tervrajzait és a kitervelt bűntények listáját.

Ugyanakkor, amikor a kommunista betörések kigondolóit előállították, elfogták azokat az alvilágban ismert kasszafúrókat és betörőket is, akik hajlandók voltak a tervek végrehajtására. Ezek természetesen tagadnak és tagadják azt is, hogy tudtak volna ilyenirányú kommunista szervezkedésről.

A főkapitányság politikai osztályán egész éjszaka folytak a kihallgatások és a beismerő vallomások után ma reggel átkísérték a bűnügyi osztályra az öttagú társaságot. *A bűnügyi osztályon letartóztatták őket és még a déli órákban az ügyészségre kísérték át Sztalin példájának budapesti követőit.*

Lipót király Londonban találkozik Mária olasz hercegnővel

London, nov. 15.

(A 8 Órai Ujság távirati tudósítása)

Londonban nagy érdeklődéssel várják Lipót belga király látogatását, aki kedden érkezik az angol fővárosba. A lapok szerint a látogatásnak nemcsak Nyugateurópa politikai fejleményei szempontjából van jelentősége, hanem a látogatás személyes természeténél fogva is. A király ugyanis, mint a „Sunday Chronicle" írja,

az angol fővárosban találkozik

jövendőbelijével is.

A lap megismétli azt a néhány nappal ezelőtt elterjedt hírt, hogy az uralkodó eljegyzi az olasz királyi pár legfiatalabb leányát, Mária savoyai hercegnőt.

A „People" című lap szerint

Lipót belga király javaslatot tesz Angliának a locarnoi hatalmak értekezletének összehivására

és felajánlja az elnöki tisztség elfogadását is.

Nyilastüntetés Egerben a Málnási-ügy miatt

Eger, nov. 15.

(A 8 Órai Ujság tudósítása)

Egerben szombaton éjjel a Málnási-üggyel kapcsolatban a nyilaskeresztesek tüntetést rendeztek *és bezúzták a zsidó hitközség 83 éves papjának összes ablakait.* A merénylet után a rendőrség megindította a nyomozást a tettesek kézrekerítésére.

A *8 Órai Ujság* munkatársa felkereste vitéz *Subik* Károly prelátus-kanonokot s megkérdezte, hogy Málnási felfüggesztése tekintetében történt-e intézkedés az egyházmegyei főhatóság részéről. A prelátus a következőket mondotta:

— Eddig még nem történt ez ügyben semmi intézkedés. Ha majd a törvényszék az ítéletet hivatalosan közli az egyházi főhatósággal, csak akkor kerülhet sor a fegyelmi eljárás megindítására.

Szombaton: lóverseny Megyeren

A Pestvidéki Versenyegylet vasárnap a kedvezőtlen időjárás miatt nem tartotta meg a kitűzött versenyeket. Az igazgatóság ma délelőtt úgy határozott, hogy *az elmult megyeri versenynapot szombaton rendezi meg,* az eredeti programmal.

DUPLAKORTY
2 DECI
APENTA
KESERUVIZ
36 FILLER

OSTENDE
MA ESTE MUTATKOZIK BE S
azontul minden délután és este
AZ ÉVAD
ZENEI ESEMÉNYE:
TAPIA
A VILÁGHÍRŰ
KUBAI
ZENEKAR
AZ EGZOTIKUS
MUZSIKA
NAGY MŰVÉSZEI
A windsori herceg, az olasz trónörökös, az elegáns nemzetközi világ ezt a zenekart ünnepelte a velencei Lidón a
HOTEL EXCELSIORBAN
KALMÁR PÁL
24 RAJKÓ

E héten már a választójogi reform részleteit tárgyalja a minisztertanács

Mozgalmas politikai hét indul a mai nappal. A megoldásra váró kérdések haladnak tovább a maguk útján. A képviselőház új törvényjavaslat tárgyalását kezdi meg a héten, a hét végén pedig a miniszterelnök és a külügyminiszter Berlinbe utazik.

A TŰZHARCOS JAVASLAT. Rőder honvédelmi miniszter holnap délben mondja el nagy beszédét a Házban, válaszolván a tűzharcos javaslat általános vitájában elhangzott felszólalásokra. A miniszteri beszéd után áttérnek a javaslat részletes vitájára, amely még egy-két napig tart.

A FELSŐHÁZI JAVASLAT. A képviselőház valószínűleg csütörtökön, a tűzharcos javaslat részletes vitájának befejezése után megkezdi a *felsőházi javaslat* tárgyalását. *Jelentős módosítások* most már aligha várhatók a bizottság ülésén történt változtatások után, — amint ezt *Lázár* igazságügyminiszter is mondotta a Magyarországnak. A kompromisszum kialakult a törvényjavaslat körül. Noha az egyesült kereszténypárt legutóbbi értekezletén *még nem alakult ki egyöntetű felfogás* és különböző vélemények csatáztak, mégis úgy látszik, hogy az *egyesült kereszténypárt* részéről sem támasztanak akadályt, hogy a már módosított felsőházi javaslatot kormánypárt és ellenzék *egyhangúlag* fogadja el, egy-két jelentéktelen részletváltoztatással, amely elől a miniszterelnök sem zárkózik el.

A VÁLASZTÓJOGI REFORM. Ezen a héten nem pénteken, hanem *korábban tartják a heti minisztertanácsot*, a miniszterelnök és a külügyminiszter berlini útja miatt. A minisztertanács ismét foglalkozik majd a *választójogi reform* előkészítésével. Amint a *Magyarország* beavatott helyről értesül, az ötféle választójogi javaslattervezet anyagából kiválasztották már azt, amely *a leghasználhatóbb, a legalkalmasabb*. Ezt az anyagot már összeállították és az e heti minisztertanács tovább mehet egy lépéssel, megvitathatja azokat a *részleteket*, amelyeknek tisztázása a törvényjavaslat formábaöntésének lendületet ad. A belügyminisztériumban szorgalmasan folyik a javaslat megszövegezése.

A BERLINI ÚT. A miniszterelnök és a külügyminiszter kíséretével, gróf *Csáky* István kabinetfőnökkel, *Bakách-Bessenyey* György követségi tanácsossal és *Szent-Istvány* Béla miniszteri tanácsossal, a külügyminisztérium sajtóosztályának vezetőjével és *Szentiványi* konzullal szombaton utazik Berlinbe, a vadászati kiállítás megtekintésére. Négy napig tart a berlini út, amely alkalmul szolgál arra, hogy Darányi miniszterelnök megismerkedjék *Hitler* vezérrel és kancellárral.

A magyar élet aggodalmas ügyeiről beszéltek a vasárnapi szónokok

Három nagy kérdés foglalkoztatta vasárnap a gyűlések szónokait: 1. A parancsuralmi törekvések, 2. a választójogi reform, 3. a királykérdés.

A parancsuralom és az új pogányság ellen

Serédi Jusztinián hercegprímás *(a herminamezői Szent Lélek plébánia új templomának felszentelésén):* Az egyház tanítására nagyobb szükségetek van most, mikor látjátok, hogy soha a világon annyi hazugságot nem hirdettek, mint ma vallási, szociális, gazdasági, bel- és külpolitikai téren. Ne engedjétek magatokat elcsábítani igéretekkel, káprázatokkal! Hirdessenek bármiféle pogány tanításokat különböző országokban, jusson eszetekbe, amit a pogány Rómának kiáltott oda Tertullianus és kiáltsátok ti is: Nálatok mindent szabad imádni, csak az igaz Istent nem.

Ernszt Sándor *(az Egyesült Kereszténypárt pécsi gyűlésén):* Olyan elszántsággal, a régi tradíciókat elsöprő gesztusokkal akarnak egyesek uralomra jutni az országban, hogy ez egyenesen aggasztó. A külföldi példákat látva, némelyek mindenáron a nemzet fölé akarnak kerekedni és uralkodni a saját ízlésük szerint. Az ízlésük pedig nem akar egyebet, csak hatalmat. A szabadság a túlzók miatt van veszedelemben.

Gróf Sigray Antal *(az Egyesült Kereszténypárt pécsi gyűlésén):* Magyarországon a diktatúrában megszünne minden hitel és esedékessé válna minden fizetés. A diktatúra forradalmat jelentene és ez a forradalom az országot végromlásba süllyesztené. Mi a törvényes királyság helyreállítását kívánjuk és tiltakozunk az ellen, hogy ezek a diktátorjelöltek úgy merjék beállítani a kormányzó személyét, mintha ő mellettük állana. A kormányzó úr a mai alkotmányosság legelső és legfőbb őre! Mi nem állunk szemben vele, mert mi törvényes eszközökkel küzdünk, de szembenállanak vele azok, akik az alkotmányosság és törvényesség ellenére a parlamentárizmus félredobásával akarják céljaikat megvalósítani.

Makray Lajos *(az Egyesült Kereszténypárt pécsi gyűlésén):* A sarló és kalapács, a horog- és egyéb keresztek fölött áll Krisztus keresztje, igazsága és szeretete. A szélsőség káros és veszedelmes, mert nincs benne az igazság meggyőző és átütő ereje.

Usetty Béla *(a Belvárosi Polgári Körben tartott beszámolón):* Mi alkotmányvédők voltunk és maradunk. A diktatúrát semmiféle formában nem fogadjuk el. Magyarország nincs rászorulva arra, hogy sutbadobja ezeréves alkotmányát, hagyományait és behódoljon idegen eszméknek.

Farkas István tiszáninneni református püspök *(a Miskolci Polgári Kaszinó jubileumán):* Béküljetek meg egymással magyarok és haladjatok tovább a hagyományok útján. Lehet, hogy a diktátorok nagy emberek a maguk országában, de a mi utunk adva van. A halálra készíti elő a nemzetet az, aki a hagyományok ellen tör.

A választójogi reform

Friedrich István *(az Egyesült Kereszténypárt pécsi gyűlésén):* Azt mondják, hogy ne beszéljünk lélektiprásról. Ezzel elismerik a lélektiprást, amely a választásokon folyt és amellyel egy új politikai és társadalmi réteget tenyésztettek ki, a hivatásos politikusok kasztját.

Gróf Széchenyi György *(az Egyesült Kereszténypárt szécsényi gyűlésén):* A választójog terén aggodalmas tüneteket látunk. Az ajánlási reform volt az első kerékkötő, a felsőházi törvény lesz a második. Ha így megy tovább, több lesz a kerékkötő és a fék, mint maga a kerék.

Griger Miklós *(az Egyesült Kereszténypárt szécsényi gyűlésén):* A titkos választójogot régen meg kellett volna valósítani, hiszen a balkáni kecskepásztorok már hetven év óta titkosan szavaznak. Hogy meg lesz-e a titkos választójog, vagy nem — nagy összegben nem mernék fogadni.

A királykérdés

Gróf Sigray Antal *(a pécsi gyűlésen):* Egyedül üdvös erre az országra csak a törvényes királyság helyreállítása lehet, amint ezt a külpolitikai helyzet megengedi.

Makray Lajos *(a pécsi gyűlésen):* Ha valaki az ezeresztendős magyar alkotmány alapján áll, akkor természetszerűleg és logikusan a törvényes királyság alapján áll.

Griger Miklós *(a szécsényi gyűlésen):* Mi azért vagyunk legitimisták, mert a történelmi jog alapján állunk, szemben a forradalmakkal. Azért álltam Ottó mellé, mert a királyfi kijelentette, hogy a szegény emberek királya akar lenni. Mi is a szegény embereken akarunk segíteni.

Kétnapos mátyásföldi vendégszereplés után holnaptól kezdve ismét Budaörsön szállnak le az utasszállító repülőgépek

A budaörsi repülőteret szombaton elzárták a forgalom elől. A többnapos erős esőzés ugyanis annyira feláztatta a repülőtér frissen kiegyengetett talaját, hogy *egyelőre a repülőgépek leszállásánál balesettől kell tartani.* Az utasforgalmat szombat óta a mátyásföldi repülőtér bonyolítja le mindaddig, amíg a budaörsi repülőtér talaját annyira rendbe tudják hozni, hogy a nehéz utasszállító gépek is leszállhatnak rajta.

A javítási munkálatok szombaton, vasárnap és ma teljes erővel folytak. Valószínű, hogy a mai derült időben be is tudják fejezni és *holnaptól kezdve már megint Budaörs bonyolítja le az utasrepülőforgalmat.*

Kisebb sportrepülőgépek ma is felszálltak Budaörsön a *Légügyi Hivatal* engedélyével, előbb azonban nyilatkozatot kellett aláírniok, hogy a *saját felelősségükre* szállnak fel.

301 ROMLOTT CSIRKE MIATT 600 PENGŐ PÉNZBÜNTETÉS

„ENNYI CSIRKÉVEL EGY FÉL VÁROST MEG LEHET MÉRGEZNI"

Érdekes élelmiszerkihágási tárgyalás volt ma délelőtt a *IV. kerületi elöljáróság* rendőri büntetőbíróságán. November 2-án a székesfővárosi állatorvos *húsz láda romlott csirkét* foglalt le a hűtőházban. Megállapították, hogy a csirkéket a *Benedek és Társa* nagykőrösi cég küldte Budapestre. Megindult az eljárás a cég nagyvásártelepi üzletvezetője, *Fodor* István ellen, akit ma vont felelősségre a IV. kerületi előljáróságon dr. *Debreczeny* Géza rendőri büntetőbíró. Először az állatorvos tett vallomást arról, hogy *az árut a hűtőházban valóban romlottnak találta november 2-án.*

Kihallgatták *Fodor* Istvánt, aki elmondotta, hogy *a kérdéses csirkeszállítmány szombaton érkezett a fővárosba.* Ő meg volt győződve róla, hogy a készlet egészen *friss* és ezért tárgyalni kezdett az értékesítésről az egyik baromfinagykereskedő céggel. Azt a választ kapta, hogy már késő van, hanem majd hétfőn megnézik. Ő erre hűtőházba vitette a ládákat.

Vallomást tett *Steingold* Béla, a baromfinagykereskedő cég főnöke, majd kihallgatták *Balog* József székesfővárosi altisztet, aki először tett jelentést arról, hogy *a hűtőházban levő csirkék romlottak.* Negyven láda csirkét hoztak a hűtőházba, — mondotta az altiszt — ebből húsz ládát eladott egy cég. Hétfőn bejött a hűtőházba több nagyvásártelepi kiskereskedő, hogy megnézzék a megmaradt húsz ládát. Kijelentették, hogy *nem veszik meg a csirkéket, mert azok romlottak.* Erre tett jelentést a tisztiorvosnak.

Az altisztet megeskették vallomására, majd *Debreczeny* Géza kihirdette a rendőrbíróság ítéletét.

— A rendőri büntetőbíróság *Fodor* István nagyvásártelepi üzletvezetőt *30 napra átváltoztatható 600 pengő pénzbüntetésre ítéli.*

Az ítélet indokolásában a rendőrbíró megállapította, hogy *a Budapestre jó állapotban érkezett csirkeszállítmányból 301 darabot romlott állapotban talált a tisztiorvos, ezért ezeket el kellett kobozni.* A cég már előzőleg húsz láda csirkét eladott, amelyről nem lehetett megállapítani, hogy milyen állapotban voltak.

— A büntetés azért ilyen enyhe, — állapította meg a rendőri büntetőbíró — mert tekintetbe kellett venni *Fodor* István kereseti viszonyait, aki saját bevallása szerint 250 pengőt kap egy hónapra. Súlyosbító körülménynek vette a bíróság, hogy *ennyi csirkével egy fél várost meg lehet mérgezni.*

Fodor István az ítélet ellen fellebbezést jelentett be.

Vádak, panaszok, névtelen levelek az OTI közgyűlésén

Peyer Károly leleplezése egy elhallgatott ítéletről

Tegnap 9-től a koradélutáni órákig tárgyalt a budai Vigadóban az OTI közgyűlése. *Huszár* Aladár elnökölt a közgyűlésen, amelyen *Horváth* István vezérigazgató jelentése után egymás után állottak fel az OTI közgyűlési tagjai és mondották el kifogásaikat az intézmény működéséről. Az első szónok *Chorin* Ferenc volt, aki a munkaadók álláspontját fejtette ki és követelte, hogy az OTI tőkéit úgy helyezzék el, hogy visszakerüljenek a gazdasági élet vérkeringésébe.

Utána *Peyer* Károly országgyűlési képviselő egyórás beszédet mondott.

Mi történt a Deák Ferenc szállóval?

Először azt kifogásolta, hogy *az OTI önkormányzatának határozataival sem a minisztérium, sem az OTI adminisztrációja nem törődik.* Kétszáznál több elnökségi határozatot nem hajtottak végre 1930 óta. Például az elnökség már 1932-ben elhatározta, hogy sürgősen meg kell vizsgálni és jelenteni, hogyan történhetett meg, hogy a 240.000 pengőért felkínált Deák Ferenc-szállót 425.000 pengőért vásárolta meg az OTI. Az ügyet nem hozták az elnökség elé, *még azt az ítéletet sem mutatták be, amely súlyos megállapításokat tett egyes főtisztviselők ellen.*

— A *felügyeleti hatóság* ahelyett, hogy ellenőrizné az OTI működését, *irányítani akarja.* Zsüriket küldenek ki a minisztériumokból, akik azon gondolkoznak, hogy *milyen tintával* írjanak a kartotékokra, hova állítsák a szekrényeket és hány tisztviselő üljön egy szobában.

Száz elbocsátás költsége 120.000 pengő

— A belügyminiszter kiadott egy rendeletet, amellyel egyes orvosi állásokat megszüntetett és amelynek alapján *utasította az OTI elnökét, hogy száz orvost azonnal bocsásson el. Ezzel 120.000 pengő kárt okozott az OTI-nak,* mert nem gondoltak arra, hogy az elbocsátások csak felmondás alapján történhetnek meg, a bíróság most sorra megítéli a panaszos orvosok felmondási idejére szóló járandóságokat, *kártérítést, perköltséget. Az adminisztráció nagyon lassú, évekig tart, amíg egy beruházást végre lehet hajtani.* Legutóbb a balesetkórház építkezésénél *az egyik pályázó kijelentette, hogy bármi történjék is, ő fogja megkapni az építkezést.* Az OTI a legolcsóbb ajánlattevőnek adta a megbízást, a minisztérium a határozatot megváltoztatta és mégis az illető építész kapta meg a munkát. Ha *megfenyegetik az elnökségi tagokat,* amikor ezeket az eseteket előhozzák, hogy rágalmazási pert indítanak ellenük, akkor lehetetlenné válik a munka.

„Könnyelmű kölcsönök"

— A felügyeleti hatóságnak az lenne a feladata, hogy ügyeljen arra, hogy az öregségi alap 120 millió pengője, az öregek és rokkantak járadéka, *könnyelmű kölcsönök kiadásával el ne vesszen.* Mi közünk van nekünk a gazdaságokhoz és miért kell a pénzünket idegenforgalmi célokra, a balatoni fürdők tatarozására fordítani. Az OTI-hoz leiratot intézett a belügyminiszter, amelyben kötelezi, hogy 1937 október 31-ig adja ki a kölcsönöket és ha az erre vonatkozó határozatot nem hozza meg, úgy az iratokat október 31-én küldjék fel a minisztériumhoz. Ez az intézkedés nem más, mint pénzkidobás. Az egyik kölcsönkérő például nem fizetett OTI-járulékot és erre amnesztiát kért. *Igazolta, hogy tönkrement, ingatlana túl van terhelve. A miniszter azonban ennek a kölcsönkérőnek is kölcsönt akar adni az öregek pénzéből.*

Peyer ezután kifogásolta, hogy a belügyminiszter nem hagyta jóvá a tavalyi közgyűlésnek azt a határozatát, amely *ezer kislakás* építésére vonatkozik Budapesten.

— *A vidéki székházak egyrészét nagy luxussal építik meg,* külön *luxus fogadószobákat,* előszobákat, várószobákat építenek. Helyesebb lenne, ha a pénzt úgy osztanák el a vidéki városok között, hogy mindegyiknek nívóját egyformán emelni lehessen.

— Lehetetlen állapot az, hogy a hátralék jelenleg *59.5* millió pengő legyen. Ezt az összeget felerészben legalább már levonták a munkások fizetéséből. A nagyipar sokkal inkább tesz eleget fizetési kötelezettségének, mint a kisipar.

— Az önkormányzatnak az a törekvése, hogy *az eljárást egyszerűsíteni kell.* Jelenleg az a helyzet, hogy az ügyek komplikálódnak és az elintézés módja is bonyolulttá válik. Ha valaki például lúdtalpbetétet igényel, másfél napig kell várakoznia és akkor is *olyan betétet kap, amelynek használhatósága legalább is kétséges.*

66 millió hátralék

— *A táppénz 47 százalékkal kevesebb, mint 1929-ben volt,* ennyivel kevesebbet kapnak ma a betegek. Ezeket az elvont összegeket vissza kell adni nekik.

— Az 1936. évi zárszámadás szerint 59.4 millió pengő járulékhátralék van. Ebben az évben pedig *még további 6.7 millió be nem fizetett járulékkal kell számolni.* Békéscsabán például 379 háztartási munkaadó már nyolc év óta nem fizet járulékot.

— Fontos, hogy az öregségi alap javára *mennél nagyobb beruházások történjenek.* Nem szabad minden pénzt a bankokban gyümölcsöztetni. Az ottfekvő negyvenmillióból nagyobb összeget kell építkezésbe fektetni, hogy ezen keresztül ne csak a biztosított népesség érdekei jussanak védelemhez, de a teherviselőknek, a gazdasági életnek is előnye származzék belőle.

Peyer Károly még kifogásolta azt, hogy egyesek *névtelen levelekkel állandóan denunciálni akarnak,* az OTI vezetői így nem tudnak dolgozni. Az OTI-ból ki kell irtani minden politikát, itt csak egy politika maradhat meg, és ez a szociálpolitika.

Füredy Lajos a kisipari munkaadók nevében mondott nagyobb beszédet, kijelentette, hogy a kisiparosok nem rosszindulatból nem fizetnek. Csak azoknak a számára szabad amnesztiát adni a fizetésre, akik nem rosszakaratból maradtak adósak.

Lillin József a keresztényszocialista munkások nevében kérte, hogy a *biztosítást munkanélküliség esetére is terjesszék ki.*

Ezután még számos felszólalás hangzott el, még többen voltak szólásra feliratkozva, de *Huszár* Aladár bejelentette, hogy *indítvány érkezett hozzá a vita bezárására.* Az indítványt a többség nagy zajban szavazta meg. A vitát bezárták és elfogadták az igazgatóság javaslatait.

Az emésztőszervek megbetegedéseinek kezelésénél reggelenként éhgyomorra egy-egy pohár természetes Ferenc József keserűvíz abszolút megbízható hashajtó. Kérdezze meg orvosát.

Megmaradt, sőt helyenkint javult a síterep

Váratlan nagy öröm érte tegnap reggel a sportolókat. Komoly, nagy pelyhekben hullott a hó. Gyorsan előkerültek a sífelszerelések. Az óvatosabbak már az előző napi hójelentések alapján felkészültek erre az eshetőségre és kora délelőtt megindult az áradat a budai síterepek felé. A Svábhegyen és a Jánoshegyen *sokszáz sielő élvezte a korai telet.*

A sílehetőségek mára még javultak, a *Dobogókőn* például a tegnapi 25 centiméteres rétegre *még három centiméter friss hó* esett, úgyhogy ott remek síterep áll a sportolók rendelkezésére. Ma délelőtt is elég sok sílécet lehetett látni a retekuccai hurokvágánynál és a fogaskerekűnél. Aki csak tehette, felment a Svábhegyre és Jánoshegyre, ahol ma is *25 centiméteres hóréteg* van.

Rablással akart öt kommunista pénzt szerezni a mozgalom céljaira

Letartóztatták őket

A főkapitányság politikai osztálya *öt kommunistát* fogott el. Ezek a kommunisták bűncselekmények egész sorozatát tervezték. *Rablással és betöréssel pénzt akartak szerezni a kommunista mozgalom céljaira.*

Az első pillanatra hihetetlennek látszó tervet *a főkapitányság politikai osztálya* leplezte le. Megállapították, hogy a Rózsa utca egyik házában *minden este öt férfi gyülekezik,* akik közül az egyik már régóta kommunistagyanus. *A politikai detektívek a szomszéd lakásból kihallgatták ennek az öt férfinak a beszélgetését.* Beszélgetésük tartalma az volt, hogy a *kommunista mozgalomnak pénzre* van szüksége. Amikor Oroszországban a bolsevista mozgalom megakadt, *Tiftisz* közelében kommunisták *kiraboltak egy cári futárt, akinél 300.000 pengő értékű pénz volt.*

— Ezt kell nekünk is csinálni, — mondotta a kommunisták vezetője.

A kereskedelmi és iparkamara irodájába akartak november 16-án betörni. A vezér kiosztotta a szerepeket.

Közben az egyik detektív felhívta a politikai osztályt, értesítette *Heténvi* főkapitányhelyettest, aki utasítást adott, hogy *el kell fogni a banda tagjait. Sombor-Schweinitzer* rendőrfőtanácsos autón robogott ki a helyszínére és *letartóztatta az öt kommunistát.*

A főkapitányságon valamennyien beismerő vallomást tettek. Vezérük *Andorka* Dezső grafikus, a többiek *Cs. Kovács* György cipészmester, *Dedrák* István ócskavasügynök, *Fischl* Árpád lakatosmester és *Benkő* István házmester.

A politikai osztály hivatalos információja szerint *Andorka bevallotta, hogy meggyőződéses bolsevista és mindent a kommunizmus érdekében tett.* Uj kommunista lapot akart indítani és az agitátorok szervezésére kellett volna pénz.

Andorkát és társait letartóztatták és átadták a bűnügyi osztálynak.

FRANZ WERFEL
HATALMAS ÚJ REGÉNYE
HALLJÁTOK AZ IGÉT
JERUZSÁLEM PUSZTULÁSÁNAK KÁPRÁZATOSAN GAZDAG, PÉLDÁZÓ MÉLYSÉGŰ KORKÉPE. AZ ATHENAEUM NAGYREGÉNY SOROZATÁBAN. KETTŐS KÖTET KÖTVE 7·20 P

Mit tanulhatnak ezen a héten a Népművelési Bizottság Háztartási Telepén a Gázművek VI., Vilmos császár út 3. szám alatti bemutatóhelyiségében: *November 15-én, hétfőn* **délután 6 órakor dr.** *Mikes* **Margit: A tápfelvétel zavarainak étrendi szabályai. Főzőbemutató: Diétás ételek készítése.** *November 17-én szerdán* **délután 6 órakor** *Stumpf* **Károlyné: A német háziasszony háztartása. Főzőbemutató: Német ételkülönlegességek.** *November 18-án, csütörtökön* **délután 6 órakor dr.** *Siftár* **Kamilla: Legyek és egyéb rovarok elleni védekezés.** *November 20-án, szombaton* **délután 5 órakor** *Szili* **Leontin: Vendéglátás különféle életformák mellett. Főzőbemutató: Tojásételek készítése. Az egyes előadások belépődíja 60 fillér. November 16-án és 19-én, kedden és pénteken délután 5 órakor főzőbemutató a takarékos gázhasználatról. Belépődíj nincs.**

„... de l'Académie Française"

Jacques de Lacretelle, az ifjú és elegáns francia halhatatlan Budapesten

(Saját tudósítónktól.) ... de l'Académie Française.

Akinek a neve mögött Franciaországban ez a megjelölés szerepel, annak minden sorát duplán fizetik a kiadók, szabadjeggyel utazik a vonaton, ünnepélyes alkalmakkor hímzett zöld frakkot visel finomművű kis spádéval és a köztársaság szigorú ceremóniáléjában megelőzi a tábornokokat. Mondanunk sem kell, hogy mind e' megkülönböztetett tiszteletnek oka mindössze annyi, hogy e kivételes férfiak összesen negyvenen vannak és halhatatlanoknak nevezik őket. A hivatalos és nemhivatalos tiszteleten, mely körülveszi őket, mit sem változtat az a nagyon is tiszteletlen gúnyolódás, amelyben állandóan részük van — olykor még saját társaik részéről is. E gúnyolódás pedig — még egy Anatole France-é is, aki hivatalosan is »halhatatlan« létére egyetlen ülésükre sem ment el — azért nem képes tekintélyüket kikezdeni, mert testületüket, egyéb hasonló európai testületek mintájára, senki sem nevezheti a középszer, vagy éppen a dilettantizmus szervezkedésének a valódi talentum ellen. Franciaországban mindig akad negyven kitűnőség, akit abban a biztos feltevésben lehet »halhatatlanná« választani, hogy legalább a halála utáni első decennium nem cáfol rá erre a címre — testületük pedig, ha kullog is, de mindig utánakullog az élő irodalomnak s ha egy darabig nem is pártolta Anatole France-ot, de legalább volt egy Bourget-ja, akit pártolt. Ezért van e »halhatatlanok« címének hitele, ezért előzik meg rangban a tábornokokat s előkelőségben a minisztereket, mint akikre egy igen fontos feladat hárul: a francia szellem folytonosságának szakadatlan és stilizáltan előkelő képviselete.

Jacques de Lacretelle

M. Jacques de Lacretelle de l'Académie Française tavaly óta tartozik közéjük.

Fiatal ember, negyvenkilencéves mindössze s íróként csak tizenhét évvel ezelőtt tűnt fel, mikor első regénye, *La vie inquiète de Jean Hermelin* megjelent.

— Hát addig mit csinált? — kérdeztem tőle vasárnap este a Fészekben, ahol a magyar Pen Club írói vacsorát adott a tiszteletére. *(Radó* Antal, majd *Benedek* Marcell köszöntötte, a kultuszminisztériumból *Jalsoviczky* tanácsos, Lacretelle válaszolt s a felesége, ibolyaszínruhás, kicsi, szép arisztokrata nő, lelkesen és némán figyelte az ünneplést.)

— *Semmit* — felelte röviden. — *Sokat utaztam és olvastam.* Kilencszáztizenkettőben Budapestre is elkerültem egyszer.

Neve előtt a nemesi *particula*, az elegáns *de*, oldalán felesége, a finomcsontú francia mágnásasszony, ő maga a legelőkelőbb, legszebb férfiak közül való s harminckéteszten dős koráig nem volt egyéb dolga, mint elméjét és talentumát művelni, életéből remekművet faragni. Érdeméből nem von le semmit, de tanulsága van: a francia élet optimumának vonalán élt s így lett belőle negyvennyolcéves korára halhatatlan. (Úgy, ahogy a nap delelőre ér s a búza beérik: ahogy mindnyájunknak ki kéne jusson, egy boldog és egyenlő világban.)

A *Jean Hermelin* után két esztendőre jelent meg híres regénye, melyet magyarul is olvastunk, a Fémina-díjas *Silbermann*. Tíz nyelvre fordították le ezt a regényt: Jacques de Lacretelle egy zsidó vallású egykori iskolatársának életében és amerikai kivándorlásában a franciaság és zsidóság találkozásainak és mélységesen emberi és művészi szintézisének foglalatát. (Nemrég követte a második: az akadémiai nagydíjas *Le retour de Silbermann.)* Másik híres regénye, *La Bonifas* már balzaci igényekkel állt elő és nagy mozgást kavart: a nyomán keletkezett iskolát »fiziológiai irodalomnak« nevezgetik. Egy veszedelmesen férfias karakterű leányról volt szó a regényben, akit a városkában, ahol él, kínosan visszás atmoszféra vesz körül, de aztán, mikor jönnek a németek, ő menti meg a kis várost rendkívüli fellépésével. Harmadik nagy regényét, az *Amour Nuptial*-t egy essai- és egy novellaskötet előzte meg s utána remek, finom útirajzok következtek, stendhali modorban Olaszországról, Spanyolországról és *Le demi-dieu ou le voyage en Grèce* címen Görögországról.

— Mi a törekvése, a cél, ami felé e valóban eredeti és egyéni utakon igyekszik — vetődik fel a kérdés.

— Ami lenni szeretnék: *intellektuális regényírónak* nevezném — mondja erre ő. — Ez nem annyit jelent, mintha tézis-regényeket akarnék írni; csak annyit akarok, hogy *regényalakjaim élete ne nyomja el gondolataik életét.*

— S módszere?

— Fiatalabb koromban én is megvetettem az invenciót. Hideg, retorikus istennőt láttam benne, akinek udvarolni hiábavaló időtöltés: fiatal írók szokása szerint a szorgos, odaadó megfigyelésre, a mindenható ábrázolásra vetettem magam. Nos, rá kellett jönnöm mihamar: *a metódus nem ért semmit.* Hiába voltam »autentikus«: minél erőteljesebb reliefet akartam figuráimnak adni, annál könnyebben mosódtak el. A közvetlen megfigyelés, melyre úgyszólván mindent építettem, ahelyett, hogy összefogta volna a jeleneteket s a jellemeket, inkább szétszórta és elmosta őket.

— És ekkor?

— Ekkor láttam át a regényben *a képzelet* szerepét. A képzeletnek kell a megfigyelés szétszórt adalékait s az analízis végső eredményeit összefognia s szabadon, ösztönösen szuverén szintézissé markolnia. Meg kellett alázkodnom a hatalmas paradoxon előtt: hogy a jellemek valódi »tartását« és képét ép a képzelet hazugsága adja meg, hogy a regény hitele nem az analízis alá vett tények gazdagságától, hanem a szintézisbe foglaló képzelet hatalmától függ. Ugyanez a meglepetés várt rám az introspekcióval is — s mihelyt a dolgok így megvilágosodtak előttem, többé nem kutattam, vajjon a szubjektív vagy az objektív regény-e a magasabbrendű. Átláttam, hogy a legjobb regény az, amelyben valami csodálatos és előreláthatatlan találkozás révén az emlékezet kincsének s a képzelet hatalmának összefonódása a legjobban sikerül s a két elem közt állandó folytonosságot és kölcsönösséget teremt.

... Ime, röviden, az *ars poetica*, melyet meg is írt az *Amour Nuptial*-ban s melyre szinte csak félmondatokban kell utalnia. Másról azonban nem igen beszél. Spanyolországról, melyről könyvet írt, Léon Blumról, akiben az ő silbermanni francia-zsidó szintézisének eleven példáját szemlélheti, világnézetről, sorsról, jövőről — semmit. Olaszországról is csak annyit, hogy szent meggyőződése: a két latin ország mai távolállása egymástól szinte nevetségesen átmeneti és szerfelett mulandó állapot. Pestre azért jött, hogy kedd délután megtartsa előadását a Belvárosi Színházban a háború utáni francia irodalomról — s nem is beszél egyébről a nyilvánosságnak, mint irodalomról. Legszívesebben, de egyben legszégyenlősebben is mostani, nagy, ciklikus regény-tervéről, melyet — *Les Hauts Ponts* a címe — már meg is kezdett. Mingyárt erről jut eszébe Nobel-díjas barátja, Roger Martin du Gard is: felhívja figyelmenet arra a mély vonatkozásra, mely az új francia Nobel-díjast Tolsztojhoz fűzi.

Mit mondhatna még? Magyarbarát nyilatkozatokra nincs szükség tőle: ő fordíttatta le, adatta ki s vezette be finom előszóval Kuncz Aladár *Fekete kolostorát* a francia irodalomba, egy friss könyvsorozatban, melyet ő szerkeszt.

Mikor feláll, hogy búcsuzzék, egy nagyköveté a mosolya: képzeljenek egy százhetvenötcentiméteres, vékony, elegáns termetet, nagyon választékos ruhát s egy rendkívülien szép férfiarcot: *M. Jacques de Lacretelle, de l'Académie Française.*

R. M. A.

Oxidált fémszálas ruháit rendbehozza Mayer kelmefestő és vegytisztítógyár V. Deák Ferenc ucca 18.

„A serdülő kor orvosi lélektana"

Schächter Antal előadása

(Saját tudósítónktól.) »A serdülő kor orvosi lélektanáról« adott elő hétfőn este a Budapesti Orvosi Körben dr. *Schächter* Antal.

— Test és lélek: egy rendszer, mi sem bizonyítja ezt jobban, mint a pubertás kora, amikor a serdülő gyermek egyidőben esik keresztül hatalmas testi és lelki fejlődésen.

— A felnőttek társadalma a pubertásba lépő 13—14 éves ifjúval szemben fokozott igényeket támaszt. *Nemcsak szellemi igényekkel lépnek fel vele szemben, hanem szociális terheket is vállára helyeznek.* A szegényebb családoknak kereső tagja lesz már ebben a korban a gyermek. Gyengébb szervezetű serdülők ezt nem bírják.

— Kérdés, hogy maga az egész pubertás nem tekinthető-e beteges állapotnak? Azonban, ha az is: lefolyása lehet teljesen síma s rendes körülmények között az is. A praepubertás (12—14 év) antiszociális magatartásából fejlődik ki a pubertás, fokozottabb felelősségérzetével. A pubertáló — egészséges esetben — hozzáfejlődik a felnőttek igényeihez. Ebben az időben döntő a környezet. A serdülő ebben az időben kifelé igyekszik a családi keretből s tágabb környezete érdekli. *Nagy neveléshiba ebben az esetben a szülői féltékenység!*

— A serdülőkor tragédiái kis részben elmebetegségre vezethetők vissza, nagyobbrészben *enyhébbsúlyosabb pszichopatologikus* esetek. A pszichopatiás fejlődés oka ma igen sokszor a feldúlt családi élet, elvált szülők. *A serdülő lelkiállapota fokozott feszültséget mutat* — biológiai változása magyarázza ezt — *s ez a feszültség a beteglelkűeknél »rövidzárlati cselekvéseket« válthat ki.* A pubertás zavarai nem vezethetők vissza egyedül magára a pubertásra, minden esetben vizsgálni kell *a korábbi gyermekkort*, mert a bajok gyökerei igen sokszor ott vannak. A család életét, a gyermek fejlődését figyelemmel kísérő *háziorvosnak* pótolhatatlanul fontos szerepe van a pubertás **nehézségeinek áthidalásában.**

Kényelmes olvasást

a hosszú téli estéken, kellemes munkát mesterséges fénynél tesznek lehetővé a Zeiss-Uro-Punktal üvegek. A mesterséges fény ultravörös sugárzásának csökkentése által a fényt hasonlóvá teszik a nappali fényhez, ami a szemnek jót tesz, korai elfáradástól megóvja és teljesítőképességét növeli. Éppen ezért az Uro-Punktal-üvegek viselése különösen a téli időszakban kellemes.

ZEISS URO-PUNKTAL SZEMÜVEGEK

CARL ZEISS JENA

Kapható a **szakoptikusoknál.** Ismertető URO-nyomtatványt díjmentesen küld a magyarországi vezérképviselet: ifj. Jurány Henrik, Budapest, IV., Váci ucca 40., vagy közvetlenül Carl Zeiss, Jena.

Punktal-üvegekhez a modern Zeiss-Perivist keretek

Az idegen ideológiák és eszmék ellen hirdetett harcot Farkas István püspök Miskolcon

Miskolc, november 15.

(A Pesti Napló külön tudósítójától.)

A miskolci Polgári Kaszinó fennállásának századik évfordulója alkalmából vasárnap délelőtt díszgyülést tartott. A gyülésen *Farkas* István tiszáninneni református püspök hosszabb beszédet mondott.

— Bizonyos aggodalommal nézem a mai időket, — mondotta többek között — amikor *a magyar falu lakosságának nyomorúságos sorsát feltáró falukutatókra súlyos bün etéseket szabnak azért, mert őszintén beszélnek.* Nem tartom helyesnek, hogy a falu népének nyomorúságát izgatásra használják fel, viszont hiába beszélnek gazdasági fellendülésről, ha a magyar falvak életszínvonala ugyanott van, ahol volt tizenöt évvel ezelőtt. *Harcolnunk kell az idegen ideológiák és eszmék ellen, amelyek meg akarják rontani ősi népünket és el akarják venni ősi bátorságunkat.* Vissza kell állítani a munka, a hit, a becsület és a valláserköles eszményeit, amelyek nélkül a magyarság is elvész.

Előjegyzési felhívás!

47—50-ik ezer. Az első 18 kiadás rövid idő alatt teljesen elfogyott.

Első és egyetlen olcsó kiadás!

VANDE VELDE:

TÖKÉLETES SZERELEM

(TÖKÉLETES HÁZASSÁG)

Alapvető tanulmány a férfi és nő sexuális berendezéséről, a helyes és helytelen szerelmi életről, az együttélés formáiról és hygiéniájáról.

Bolti ára egész vászonkötésben az eddigi 28.— P helyett..... **9.—** P

Előfizetési ára — alanti szelvény 3 napon belül való beküldése esetén..... **6.80 pengő**

SZELVÉNY.

T. Rozsnyai Károly cégnek

Budapest, Múzeum körút 15.

Megrendelem **Vande Velde: Tökéletes házasság** című könyvét előjegyzési áron, szép vászonkötésben **6.80 pengőért.**

* Ellenértékét beküldtem. Kérem a könyvet portómentesen alanti címemre elküldeni.

* Ellenértékét és 88 fillér portóköltséget kérem utánvételezni.

Olvasható aláírás: .....

Pontos cím: .....

* A nem kívánt rész törlendő.

Csendőrsortűz a nyirbátori bálon: 2 halott, sok sebesült

Bizottság vizsgálja a helyszínen a fegyverhasználat jogosságának kérdését

Nyirbátor, november 15.

Szombatról vasárnapra virradó éjjel tragikus események történtek Nyirbátor községben. A görögkatolikus egyház a templom javára bált rendezett, amelyet eredetileg mult szombaton akartak megtartani, de *Miklósy* István püspök halála miatt elhalasztottak.

A bál eleinte zavartalanul folyt. Az első incidens 9 óra után következett be, amikor két gazdalegény belekötött a mulatságon résztvevő egyik katonába. Ekkor elsimult a viszály, tizenkét óra felé azonban újból kirobbant. Az egyik legény szidni kezdte a cigányokat, amikor pedig a rendre felügyelő csendőrök lecsendesíteni igyekeztek a lármázókat, valaki elkiáltotta magát:

— *Le a zsarukkal! Pusztuljanak!*

Nagy izgalom keletkezett, mire *Tompa* Miklós csendőrtiszthelyettes *a mulatságot feloszlatta és kiadta az utasítást, hogy mindenki hagyja el a termet.*

A parancsal több legény szembehelyezkedett, újabb szóváltás keletkezett, majd egyszerre az egyik fiatalember *Fehér* Gyula rendőrre vetette magát. A rendőr kardot rántott, hogy védekezzék és ez a jelenet a már amúgy is felizgatott hangulatot végleg elmérgesítette. Néhány másodpercig a csendőrök farkasszemet néztek a tömeggel, amelynek egyes tagjai már széket ragadtak fel, végül az egyik csendőr figyelmeztetésül a levegőbe lőtt. *Általános kavarodás támadt, a csendőrök kénytelenek voltak fegyverüket használni és belelőttek az izgatott tömegbe.*

Négy lövés dördült el. Jajgatás és kiáltozás hallatszott, a terem pedig pillanatok alatt kiürült. Hamarosan katonai készültség jelent meg a teremben. A verekedés egyik értelmi szerzőjét, egy *Lá...zi* nevű fiatalembert letartóztattak.

Orvosokat is hívtak, hogy a sebesülteknek első segélyt nyujtsanak. Ekkor már az összeütközés helyén vértócsában holtan feküdt *Czirják* Mihály 23 éves gazdalegény, akinek szívét ütötte át a golyó. Mellette eszméletlenül feküdt húga *Anna*, akit gyomrán ért a golyó. Halálos sebet kapott *Asztalos* József 21 éves dohánykertész is.

A csendőrsortűznek több súlyos sebesültje is van, ezek *Ferenczi* István, akinek tévesen már halálhíre is elterjedt, továbbá *Arvai* András és *Patai* Lajos földműves, *Bagi* Béla béreslegény és *Révai* Ferenc gazda. A súlyos sérülteket kórházba szállították, ezenkívül több könnyű sebesültet iakásukon ápolnak.

A csendőrkerületi parancsnokság vizsgálóbizottságot küldött ki a fegyverhasználat ügyének tisztázására.

Rablásra szövetkezett kommunistákat fogtak el

Egy grafikus volt a vezér — Az öttagú bandát őrizetbe vették

(Saját tudósítónktól.) A főkapitányság politikai osztálya és politikai nyomozó főcsoportja dr. *Hetényi* Imre főkapitányhelyettes vezetésével újabb veszedelmes kommunista tarsaságot leplezett le. Nemrég Hetényiék bizalmasan megtudták, hogy egy társaság azt a célt tűzte ki maga elé: *sorozatos rablásokat, betöréseket követnek el*, hogy az így szerzett pénzzel az ország területén új életre keltsék a kommunista mozgalmat. A nyomozás során előállították *Andorka* Dezső grafikust, *Dedrák* István ócskavasügynököt, *Fischl* Árpád lakatosmestert, *Cs. Kovács* György cipészmestert és *Benkő* István házmestert. Őket hétfőn az *1921. évi III. tc. 2. §-ába ütköző bűncselekmény* miatt átadták a főkapitányság bűnügyi osztályának, ahol őrizetbe vették őket.

A politikai osztályon Andorka részletes *beismerő vallomást tett.* Meggyőződéses bolsevistának vallotta magát. Kijelentette, hogy mindazt, amit tett, a kommunisták magyarországi pártja érdekében tette, a párt *erőszakos eszközökkel* is meg akarja valósitani a munkásság hatalomrajutását. Tudta, hogy az utóbbi időben a párt részére pénz nem érkezett s ezért *a mozgalom ellanyhult.* Az jutott eszébe, hogy *összehoz néhány betörésben jártas embert, megmondja nekik, hol lehet betörést elkövetni*, felfedeztetés veszélye nélkül. Andorka segédkezet akart nyujtani a betörőknek olymódon, hogy a bűncselekmény elkövetésénél esetleg gátlólag ható egyéneket *eltávolítja* és jelekkel adja tudtára betöréinek, hogy mikor »tiszta a levegő«.

Beismerte, hogy a betörésből származó pénzösszegeket nem saját céljaira kívánta felhasználni, hanem a kommunisták magyarországi pártja részére. Először a kommunista bűncselekmények miatt börtönbüntetést töltő foglyoknak s hozzátartozóiknak akart *pénzt* juttatni, másodszor pedig kommunista irányú *lapot* akart indítani. Tudott arról, hogy Sztalin akkor, amikor a bolsevista mozgalom kátyuba jutott, azzal frissítette fel, hogy Tiflisz közelében egy körülbelül *300.000 rubelt kitevő cári pénzküldeményt elrabolt* és a hatalmas összeget a bolseviki mozgalom céljaira ajánlotta fel. Szerinte a kátyuba jutott magyarországi bolsevista mozgalmat célbavett működésével sikerült volna új életre kelteni. Természetes, hogy a vállalkozás rizikó'a fejében megkövetelte volna a párt vezetőségétől, hogy célkitűzései elérésében neki segítségére legyenek.

Beismerte azt is, hogy régebben Cs. Kovács Györggyel és Dedrák ústvánnal egy *rablást* igyekezett előkészíteni. Tudta Andorka, hogy a gödi nyugdíjasok számára a hónap utolsó napján a postára nagyobb összegű pénz érkezik. Az volt az elgondolása, hogy amikor a postás a postahivatalba szállítja a pénzt, kirabolják: először *autóval elgázolják* a postást s amikor lezuhant a földre kifosztják. A mostani szervezkedéssel kapcsolatban előadta a grafikus, hogy részben közvetlenül, részben pedig közvetve, érintkezésbe lépett két olyan egyénnel, akik már végrehajtottak betöréseket. Ezeket arra bujtotta fel, hogy álljanak célja elérésében rendelkezésére. Legfőbb segítőtársa Dedrák István volt, akivel együtt kikémlelte a Vasvári Pál és a Paulay Ede ucca sarkán lakó egyik *kereskedő* lakását, a nyomdászok sándortéri *szakszervezeti helyiségét*, egy Szondy uccai *háztulajdonos* lakását, egy *napilap* kiadóhivatalát és egy budapesti *bank* helyiségét azzal, hogy ezeken a helyeken sikerrel lehetne betöréseket elkövetni.

A bolsevista grafikus Fischl Árpád személyében találta meg azt az embert, akinek módjában állott volna az elsősorban kiszemelt *Kereskedelmi Kamara* portását a betörés idejére a házból eltávolítani. Benkő Istvánnak az lett volna a feladata, hogy a kiszemelt Szondy uccai ház egyik lakójánál előkészítse a betörést. Megállapította a rendőrség, hogy a tervbevett betöréseket megfelelő *előkészületek* előzték meg, a Kereskedelmi Kamarában *helyszíni szemlét* is tartottak. A betörőszerszámok előkerítésére a szükséges intézkedéseket már megtette Andorka, figyelőszolgálatot szervezett és *november 13-án estére tűzte ki a Kereskedelmi Kamarában tervbevett betörés végrehajtását.* Erre már nem került sor, mert Hetényi detektívjei rajtaütöttek az egész társaságon és bevitték őket a rendőrségre.

Lehangolt étvágytalan emberek igyanak reggel felkeléskor egy pohár természetes »**Ferenc József**« keserűvizet, mert ez rendbehozza a gyomor és a belek működését s megszabalítja az emésztőcsatornát a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Kérdezze meg orvosát.

Brüsszel Japán ellen döntött

Brüsszel, november 15

A keletázsiai értekezlet végső olvasásban elfogadta az angol-francia-amerikai nyilatkozatot, amely elítéli japán magatartását.

Az értekezlet elállott attól, hogy az angol-francia-amerikai nyilatkozat szövegét eljuttassa Tokióba s attól is, hogy a brüsszeli japán nagykövettel közölje.

Apad a Sajó

Hatvan év óta nem volt ilyen árvíz Felső-Borsodban

Miskolc, november 15.

A Sajó árhulláma *levonulóban van.* Miskolc alatt Ónodnál kulminál most a Sajó a Hernáddal együtt, míg feljebb a Sajó *az egész vonalon apad.* Az elmúlt éjszaka erős fagy volt a Felvidéken, ami lassítja a víztömegek levonulását. *Felsőborsodban hatvan esztendeje nem volt olyan árvíz, mint amely két nappal ezelőtt megrohanta a Sajó völgyét.*

Az állampitészeti hivatalhoz érkezett jelentésből kitűnik hogy a putnoki járás területén is *erősen apad a víz* Hosszúrévnél azonban még három helyen folyik át az ár az állami úton. A Sajókazára vezető út *járhatatlan* és víz alatt áll a Putnok—Sajómercse közötti útvonal is. Bánréve és az országhatár közötti útvonalon az egyik közúti hidat elmosta a víz.

Az Államvasút miskolci üzletigazgatóságának bizottsága vasárnap késő estig járta a veszélyeztetett szakaszokat. Vasárnap este a cseh vasutakkal már *sikerült felvenni a forgalmat.* Ma délelőtt Putnok és Bánréve között is megindult a vasúti forgalom, Bánréve és Ózd között azonban csak szerdára várható a forgalom helyreállítása.

Ózdon még mindig megerősített munkásosztagok védik a gyár vízműtelepét, amelyet két napon keresztül fenyegetett az áradás. *Bánreve, Hosszúrév, Putnok, Vadna, Dubicsány, Hét község határában nagy területek vannak még víz alatt, sőt Hét községet még mindig teljesen körülzárva tartja a víz.* A hosszúrévi gróf Serényi-majort szintén teljesen körülvette az ár, úgyhogy még az állatokat is ladikokon mentették ki.

Borbély-Maczky Emil főispán végigjárta az árvízsujtotta községeket és hivatalába visszatérve nyomban intézkedett, hogy a legjobban sujtott községek szegénysorsú lakossága számára *élelmiszereket szállitsanak.*

Légvédelmi gyakorlat Székesfehérvárott

Székesfehérvárott hétfőn este *légvédelmi gyakorlatot* tartottak. Az elsötétítésnek, mint Budapesten, két fokozata volt: csökkentett világítás és teljes elsötétítés. Negyednyolckor kikapcsolták a fényreklámokat, a kirakatvilágításokat, tíz órakor pedig megszólalt hat sziréna, figyelmeztetve a lakosságot, hogy félórára teljesen sötétítsék el a várost. A légvédelmi gyakorlatból a MÁV is kivette részét: a székesfehérvári pályaudvar is teljes sötétségbe borult. A pályaudvarra érkező vonatok *elsötétítve* folytatták útjukat. Már délután a városba érkezett *Fábry* Dániel vezérkari ezredes, a légvédelmi parancsnokság vezetője, akit *Csitáry* G. Emil polgármester, gróf *Széchenyi* Viktor főispán s *Murakcözy* László rendőrtanácsos fogadott, a mentők és a tűzoltóság vezetőivel. Vidovich Ernő főjegyző légvédelmi előadó kíséretében a tűzoltótoronyból figyelték a gyakorlatot s megállapították, hogy a lakosság teljesen fegyelmezetten viselkedett. Az esti órákban Fábry ezredes a város vezetőségével az öreghegyi magaslatra vonult, s onnan figyelte a légvédelmi gyakorlatot, amely féltizenegy órakor ért véget. A gyakorlat programszerűen folyt le.

Kölcsön is ad alkalmakra csekély díjért **Palugyai** Győző Viktor **SZŰCS** kölcsönosztálya IV., Bécsi ucca 5. **bermel'n-belépőt, bundát, keppet**

A preciziós svájci óra

TAVANNES

Farkas István püspök az idegen eszmék ellen

Miskolc, november 15
(Az Est és a United Press tudósítójától)

A miskolci polgári kaszinó tegnap délelőtt tartotta *jubiláris közgyűlését* a kaszinó fennállásának százéves fordulója alkalmából. *Farkas* István tiszáninneni református püspök is felszólalt a jubiláris közgyűlésen. Nagyszabású beszédében azt fejtegette, hogy akármilyen templomban imádkozunk is, *keresztény magyarok vagyunk.* Minden, amit cselekszünk, csak akkor szép és jó, ha Istentől ered.

— Bizonyos *aggodalommal nézem a mai időket,* — folytatta — amikor a magyar falu lakosságának nyomorúságos sorsát feltáró falukutatókra *súlyos büntetéseket szabnak azért, mert őszintén beszélnek.* Nem tartom helyesnek, ha a falu népének nyomorúságát izgatásra használják fel. De senki sem látja úgy a magyar bajokat, mint én, aki *öt esztendő alatt 148 faluban prédikáltam.* Látom, hogy *a falusi nép életszínvonala nem emelkedett.*

— Hiába beszélnek gazdasági fellendülésről, ha *a magyar falvak életszínvonala ugyanott van, ahol volt ezelőtt tizenöt évvel.* Három vezérlő jelszót kell követnünk: meg kell valósítani *a Széchenyik, Kossuthok meg a többi nagyok eszméit a szebb és boldogabb holnap megteremtése végett; harcolnunk kell az idegen ideológiák, eszmék ellen, amelyek meg akarják rontani ősi népünket, el akarják venni ősi bátorságunkat; minden magyarban legyen együttérzés. Halálra készíti elő a nemzetet az, aki nem becsüli meg a multat.* Vissza kell állítani a munka, a hit, a becsület, a *valláserkölcs* eszményeit, amelyek veszendőben vannak, de amelyek nélkül *a magyarság is elvész.*

Serédi hercegprímás: *Soha a világon annyi hazugságot nem hirdettek, mint ma*

— Az Est tudósítójától —

Fényes ünnepségek között szentelte fel vasárnap dr. *Serédi* Jusztinián bíboros-hercegprímás az új hermina-mezői Szentlélek-plébániatemplomot, amely a *Kassai* téren *400.000 pengős költséggel* épült. Az építési költségből 300.000 pengőt a főváros adott mint kegyúr, 100.000 pengőt pedig a hívek áldozatkészsége hozott össze.

A hercegprímás nagyhatású szentbeszédet mondott, amelyben azt fejtegette, hogy *különösen napjainkban van szükség a templomokra, amikor látjuk, hogy soha a világon annyi hazugságot nem hirdettek, mint ma, vallási, szociális, gazdasági, bel- és külpolitikai téren egyaránt.*

— Ne engedjétek magatokat elcsábíttatni igéretekkel és káprázatokkal, — mondta a hercegprímás — hirdessenek bármiféle pogány tanításokat különböző országokban.

A templomszentelés utáni ünnepi ebéden *Szendy* Károly polgármester is felszólalt és kijelentette beszédében, hogy *a jobb jövő felé az út csak a templomon keresztül vezet,* a magyar jövőt csak a templomon keresztül érhetjük el.

Prónay Pál államfelforgatási ügye

— Az Est tudósítójától —

A budapesti büntetőtörvényszék Szemák-tanácsa ma délre tűzött ki tárgyalást *Prónay* Pál nyugalmazott alezredes bűnügyében. Az ügyészség *államfelforgatás vétsége* miatt emelt ellene vádat egy az ügyészséghez benyujtott beadvánnyal kapcsolatban.

A törvényszék az ügyet nem tárgyalhatta le, mert *Prónay a budapesti királyi ügyészség ellen kizárási indítványt terjesztett elő.* A törvényszék úgy határozott, hogy a kizárási indítványt elbírálás céljából a főügyészséghez teszi át.

Jelentés Albrecht főherceg állapotáról

— Az Est tudósítójától —

Albrecht főherceg egészségi állapotáról ma délelőtt a következő orvosi jelentést adták ki:

— *A fenség kitünően érzi magát* a délelőtt folyamán rövid időre *ki is ült betegágyából.* Hőmérséklet 37.5 fok. Dr. *Nánay,* dr. *Buzáth.*

Zavargások és sortűz Spanyol-Marokkóban az arabok toborzása miatt

Gibraltár, november 15
(Az Est és a United Press tudósítójától)

Tetuanból jelentik, hogy ott

pénteken az arabok nagy tüntetéseket rendeztek

és súlyos zavargások voltak az újoncok toborzásának megakadályozására.

A tömeg a spanyol kormányzósági épület elé vonult és *tiltakozott* az ellen, hogy újabb arab csapatokat szállítsanak Spanyolországba.

A spanyol főbiztos elrendelte, hogy az őrség tüzeljen a tüntetőkre.

Az első sortűz után, amely sok emberéletbe került, *a nép szétfutott.* A helyzet válságos, mert a környékről *Tetuanba* csődülnek a fegyveres arabok és a fallangisták *géppuskákat* állítottak fel.

Az európaiak *Tanger* felé menekülnek *Tetuanból.* Szombaton két spanyol szállítógőzös csapatokkal, két spanyol ágyúnaszád fedezete mellett *elhagyta Ceutát Algeciras irányában.*

Companys Brüsszelben

London, november 15
(Az Est tudósítójától)

Companys katalán kormányzótanácsi elnök rangrejtve *Brüsszelbe érkezett beteg fia meglátogatására.* Megcáfolta azokat a híreket, amelyek szerint *fegyverszünetről* készülne tárgyalni. Huszonnégy óra mulva visszautazik *Barcelonába.*

Salamancából a spanyol nemzeti kormány Angliába küldött megbízottai vasárnap elindultak London felé.

A Daily Herald szerint *Alba* herceg, *Franco* londoni megbizottja, az angol külügyi hivatallal rövidesen tárgyalásokat indít *a spanyol királyság visszaállításáról Don Juannal, Alfonz* volt király harmadik fiával a trónon

Lilian Harvey dublőze a toloncházban

— Az Est tudósítójától —

Lakásadójának panaszára a rendőrség eljárást indított *Erős* Márta Vilma filmtechnikusnő ellen. Az eljárás során megállapitották, hogy a filmtechnikusnő gyakran változtatja a nevét: szerepel *Jerabek* Mária, *Hajnik* Jenőné és *Hajnik* Maya néven is. Kihallgatásakor azt mondotta a rendőrtisztnek:

— Kérem, én ismert tagja vagyok a filmszakmának; *én vagyok Lilian Harvey művésznő dublőze.* Engem fotografálnak mindig azokban a jelenetekben, amikor a művésznőnek életveszélyes produkciót kellene végeznie...

A rendőrtiszt nem találta mentőkörülménynek *Erős* Márta Vilma nevezetes szerepét a filmszakmában, a soknevű filmtechnikusnőt, akinek *állandó lakása sincs, bevitték a toloncházba.* Ott tartják most addig, amíg tisztázzák homályosnak látszó ügyeit.

Eltanácsolások voltak ma az egyetemen

— Az Est tudósítójától —

Tüntetés kezdődött ma reggel az egyetemen, amelyet azonban nem folytathattak, mert *mindenütt lezárták a kapukat* és csak szigorú igazoltatás mellett engedtek be mindenkit az épületekbe.

A tüntetés az élettani intézet *Eszterházy* uccai épületében kezdődött, ahol 9 óra tájban hangoskodni kezdtek. A zsidóvallású egyetemi hallgatók egyrésze az ideges hangulat miatt *már napok óta nem járt be,* de ma néhányan mégis megjelentek, akiket *eltanácsoltak.*

A tüntető diákság egyik csoportja a Csaba Bajtársi Egyesület sapkájában felvonult a központi egyetem elé. A főbejáratot lezárták és a jogi kar oldalkapujánál két rendőr és az altisztek várta a tüntetőket, akiket nem engedtek be. Mindenütt kettős rendőrőrszemek vigyáztak az ucca rendjére.

Az értéktőzsde első kötései

Az értéktőzsdén a hivatalos forgalom *szilárdan* indult.

Bauxit (251.5) 252—253, Kőszén (479) 483—484, Salgó (50.8) 50.8—51, Urikányi (67.25) 68.5, Fegyver (90) 91.5—91.75, Ganz (31.95) 32.5, Rima (119.5) 119.75—120.75, Tröszt (95.2) 96, Goldberger (—.—) 85, 1937. évi pénztárjegy (100) 100.

Újabb sztrájkhullám Franciaországban

Párizs, november 15
(Az Est külön tudósítójától)

A fővárosban és húsz vidéki városban vasárnap tüntetéseket rendeztek a szakszervezetek a drágulás ellen és az állami tisztviselők fizetésjavításáért. Az állami hivatalnokok szakszervezetének nemzeti tanácsa Párizsban azt a határozatot hozta, hogy *a köztisztviselők számára azonnali hatállyal havi 150 frank drágasági pótlékot követel.* A párizskörnyéki helységekben a villamossági és a gázművek alkalmazottai sztrájkkal fenyegetőznek, ha a vállalatok nem fogadják vissza a fegyelemszegésért elbocsátott négy munkást. *(T)*

A **Deutsch Ig. és Fia cég tisztviselői és altisztjei** mélyen megrendülve a súlyos sorscsapástól és a pótolhatatlan veszteség felett őszintén átérzett igaz fájdalommal jelentik, hogy

Willheim Arthur

úr

november 15. napján elhúnyt.

A Megboldogultban megértő atyai barátunkat, nagy jóakarónkat s mindannyiunk példaképét veszitettük el, akinek emlékét soha nem szűnő szeretetteljes hálával és mélységes kegyelettel szivünkbe zárjuk.

Budapest, 1937 november 15

Deutsch Ig. és Fia cég és az érdekkörébe tartozó vállalatok mély megdöbbenéssel és gyásszal jelentik, hogy

Willheim Arthur úr

november hó 15. napján elhúnyt.

A Megboldogult 49 éven át kifejtett lankadatlan munkásságával, nagy közgazdasági és szaktudásával, gazdag tapasztalataival és kiváló emberi értékeivel hervadhatatlan érdemeket szerzett cégünk és vállalatai fejlesztése körül.

Az Elhúnytban nagyérdemű munkatársunkat mély fájdalommal gyászoljuk és emlékét hálával és igaz kegyelettel őrizzük meg.

Budapest. 1937 november 15

A Hatvani Cukorgyár Részvénytársaság igazgatósága, felügyelőbizottsága, tisztviselői és munkásai mély szomorúsággal jelentik, hogy a vállalat igazgatósági tagja

Willheim Arthur

úr

november 15. napján elhúnyt.

A Megboldogult évtizedeken át kifejtett nagyértékű munkásságával, fáradhatatlan tevékenységével, kiváló szaktudásával és emberbaráti érzületével mindnyájunk igaz szeretetét és el nem múló háláját érdemelte ki.

Nemes egyéniségének emlékét mindenkor mélységes kegyelettel őrizzük meg.

Budapest, 1937 november 15

RABLÓBANDÁT SZERVEZETT egy iparművész a kommunista mozgalom céljaira

— *Az Est tudósítójától* —

Bravúros nyomozással *veszedelmes rablóbandát,* betörőtársaságot tettek ártalmatlanná a rendőrség politikai osztályának detektívjei. A bandának az volt a szándéka, hogy *a rablással és betöréssel szerzendő pénzt a kommunista mozgalom céljaira használják majd fel.* Ezért kerültek előállításuk után elsősorban a főkapitányság politikai osztályára.

Hetényi Imre főkapitányhelyettes irányította a kitünő nyomozást. Az első támpont, ami a politikai osztály rendelkezésére állott, egy alvilági hír volt arról, hogy bizonyos társaság gyakran tanácskozik mostanában kültelki kocsmákban és magánlakásokban.

Nagyarányú rablásokat és betöréseket készítenek elő.

A társaság vezetője egy amatőr, aki eddig nem vett részt hasonló bűncselekményekben. Bandájának tagjait fixfizetéssel alkalmazzák.

Az alvilág figyelt fel először a »betolakodott« idegenekre, suttogva találgatták a hivatásos betörők, hogy kik lehetnek az új konkurensek és milyen cél vezeti őket?

Az első nyom

Ezzel egyidőben bizalmas bejelentés alapján foglalkozni kezdett a rendkívül titokzatosnak látszó esettel a rendőrség politikai osztálya is. *Az első nyom* egy rózsauccai lakásba vezetett.

Hetényi főkapitányhelyettes detektívjei a mult hét elején már lesben állottak ennek a háznak a kapujában. Este tíz óra tájban, közvetlenül kapuzárás előtt észrevették, amint

óvatosan közeledik a házhoz négy férfi

és körülnéz az uccán, mielőtt belépett volna a kapu alá. Azután szótlanul felsiettek a lépcsőn.

A detektívek nem akartak még közbelépni, nehogy idő előtt szétugrasszák a gyanusan viselkedő emberek tanácskozását, ehelyett továbbra is leshelyükön maradtak. Éjféltájban, amikor az egész társaság eltávozott a rózsauccai házból, külön-külön mindegyiket nyomonkövették.

Hetényi főkapitányhelyettes a következő napokban szinte óránkint kapott jelentést a készülőben levő eseményekről, amelyekről akkor még nem tudták, vajjon politikai természetű vagy közönséges bűncselekmények előkészítéséről van-e szó?

Pénteken végre sikerült egy remek stratégiai sakkhúzása a politikai osztály detektívjeinek, amely sakkhúzás

a banda tagjait rendőrkézre juttatta.

Megtudták, hol tartják este újabb tanácskozásaikat a megfigyelés alatt álló személyek. Még délután becsöngettek a szomszéd lakásba, bemutatkoztak a lakás főbérlőjének és megkérték, *engedje meg, hogy lyukat fúrhassanak a falba, amelyen keresztül kihallgathassák, mire készül a titokzatos banda?*

Este nyolc óra tájban két detektív állott őrt a falbavájt lyuk mellett. Mindkettőjük kezében ceruza és papíros, felkészülve várták a titokzatos tanácskozást, hogy feljegyezhessenek minden szót, ami ott elhangzik.

A kapuban felállított őrszemek negyedóra mulva izgatottan jelentették, hogy *közelednek a banda tagjai* (akiket ezúttal is nyomon követtek a politikai osztály más detektívjei). Az őrhelyen a szomszéd lakásban eloltották a villanyt, csak egy kis égő világított a falba vájt lyuk mellett várakozó detektíveknek.

Elkezdődik a titkos tanácskozás

Ezzel a detektívregénybe illő trükkel

sikerült megtudni, mire készül Budapesten öt elszánt ember.

A tanácskozás megkezdődött, a detektívek jegyeztek. Egy férfihang hallatszott először:

— Mindenre vigyáztatok? Semmi gyanusat nem vettetek észre?

Kórusban felelték a szobában tartózkodó férfiak:

— Nem.

Az előbbi férfihang ekkor így folytatta:

— *Elérkeztünk a tettekhez.* Mint tudjátok, az utóbbi időben nem kaptunk pénzt a mozgalom céljaira és ellanyhult a szervezkedés. Az agitáció a semmivel egyenlő. *A mozgalomnak pénzre van szüksége. A párt részére mindenáron pénzt kell szerezni.* Bevallom, nem új az ötletem, oroszországi példa áll előttem. Amikor Oroszországban kátyuba jutott a bolsevista mozgalom, elvtársaim Tiflisz közelében

kiraboltak egy cári futárt,

akinél 300.000 rubel volt. Ez a 300.000 rubel fontos tényezője volt később oroszországi elvtársaink sikereinek...

A detektívek szorgalmasan jegyeztek minden szót.

És a bandavezér elmondotta tervét. Először közölte a szobában lévőkkel, *hogy már régebben előkészített egy rablást, szeptember utolsó napján ki akarták rabolni a gödi postát,* mert úgy tudták, hogy az ottani nyugdíjasok részére nagyösszegű pénzt küld a kincstár elsejére. A tervbevett rablás azonban *nem sikerült.* Ekkor elhatározták, hogy több betörést fognak elkövetni.

— Több betörést vettünk tervbe — folytatta a vezér — ezek közül

a kereskedelmi és iparkamara irodájában hajtjuk végre holnap

este az első betörést. Dedrák már kiszemelte a helyet, *Kovács* majd eltávolítja a portást, mi pedig adott jelre behatolunk az irodába...

Még tartott a tanácskozás, amikor már *Hetényi* Imre főkapitányhelyettes telefonértesítést kapott a történtekről. Azonal intézkedett.

— *Be kell hatolni a lakásba, el kell fogni a banda tagjait!*

Rajtaütés

Egy rendőrségi autón *Somborschweinitzer* rendőrfőtanácsos maga ment ki legyügyesebb embereivel a parancs végrehajtására. A detektívek felöltőjük zsebébe tették revolvereiket, majd bekopogtattak az ajtón. A következő pillanatban felharsant az erélyes szó:

— Kinyitni, a rendőrség van itt!

Az ajtó kinyílt. Az előszobában *halottsápadtan állott az elegánsan öltözött fiatalember.* A detektívek szó nélkül *ártalmatlanná tették,* majd benyomultak a szobába és revolverrel a kezükben megadásra szólították fel a banda tagjait.

Éjféltájban már a főkapitányság detektívszobáiban vallatták az egész bandát,

kihallgatásuk a ma délelőtti órákban ért véget.

Töredelmes *leismerő vallomást tett* a banda minden tagja.

Igy derült ki, hogy a kommunista párt megbízásából *Andorka Dezső grafikus szervezte meg a betörőbandát.* Leghívebb munkatársai voltak Cs. *Kovács* György cipészmester és *Dedrák* István ócskavasügynök. Később hozzájuk csatlakozott *Fischl* Árpád lakatosmester és *Benkő* István házmester.

VI. GYÖRGY ANGOL KIRÁLY NÉMÁN TISZTELEG A FEGYVERSZÜNET EMLÉKÜNNEPÉN A LONDONI EMLÉKMŰ ELŐTT

A vezér vallomása

— Meggyőződéses bolsevista vagyok — vallotta többek között *Andorka* Dezső, a vezér. — Mindent, amit tettem, *a kommunisták magyarországi pártja érdekében tettem.* Arra gondoltam, hogy sehol a világon pénz nélkül mozgalmat csinálni nem lehet, márpedig mi az utóbbi időben nem kaptunk pénzt sehonnan sem. Ezért határoztam el, hogy *néhány betörésben jártas embert ellátok tippekkel,* hol lehetne a felfedezés veszélye nélkül betörést végrehajtani, a betörésben segédkezet is nyujtok nekik, a betörésből szerzett pénzt a kommunista párt céljaira bocsátom.

— Miért kellett elsősorban a pénz? — kérdezték a bolsevista grafikust.

— Mindenekelőtt a kommunista bűncselekmények miatt börtönben levők hozzátartozóinak szerettünk volna pénzt adni. Azután

új kommunista lapot akartunk indítani,

agitátorok szervezésére is gondoltam, mert kérem, *az agitátorok sem dolgoznak pénz nélkül.* Sajnos, ez így van.

— Hol szándékoztak betörni?

— Szombat este kellett volna az első betörést végrehajtani a kereskedelmi és iparkamarában. Későbbre terveztük a következő betöréseket: a *Vasvári Pál* és *Paulay Ede uccai* sarkán lakik egy kereskedő, akinek állítólag sok értéke van otthon. *Őt szemeltük ki második esetnek.*

— Ki akartuk fosztani a nyomdai munkások *sándortéri szakszervezetének helyiségeit.* A Szondy uccában *egy háztulajdonos* lakását akartuk kirabolni. Tervbe volt véve *egy lap kiadóhivatala, egy nagybank,* ahol a legnagyobb zsákmányt reméltük.

A banda többi tagjai hasonlóképpen vallottak. *Valamennyien tudtak a készülő betörésekről.* Tudták azt is, hogy a kommunista mozgalom céljaira kell a pénz.

Andorka Dezsőt és társait a politikai osztályon kihallgatásuk után *őrizetbe vették és ma átadták őket a bünügyi osztálynak.*

Félre az ósdi holmikkal-
ma már Radion-nal mosunk!
Régente rumplival és kefével gyötörték a fehérneműt – ma kiméletesen és fáradság nélkül a Radion mossa tisztára.
RADION
mindent mos!

Farkas István püspök az idegen eszmék ellen

Miskolc, november 15
(Az Est és a United Press tudósítójától)

A miskolci polgári kaszinó tegnap délelőtt tartotta *jubiláris közgyűlését* a kaszinó fennállásának százéves fordulója alkalmából. *Farkas* István tiszáninneni református püspök is felszólalt a jubiláris közgyűlésen. Nagyszabású beszédében azt fejtegette, hogy akármilyen templomban imádkozunk is, *keresztény magyarok vagyunk.* Minden, amit cselekszünk, csak akkor szép és jó, ha Istentől ered.

— Bizonyos *aggodalommal nézem a mai időket,* — folytatta — amikor a magyar falu lakosságának nyomorúságos sorsát feltáró falukutatókra *súlyos büntetéseket szabnak azért, mert őszintén beszélnek.* Nem tartom helyesnek, ha a falu népének nyomorúságát izgatásra használják fel. De senki sem látja úgy a magyar bajokat, mint én, aki *öt esztendő alatt 148 faluban prédikáltam.* Látom, hogy *a falusi nép életszínvonala nem emelkedett.*

— Hiába beszélnek gazdasági fellendülésről, ha *a magyar falvak életszínvonala ugyanott van, ahol volt ezelőtt tizenöt évvel.* Három vezérlő jelszót kell követnünk: meg kell valósítani *a Széchenyik, Kossuthok meg a többi nagyok eszméit a szebb és boldogabb holnap megteremtése végett; harcolnunk kell az idegen ideológiák, eszmék ellen, amelyek meg akarják rontani ősi népünket, el akarják venni ősi bátorságunkat; minden magyarban legyen együttérzés. Halálra készíti elő a nemzetet az, aki nem becsüli meg a múltat.* Vissza kell állítani a munka, a hit, a becsület, a *valláserkölcs* eszményeit, amelyek veszendőben vannak, de amelyek nélkül *a magyarság is elvész.*

Serédi hercegprímás:

Soha a világon annyi hazugságot nem hirdettek, mint ma

— Az Est tudósítójától —

Fényes ünnepségek között szentelte fel vasárnap dr. *Serédi* Jusztinián bíboros-hercegprímás az új hermina-mezői Szentlélek-plébániatemplomot, amely a *Kassai* téren *400.000 pengős költséggel* épült. Az építési költségből 300.000 pengőt a főváros adott mint kegyúr, 100.000 pengőt pedig a hívek áldozatkészsége hozott össze.

A hercegprímás nagyhatású szentbeszédet mondott, amelyben azt fejtegette, hogy *különösen napjainkban van szükség a templomokra, amikor látjuk, hogy soha a világon annyi hazugságot nem hirdettek, mint ma, vallási, szociális, gazdasági, bel- és külpolitikai téren egyaránt.*

— Ne engedjétek magatokat elcsábíttatni igéretekkel és káprázatokkal, — mondta a hercegprímás — hirdessenek bármiféle pogány tanításokat különböző országokban.

A templomszentelés utáni ünnepi ebéden *Szendy* Károly polgármester is felszólalt és kijelentette beszédében, hogy *a jobb jövő felé az út csak a templomon keresztül vezet,* a magyar jövőt csak a templomon keresztül érhetjük el.

Prónay Pál államfelforgatási ügye

— Az Est tudósítójától —

A budapesti büntetőtörvényszék Szemák-tanácsa ma délre tűzött ki tárgyalást *Prónay* Pál nyugalmazott alezredes bűnügyében. Az ügyészség *államfelforgatás vétsége* miatt emelt ellene vádat egy az ügyészséghez benyujtott beadvánnyal kapcsolatban.

A törvényszék az ügyet nem tárgyalhatta le, mert *Prónay a budapesti királyi ügyészség ellen kizárási indítványt terjesztett elő.* A törvényszék úgy határozott, hogy a kizárási indítványt elbírálás céljából a főügyészséghez teszi át.

Jelentés Albrecht főherceg állapotáról

— Az Est tudósítójától —

Albrecht főherceg egészségi állapotáról ma délelőtt a következő orvosi jelentést adták ki:

— *A fenség kitünően érzi magát,* a délelőtt folyamán rövid időre *ki is ült betegágyából.* Hőmérséklet 37.5 fok. Dr. *Nánay,* dr. *Buzáth.*

Zavargások és sortűz Spanyol-Marokkóban az arabok toborzása miatt

Gibraltár, november 15
(Az Est és a United Press tudósítójától)

Tetuanból jelentik, hogy ott

pénteken az arabok nagy tüntetéseket rendeztek

és súlyos zavargások voltak az újoncok toborzásának megakadályozására.

A tömeg a spanyol kormányzósági épület elé vonult és *tiltakozott* az ellen, hogy újabb arab csapatokat szállítsanak Spanyolországba.

A spanyol főbiztos elrendelte, hogy az őrség tüzeljen a tüntetőkre.

Az első sortűz után, amely sok emberéletbe került, *a nép szétfutott.* A helyzet válságos, mert a környékről *Tetuanba* csődülnek a fegyveres arabok és a fallangisták *géppuskákat* állítottak fel.

Az európaiak *Tanger* felé menekülnek *Tetuanból.* Szombaton két spanyol szállítógőzös csapatokkal, két spanyol ágyúnaszád fedezete mellett *elhagyta Ceutát Algeciras irányában.*

Companys Brüsszelben

London, november 15
(Az Est tudósítójától)

Companys katalán kormányzótanácsi elnök rangrejtve *Brüsszelbe érkezett beteg fia meglátogatására.* Megcáfolta azokat a híreket, amelyek szerint *fegyverszünetről* készülne tárgyalni. Huszonnégy óra mulva visszautazik *Barcelonába.*

Salamancából a spanyol nemzeti kormány Angliába küldött megbízottai vasárnap elindultak London felé.

A Daily Herald szerint *Alba* herceg, *Franco* londoni megbizottja, az angol külügyi hivatallal rövidesen tárgyalásokat indít *a spanyol királyság visszaállításáról Don Juannal, Alfonz* volt király harmadik fiával a trónon

Lilian Harvey dublőze a toloncházban

— Az Est tudósítójától —

Lakásadójának panaszára a rendőrség eljárást indított *Erős* Márta Vilma filmtechnikusnő ellen. Az eljárás során megállapították, hogy a filmtechnikusnő gyakran változtatja a nevét: szerepel *Jerabek* Mária, *Hajnik* Jenőné és *Hajnik* Maya néven is. Kihallgatásakor azt mondotta a rendőrtisztnek:

— Kérem, én ismert tagja vagyok a filmszakmának; *én vagyok Lilian Harvey művésznő dublőze.* Engem fotografálnak mindig azokban a jelenetekben, amikor a művésznőnek életveszélyes produkciót kellene végeznie...

A rendőrtiszt nem találta mentőkörülménynek *Erős* Márta Vilma nevezetes szerepét a filmszakmában, a soknevű filmtechnikusnőt, akinek *állandó lakása sincs, bevitték a toloncházba.* Ott tartják most addig, amíg tisztázzák homályosnak látszó ügyeit.

Eltanácsolások voltak ma az egyetemen

— Az Est tudósítójától —

Tüntetés kezdődött ma reggel az egyetemen, amelyet azonban nem folytathattak, mert *mindenütt lezárták a kapukat* és csak szigorú igazoltatás mellett engedtek be mindenkit az épületekbe.

A tüntetés az élettani intézet *Eszterházy* uccai épületében kezdődött, ahol 9 óra tájban hangoskodni kezdtek. A zsidóvallású egyetemi hallgatók egyrésze az ideges hangulat miatt *már napok óta nem járt be,* de ma néhányan mégis megjelentek, akiket *eltanácsoltak.*

A tüntető diákság egyik csoportja a Csaba Bajtársi Egyesület sapkájában felvonult a központi egyetem elé. A főbejáratot lezárták és a jogi kar oldalkapujánál két rendőr és az altisztek várta a tüntetőket, akiket nem engedtek be. Mindenütt kettős rendőrőrszemek vigyáztak az ucca rendjére.

Az értéktőzsde első kötései

Az értéktőzsdén a hivatalos forgalom *szilárdan* indult.

Bauxit (251.5) 252—253, Kőszén (479) 483—484, Salgó (50.8) 50.8—51, Urikányi (67.25) 68.5, Fegyver (90) 91.5—91.75, Ganz (31.95) 32.5, Rima (119.5) 119.75—120.75, Tröszt (95.2) 96, Goldberger (—.—) 85, 1937. évi pénztárjegy (100) 100.

Újabb sztrájkhullám Franciaországban

Párizs, november 15
(Az Est külön tudósítójától)

A fővárosban és húsz vidéki városban vasárnap tüntetéseket rendeztek a szakszervezetek a drágulás ellen és az állami tisztviselők fizetésjavításáért. Az állami hivatalnokok szakszervezetének nemzeti tanácsa Párizsban azt a határozatot hozta, hogy *a köztisztviselők számára azonnali hatállyal havi 150 frank drágasági pótlékot követel.* A párizskörnyéki helységekben a villamossági és a gázművek alkalmazottai sztrájkkal fenyegetőznek, ha a vállalatok nem fogadják vissza a fegyelemszegésért elbocsátott négy munkást. *(T)*

Deutsch Ig. és Fia cég és az érdekkörébe tartozó vállalatok mély megdöbbenéssel és gyásszal jelentik, hogy

Willheim Arthur úr

november hó 15. napján elhúnyt.

A Megboldogult 49 éven át kifejtett lankadatlan munkásságával, nagy közgazdasági és szaktudásával, gazdag tapasztalataival és kiváló emberi értékeivel hervadhatatlan érdemeket szerzett cégünk és vállalatai fejlesztése körül.

Az Elhúnytban nagyérdemű munkatársunkat mély fájdalommal gyászoljuk és emlékét hálával és igaz kegyelettel őrizzük meg.

Budapest, 1937 november 15

A **Deutsch Ig. és Fia cég tisztviselői és altisztjei** mélyen megrendülve a súlyos sorscsapástól és a pótolhatatlan veszteség felett őszintén átérzett igaz fájdalommal jelentik, hogy

Willheim Arthur

úr

november 15. napján elhúnyt.

A Megboldogultban megértő atyai barátunkat, nagy jóakarónkat s mindannyiunk példaképét veszítettük el, akinek emlékét soha nem szűnő szeretetteljes hálával és mélységes kegyelettel szivünkbe zárjuk.

Budapest, 1937 november 15

A Hatvani Cukorgyár Részvénytársaság igazgatósága, felügyelőbizottsága, tisztviselői és munkásai mély szomorúsággal jelentik, hogy a vállalat igazgatósági tagja

Willheim Arthur

úr

november 15. napján elhúnyt.

A Megboldogult évtizedeken át kifejtett nagyértékű munkásságával, fáradhatatlan tevékenységével, kiváló szaktudásával és emberbaráti érzületével mindnyájunk igaz szeretetét és el nem múló háláját érdemelte ki.

Nemes egyéniségének emlékét mindenkor mélységes kegyelettel őrizzük meg.

Budapest, 1937 november 15

RABLÓBANDÁT SZERVEZETT egy iparművész a kommunista mozgalom céljaira

— *Az Est tudósítójától* —

Bravúros nyomozással *veszedelmes rablóbandát,* betörőtársaságot tettek ártalmatlanná a rendőrség politikai osztályának detektívjei. A bandának az volt a szándéka, hogy *a rablással és betöréssel szerzendő pénzt a kommunista mozgalom céljaira használják majd fel.* Ezért kerültek előállításuk után elsősorban a főkapitányság politikai osztályára.

Heténvi Imre főkapitányhelyettes irányította a kitünő nyomozást. Az első támpont, ami a politikai osztály rendelkezésére állott, egy alvilági hír volt arról, hogy bizonyos társaság gyakran tanácskozik mostanában kültelki kocsmákban és magánlakásokban.

Nagyarányú rablásokat és betöréseket készítenek elő.

A társaság vezetője egy amatőr, aki eddig nem vett részt hasonló bűncselekményekben. Bandájának tagjait fixfizetéssel alkalmazzák.

Az alvilág figyelt fel először a »betolakodott« idegenekre, suttogva találgatták a hivatásos betörők, hogy kik lehetnek az új konkurensek és milyen cél vezeti őket?

Az első nyom

Ezzel egyidőben bizalmas bejelentés alapján foglalkozni kezdett a rendkívül titokzatosnak látszó esettel a rendőrség politikai osztálya is. *Az első nyom* egy rózsauccai lakásba vezetett.

Heténvi főkapitányhelyettes detektívjei a mult hét elején már lesben állottak ennek a háznak a kapujában. Este tíz óra tájban, közvetlenül kapuzárás előtt észrevették, amint

óvatosan közeledik a házhoz négy férfi

és körülnéz az uccán, mielőtt belépett volna a kapu alá. Azután szótlanul felsiettek a lépcsőn.

A detektívek nem akartak még közbelépni, nehogy idő előtt szétugrasszák a gyanusan viselkedő emberek tanácskozását, ehelyett továbbra is leshelyükön maradtak. Éjféltájban, amikor az egész társaság eltávozott a rózsauccai házból, külön-külön mindegyiket nyomonkövették.

Heténvi főkapitányhelyettes a következő napokban szinte óránkint kapott jelentést a készülőben levő eseményekről, amelyekről akkor még nem tudták, vajjon politikai természetű vagy közönséges bűncselekmények előkészítéséről van-e szó?

Pénteken végre sikerült egy remek stratégiai sakkhúzása a politikai osztály detektívjeinek, amely sakkhúzás

a banda tagjait rendőrkézre juttatta.

Megtudták, hol tartják este újabb tanácskozásaikat a megfigyelés alatt álló személyek. Még délután becsöngettek a szomszéd lakásba, bemutatkoztak a lakás főbérlőjének és megkérték, *engedje meg, hogy lyukat fúrhassanak a falba, amelyen keresztül kihallgathassák, mire készül a titokzatos banda?*

Este nyolc óra tájban két detektív állott őrt a falbavájt lyuk mellett. Mindkettőjük kezében ceruza és papíros, felkészülve várták a titokzatos tanácskozást, hogy feljegyezhessenek minden szót, ami ott elhangzik.

A kapuban felállított őrszemek negyedóra mulva izgatottan jelentették, hogy *közelednek a banda tagjai* (akiket ezúttal is nyomon követtek a politikai osztály más detektívjei). Az őrhelyen a szomszéd lakásban elloltották a villanyt, csak egy kis égő világított a falba vájt lyuk mellett várakozó detektíveknek.

Elkezdődik a titkos tanácskozás

Ezzel a detektívregénybe illő trükkel

sikerült megtudni, mire készül Budapesten öt elszánt ember.

A tanácskozás megkezdődött, a detektívek jegyeztek. Egy férfihang hallatszott először:

— Mindenre vigyáztatok? Semmi gyanusat nem vettetek észre?

Kórusban felelték a szobában tartózkodó férfiak:

— Nem.

Az előbbi férfihang ekkor így folytatta:

— *Elérkeztünk a tettekhez.* Mint tudjátok, az utóbbi időben nem kaptunk pénzt a mozgalom céljaira és ellanyhult a szervezkedés. Az agitáció a semmivel egyenlő. *A mozgalomnak pénzre van szüksége. A párt részére mindenáron pénzt kell szerezni.* Bevallom, nem új az ötletem, oroszországi példa áll előttem. Amikor Oroszországban kátyuba jutott a bolsevista mozgalom, elvtársaim Tiflisz közelében

kiraboltak egy cári futárt,

akinél 300.000 rubel volt. Ez a 300.000 rubel fontos tényezője volt később oroszországi elvtársaink sikereinek...

A detektívek szorgalmasan jegyeztek minden szót.

És a bandavezér elmondotta tervét. Először közölte a szobában lévőkkel, *hogy már régebben előkészített egy rablást, szeptember utolsó napján ki akarták rabolni a gödi postát,* mert úgy tudták, hogy az ottani nyugdíjasok részére nagyösszegű pénzt küld a kincstár elsejére. A tervbevett rablás azonban *nem sikerült.* Ekkor elhatározták, hogy több betörést fognak elkövetni.

— Több betörést vettünk tervbe — folytatta a vezér — ezek közül

a kereskedelmi és iparkamara irodájában hajtjuk végre holnap

este az első betörést. Dedrák már kiszemelte a helyet, *Kovács* majd eltávolítja a portást, mi pedig adott jelre behatolunk az irodába...

Még tartott a tanácskozás, amikor már *Heténvi* Imre főkapitányhelyettes telefonértesítést kapott a történtekről. Azonal intézkedett.

— *Be kell hatolni a lakásba, el kell fogni a banda tagjait!*

Rajtaütés

Egy rendőrségi autón *Sombor-Schweinitzer* rendőrfőtanácsos maga ment ki legyügyesebb embereivel a parancs végrehajtására. A detektívek felöltőjük zsebébe tették revolvereiket, majd bekopogtattak az ajtón. A következő pillanatban felharsant az erélyes szó:

— Kinyitni, a rendőrség van itt!

Az ajtó kinyílt. Az előszobában *halottsápadtan állott az elegánsan öltözött fiatalember.* A detektívek szó nélkül *ártalmatlanná tették,* majd benyomultak a szobába és revolverrel a kezükben megadásra szólították fel a banda tagjait.

Éjféltájban már a főkapitányság detektívszobáiban vallatták az egész bandát,

kihallgatásuk a ma délelőtti órákban ért véget.

Töredelmes *beismerő vallomást tett* a banda minden tagja.

Igy derült ki, hogy a kommunista párt megbízásából *Andorka Dezső grafikus szervezte meg a betörőbandát.* Leghívebb munkatársai voltak Cs. *Kovács* György cipészmester és *Dedrák* István ócskavasügynök. Később hozzájuk csatlakozott *Fischl* Árpád lakatosmester és *Benkő* István házmester.

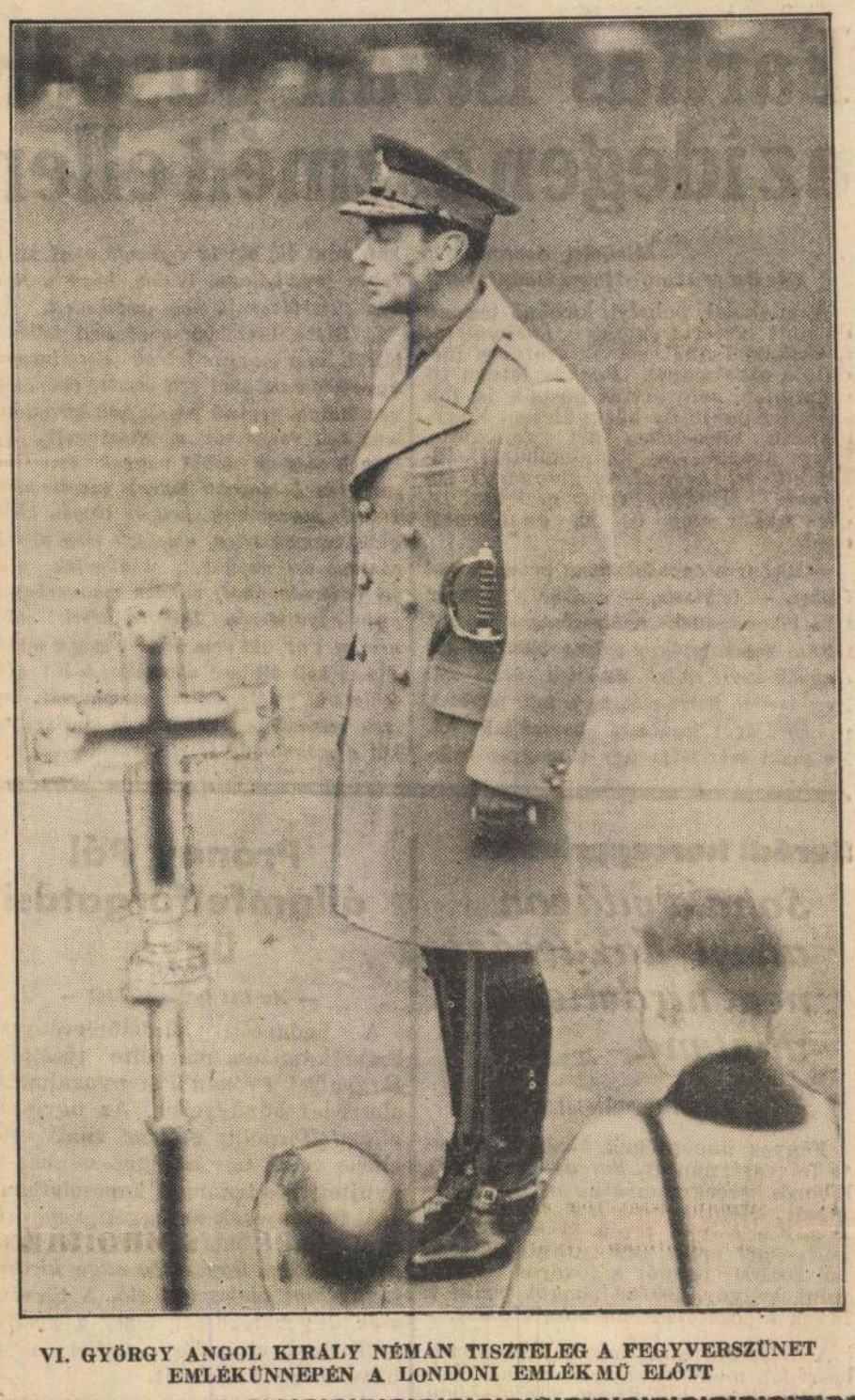

VI. GYÖRGY ANGOL KIRÁLY NÉMÁN TISZTELEG A FEGYVERSZÜNET EMLÉKÜNNEPÉN A LONDONI EMLÉKMŰ ELŐTT

A vezér vallomása

— Meggyőződéses bolsevista vagyok — vallotta többek között *Andorka* Dezső, a vezér. — Mindent, amit tettem, *a kommunisták magyarországi pártja érdekében tettem.* Arra gondoltam, hogy sehol a világon pénz nélkül mozgalmat csinálni nem lehet, márpedig mi az utóbbi időben nem kaptunk pénzt sehonnan sem. Ezért határoztam el, hogy *néhány betörésben jártas embert ellátok tippekkel,* hol lehetne a felfedezés veszélye nélkül betörést végrehajtani, a betörésben segédkezet is nyujtok nekik, a betörésből szerzett pénzt a kommunista párt céljaira bocsátom.

— Miért kellett elsősorban a pénz? — kérdezték a bolsevista grafikust.

— Mindenekelőtt a kommunista bűncselekmények miatt börtönben levők hozzátartozóinak szerettünk volna pénzt adni. Azután

új kommunista lapot akartunk inditani.

agitátorok szervezésére is gondoltam, mert kérem, *az agitátorok sem dolgoznak pénz nélkül.* Sajnos, ez így van.

— Hol szándékoztak betörni?

— Szombat este kellett volna az első betörést végrehajtani a kereskedelmi és iparkamarában. Későbbre tervbevettük a következő betöréseket: a *Vasvári Pál* és *Paulay Ede ucca* sarkán lakik egy kereskedő, akinek állítólag sok értéke van otthon. *Őt szemeltük ki második esetnek.*

— Ki akartuk fosztani a nyomdai munkások *sándortéri szakszervezetének helyiségeit.* A Szondy uccában *egy háztulajdonos* lakását akartuk kirabolni. Tervbe volt véve *egy lap kiadóhivatala, egy nagybank,* ahol a legnagyobb zsákmányt reméltük.

A banda többi tagjai hasonlóképpen vallottak. *Valamennyien tudtak a készülő betörésekről.* Tudták azt is, hogy a kommunista mozgalom céljaira kell a pénz.

Andorka Dezsőt és társait a politikai osztályon kihallgatásuk után *őrizetbe vették és ma átadták őket a bűnügyi osztálynak.*

SZOMBATTÓL HÉTFŐIG

Serédi hercegprimás a pogány tanitások ellen. Vasárnap avatta fel dr. *Serédi* Jusztinián biboros hercegprimás a herminamezői uj Szentlélek plébánia templomot, amely a Kassai-téren épült. Az első szentmisét a hercegprimás pontifikálta, majd prédikációt intézett a hivőkhöz, hangoztatta, hogy a templomokra és ezeken keresztül az Egyház tanitására különösen nagy szükség van most, amikor látjuk, hogy *soha a világon annyi hazugságot nem hirdettek vallást, szociális, gazdasági, bel- és külpolitikai téren,* mint ma. Ne engedjétek magatokat elcsábitani igéretekkel, káprázatokkal — folytatta —, *hirdessenek bármiféle pogány tanitásokat különböző országokban, jusson eszetekbe, amit a pogány Rómának kiáltott Pertuliánus,* amikor csak a keresztény hitet üldözték: „Nálatok mindent szabad imádni, csak az igaz Istent nem!" A templomszentelést követő ünnepi ebéden *Mihalovits* Zsigmond th. kanonok és *Szendy* Károly polgármester, majd *Serédi* hercegprimás szólalt fel, aki hangoztatta, hogy akárhogyan is iparkodik az ember Isten nélkül előmozditani az állam, a közületek és a polgárok javát, ha *Isten* nélkül akarja ezt elérni, eltéved.

*

Revolveres affér Ujpesten. Vasárnap hajnalban három részeg ember megtámadta *Székely* György magántisztviselőt és társaságát. A magántisztviselő fenyegetett helyzetében revolvert rántott és támadóira lőtt. Az egyik golyó *Czibók* József jobblábát találta el. *Czibókot* kórházba szállitották, a rendőrség pedig meginditotta a nyomozást.

*

Sulyos panaszok az OTI közgyülésén. Az Országos Társadalombiztositó Intézet vasárnap tartotta évi közgyülését, amelyen dr. *Horváth* István vezérigazgató beszámolt az intézet 1936. [illegible]ködéséről. A jelentés szerint *[illegible]viztositottra jut egy orvos,* ami a külfölddel szemben kedvező arányszám. Jelenleg 14 OTI építkezés van folyamatban, további 16 a közeljövőben indult meg. *Chorin* Ferenc hangoztatta, hogy az öregségi biztositás tőkéjét ugy kell elhelyezni, hogy az minél előbb visszajusson a gazdasági élet vérkeringésébe. *Peyer* Károly kifogásolta, hogy a közgyülésen való panaszkodás csak falrahányt borsó, a *minisztérium a felterjesztésekre nem is válaszol.* A 240.000 P-ért felkinált Deák Ferenc-szállót 425,000 pengőért vásárolta meg az OTI. Ez azért történhetett meg, mert a felügyeleti hatóság felügyelet helyett rendelkezik és irányit. Minden apró ügybe beleavatkoznak és ezzel *előidézik az OTI adminisztrációjának csődjét.* Miniszteri rendeletre felmondás nélkül elbocsátott az OTI mintegy 100 orvost, *akiknek a bíróság sorra megitélte a felmondási időre szóló járandóságot és a perköltséget, ami eddig már 120.000 pengőt tett ki.* Tiltakozik az ellen, hogy a balaton fürdők tatarozására forditsák az öregségi biztositás vagyonát. Tiltakozott egyes orvsoknak a betegekkel használt hangja ellen, majd *komoly és pártatlan felügyeletet* követelt. *Horváth* István vezérigazgató válaszában kijelentette, hogy a konkrét panaszokat megvizsgáltatja és az esetleges szabálytalanságokat megtoroltatja.

— Mit tanulhatunk ezen a héten a Népmüvelési Bizottság háztartási telepén, a Gázmüvek (VI, Vilmos császár-ut 3) bemutatóhelyiségében: *November 15-én, hétfőn* délután 6 órakor dr. *Mikes* Margit: A tápfelvétel zavarainak étrendi szabályai. Főzőbemutató: Diétás ételek készitése. *November 17-én, szerdán* délután 6 órakor *Stumpf* Károlyné: A német háziasszony háztartása. Főzőbemutató: Német ételkülönlegességek. *November 18-án, csütörtökön* délután 6 órakor dr. *Siftár* Kamilla: Legyek és egyéb rovarok elleni védekezés. *November 20-án, szombaton* délután 5 órakor *Szili* Leontin: Vendéglátás különféle életformák mellett. Főzőbemutató: Tojásételek készitése. Az egyes előadások belépődija 60 fillér. November 16-án és 19-én, kedden és pénteken délután 5 órakor főzőbemutató a takarékos gázhasználatról. Belépődij nincs.

ZENDÜLÉS TETUANBAN a spanyol fasiszták ellen

Páris, november 15.

A tetuani zavargásokról a Petit Parisien gibraltári jelentése a következő részleteket közli:

Pénteken a spanyol főbiztosság épülete előtt többszáz főnyi arab tömeg tüntetett. A tüntetők fenyegető magatartása következtében a megfékezésükre kirendelt katonaság kénytelen volt fegyverét használni. Több tüntető meghalt vagy megsebesült. A városban ugyanazon a napon a spanyol falanxisták és felfegyverzett arab csoportok között szintén összetüzések voltak. A lap jelentése szerint mintegy ötven arab halálát lelte.

A tüntetőket még pénteken este haditörvényszék elé állitották és kivégezték.

London, november 15.

A Daily Herald szerint Alba herceg, Franco tábornok londoni ügynöke, az angol külügyi hivatallal rövidesen tárgyalásokat indit a spanyol királyság visszaállitásáról Don Juannal, Alfonz volt király harmadik fiával a trónon. Hogy mennyire diplomáciai természetü Alba herceg megbizatása, bizonyitja majd az a lépés, hogy megbizólevele bemutatásával egyidejüleg át fogja nyujtani Franco tábornok válaszát a semlegességi bizottság legutóbbi jegyzékére, noha ez nem kereskedelmi ügy, Franco tábornok ki fogja jelenteni a válaszban, hogy kész hozzájárulni valamennyi önkéntes elszállitásához s az ellenőrzőbizottság munkájának megkönnyitéséhez, ha a valenciai kormány hasonlóképpen jár el, ha visszaállitják a szárazföldi határok ellenőrzését és végül ha rövidesen megadják a hadviselői jogokat.

Kommunista betörőbandát leplezett le a rendőrség

Vezérük Sztalin hirhedt tifliszi postarablását akarta utánozni

A főkapitányság politikai osztályának vezetője, dr. *Hetényi* Imre főkapitányhelyettes két nap és két éjjel benn tartózkodik a rendőrség épületében, mert

egy olyan nagyarányu kommunista szervezkedést leplezett le detektivgárdájával, amelynek céljai és mozgalmának irányai teljesen eltérnek azoktól az akcióktól, melyet a kommunisták magyarországi pártja eddig kifejtett.

A most leleplezett szervezet ugyanis ugy akar pénzt szerezni a kommunista párt titkárságának, hogy *betörőbandát szervezett és sorozatos betörésekkel akarták előteremteni azt a pénzösszeget, amely a szervezkedés anyagi bázisát jelentette volna.*

A leleplezés

A politikai osztály preventiven figyeli a magyarországi földalatti és földfeletti szélsőséges mozgalmait és ebben az állandó prevencióban olyan jelentések futottak be dr. *Hetényi* Imre főkapitányhelyetteshez, amilyenek még nem fordultak elő a politikai osztály müködésében.

A detektivek figyelni kezdtek egy rózsautcai házat, ahova naponta gyanus alakok jártak fel. Tudomásukra jutott, hogy a kommunista mozgalmakban már szerepet játszott két férfi, *Andorka* Dezső és *Dedrák* István is állandó látogatója ezeknek az összejöveteleknek. *Hetényi* Imre dr. főkapitányhelyettes a nyomozati adatok alapján kiadta az utasitást a detektiveknek, hogy

szombaton este leplezzék le és fogják el a titokban müködő kommunista társaságot.

A megjelölt napon kilenc óra után a politikai osztály detektivjei benyomultak a rózsautcai ház kapualjába, fel az első emeletre. Csendben felállottak a folyosón. Két detektiv revolvert a külső kabátzsebébe téve kopogott a 11. számu lakás ajtaján.

— Ki az? — kérdezte egy férfihang néhány másodperc mulva.

— *Kinyitni! Rendőrség!*

Egy tétova kéz lassan, óvatosan nyomta le az ajtó kilincsét, a detektivek benyomultak az előszobába, *ártalmatlanná tették az izgalomtól remegő fiatalembert,* kiadták detektivtársaiknak és behatoltak a lakás belsejébe.

Az előszobába nyiló utcai szobában négy férfit találtak. Mikor ezek meglátták az idegen arcokat, ijedten ugráltak fel az asztaltól, de a detektivek erélyes hangja merev állásba kényszeritette őket:

— *Fel a kezekkel! Senki se mozduljon.*

Itt-ott egy-egy fehér papirlap hullt le a földre, a bizonyitékokat próbálták elhajigálni a szobában, nehogy a rendőrségi motozásnál terhelő adatokat találjanak zsebeikben.

A detektivek kiadták a parancsot — indulás. A lenn várakozó autóba egymásután lépnek be a leleplezett kommunista társaság tagjai, akiket azonnal bevittek a főkapitányságra s ott megkezdték a kihallgatásukat. Néhány politikai nyomozó még ott maradt a Rózsa-utcai ház első emeleti lakásban, ahol

házkutatást tartottak és behozták azokat a terhelő bizonyitékokat, melyeknek láttán kimeritő részletes és beismerő vallomást tettek az elfogott kommunisták.

Sztalin példájára

Elsőnek *Andorka* Dezső grafikust hallgatták ki, *aki beismerte, hogy ő volt a szervezet feje és az ő utasitására jártak el a sejt tagjai.*

— Meggyőződéses kommunista vagyok és arra a megállapitásra kellett jutnom, hogy *a mozgalmat pénz nélkül tovább vinni nem lehet.* A «guruló rubel» fantasztikus mese, nem kaptunk külföldről egyetlen fillért sem, tehát a szükséges összegeket Magyarországon kellett megszereznem. A gyüjtések eredménytelennek bizonyultak, mert akik közel állnak a párthoz, maguk is szegénysorban élnek most. Volt azonban egy nagy elgondolásom — folytatta vallomását Andorka —, ami ugyan nem eredeti, de követendő, mert *Szovjet-oroszország feje is ugy szerzett pénzt 1905-ben, s ezzel a pénzzel megszervezte az 1905-ös első orosz forradalmat...*

Sztalin ugyanis egy millió rubelnyi pénzküldeményt fogott el, amelyet egy tifliszi bank Moszkvába utalt át. A pénzszállitó csendőröket társaival lelőtte

és az egymillió rubelt hiánytalanul átadta az oroszországi kommunisták pártjának.

— *Én is igy akartam pénzt szerezni, de mivel a betöréshez nem értek, megszerveztem az alvilág embereiből a bandámat.* Mint kommunista többször voltam a toloncház lakója és itt megismerkedtem a budapesti alvilág «elitjével». Ezeket az ismerősöket felkerestem és közöltem velük tervemet. Rá is állottak. Nehéz munka volt ezeket az erkölcstelen és léha embereket megrendszabályozni, de hónapokig tartó előadássorozatomban *meggyőztem őket a kommunista eszmékről és ezek az emberek hajlandóknak is mutatkoztak arra, hogy a párt szolgálatába álljanak.*

Közülük az egyik hirhedt kasszafuró abban az időben 36.000 pengőt lopott és ezt rövid hetek alatt eldorbézolta.

Nagy fejmosást kapott tőlem.

Andorka Dezső ezután büszkén vallja, hogy sikerült szellemi fölényt gyakorolnia alantasaira. Szerződést kötöttek, hogy a rablott pénzt közös kasszába teszik, a *sejtfőnök adja ki a havi fizetést,* fényesen gondoskodik eltartásáról, *de a fölösleget a párt pénztárába helyezik el.*

A nagyműveltségü *Andorka* Dezső nagy körütlekintéssel nyomozást végzett, hogy *hol van nagyobb összeg a különböző vállalatoknál és bankoknál, melyhez könnyedén hozzá lehet jutni.*

Helyszini szemlét tartottak a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarában, egy Szondy-utcai bérházban, ahol *a ház tulajdonosát akarták kifosztani.* November végére *Gödön terveztek nagyarányu rablást,* amikor is a posta kikézbesiti az ottlakó nyugdijasoknak az illetményeiket.

— Elhatároztam, hogy autót veszek és

azt a csendőrt, aki a postást kiséri, elgázolom

s igy a védtelen postástól elviszem a pénzestáskáját.

— Jártunk *a Pesti Hirlap kiadóhivatalában is, de ezt a rablást későbbi időre terveztük.*

Andorka Dezső vallomása ezzel be is fejeződött. Társaira kerül sor, akik csak itt-ott kiegészitik azokat az adatokat, amelyek a sejtvezér vallomásából kimaradtak.

Dedrák István ácskavasügynök, Fischl Árpád lakatosmester, Cs. Kovács György és Benkő István házfelügyelő tagadás nélkül tőredelmes vallomást tettek.

Lényeges még *Dedrák* István vallomása, aki *Andorka* Dezső jobbkeze és parancsainak közvetlen végrehajtója volt. Az ő felügyelete alá tartoztak a banda alvilági tagjai, *ő vitte szét Andorka Dezső utasitásait,* ő tartozott megfigyelni a kasszafuró betöröket, hogy *szolid életet élnek-e. Andorka* ugyanis *attól tartott, hogy becsapják hivei és a betörésből származó összegeket a saját céljaikra forditják. Dedrák* István Andorkával már többször volt a politikai osztály foglya, akit most vezérével és alvilági társaival együtt átadnak a bünügyi osztálynak, ahol ujabb vallomást tesznek majd a tervezett rablótámadásról.

— A Magyar Cobden Szövetség szemináriumában folyó hó 16-án, kedden este *Münich* Aladár országos középitési tanácsos, a Fővárosi Közmunkák Tanácsának tagja, «*Budapest 50 év mulva*» cimmel előadást tart. A rendkivül nagy érdeklődéssel várt előadást az *Ernst*-muzeum (VI., Nagymező-utca 8.) nagytermében tartják és pontosan háromnegyed 7 órakor kezdik meg.

— Medikus-teák. A hagyományos Medikus-bált megelőző Medikus-teákat november 20-án és december 4-én rendezi az Orvostanhallgatók Segitő és Önképző Egyesülete a Hungária-szálló termeiben, dr. Vámossy Zoltán egyetemi nyilvános rendes tanár védnöksége alatt. Báliroda: VIII, Üllői-ut 26. Telefon: 13-12-78.

A muzsika csodálatos utja az ősember barlangjától a jazzig. Lapjain sorra életre kelnek a zene nagy mesterei.

Az albumalaku, gazdagon illusztrált mü ára vászonkötésben . P 10.—

DANTE KIADÁS

Elssler Fanny és a reichstadti herceg: Lilian Harvey és Rolf Möbius. Elssler Fanny filmregényét legközelebb Budapesten is bemutatják.

A politika vasárnapja

ERNSZT, SIGRAY, MAKRAY, FRIEDRICH ÉS GRIGER A DIKTATURA ÉS AZ UJPOGÁNYSÁG ELLEN

A vasárnap politikai eseményei között vezetőhelyen áll a kereszténypárt nagy felvonulása, a pécsi és szécsényi demonstrációs nagygyülések a választójogért, a legitizmusért, a diktatura és az ujpogányság ellen.

Pécsett az Egyesült Keresztény Párt rendezett zászlóbontó nagygyülést, amelyen *Sigray* Antal gróf vezetésével megjelent a restaurációs politika egyre növekvő táborának egész vezérkara is.

Az Egyesült Keresztény Párt részéről *Ernszt* Sándor, *Friedrich* István és *Makray* Lajos országgyülési képviselők szólaltak fel, a gyülésen résztvett gróf *Sigray* Antal, valamint a vármegye és a város számos előkelősége. *Molnár* Kálmán egyetemi professzor megnyitó beszéde után *Ernszt* Sándor állott fel szólásra. Rámutatott arra, hogy a nemzet sulyos körülmények között van. Az ország belső helyzetére ma az a legjellemzőbb, hogy *mindenki uralomra tör, mégpedig olyan elszántsággal, mindent megvető gesztusokkal, a régi tradiciókat elsöprő lendülettel, hogy az egyenesen aggasztó.*

Béke vagy háboru

— Nem lehet nyugodtan nézni a jövő elé — folytatta Ernszt. — És szem előtt kell tartani egy nagyon jelentős tényt is.

Ma Európában senki sem tudja, hogy mi lesz, béke vagy háboru. Európában annyi provokáció történt a háborura az utóbbi időben, hogy más körülmények között már régen összeütköztek volna egyes államok.

— Hogy jelenleg nincs háboru, Európában, azt csak azon államférfiaknak köszönhetjük, akiknek eszükben van még az elmult világháboru szörnyü pusztitása.

Ernszt Sándor ezután leszögezi, hogy nálunk a szabadság a tulzók miatt van veszélyben.

— *Ha én azt nézem, hogyan keletkeznek a diktaturák, azt kell mondanom, hogy az emberek nem hallgatnak lelkiismeretükre.* Hatalom után törnek, s ezért teremtik meg a diktaturát. Igy van ez nálunk, de Európa legtöbb államában is. Sőt igy van Európán kivül is. A tulzás és mértéktelen hatalomvágy pedig veszélyeket jelent.

A kormány politikájával kapcsolatban kijelenti, hogy

tiszteli a miniszterelnököt, tetőtől talpig becsületesnek tartja, de a legfontosabb dolgokról nem mondott semmit.

Azzal zárja beszédét, hogy *meg kell csinálni a legfontosabb reformokat, mert különben forradalom lesz.*

A diktatura forradalmasitást jelentene

Gróf *Sigray* Antalt viharos tapssal fogadta fogadta a nagygyülés közönsége.

— A körmendi gyülés — kezdte beszédét — megmutatta, hogy az alkotmányosság megtartásában és teljességének egy talán későbbi időben való helyreállitásában, valamint a felforgató elemek elleni küzdelemben az egész ellenzék teljesen egységes. Ebben a küzdelemben velünk van a kormánypárt legnagyobb része és a kormány, amelyet mi jóhiszemünek tartunk s mint jóhiszemü kormányt készségesen támogatunk.

Sigray hangoztatta, hogy

ettől a kormánytól nem választja el őket olyan óriási szakadék, mint a megelőzőtől, amely a diktatura felé haladt.

Majd a diktaturák kédésével, a bizonytalan európai helyzettel foglalkozott. Rámutatott arra, hogy a jövő háboruját nemcsak katonaság és szellem nyeri meg, hanem *megnyeri a gazdasági erő, amelyet elsősorban az a koalició képvisel, amelynek élén a brit birodalom, az Amerikai Egyesült Államok és Franciaország áll.* Az az engedékenység, amelyet a brit birodalom nagy kérdésekben tanusitott az utóbbi időben, nem gyengeségnek, hanem éppen az erőnek a jele. Belpolitikai kérdésekkel foglalkozva fölvetette a kérdést, *mi lenne, ha a sok diktátorjelöltünk közül valaki átvenné az ország kormányzását?* Talán pénzforrások is állnának a rendelkezésére?

— *Én ezt tagadom. A diktaturában megszünne minden hitel és esedékessé válna minden fizetés.* Az ország helyzete nem javulna. A diktatura forradalmasitást jelentene és *ez a forradalom az országot a végromlásba süllyesztené.* Mi azokkal szemben, akik diktaturára törekszenek és nem akarnak mást, mint a Nemzeti Bank kisajátitását, az összes gyárak és iparvállalatok kisajátitását, a földbirtokok állami tulajdonba való vételét, élesen szembenállunk, mert törvényes alapon állunk, az alkotmányosság folytonosságának helyreállitását kivánjuk, a törvényes királyság visszaállitását reméljük. *Követeljük a törvényes királyság visszaállitását és*

tiltakozunk az ellen, hogy ezek az urak ugy merjék beállitani a kormányzó személyét, mintha ő mellettük állna. A kormányzó ur a mai alkotmányosság legelső és legfőbb őre. A mi politikánk nem áll szemben vele, mert mi törvényes eszközökkel küzdünk, de szembenállnak vele azok, akik a törvényesség és parlamentarizmus félredobásával akarják céljaikat megvalósitani.

— Mi a törvényes királyságot nem egy osztály, nem egy felekezet, foglalkozási ág, vagy politikai párt, hanem *az egész magyar nemzet,* a magyar nép érdekében akarjuk helyreállítani.

Beszéde befejező részében azt hangoztatta, hogy annak csak örülni lehetne, ha Németország gyarmati követeléseit kielégitenék, mert ez magával vonná azt, hogy *Németország lemondana a Duna völgye felé irányuló imperialista törekvéseinek folytatásáról.*

— Egyedül üdvös erre az országra s alkotmányosságunk egyetlen logikus következménye nem lehet más, — fejezte be beszédét, — mint *a törvényes királyság helyreállitása, mihelyst a külpolitikai helyzet megengedi.*

„A Rajna-vidéken már csend van"

Makray Lajos, a következő szónok azt hangoztatta, hogy

a sarló és kalapács, a horogkereszt és egyéb keresztek fölött Krisztus keresztje, igazsága, szeretete és ereje áll.

— Ha valaki az ezeresztendős magyar alkotmány alapján áll, akkor természetszerüleg és logikusan a törvényes királyság alapján is áll. A magyar szuverénitást és függetlenséget *nem lehet odadobni idegen imperialista gondolatoknak.*

Friedrich István a miniszterelnök politikáját birálta:

— A miniszterelnök ur csodálatos varázslómester, aki mindenkit megbüvöl, aki *sosem szól semmit, csak mindig pislog egyet. Ő a legjobb kenőmester, mert mindent el tud kenni.* A viharsarok tőle várja a megoldást, a centrumisták és a reformerek egyaránt megbiznak benne.

A szociális problémák elintézését sürgette. A gyülés nagyszámu hallgatósága lelkesen ünnepelte a szónokokat.

A nógrádmegyei Szécsény községben zászlóbontó gyülést tartott az Egyesült Keresztény Párt. Itt gróf *Vay* Artur megnyitó beszédében hangoztatta, hogy *ma ugyanolyan tanok hirdetését vallják, mint 1919-ben, csak más cégér alatt.* Isten ellen fordulnak, ócsárolják Jézus tanait, sőt pogányságról beszélnek. *Magyarország nem akar gyarmat lenni.* Idegen eszmék járnak. Utána gróf *Széchenyi* György rámutatott arra, hogy

a sajtószabadság megszünésével kezdetét veszi a vallásüldözés. Nálunk ismét veszélyeztetik a sajtószabadságot... A Rajna-vidéken már csend van, mert a vezető papok, a legkiválóbb vezető férfiak koncentrációs táborban ülnek.

Beszéde végén hangoztatta, hogy *azok a népek, amelyek ma Anglia ellen fordulnak, Európa ellen fordulnak.*

Az ujkurucok semmit sem kockáztatnak

Griger Miklós a legitimizmussal foglalkozott és ennek során több lelkes tüntetés hangzott el a király mellett.

— Azok, akik a törvényes királyság helyreállitásának ellenségei, [illegible] lelkes kurucoknak képzelik [illegible]. Pedig az igazi kurucok vagyonukat, életüket, szabadságukat áldozták. De

ezek az ujkurucok semmit sem kockáztatnak, csak a diktaturával kacérkodnak. Magyarország sohasem szakitott az alkotmányosság elveivel, még a szabadságharcok sem vezettek diktatúrára.

A nagysikerü gyülés *Tobler* János, *Drechsler* G. János és báró *Orosdy* Fülöpné felszólalásával ért véget.

A Belvárosi Polgári Kör disztermében dr. *Usetty* Béla, dr. *Pözel* István és vitéz dr. *Tóth* András Budapest-délkerületi országgyülési képviselők vasárnap délelőtt beszámolót mondottak. *Usetty* Béla az európai helyzettel foglalkozva hangoztatta, hogy a *Darányi*-kormány azt a helyes külpolitikát követi, hogy a róma—berlini tengely mellett igyekszik kiépiteni Magyarország jóviszonyát a régi nagyantanthoz és ha létrejön a megegyezés Anglia, Itália és Németország között, ugy Magyarország szekere két tengelyen haladhat nemzeti céljainak megvalósulása felé.

A belpolitikában is meg kell őriznünk teljes függetlenségünket és idegen eszmeáramlatok nem indulatnak hóditó körutra ebben az országban.

Pözel azt a reményét fejezte ki, hogy a felsőházi s a választójogi reformot ugyanolyan emelkedett szellemben, a pártközi béke jegyében tárgyalja majd a parlament, mint a kormányzói jogkörről szóló javaslatot. *Amint Magyarország nem kérte kölcsön idegenből az alkotmányát, ugyanugy nem kér kölcsön jelszavakat. Vitéz Tóth* András a nemzetvédelem kiépitésének, gazdasági és szociális reformoknak szükségét hangoztatta, valamint a nyomasztó adórendszernek megváltoztatását sürgette.

— **A Magyar Általános Takarékpénztár R. T.** igazgatósága *Stenger* Ottó urat, a Pénzintézeti Központ igazgatóját, h. vezérigazgatóvá nevezte ki. Stenger Ottó egy évvel ezelőtt vált ki a Takarékpénztár kötelékéből.

KURIR POSTÁJA

Válasz egy OTI-orvosnak

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Egy alkalmazottam megbetegedésével kapcsolatban panaszt tettem a *Kurir Posta*-ban a körzeti OTI-orvos (vagy helyettese) késedelmes eljárása miatt. Nyilatkozatomra — nem a mi körzetünkhöz tartozó — dr. *Balla* József körzeti orvos aláirással válasz jelent meg az *Esti Kurir* november 11-i számában, melyre csupán a következőket kell leszögeznem:

Alkalmazottam betegségének kibontakozása pillanatában kérettem a körzeti orvos urat, akinek helyettese csak könnyü lefolyásunak tartotta az állapotot; másfélnapi késedelem után — tekintettel a beteg sulyos állapotára — telefonált a házfelügyelőm.

A betegnél megállapitott influenza helyett tüdő- és tályogos mellhártyagyulladása volt.

Amikor emberéletről van szó, nekem az OTI-szabályok mellékesek — igy alkalmazottamat privát orvos segitségével kórházba szállittattam.

Láthatja tehát dr. *Balla* József ur, hogy van bennem annyi szociális érzék, hogy alkalmazottaimat, ha kell, az OTI mellőzésével gyógyittatom és őket lehetőleg — ahogy már tettem is — az OTI-elbánástól megkimélem.

Az alkalmazottak mulasztására való hivatkozás az időben meg nem jelenő OTI-orvos urak esetében már közismert kifogás. Tisztelettel:

özv. gróf Hadik-Barkóczy Endréné.

* *

A MARGITHIDI ZAVAROK OKAI

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Arra való tekintettel, hogy a margithidi közlekedési zavarok egyáltalán nem akarnak csökkenni, sőt félő, hogy a felzudulást a megszokás fogja — tapasztalat szerint — felváltani, legyen szabad a kérdéshez hozzászólnom.

A nem szünő zavarok okait a következőkben látom:

1. A kiszélesitett hidból a számosan beépitett szigetek és az alul-meg felüljárók, közel annyit vettek el, mint amennyivel szélesitették a hidat.

2. Fokozza a közlekedési nehézséget és a baleset veszélyét az, hogy a sineket a középre tették. A közönség, ha nem is a hidon, de előtte és utána a nagyforgalmu uton többszörösen teszi ki magát veszélynek. Tudtommal e középsinrendszert már sehol sem követik.

3. A legsulyosabb tévedés, amit elkövettek az, hogy a Zsigmond-utcai közlekedést leállitották, vagyis két utca forgalmi adottságát elvették és az eddigi négy utcai közuti közlekedés és annak variációja helyett mindössze két utcára kényszeritették bele azt az óriási forgalmat — mely hál' Istennek állandóan nő — és amely miatt szélesitették vagy hatmillió költséggel a Margithidat. Kitünő tisztelettel

(aláirás).

* *

Egy tüzharcos javaslata

Tisztelt Szerkesztő Ur!

A tüzhareosjavaslat benyujtásakor az előadó képviselő ur azt a megjegyzést tette, hogy «nem lesz többé munkanélküli frontharcos».

Azt azonban még nem hallottam, hogy miképpen akarják ezt ugy megoldani, amikor az ország szegény és a legjobb akarat mellett sem tudja a tüzharcosokat anyagilag segiteni.

Szerintem ezt a kérdést az állam és a társadalom megterhelése nélkül is meg lehetne oldani, ha törvénybe iktatnák, vagy rendeletileg kimondanák, hogy minden államí, városi, községi vagy az állam befolyása alá tartozó üzem vagy vállalat által kibocsátott versenytárgyalási (pályázati) hirdetmény feltételei közé beékelnék ezt a kérdőpontot «A megpályázott munka vagy szállitás odaitélése esetén hány rokkant vagy tüzharcos (személyenként megnevezve) lenne foglalkoztatva?» És itt némi kedvezményt adnának azoknak a vállalkozóknak, akik frontharcossal vagy hadirokkanttal is végeztetik a munkát.

Hiszen ennek a törvénynek az alkalmazása ugy is csak (ideiglenes) rövidéletü lenne, mert mindennap kevesebben vagyunk és pár év mulva nem lesz kire alkalmazni e törvényt.

Egy frontharcos.

* *

Bajtársi kérelem

Tisztelt Szerkesztőség!

A világháborut megszakitás nélkül végigharcolt, általánosan szeretett volt ezredparancsnokunk, néhai vitéz *Horváth* Imre ny. altábornagy urnak a sors által nem adatott meg az az óhaja, hogy hüséges ezredét egy bajtársi találkozón viszontláthassa.

Több volt 11-es honvédbajtársam felszólitására alázatos tisztelettel bátorkodom vitéz *Kozma* Zoltán alezredes urat (Körmend) felkérni, hogy találjon módot egy volt 11. honvédbajtársi összejövetelre.

Fájó szivvel látjuk, hogy mirólunk, 11-esekről, mindenki megfeledkezett, mintha nem is léteztünk volna, pedig alezredes ur is élőtanu, hogy mi, volt 11-esek, mindenkor és mindenhol megtettük kötelességünket.

Alázatos tisztelettel kérem tehát alezredes urat, hogy ezen kérésünket felkarolni méltóztassék és lehetőleg ugyanezen helyen tájékoztatni méltóztassék a volt 11-es honvédbajtársakat további intézkedéséről.

Több 11-es bajtársam megbizásából:

Erdős (Deutsch) Lajos,

volt 11. honv.-gy. ezredbeli őrmester, Budapest, VIII., Népszinház-u. 31, II. 6.

Andorka Ibolyka festő MDK.

Dunántúli Népszava 1945. I. évf. szept. 30.

„Vasárnap nyílik meg a Gebauer festőiskola kiállítása"

6. l.

M.D.K.

Andorka Gyula. építész
műsz. tan.

elkészítette a Kaposvárom felépítendő Sportaréna terveit.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1939. LX. évf.

márc. 23. sz. 6 old.

Andorka Gyula M.D.K.

Kaposvár, városrendezési terv Nagyvári Jánossal 1948-49.

Zádor Mihály: Kaposvár, Bp. 1964. 265.l.

Andorka József
épitész
az alábbi Kormány-
biztosság kaposvári
körzeti kirendeltsé-
geinek vezetője
1945-től

Borbíró Virgil dr
Az Orsz. Épitésügyi
Kormánybiztosság
körzeti kirendelt-
ségeinek tevékeny-
sége -
Tér és Forma
1947. 2. sz. 39. l

NYOMTATVÁNY.
Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Andorka Sándor festő /nőv./

Szabad Művészet 1949

III. évf. 9-10 sz. 411-414 o.

Sebestyén Gyöngy: kiállítási beszámoló

Magyar Ifjúsági képzőművészeti kiállítás.

Táblakép „Téglarakók"

Andorka Sándor

Szabad Művészet, 1949

Sebestyén Győrgy: kiállítási beszámoló Magyar Ifjúsági képőművészeti kiállítás.

Andorka Sándor festő

a képpőművészeti Főiskola
ifjuságának kiállítása

Szabad tér 1948 nov. 4. – 4. –

MDK

Andorka Sándor

Pihenő munkás, olaj

Lemezműhelyben, olaj

Képzőműv. Főisk. ... Munkaversenykiáll. 1948. okt.

Eger (Heves)

Rottenstein Antal-köz 1. Boncz-
Franciscus Boncz. 1809.

/Eger V éa MV. Bp. 1951 12 1/

MDK

Andorka Sándor

Pihenő munkás, olaj

Sós E: Munkaverseny-kiáll. a Képzőmüv. Főiskolán. Népszava, 1948. okt. 4.

Demjén (Heves)

R.k. templom, homlokzatból ki
sakos toronnyal, félköríves s
szakaszos hajó. Oltárképe Zir
szészék. Örökmécses, 1732. Ép
renoválta./A községet 1900-ig
lomban e néven szerepel./

(Gyurvecsányi Miklós: Eger művé
László, 1956)

Negativ

Petrás Kerényiné

227 Andorka Sándor: Téglarakók.
festmény.

Andorka Sándor MDK

Álló munkás, olf.

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

MDK

Andorka Sándor

Álló munkás, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

VII. Eszközök és tech

MDK

Andrka Sándor, festö-növ.

A Képzöm. Föiskola Munkaverseny kiállitásán szerepelt. Kisérletei a stilus terén ígéretesek már.

Szélyi Zoltán: A 88 éves Koszta József példát mutat.
Független Magyarország. 1948 nov. 2.

MDK

Andorka Sándor, festő
Képzöm.Föisk.

129. Téglarakók.
Felvonulók.

Magy. Ifj. Képzöm. Kiáll. /VIT/
Föv.Képtár. 1949 aug.16.-szept.lo. Kat.

Andorka Sándor

festő

d.

Szabad Művészet

1949. 412. l.

megtva

Andorka Sándor

a többi anyaptovábbi-tástal nincs elmont

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: SZABADSÁG

Megjelent: 1948 NOV. 12.

93

Fiatalok

A fiatalkorúak bírósága, régi gyakarlot szerint, nem szokta nyilvánosságra hozni a nem nagykorú bűnözők nevét. A fiataloknak bűneit enyhébben szokás megitélni, hiszen abban, amit elkövettek, a nevelés, a társadalom legalább olyan bűnös, mint ők maguk... Az a fiatal művésznövendék társaság is, mely a Képzőművészek Szabadszervezetében nyilvános kiállítást rendezett, ezen az alapon számot tarthat arra a kimélete, hogy a kritika elhallgassa a nevüket. De a kiállításról hallgatni ép oly hiba volna, mint amilyen hiba volt megrendezni a kiállítást. A Képzőművészeti Főiskola tíz növendéke versenyre hívta ki az iskola másik tíz növendékét s a húsz fiatal művész ezen a kiállításon a nyilvánosság ítélete alá bocsájtotta versenyműveit. A kiállításon résztvevő fiatalok művein itt-ott a tehetség jelei is felvillannak. A kiállitók, elenyészően kis kivétellel, a művészet igazi feladatairól, hivatásáról viszont lelkiismeretlenül keveset tudnak. Óriás, kétméteres vásznakat

den munka. Azonban daczára annak, a gyarapodás nagy, mert Verseczen már betanított embereik vannak, akik a földforgatások közben előkerülő dolgokat rendszeresen gyüjtik és tarifa szerinti ár mellett beszolgáltatják a múzeumba. A legtöbbet szolgáltatta a *porányi* határon elterülő neolit[illegible] 10.447 tárgyat, köztük 8 ép é[illegible] agyag-idolumot és 563 obszidián[illegible] az *athi* telep: 1.233 tárgyat, kö[illegible] törött agyagidolumot és 81 obsz[illegible] továbbá a kozluki telep: 1690 [illegible] végre a Meszics-csatorna me[illegible] 421 dbot. Krassováról sírból L[illegible] bronzsisakot és vaskardot kapot[illegible]

A *verseczludosi* urnatemetőből k[illegible] gyat. *Nagyszered*-ről ajándékba eg[illegible] álló bronzleletet, amelyben bron[illegible] maradványok és eladásra kész d[illegible] Végre még őskori régiségeket *F*[illegible] *Temeskutasról* (35) és *Verseczvátról* (38), valamint római-kori dolgokat (9) *Nagykárolyfalváról.*

Kapuzárás előtt vásároltak még egy 58

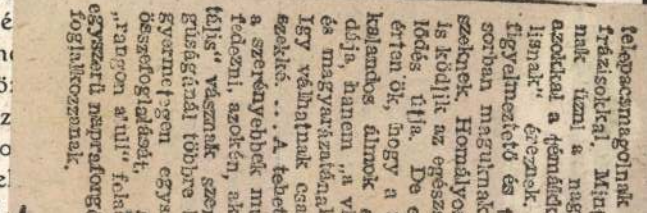

múzeumnak gazdag delvidéki szi[illegible] gyüjteményét.

A *természetrajzi osztályban* az e[illegible] madarak preparátumainak száma [illegible] időben oly szépen emelkedett, hog[illegible] évben ismét egy kiállítást fognak [illegible] A Főfelügyelőség beleegyezésével

telepacsmagolnak üres, nagyhangú frázisokkal. Mintha csúfot akarnának üzni a nagy méretekkel, s azokkal a témákkal, miket „aktuálisnak" éreznek. Ez a kiállítás figyelmeztető és tanulság — elsősorban maguknak a fiatal művészeknek. Homályosan már elő tünk is ködjik az egészséges és igaz fejlődés útja. De egészen meg kell értenök, hogy a művészet nem a kalandos álmok színes handabandája, hanem „a világ megértésének és magyarázatának egyik eszköze". Igy válhatnak csak valóban művészekké. ... A tehetség jeleit főképp a szerényebbek munkáin lehet felfedezni, azokén, akik a „monumentális" vásznak szemtelen nagyhangúságánál többre becsülik egy táj gyermetegen egyszerű és tiszta összefoglalását, s nem tartják „rangon alul" feladatnak, hogy egy egyszerű naprafogó motivumával is foglalkozzanak.

Szegi Pál.

ú. m. Melegh Gábortól, a temesvár[illegible] tanítójától egy 1824-ben Bécsbe[illegible] Krisztust ábrázoló kőrajzot, melyet [illegible] Miklósné ajándékozott; továbbá

megnyílva

+ ANDORKÓ GYULA MŰVEI.

Andorkó Gyula Bodollón Abauj megyében született 1883 február 2-án. Gimnáziumi tanulmányait Eperjesen, Budapesten, Rimaszombatban végezte s korán kivált iskolatársai közül. Azután a budapesti iparművészeti iskolába került, ahol Papp Henrik volt tanára, majd nemsokára Münchenbe utazott, hol négy évet töltött, Előbb Hakl, azután Herterich és később Zügel voltak mesterei, kik nagyon kedvelték a magyar tehetséget. Ezüst érmet is kapott az akadémián. Münchenből Párisba került, ahol szorgalmasan dolgozott s 1907. 1908-ban az őszi kiállításon szerepelt müveivel. A párisi sajtó dicsérően irt róla és akadt egy mükereskedő Clovis Sagot, ki késznek nyilatkozott összes művei árusitására. Párisban a „Bucsu" „Konyha" és „Szajnapart" c. festményei voltak kiállitva. Résztvett 1908-ban a nizzai kiállításon is „Virágos temető" és Szundikálás c. képeivel. Ebben az évben Budapesten is megjelent a „Rudnoki bucsu" c. festményével a „Miénk" kiállitásán, hol elismeréssel fogadta a hazai kritika.

Az állam 1906-ban 1600 koronás ösztöndijat juttatott neki nemsokára ismét külföldre ment és Párison kivül Hollandiába is több holnapot töltött, 1918* nyarán hazajött pihenni. Itt a végzett összehozta egy leánnyal, aki egy ideges rohamában minden ok nélkül öngyilkossá lett. A fiatal müvész érzékeny szive nem birta elviselni a leány elvesztése felett érzett fájdalmát. Maga is fegyverhez nyult és kioltotta reményteljes életét.

Olajfestmények.

Az árak a bejáratnál vannak kifüggesztve.

1 Igásfogat
2 Tarka tehén

Nemzeti Szalon 1921 nov.
34. csop. kiáll
5

*téves

3 Tarka ökör
4 Őszi szántás
5 Falka vadászat
6 Párisi utca
7 Szajna hidja
8 Női arckép
9 Öreg füzfák
10 Virágosrét
11 Liptói csürök
12 Delelő
13 Jukkerló
14 Lótanulmány
15 Ló árnyékban
16 Fehér ló
17 Nagybányai profil
18 Nagybányai fiu
19 Mánta asszony
20 Wörthi asszony
21 Mátéffy
22 Arckép
23 Fekvő női akt
24 Fekvő női akt
25 Kis akt
26 Fél akt
27 Női akt háttal
28 Férfi akt háttal
29 Konyhainterieur
30 Kecskés ember

31. Rudnoki kucsu
32. Téli tájkép
33. Ónarckép

nepróva

Andori Irén

1926/27 - 1928/29,

1929/30 II.

Terképszőmfőistérk

62. l.

zad kompozíciója, úgy ellnek [illegible]
a *Mona Lisa* (*Gioconda*, 1506, Louvre). A modellen túl a lélek, mely az arcban tükröződik, volt a fontos a művésznek, ezért, mint Vasari írja, „hogy a nő vidám maradjon és arca ne kapjon szomorú kifejezést", valaki mindig énekelt vagy zenélt az ülés alatt. Támlásszéken ül, szinte mereven és az arcban mégis annyi lágyság, haja hullámokban omlik lefelé, könnyű fátyol a fején, pillantása fátyolozott, édes, titokzatos mosoly cikázik arcán. Nem mellkép többé, mint a quattrocentóban, hanem derékig van ábrázolva és a finom, egymásra tett kezek kiegészítik a jellemzést. A testen semmi ékszer, a háttér fantasztikus, hegyes folyamvidék. A kép színharmóniája, a ruha a mellen zöld, az ujjak sárgásbarnák, a táj barna, zöldeskék, föléje pedig kékeszöld ég borul. Míg ez arcképben a cinquecento finom mérséklete él, szinte barokkos mozgalmasságú volt az *Anghiari csata* elveszett kartónja (1503—04), melyet Michelangelóval versenyezve, a firenzei Pal. Vecchio részére tervezett. A kartón 4 lovasában, kik a zászlóért csapnak egymásra, összpontosította az egész mozgást. Egy németalföldi rajz a Louvreban és Edelinck utána készült metszete adnak homályos fogalmat róla, 2 hozzá készült fejtanulmányrajz van nálunk a Szépm. Múz.-ban is. Ehhez hasonló probléma, az ugró ló foglalkoztatta a soha el nem készült Trivulzio-lovasszoborban, melynek egy bronztanulmányát vélték a mi Szépm. Múzeumunkban levő bronzszobrocskában felismerhetni. Hogy a derűs életöröm ábrázolója hova jutott a fény és árnyék mesteri ábrázolásában, a Louvre szinte nőies, sejtelmesen mosolygó *Keresztelő Jánosa* mutatja, melyhez szellemében és fölfogá[illegible] közel áll a fiatal Bacchus képe

Andrákovits János, gyöngyösi kőműves pallér

a jászberényi gyöngyösorosi plébániakár javítását végzi 1835-ben

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969.Akadémiai Kiadó, 307 old.

M.D.K.

ANDRAISEK ANDRÁS, posztós

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64.mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt osztályba való sorolást jelzik. 263.old

/ 1,2./ IV. posztós. 265.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve.VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

und Dramaturg, geb. 22. Feb. 1861 in Debrecen, wandte sich, nach Absolvierung der jurid. Studien, der journalist. Laufbahn zu, auf der er als Feuilletonist und Kritiker Ansehen geniesst. Auch als Romanschriftsteller ist A. bekannt; seine Romane: *Midás király* (König Midas), *Giroflé és Giroflá*, *Solus eris*, *Szeptember*, A *gyanú* (Der Verdacht) und seine Novellensammlungen: *Ninive pusztulása* (Der Niedergang Ninives), *Pókháló kisasszony* (Fräulein Spinngewebe), *Álomvilág* (Traumwelt), *Törpék és óriások* (Zwerge und Riesen), *Furcsa emberek* (Komische Leute), *Leányok, asszonyok* (Mädchen, Frauen), *Budapesti mesék* (Budapester Märchen), *Berzsenyi báró és családja* (Baron Berzsenyi und seine Familie), *Árnyékalakok* (Schattengestalten), *Hajótöröttek* (Schiffbrüchige), *Amor és a halálfej* (Amor und der Totenkopf), *Téli sport* (Wintersport) zeichnen sich durch feine Beobachtungsgabe und Humor aus. Die ungar. Literatur verdankt ihm ferner gediegene Übersetzungen von Flaubert, Cherbuliez, Malot, Anatole France, Guy de Maupassant, Grillparzer, Sardou, Bisson, Lavedan, Meilhac u. s. w. A. ist auch einer der Dramaturgen des Nationaltheaters. Seine Gattin *Etelka Ambrus-Benkő* (geb. 1877) ist seit 1902 an der Budapester kön. Oper als Koloratursängerin engagiert.

Amlacher, Albert, Historiker, geb. 27. Dez. 1847 in Szászváros, nahm am 1870/71-er deutsch-französ. Feldzuge als luther. Felddiakon teil und kehrte darauf in seine erdélyer Heimat zurück, wo er als Professor wirkte. Seit 1891 ist A. wieder Seelsorger. Selbständige Werke: *Die Türkenschlacht auf dem Brotfeld* (1879), *Aus der guten alten Zeit einer Sachsenstadt* (1879), *Urkundenbuch zur Geschichte der Stadt und des Stuhles Broos* (1879), *Damasus Dürr* (1883), *Die Csergeder Bulgaren* (1888), *Wanderungen im Mühlbachgebirge* (1890), *In der Haideschänke* (1905), *Der Schlichläufer* (1905).

Anda, Rosa (Pseudonym der Gräfin Beatrix Bethlen, geb. Wimpffen), Dichterin, gest. 1844, schuf sich mit ihren anfangs der 40-er Jahre erschienenen Gedichten und belletrist. Arbeiten einen Namen von Klang.

Anderkó, Aurel, Meteorologe, geb. 1869 in Terep, ist an der Budapester meteorolog. Anstalt als Leiter der Prognosesektion tätig und seit 1907 Privatdozent an der Universität. A. publizierte zahlreiche mathemat. und meteorolog. Abhandlungen und konstruierte mit Bogdánfy einen neuen Ombrographen.

Andor, Georg, kathol. Kirchenschriftsteller, geb. 13. Juli 1867, wurde 1891 zum Priester geweiht. Bekanntere Werke: *Az aristotelesi bölcselet alapfogalmai* (Die Grundbegriffe der Aristotelischen Philosophie, 1896/8), *Zola és a naturalismus taktikája* (Zola und die Taktik des Naturalismus, 1885), *Erkölcs és iskola* (Moral und Schule, 1910).

Andor, Josef, Schriftsteller, geb. 1871 in Nyiregyháza, ist als Gymnasialprofessor tätig. Selbständige Werke: *Elbeszélések* (Erzählungen, 1892), *Két szív* (Zwei Herzen, 1899), *Utak az életben* (Lebenspfade, 1899), *Margitka szökése* (Margits Flucht, 1900), *Vihar után* (Nach dem Sturme, 1900), *Két világ között* (Zwischen zwei Welten, 1902), *Tünedező világ* (Verschwindende Welt, 1903), *Anyaföldön* (Auf Heimatsboden, 1905), *Ijjas Tamás*

végzete (Das Fatum des Thomas Ijjas, 1909), *Újabb elbeszélések* (Neuere Erzählungen, 1907), *Nagy Lajos, regényes korrajz* (Ludwig der Grosse, ein romant. Zeitbild, 1908), *Ködös napok* (Neblige Tage, 1912), *Tanítónő* (Die Lehrerin, 1913).

Andorfi, Peter, Schauspieler, geb. 10. Jan. 1856 in Eger, war in den 70-er und 80-er Jahren einer der beliebtesten Operettenkomiker des hauptstädt. Operettentheaters und später Direktor des Pozsonyer Theaters. A. schrieb auch mehrere Dramen, Monologe und Schwänke.

Andorkó, Julius, Maler, geb. 2. Feb. 1883, gest. 25. März 1909. A. trat zum ersten Male 1907 im Pariser Salon d'Automne vor die Öffentlichkeit und beschickte seither wiederholt die Budapester Kunstausstellungen.

András (Ungarus), Hofkaplan der Arpadenkönige Béla IV. und Stephan V., schilderte in seinem Werke den Kampf des sizilischen Königs Karl mit Manfred, Herzog von Tarento, und den Tod Konradins des Hohenstauten. Das in der zweiten Hälfte des XIII. Jahrhunderts verfasste Werk wurde zum ersten Male von Du Chesne 1649 aus dem Kodex der Pariser kön. Bibliothek in Druck gelegt.

Andrássy, Julius, Graf, Staatsmann, geb. 3. März 1823 in Kassa, gest. 18. Feb. 1896 in Volosca, genoss eine sorgfältige Erziehung und begann seine öffentl. Laufbahn, nach einer europäischen Studienreise, als Präsident der Oberszabolcser Theiss-Regulierungsgesellschaft. Im 1847/48-er Reichstage war er bereits Abgeordneter des Komitates Zemplén, im Freiheitskampfe Flügeladjutant des Generals Arthur Görgey. Von der absolutist. Regierung zum Tode durch den Strang verurteilt, wurde A. — der inzwischen nach Konstantinopel geflüchtet war — am 21. Sep. 1851 in effigie erhenkt. Nach einem längeren Aufenthalte in Frankreich und England konnte A. 1858 in die ungar. Hauptstadt zurückkehren, wo er sich Franz Deák und der sogenannten Adresspartei anschloss und in den nächsten Jahren eine eifrige, unermüdliche Propaganda für den Ausgleich mit der Dynastie entfaltete. Nach dem Ausgleiche wurde A. am 17. Feb. 1867 zum Ministerpräsidenten des ersten konstitutionellen ungar. Ministeriums nach dem Ausgleiche ernannt und trug in dieser Eigenschaft mit ausserordentl. diplomat. Takte zur Durchführung und Verwirklichung der Deák'schen Schöpfung bei. Sein Hauptaugenmerk war jedoch auf die auswärtige Politik gerichtet. Beim Ausbruche des deutsch-französ. Krieges trat A. mit voller Entschiedenheit für die Neutralität der Monarchie ein. Nach dem Sturze Beust's zum Minister des Äussern ernannt, war A. der Schöpfer der Tripelallianz und des innigen Kontaktes mit Deutschland. Sein Werk war auch die Inaugurierung einer neuen Balkanpolitik, die nach dem Berliner Kongresse zur Okkupation Bosniens und der Herzegovina führte. Am 8. Okt. 1879 trat A. von der Leitung des auswärtigen Amtes der Monarchie zurück und beteiligte sich seither wieder an der internen Politik Ungarns. In Anerkennung seiner unvergesslichen Verdienste errichtete die ungar. Nation in der Hauptstadt am 2. Dez. 1906 seine Reiterstatue — ein Meisterwerk Georg Zala's — auf dem Parlamentsplatze.

Andrássy, Julius, jun., Graf, Staatsmann, Schriftsteller, Sohn

Birger Schöldström

Birger Schöldström, a Petőfi-Társaság költagja, a svéd hirlapírók nesztora, két tekintetben volt kiemelkedő alakja a svéd irodalomnak. Az elbeszélésnek új tipusát teremtette meg, melyet ő „minnen och anteckningar"-nak (emlékezések és feljegyzések) nevezett el, rövid, élénk, történeti, vagy egyéni jellemrajzok és leirások, melyek főjellemvonása az érdekesség, élénkség és történeti hűség voltak. Két év előtt jelent meg tizedik ilyen munkája, mely jubileumi szám is volt, mert az első kötet 1863-ban, tehát huszonöt évvel előbb látott napvilágot, de meg hattyu-dal is lett, mert a már akkor betegeskedő aggastyán azóta többé nem vehetett tollat a kezébe. Reánk magyarokra azért is emlékezetes e két kötet, mert az elsőt magyar reminiszcenciá-

Andorkó

Ezt a nevet alig ismerte eddig a közönség. De aki Andorkó élete művét megnézte, nem felejti el egykönnyen. Élete művét! Huszonhat év vajjon elég-e arra, hogy a gyermekből tanuló ifju, az ifjúból művész legyen? Pedig Andorkó Gyula azzá lett és mint ilyen fog emlékezetünkben élni.

Szomoru regény vetett véget életének. Megszeretett egy fiatal leányt, aki minden különösebb ok nélkül öngyilkossá lett. A natal festő nem birta el ezt a veszteséget s maga is fegyverrel oltotta ki az életét.

Pedig ez az élet sokat igért s egyet-mást már be is váltott. Ha végigtekintünk hátrahagyott művein, amelyeket meleg baráti kéz, Gémes-Gindert szobrász gyűjtött össze s rendezett el a váci-utcai Művészotthonban, szokatlanul gyors fejlődés képe tárul elénk. Mi több: azt mondhatjuk, hogy művészetének kialakulása rövidre fogott ismétlése a modern magyar művészet formaváltozásának. Csakhogy nála néhány év

Új regényfüzetünk megkezdi *Turóczy Géza* új mesteri regényét *Finum Ilka* címen. Gárdonyi Géza főiskoleges volna olvasóinknak bemutatni, hiszen ő a közönség kivánságos irója. De azért föllibiyuk olvasóinkat az új regény kitünös szépségeire.

Feleiős szerkesztőnk, *Herczeg Ferenc* minden számba ir és vele együtt szinte minden számban keresik fől az Uj Idők hasábjait irodalmunk többi jeleseí.

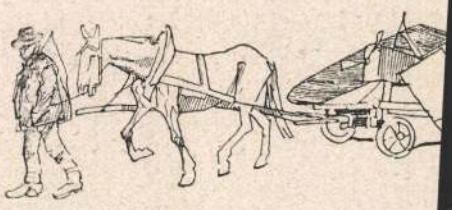

Kudarc szárazon és vizen

hajtani. A schönbrunni kastély lépcs
zik Medardussal, aki szintén vár itt v
ember megszólítja, de a leány nem
róla. Mostani terveihez nem illik ez
De Medardus különös, kiszámíthata
mindig. Rövid szóváltás következik
villan meg a levegőben és Valois Helene halva fekszik
a lépcsőn.

Medardust elfogják. A halált várja, de őreinek bánásmódja hirtelenül megváltozik. Kedvezményekben részesítik, megengedik, hogy barátja és édesanyja is meglátogassák. Csakhamar megtudja a változás okát is. Jön Rapp tábornok, a császár kedvenc szárnysegéde. Tőle hallja meg Medardus az igazságot. Kiderült, hogy Valois Helenenek sötét tervei voltak, meg akarta ölni a császárt. Medardus a végzet eszköze volt, amely megakadályozta a gyilkosságot. A császár látni akarja megmentőjét. De Medardus nem mozdul. — Nos, miért habozik? — kérdé Rapp. — Nem fogadhatom el a kegyelmet, — válaszol a másik. — Mert amikor a schönbrunni parkban vártam, a tőr nem Valois Helene, hanem Bonaparte számára volt nálam. — A tábornok megdöbbenve hallja ezt az önvallomást. Azután elmegy, hogy jelentést tegyen újból a császárnak. Medardus az övéivel marad. Hiába próbálják meggyőzni vallomása fölösleges őrültségéről, ő nem tágít. Igenis el akarta követni a tettet. A leány ismét a tett és közéje állott, de most mégis ő marad felül.

kisérletet fog tenni
is vannak utasítása
bereivel. A fiatalem
csend. Odakünn m
a békét jelentik. Ra
kiviszik. A tábornol
szár számított erre
a fiatalember nem
tábornok, — válasz
hőst akart csinálni
időnkben ez a név
bármelyik más, —
dördül el. Rapp a
fiatalember édesany
akarja, hogy ezt a
messük el, mint e h
hősét." A haran
békét.

A császár ko
tehetségét nyugodt
azért még mindig

Előfizetési fölhivás

A jövő számmal az Uj Idők megkezdi új évfolyamát. Az új évfolyamban is híven fog ragaszkodni régi hagyományaihoz, amelyek a magyar olvasóközönség kedvenc lapjává avatták. Előkelő színvonal, tárgyilagosság, nemzeti fejlődésünk igaz érdekeinek fölismerése és minden jogosult új szempont érvényesítése képezték mindenkor e program sarkalatos alapelveit. Az Uj Idők sohasem fog egyoldalu irodalmi irányok szolgálatába állani, de egyesíteni fogja hasábjain mindazokat, akik igazi hivatottsággal és igazi tehetséggel művelik irodalmunk bármely ágát.

Az új évfolyamba
népszerűségü „önk
vatát *Egy jogász*
élet humoros epizó
dított regényünk,
egyik legérdekesel
vel és váratlan fo
cselni olvasóinkat.
lághirü művéről,
keznünk, melyet ez
Az ujonnan belép

ANDORKÓ *Gyula*, festő. * Bodolló 1883 február 2., † Budapesten 1909 március 25. Budapesten, Münchenben és Párizsban tanult. Naturalista állat-, akt- és tájképeket festett. Fekvő nő, Önarckép és A Szajna hídja c. olajfestményei a Szépművészeti Múzeumban vannak. A Nemzeti Szalon A. képeiből 1921. hagyatéki kiállítást rendezett.

Gy. Gy. I. 32. l.

1439.

~~[illegible]~~" Kri

Krisztus g

A négyszög

Tette ~~[illegible]~~ és derékö

és ~~[illegible]~~ tövis korona ~~[illegible]~~ ékesít

vérzenek, testét ke

nyolca cherubfi ~~[illegible]~~

fár

ele udv. szabe

Glisenti

351.–

Andorkó Gyula

1902/3 I.

Terképszámfőiskért

62. l.

tektúra típusa marad ezentúl. Részt-vesz a régi Procurazie-palota I. és II. emeletének, valamint a Doge-palota udvari homlokzatának továbbépítésében. Mindenütt a díszítés és az összhatás nagy mestere gyanánt jelentkezik. Különösen áll ez a Scuola di San Marco intarziás márványhomlokzatára, melyben a Sta Maria dei Miracoli gondolatát fejleszti és részletezi tovább. Itt is fiai és Leopardi segédkeznek neki. Szobrászatában P.-t a báj, a poézis, a lelkiség vezeti, de a szentek alakjaiba erőt, páduai naturalizmust vegyít. — Fiai, *Tullio* és *Antonio* L. viszont Leopardival, Paolo Savinnal és Pietra Giovanni delle Campenéval a S. Marco Zeno-sírkápolnájának plasztikai munkáit végzik (1504—1519). A bronz és márvány együttesével itt a renaissance egyik legművészibb és legkomolyabb hatású sírboltját hozták létre. Antonio L. (1462?—1516) különben az antik befolyásnak hódol. Egyetlen hiteles munkája, a páduai Santóban Szt. Antal sírkápolnájának egyik dombormüve, világosan bizonyítja ezt. Tullio (1460?—1532) szintén az antik művészet szépségének hatása alatt áll, mint azt a páduai Santo egy másik Szt. Antal-reliefje igazolja, melynél jelentékenyebb azonban egy velencei házaspárnak kettős képmása a velencei Doge-palotában. Tullio L. volt folytatója az érdekes kompozíciójú, kupolák és dongák váltakozásával épült velencei S. Salvatore-templomnak is. — Antonio fiai, *Aurelio, Girolamo, Lodovico:* műveik Loretóban, Recanatiban, Milanóban és Ferrarában. — Irodalom: *Pauri*, I. L.-Solari e la scuola recanatese di scultura (Milano, 1915).

LOMI, *Orazio*, máskép *Gentileschi*, olasz festő, * Pisa 1562, † Angolországban 1617. (Mindkét évszám hipotétikus.) Féltestvére *Aurelio L.*-nak, aki mestere volt, és atyja az udvarok-

ANDORKÓ GYULA

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

466-467
Szöveg : *263/80,*

MDK

Andorkó Gyula

Fiu tehénnel, o.paszt.

Igásló, o.

Parasztfiu, o.

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jun.

MDK

Andorko Gyula, 1883-1909.

Konyha interieur, of.

Párisi utcarészlet,"

Falkavadászat, "

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz. 17 l.

MDK

Andorkó Gyula, 1883-1909.

Tehén, olaj

Árverési Közlöny, 1939. 3.rk.

15 l.

MDK

Andorko Gyula, 1883-1909.

Ökör, of.

Igásfogat, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz. 17 l.

MDK

Andorkó Gyula
Finis, sz.kréta

Szent György Céh IX. auk. 1911. nov.
27 1.

MDK

Andorko G yula, festöm.
1883-1909

Csendélet.	Olf.	-
Konyha-interieur.	"	Jelz.
Párizsi utcarészlet.	"	"
Tehén.	"	"

Árv. Csarn.1937. okt. 83.sz. 17.1. (Árv. Közl. rk. m.)

M.D.K.

Andorka , festő

nevét említi Majovszky a párizsi őszi Salon magyar kiállítói közül, akiket besorol a „Gauguin és Cézanne utánzók irtózatos tömegébe"

Majovszky Pál Párizsból 1908.IX.30-án K.Lippich Elekhez intézett leveléből, Közli: Koós Judith, Akseli Gallen Kallelaról irt tanulmányában, Művészettörténeti Értesitő, Bp.1967.XVI.évf.1.sz. 51. old.

Andorkó Gyula festő M.D.K.

1883 - 1909

Lótanulmány. vászon 75 x 66 cm.

Enyedy Lukács és neje hagyatéka. Az Ernst Mus. aukciói XXII. Bp. 1923 2

MDK

Andorkó Gyula

Fiú tehénnel. p.paszt. 36x25 cm. Móra Ferenc Múzeum, Szeged,Ltsz.:50.383.1.

Igásló. o.,v. 75x50 cm. Móra Ferenc Múzeum, Szeged.Ltsz.: 50.132.1.

Parasztfiú. 1904. o.,v. 54x44 cm. MNG.letét L.U.: 324.

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybanyai Festők. Budapest 1962.Kat. 21.1.

Andorkó Gyula

Ló árnyékában, o.

Fővkóptár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp.1952

Andorko Gyula

A Müvészotthonban kiállitották "a boldogtalan fiatal Andorko Gyula hagyatékát. Nagyratörő, értékes, rátermett müvész volt." A MIÉNK-ben bemutatott "Rudnoki bucsu" c. müvét elismeréssel méltatták. Ezután hamarosan véget vetett a további próbálkozásoknak, küzdelemnek és tanulásnak. „Romantikusan intézte el életét." A neo-nagybányaiakhoz Münchenen és Párison keresztül jutott el. Kegyeletes megemlékezésnél többet érdemel, rászolgált a müvészet gyászára, -irja Gerő Ödön: "Nemzeti Szalon - Andorko" c. beszámolójában.

A HÉT, Bp. 1910. dec. 11. XXI. évf. 50. sz. 806-807. lap.

MDK

Andorkó Gyula

Miskolci paraszthház, o.

Szépm. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke.
Bp. 1952.

Andorkó Gyula (1883-1909)

Ló árnyékában.
Olj f. 100x69 vászon. Ltsz: 983. Sign. 05.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

MDK

Andorko Gyula, 1883-1909.

Tehén, of.

Csendélet, "

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz. 17 l.

Andorkó Gyula

csak másodszorra sikerült öngyilkosság a y
amüvésznek.

Forrás 1974-1o-51
Gulácsy:Nakonxipán álomkövei

MDK

Andorkó Gyula

Tengerpart, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

Andorkó Gy.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia Magyar növendéke;

beiratkozás éve 1902.

Jászai Géza: München und dir Kunst Ungarn 1800 bis 1945. Ungarn Jahrbuch Mainz 1970 10 1 - 149 1

Tá[illegible] — „Konyhabelső" — Andorkó Gyula

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. f. 225-226. l.

Andorkó Gyula emlékkiállítás a Művészetthon-ban.

Andorka Gyula hagyatéki kiállítása

1911 – Művészotthon.

Budapesti Szemle, 1911

(CXLV) 288-293 l.

Mellor Simon: Téli Tárlatok.

Táblakép – „Szajna partján" – Andorkó Gyula

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. f. 225–226. l.

Andorkó Gyula emlékkiállítás a Művészotthonban.

Táblakép – „Menyasszonyom portréja" –

Andorkó Gyula

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VIII. I. 225–226. l.

Andorkó Gyula emlékkiállítás a Műcsarnokban.

Andorkó Gyula emlékkiállítás —

Műcsarnok – Bp., – 1911.

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. I. 225–226. l.

A. Gy. emlékkiállítás a Műcsarnokban.

Andorkó Gyula

Nagybányai fiú,
olaj f. v. 54 x 44

Ló, a nyárban,
olaj f. v.
100 x 69.

Főv. Képt. telt.
1948.

✓

lajstr.

g. 92

1 köt. 4=

Bíró

Lajos

német-új-guineai (Astrolabe-öböl)
néprajzi gyűjteseinek leíró jegyzéke.
22 táblával és 79 ábrában 245 növényképpel

(A Magyar Nemzeti Múzeum néprajzi gyűjteményei III.)

Andorkó Gyula

Képei a Szépm.
Muzeumban

Perállag III.

1339. l.

Miskolci paraszthán
c. képe tetétül.
kiadva Kolozsvárra –

BUDDHA. Kakemono. Japan, XIX. Jahrhundert.

— FRAUENFIGUR in reichem Gewande. Kakemono,

álékkal, préselt díszű bőrkötésben. Perzsa, XVI—XVII.
figurale Miniaturen und Initialen, in gepresstem Leder-

elyemmel hímezve. Japán, modern. — UNTER EINEM
ENDE VÖGEL. Kakemono, teilweise mit Seide gestickt.

<24 cm. Japán, modern. — DORFSZENE. Lackmalerei
, Modern.

zskulpter. Chinesisch.

ENDER MANN. Statuette aus Speckstein. Chinesisch.

BUDDHA. Bronze.

zázad. — GOTTHEIT ZU PFERDE. Bronzefigürchen.

PPE. Bronze. Japan.

Andorkó Gyula

6 rajza a Képzu-
Muz. graf-
gyűjt-

Silvestre, L(ouis) de: Festiaerkép TV. 148, 151, 152

Andorkó Gyula

1906 a nagybányai
minvesztelepen dolgozott

~~A Mübarát 1922~~

Nagybányai kiáll-
Kat. 81 l

~~Bronz fúgós VII. 246.~~

Andorkó Gyula

A rudnoki bucsu,
olajf. 800 k

Kompa interieur
700 k

Nemzeti Szalon
1913. jub. téli kiak

~~Andorkó Gyula~~

l.

Arv. Csarnok. 106. ankc.
kat

" " 107. ankc. kat
938. n.

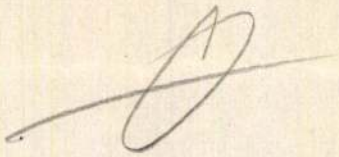

Andorkó Gyula

1885 - 1914.

Lásd

Szár és Kassa
képzőművészetéből
1943.

Andorkó Gyula

Magyarországi kiáll-

vod

Az Ujság

1921 nov. 20.

(e.a. Öt festő a

Nemzeti Szalonban)

Andorkó Gyula

Lód

2

Rózsaffy Dezső: Andorkó Gyula. Nyugat: 1911. jan. 1.

Andorkó Gyula

Magyarékának
gyűjt. kiáll
1910. dec.
Művészetthon
rt.

Könyvtáramban

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Andokó Gyula

Rózsaffy Dezső dr.: Andokó Gyula hagyatéki kiállítása. A Művészotthon szalonjában. Az Újság. 1910 dec. 8.

ügés megállapítá
előterjesztését, cred
telettel átküldeni
véleményben felh
gyakorlatra, a bé
a kérdéses tárgya
ügyészi véleménybe
fogadni, ehhez
készíttetni s a
gösen közölni
hogy hozzájárula
deczember hav
vényhatósági
lés elé tarje
Minthogy

Andorkó Gyula

hagyatéki kiállítása
1910. dec. a Művész-
otthonban Bpesten

Irod

Művészet 1911. 42. l.

Andorkó Gyula

Cród

A Hét 1910. dec. 11-

(Művészet 1911. 48 l.)

№ 19.

4222 [illegible] Angiolo di Cosimo di Mariano Bronzino:
Sz. Monticelliban 1502-ben ✝ F

Bianca ~~Bianca~~ Capello ~~arczképe~~ bronzíne.

Mellig ~~látható~~ és kissé balra
elválasztott haja, szemöldöke és sze
függői hosszúkás gyöngyből valók, ke
~~[illegible]~~ puffasztott ujjú gombos fehér
nagyszemű gyöngyökből, selyem. A h

Fa, méretei 46.5: ~~37.2~~ 37.8 cm. — C
~~Gróf Pálffy János hagyománya~~ I
Jegyzet. Szárna a Hörisle
ban II: 6.

~~Jegyzet. A leltár szerint:~~
~~[illegible] Angelo Bronzino: Portrait~~
~~Capello, 44 hoch 33 brt. (Trepp~~

17 (4)

Andorkó Gyula

cód

Lyka Károly:

Andorkó.

Uj Idők 1910. II.

467. l.

Egy holt művész kiállítása.

Megnézni, helyes-e?

Andorkó Gyula

Andorkó Gyula hagyatékának kiállítása a „Művészotthon"-ban. Ösmertették a napilapok, dec. 8.

1910.

(Művészet 1911. 47. l.)

Hubens Egyed Jakab József

Derékon alól, kissé jobbra,
sza leberetvált. Jobb kezében, me
ritja magához, rézmetszetet ta
TVR" s baljának hüvelyk- s m
valamit magyarázna. Inge
táblák lathatók s itt-ott bego
zsinóron keresztet hord. Feli
Jac. Jos. L. Baro De Hubens
Colleg. Divi Martini Intr
ez után három sorban: „Per
Leonardo Baroni de Huben
Canonico; nec non Serenis
Consil. Eccles. ac ejusdem
diensem Legato." s alól
„Dicabat Jos. Fratrel."

Rézmetszet, méretei

7835

Andorkó Gyula

Ø feszt 1901

Éimisk 1930.81.l.

Andorka Gulánál

önarcképe
és egyéb képei
a képen Murcsa

Korsó, agyagból, római V. 174.

Andorkó Gyula

l

Lehel Gulácsy

11. l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Andorkó Gyula

~~1918.~~

Andorkó *Gyula*, festő, *1883. †1909. Naturalista alakos és tájképeket festett; ilyen festményei vannak a Szépművészeti Múzeumban is.

Uj Idők Lex. II. k.

379. l

Az első kalap.

hallott valamit: gyermeksirást. Úgy van az a gyilkosoknál, hogy a gyermeksirást nem szeretik, a gyerek az más . . .

— Hogy . . . hogy kerül ide gyerek? — kérdezte magában. Itt, errefelé nincs gyerek, hogy az istenbe gyütt ez ide.

Ekkor éppen egy gödörben állott és — meg kell vallani — az első pillanatban alig mert

gény bünös szolgálódat, Uri Borbála cselédleányt, aki vétkezett, de megbünhődött . . .

Ott állt előtte teljes magasságában Jézus és nézett le szomorúan a földre:

— Megszületett az én gyalázatom, ott fekszik az árokban, megfagyva vérében, Jézuskám, vidd el őt is, aki nem is vétkezett és mégis megbünhődött.

Jézus megfordult s hogy látta a gyermeket, lehorgasztott fejjel hozzája ment és fölemelte.

És mély, végtelen jóságos hangon mondá Borbálának:

— Elviszem a gyermeket és magamnál tartom.

Borbála sirva fakadt:

— És engem, Jézuskám?! . . . Engem nem viszel, itt hagysz egyedül, betegen bünösen? . . .

Jézus azonban eltünt az éjszakában.

* * *

A gyilkos hónaljára szorította a magzatot s magára hagyva az anyját, elment. Pár lépést tett, aztán tétován megállt.

— Fázik, — mondta — alighanem fázik . . .

Zsebre lehetne ugyan vágni az egész kis pihegő teremtést, hogy ne fázzék, de ott van a kés: megszurná magát. Gondolt egyet és levette nyakáról széles, vörös kendőjét, belepólyázta a gyereket, aztán megelégedetten folytatta az utját.

— Haza vigyem? — tépelődött. — Nem viszem haza. Otthon esetleg erkölcsös embert nevelhetnek belőle, ha ugyan élve marad. Nagyon könnyen megesik, hogy tisz-tes-sé-ges embert faragna az asszony belőle.

Egy gyilkostól nem lehet rossz néven venni,

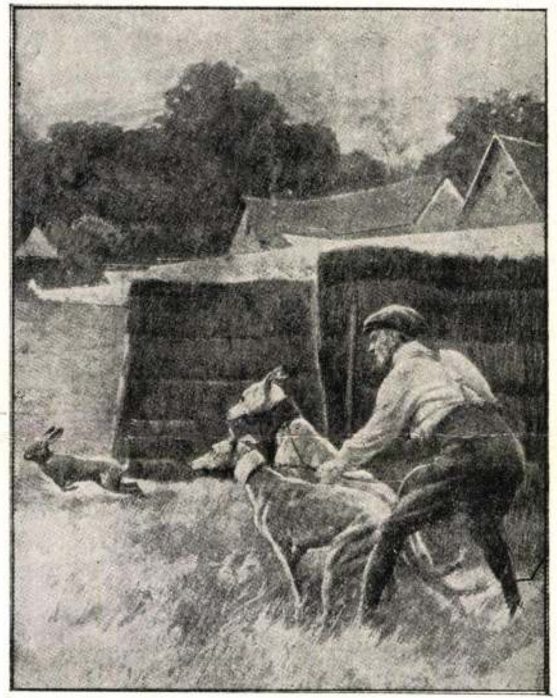

Agarak idomítása.

sonló helyzetben egy gyilkos megtehet, hogy átadja a lelencet a rendőrségnek. Így több rá a lehetőség, hogy csirkefogó lesz belőle.

A gyilkos a vasuti őrház felé vette az útját, ott szokott posztolni rendes körülmények között egy rendőr. Kimért határozott léptekkel közeledett felé s amikor hozzáért, szépen levette a sapkáját.

— Biztos úr, nézze, mit találtam! . . . A palánk mellett.

A rendőr átvette a gyereket. Káromkodott, de nem merte megkérdezni, hogy mit keresett

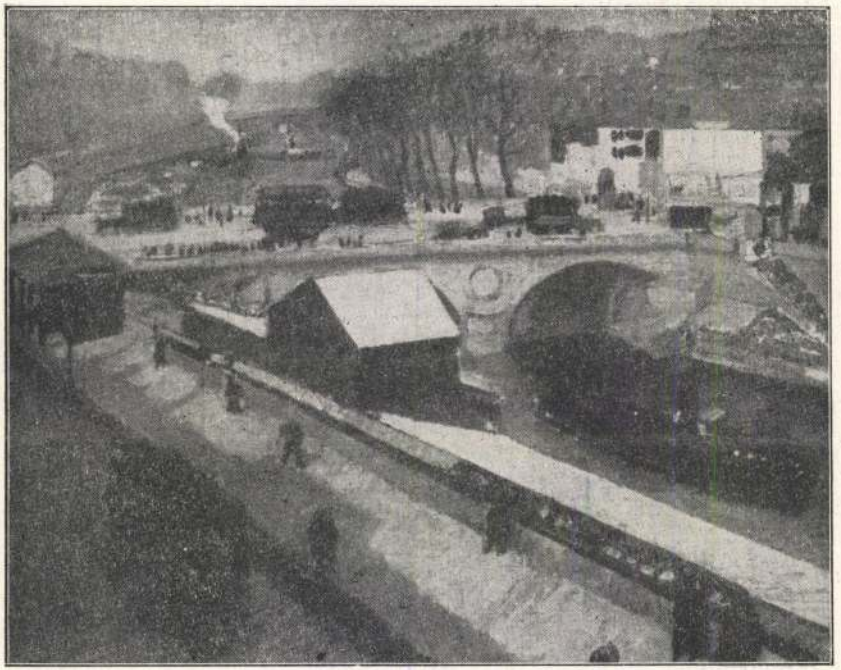

Szajnaparti részlet.

Igásfogat.

Andorko Gyula festményei a „Művészotthon“ téli tárlatán.

A háborúk befolyása az idegéletre.

Irta Hudovernig Károly dr.
egyetemi m. tanár.

Andrejew Leonid orosz író a »Vörös kacagás« című regényében mesterien írja le a háborúk borzalmait s rikító, ijesztő szinekkel ecseteli ama szerencsétlen katonák sorsát és szenvedéseit, kiken a háborúban, gyakran tomboló csatazajban tör ki az elmezavar a maga összes borzalmaival. És természettudományi szempontból sem mondhatjuk, kitörését, amidőn a szerencsétlen katona nem egyszer hallucinációi befolyása alatt önmaga vagy bajtársai ellen fordítja gyilkos fegyverét, vagy azt messzire elhajítva, a saját vagy leölt ellenfelének vérétől borítva, kacagva, ujjongva rohan az ellenséges golyózáporba, vagy céltalanul barangol a csata mezején bajtársainak, ellenségeinek holttestei

az orosz-japán háború bőven nyujtottak alkalmat az idegrendszer háború-okozta betegségeinek beható megfigyelésére és tanulmányozására. Főként az orosz-japán háborúban szaporodtak ijesztően az elmebetegségek és idegbántalmak s míg régebben a hadvezetőségeknek egészségügyi gondoskodása nagyjában kimerült, ha kórházakról és igen nagy-

Andorkó Gula

Univerzi bagatela
1921. Nemzeti Szalon.
Kat. élctr.

165

French, W.

Halászkunyhók a Fekete tenger partján.
(Fischerwohnungen am Schwarzen Meer.)
Alexius Geyer után.

Am.

118 x 17 mm.

K. 0. 50

Andorkó Gyula

1921. nov. hagyatéki kiáll. a Nemzeti Galériában. A katalógusban életrajza. 33 műve volt kiállítva.

Claudia – Felicitas főhercegnő, I-ső
Lipót magyar Király második fele-
ségének arcképe. III. 88.

Andorkó Gyula

festő

író

Krück I. 20. l.

Érkezett 1904. május 16.

318/1904. Ü. (Budapest, 1904. május 11-én 221. Ü. a.)

A Múzeumok és Könyvtárak orsz. Tanácsa az egyetemi központi könyvtára rendezésének kérdésében a Főfelügyelőség álláspontja felől tájékoztatást kér. (Átirat az elnökhöz 1904. VI. 23.)

Andorkó Gyula

~~[illegible]~~

életi

Nemzeti Kalon

1921 ~~[illegible]~~ nov.

[illegible]

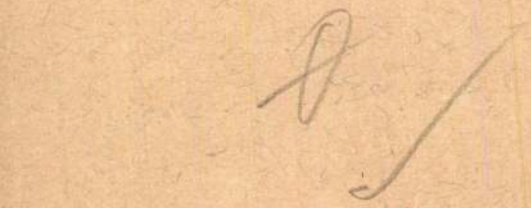

Andorkó Gyula festő

Budapesti Szemle, 1911

(CXLV) 288-293 l.

Heller Simon: Téli tárlatok.

Andorkó Gyula festő

Pesti Hirlap. 1921. nov. 20. 5

K. K. L. Csoporthiállítás

Andorkó Gyula festö.

Mübarát. 1921. I. 35. 9. l.

Incze Henrik: Magyar művészeti almanach. Budapest, 1910. 116. l. — *Művészet.* 1909. 199. l. (arczképpel). — *Nemzeti Szalon Almanach.* Budapest, 1912. 148. l. — *Pesti Hirlap.* 1909 márcz. 25. — *Rózsaffy Dezső dr.:* Andorkó Gyula hagyatéki kiállítása. *Az Ujság.* 1910 decz. 8. — *U. az:* Andorkó Gyula. *Nyugat.* 1911. I. 111. l. — Budapesti napilapok 1910 decz. 8. számai a hagyatéki kiállításról.

Andorkó Gyula

Andorkó Gyula.

Müveiből kiállitást rendezett a Nemzeti Szalon 1921-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Andorkó Gyula.

Mint meghivott részt vett a Magyar Impresszionisták és Naturalisták Köre által rendezett első kiállitáson 1908-ban.

Bendé J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Andorka Gyula festő.

Népszava, XXXVIII.évf.1910.okt.2o.
249.sz.6.l.

Andorka Gyula siremléke.

MDK

+ Andorkó Gyula,

Emlékkiállitása 1921-ben volt rendezve.

A Nemz. Szal. 400-ik jub.és a KÉVE XX-ik kiáll.
1929.febr.

M.D.K.

Andorkó Gyula /1883-1909/

8. Ló árnyékában. Olajf. 100x69 vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bpest. 1952. 1. 1.

Andorkó Gyula MDK

Nagybányai profil
Nagybányai fiu
Mánta asszony
Wörthi asszony

Nemzeti Szalon XXXIV. csoportkiáll. 1921. nov.

Andorkó Gyula MDK

Mátéffy
Arckép
Fekvő női akt I-II.
Kis akt.

Nemzeti Szalon XXXIV. csoportkiáll. 1921. nov.

Andorkó Gyula

Kecskés ember
Rudnoki bucsu
Téli tájkép
Önarckép

Nemzeti Szalon XXXIV. csoportkiáll. 1921. nov.

Andorkó Gyula MDK

Fél akt
Női akt háttal
Férfi akt háttal
Konyhainterieur

Nemzeti Szalon XXXIV. csoportkiáll. 1921. nov.

Andorkó Gyula MDK

Igásfogat
Tarka tehén
Tarka ökör
Őszi szántás

Nemzeti Szalon csoportkiállitás. 1921. nov.

Andorkó Gyula MDK

Falka vadászat
Párisi utca
Szajna hidja
Női arckép
Nemzeti Szalon csoportkiállitás. 1921. nov.

Andorkó Gyula MDK

Öreg füzfák
Virágosrét
Liptói csürök
Delelő

Nemzeti Szalon csoportkiállitás. 1921. nov.

Andorkó Gyula

MDK

Jukkerló
Lótanulmány
Ló árnyékban
Fehér ló

Nemzeti Szalon csoportkiállitás. 1921. nov.

M.D.K.

Andorhó Gyula, festő

is részt vett az 1907 évi párizsi Salon d'Automne tárlatán.

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 71. old.
/a cikk megj.: „Budapesti Napló", 1907. okt. 9./

M.D.K.

Andorkó Gyula

A müvész "..néhány év előtt öngyilkos lett, ...csak most mutatkozik be egész müvészi nagyságában..."-közli a Nemzeti Szalonban bemutatott müveiről a kritika.

Csoport-kiállitás a Szalonban c.
Szinházi Élet. Bp. ~~193~~ 1921. nov. 27.-dec.3-
X. évf. 48. sz. 31. lap.

M. J. K.

ANDORKÓ Gyula festő

A nagybányai Szabadiskola növendéke volt (1906–)

Réti István: A nagybányai művésztelep

Bp. 1954. 59. l.

Andorkó Gyula

emlékkiállitása 1921.

Nemzeti Szalon 400-ik jubiláris és a Kéve XX. kiállítása 1929. február

M. D. K.

ANDORKÓ Gyula festő

1906-ban Nagybányán a Szabad-iskola növendéke

Réti Bp. 1954. 324. l.

MDK

Andorko Gyula, 1883-1909.

Thhén, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz.

15 l.

M. D. K.

ANDORKÓ Gyula festő

1904-ben Nagybányán a Szabad-iskola növendéke

Réti Bp. 1954. 326. l.

Andoskó Gyula (1883-1909) M.D.K.

festő

Tengerpart.

(Somogyinegyei Múzeum)

Egyjek kőztulajdonból dweszett műtárgyak jegyzéke

Budapest, 1952. 1 l, 6 oz.

M.D.K.

Andorkó Gyula /1883-1909/

6. Tengerpart. Olajf. 38x36

Elveszett. /Somogymegyei Muzeum/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet. 1. l.
MUMOK. Bp. 1952.

MDK

Andorkó Gyula, 1883-1909.

Matisse szerecsen modellje

Ernst 11. aukc. 1920. ápr. 2 l.

MDK

Andorkó Gyula,

1904-ben az iskolában dolgozott.

1906-ban ujra az iskolában dolgozott.

A szabdiskola ideje. /1902-1912./ 79.l.

M.D.K.

Andorkó Gyula /1883-1909/

16. Miskolci paraszthház. Olajf. 68 x 99, vászon.

Háborus mütárgyveszteségjegyzékek. I. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 2.1.

Andorkó 97

4139. *Szajna hídja.*

Többnyilású kőépítmény, a mely az előtért foglalja el. Mögötte nyolcz lombos fa, előtte pedig egy dereglye köti le figyelmünket, míg partját, a deszkabódén és a kirakodókon innen, három alak élénkíti. Közelében jobbról a szomszédos emeleteépületek láthatók, a melyeket a kupolás ház ural. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól balra: »*Andorkó 1908*«.

Vászon, méretei 57·7 : 71·7 cm. — Lelt. sz. 4139. — Vétetett az 1911 január 19-iki 505 sz. engedély szerint 1200 K-án (194–911). — Kifizettetett 1912 márczius 4-én (511–912). — Elszámoltatott 1912 április 8-án (840–912). — Az elszámolásra nézve lásd a 31992–912 szvsz. előadmányt.

III
834 (4139).
97i (1)

Vét. 1911

Andorló 98.

4137. *Önarczkép.*

Mellig ábrázolja a művészt, ki fejét kissé jobbra fordította. Oldalt elválasztott haja, szemöldöke, szeme és bajusza barna, arcza pedig beretvált. Öltözete: ing lehajtott gallérral, csokorra kötött fekete nyakkendő és kettős elejű kávébarna mellény. A háttérben balról megrakott polcz látszik.

Vászon, méretei 52 : 46·5 cm. — Lelt. sz. 4137. — Vétetett az 1911 január 19-iki 505 sz. engedély szerint 600 K-án (194–911). — Kifizettetett 1912 márczius 4-én (511–912). — Elszámoltatott 1912 április 8-án (840–912). — Az elszámolásra nézve lásd a 31992–912 szvsz. előadmányt.

111.
833 (4137).
971 (1)

Vet. 1912

Andorkó Gyula

4136—4139. Andorko Gyula.

Sz. Bodollón 1883 február 2-án. † Budapesten 1909 márcz. 24-én.

4136. *Miskolczi paraszthάz.*

Ötablakos földszintes épület elől és oldalt tornáczczal. Bádog eresze alatt vizes hordó áll. Előtte két eperfa van, melynek ágaira kukoriczafűzéreket akasztottak. Közelében, jobbról az udvaron, két jércze és egy jobbrafordult kakas szemezget. A háttérben rozsdaveres levelű fa és szalmakazal tünik szemünkbe. A kék égbolt felhőtlen. Jelzése alól jobbra: »*Andorko Gy.*«.

Vászon, méretei 68 : 99 cm. — Lelt. sz. 4136. — Vétetett az 1911 január 19-iki 505 sz. engedély alapján 1200 K-án. (194–911). — Kifizettetett 1912 márczius 4-én (511–912). — Elszámoltatott 1912 április 8-án (840–912). — Az elszámolásra nézve lásd a 31992–912 szvsz. előadmányt.

III.
833 (4136).
99 (1)

Kolozsvár
Vét. 1911

Andorkó Gy

4138. *Fekvő nő.*

Egész alakban, fejjel balra és lepedővel letakart pamlagon fekve ábrázolt zöldtestű meztelen fiatal leány, ki könyöklő jobb kezével támaszkodik, szembenéz és balját feje fölött tartja. Kontyba fogott, de felfésült haja, szemöldöke és szeme barna. A háttérben balról csíkos drapéria lóg.

Vászon, méretei 69·8 : 99·5 cm. — Lelt. sz. 4138. — Vétetett az 1911 január 19-iki 505 sz. engedély szerint 1800 K-án (194–911). — Kifizettetett 1912 márczius 4-én (511–912). — Elszámoltatott 1912 április 8-án (840–912). — Az elszámolásra nézve lásd a 31992–912 szvsz. előadmányt.

III

833 (4138).
971 (1)

Vét. 1911